Mihājs GERGEJS

Piecpadsmitais kosmosa lidums

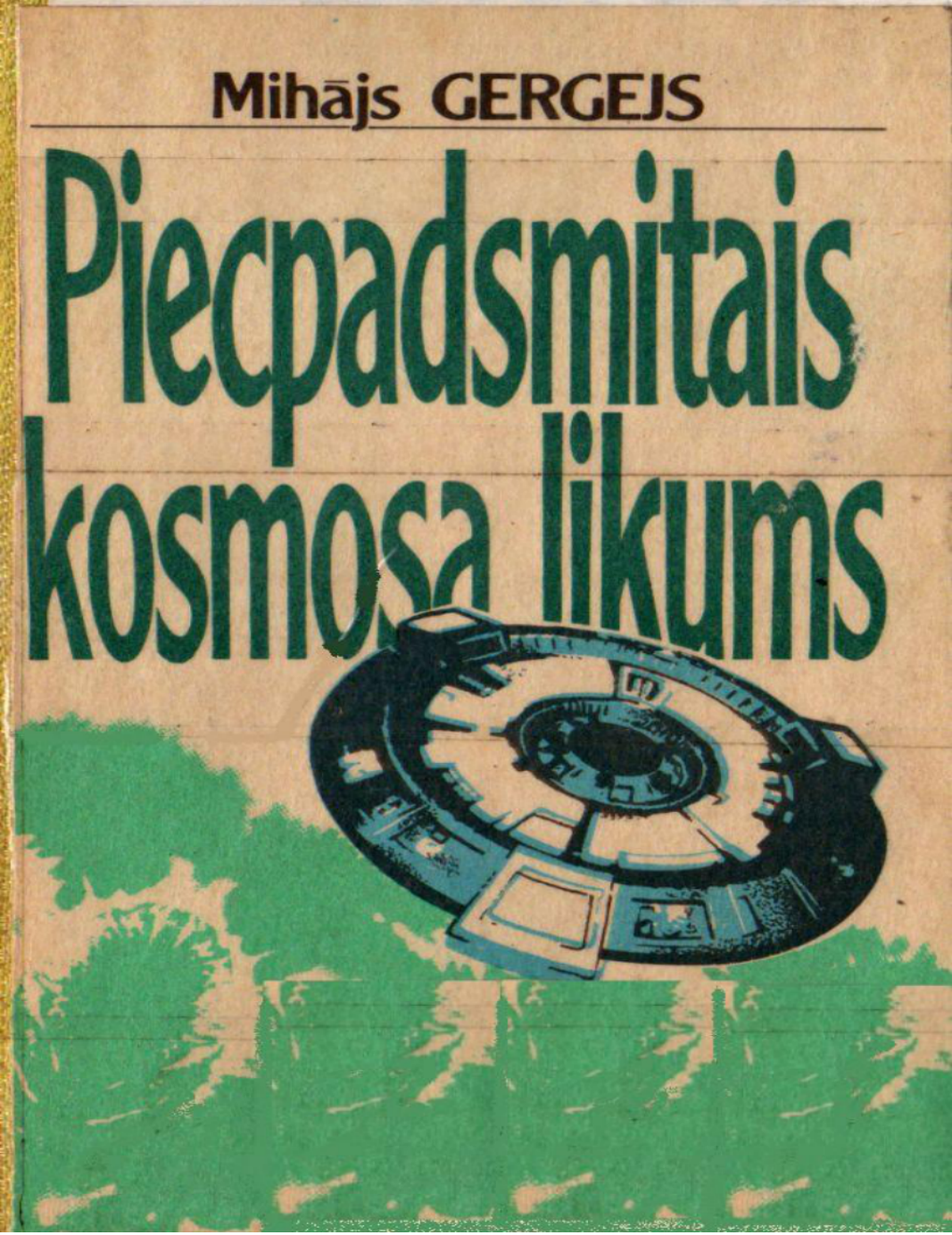

SHOUT
SHARE
IT

Annotation

PIECPADSMITAIS KOSMOSA LIKUMS
Mihājs GERGEJS
ZINĀTNISKI FANTASTISKS ROMĀNS
No ungāru valodas tulkojusi Elga Sakse
RIGA «SPRĪDĪTIS»
Redaktors GUNTARS JEGERIS Mākslinieks ERNESTS ZARIŅŠ

Ungāru rakstnieks (dz. 1921. g.) savā dzimtenē ir ļoti populārs. To apliecina 16 līdz šim izdotās viņa grāmatas.

Fantastiskā romāna darbība norit mūsdienās. Autors pievēršas saprātīgu pilsoņu un bruņošanās organizētāju attiecībām.

Galvenajam varonim Janam Alstenam palīgā ierodas citplanētu pārstāvji, kuru rīcībā ir lieliska tehnika. Rakstnieks nedod konflikta viennozīmīgu atrisinājumu, atstādams Zemes likteni Zemes Saprata zinā.

- Fantastiskās literatūras cienītājus izdevniecība «Sprīdītis» iepriecinās ar Kira Buličeva grāmatu «KALNU PĀREJA». Sniedzam fragmentu no šī darba.

Mihājs GERGEJS
PIECPADSMITAIS KOSMOSA LIKUMS

Jans Alstens zināja, ka viņu gaida grūtas dienas un tāpēc vajadzētu pamatīgi paēst, taču brokastīs tikai ieknābāja. Arī dēls ieķēra pāris kumosu, jau skriedams uzsauca «sveiki» un aizjoņoja uz skolu. Visvairāk Janam pietrūka Marijas — sievas, kura citkārt sēdēja galda otrā pusē. No rīta, tikko apkopies, viņš, kā paradis, ielūkojās Marijas istabā, un sievas noskaņojums viņā viesa bažas. Jaunās ziņas, kas nemitīgi plūda jau kopš vakarvakara, bija smags pārbaudījums viņas gadiem ilgi slimības plosītajiem nerviem; Mariju pie gultas un ratiņiem saistīja paralīze.

Televizors, kura ekrāns ēdamistabā aizņēma veselu sienu, bez mitas plūdināja iekšā ziņas. Tieši šobrīd atkal raidīja veselu sēriju attēlu par Ūnijas pilsētu Vallasu, pareizāk sakot, par to lavas, uguns un dūmu jūru, kas pēc atombumbas sprādziena bija palikusi pāri no šās pilsētas. Komentētājs, ziņodams par notikumu tālāko gaitu, nespēja slēpt satraukumu.

— Mūsu informators ziņo. Ūnijas valdība vakar vakarā pēc Vallasas bojāejas sanākusi uz ārkārtēju sēdi, kas ilgusi līdz sešiem rītā.

Par sēdi valdības referents paziņojis sekojošo: «Ūnijas prezidentu un valdību ir dziļi satriekusi Pasaules teroristu tresta pārdrošība. Viņi atkal uzsākuši šantažēt valdību, ar vidējas darbības atombumbu iznīcinādami Vallasas pilsētu. Ir zināms, ka prezidents un viņa kabinets pēdējos gados ik reizi ir noraidījuši Pasaules teroristu tresta atkārtotās prasības, tāpēc ka, izpildīdami tās, viņi nodotu Ūnijas pārvaldi mafijas rokās, tātad mēs nodotu nesaprātīgo varmāku štāba rokās ne vien savu tautu, bet arī pasaules likteni .. . Mūsu valdība nevar vienoties ar ļaundariem. Vallasas iznīcināšana, pusmiljona mūsu pilsoņu briesmīgā nāve bija pēdējais piliens, kauss ir pilns!

Savā šās nakts sēdē mūsu valdība izšķīrās par vajadzīgo rīcību un pieņēma veselu rindu lēmumu, par kuriem es pēc dažām stundām varēšu pateikt vairāk. Taču varu vēstīt, — deklarēja referents,— ka kriminālmeklēšanas orgāni ar vēl nebijušu entuziasmu un aparatūru ir stājušies pie Atomteroristu centra meklēšanas . . .

Tieši pie viņa pirmajiem vārdiem no virtuves ienāca mamma, Jana Ālstena māmuļa, vēl izskatīga un darbaspējīga dāma. Viņa palika stāvot kā sastingusi, krūzītēm rokās, un vērās ekrānā. Pēc brītiņa viņa gāja tālāk, nolika paplāti dēlam priekšā, ielēja kafiju un jautāja:

— Kas tagad būs, Jan? Kas ar mums notiks, dēls?

Jans Alstens steidzīgi dzēra kafiju.

— Es, mamm, esmu pārliecināts, ka patlaban visas valdības pasaulē meklē atbildi uz šo jautājumu . . . Beigas ir pusgadsimtu ilgajam mieram. Ir sācies jauns laikmets, un kurš gan pateiks, kāds tas būs! Darīsim, cik spēsim.

— Turpinām ziņas, cienījamie skatītāji,— sacīja televīzijas diktors.— Cilvēces sargu apvienības prezidents, Nobela prēmijas laureāts, pasaulslavenās grāmatas «Nevadāmā Zeme» autors, sociologs Jans Alstens šopēcpusdien ir aicinājis kopā mūsu pilsētā Pasaules apvienības prezidiju uz ārkārtēju sēdi . . . Par sēdes darbakārtību uzklausīsim pašu saimnieku, profesoru Janu Ālstenu, kurš īsi pirms pusnakts mums deklarēja.

Uz ekrāna parādījās tas pats vīrs, kurš sēdēja pie brokastu galda, un teica:

— Nenotikušajā Pasaules apvienības oktobra sēdē mēs būtu svinējuši apvienības dibināšanas piecpadsmito gadadienu. Šodien ir realizējusies tā atomšan- tāža, ar kuru jau desmit gadus bija draudējuši visā pasaulē iespiedušies starptautiskā mafijā pāraugušie teroristi, šiem draudiem daudzi vai nu neticēja, vai arī tiem noziedzīgi asistēja. Zinu, ka šobrīd un nākamajās stundās visās pasaules malās gan valdības, gan par cilvēces nākotni atbildīgās nacionālās un starptautiskās organizācijas sanāks uz ārkārtējām sēdēm ar vienu darbakārtības punktu: kā tas varēja notikt? Kāds būs atrisinājums? . . . Tātad šis būs arī mūsu apvienības prezidija darba jautājums. Vienīgais,

šobrīd vissvarīgākais — mūsu zemes sešu miljardu lielās cilvēces likteņa jautājums.

Sekoja ziņas no Ūnijas par bijušās Vallasas apkaimes iedzīvotāju evakuāciju, kas notiek paniskā noskaņā, par izdzīvojušo ievietošanu slimnīcās. Jans Alstens sāka posties, gribēdams laikā nokļūt universitātē, kur, protams, viņu gaidīja uz sapulci, tāpat kā divpadsmitos Zinātņu akadēmijā. Un vēl bija jāsagatavo atklāšanas runa Cilvēces sargu sēdei. Viņš gāja atvadīties no sievas, un tobrīd videofons noskandināja iemīļoto Mocarta frāzi. Klausuli paņēma mamma.

— Lūdzu, Jana Ālstena dzīvoklis!

— Lūdzu profesoru! — pavēloši sacīja kāda vīrieša balss.

— Kas runā? Lūdzu, stādieties priekšā! . . . Kāpēc es jūs neredzu videoekrānā?

Profesors izņēma klausuli mammai no rokas un pieklusināja balsi, lai nedzird sieva.

— Jans Alstens klausās.

— Pareizi, profesor! Man ziņoja, ka jūs esat televīzijā vēstījis par Cilvēces sargu šīsdienas sēdi . . .

— Vai drīkstētu uzzināt, ar ko es runāju?

— Jā gan, profesor! Labāk būs, ja jūs to zināsiet. Ar vienu no Pasaules teroristu tresta direktoriem.

— Ak, tāpēc jūs neuzdrošinājāties parādīties videoekrānā?

— Gan jau pienāks tas laiks, profesoriņ, esiet pacietīgs! Kā redzat, mūsu princips ir: visam savs laiks. Neko nesasteigt, neko nenokavēt.

— Ar jums man nav par ko debatēt!

— Toties mums ir, profesoriņ. Nesteidzieties, uzklausiet mani! . . . Mēs ieteicam, mēs gribam, lai jūs to šodienas sēdi atliekat, novilcināt. Jūs pārāk daudz taisāt mēslus, tas nav zinātnieka cienīgi . . . Lai taču katrs noņemas ar savām darīšanām, tad pasaulē valdīs kārtība. Vai man nav taisnība, profesoriņ?

— Es jau teicu, ka man nav par ko runāt ar jums.

— Mans kungs, vai jūs vispār apjēdzat, ar ko runājat?

— Jā.

— Tas jādara jusu paša intereses, profesor! — neredzamais pacēla balsi.

Mamma krampjaini ieķērās dēlam elkonī un aizžņaugtā balsī jautāja:

— Ak dievs, Jan, vai jau sākas?

— Dāma ir ļoti prātīga, jo kopš aizvakardienas tempus diktē mūsu Trests. Ceru, ka jums izdosies pārliecināt savu vienīgo dēlu, ka nav ieteicams nostāties pret mums. Un, ja profesoriņš spītēsies, viņš jau šodien iepazīs arī stingrākus argumentus. Un tad būs par vēlu! Vai dzirdējāt, profesor?

— Es jau teicu, ka netaisos ar jums debatēt, es beidzu.— Jans nometa klausuli, bet palika pārsteiguma sastindzināts.

— Kā tu, dēls, tā varēji? Tev vajadzēja piekrist!

Mamma gandrīz kliedza, viņas šausmās ieplestās
acis Alstenu pārbiedēja.

— Lūdzu, mamm, nomierinies! Un nekliedz, sadzirdēs Marija.

— Kliegšu, lai viņa sadzird! Vai tu apzinies, kādas briesmas tev draud … un mums visiem? Kāpēc tad nevar to sēdi atlikt? Vai tiešām tu tici, ka simt cilvēku varēs stāties pretim trakajam pasaules terorismam, ja valdības un Pasaules apvienības vadītāji divdesmit gadu laikā nav spējuši iznīdēt gaisa un jūras pirātismu, nobremzēt terorisma pieaugumu?

— Jāstājas viņiem pretim, Klāra!— viņiem aiz muguras ierunājās no savas istabas ratiņos iebraukusi Marija.— Kādam taču reiz jāsaka «nē», mamma!

— Marij! — Alstens sacīja, beidzot viņam sāka atlaisties krampjainais locekļu stingums.— Šodien tu nedrīkstēji celties, ārsts tevi brīdināja, taču tu nevis atpūties, bet.. .

— Kā es varu atpūsties, ja tu esi nelaimē?

— Vai tu domā, ka vari viņam ko palīdzēt? Tieši tu? — mamma jautāja aizvainojošā tonī.

— Jā, māt, Marija jau ir man palīdzējusi,— Alstens atbildēja.— Tāpēc ka viņa mani saprot.

— Ak jūs, romantiķi, naivie bērni,— mamma aizvainoti sacīja un sāka kravāt nost galdu, kad atkal atskanēja Mocarta A-dur vijoles izpildījumā.

— Lūdzu,— sacīja Alstens,— lūdzu!

Pēc dažu sekunžu klusuma ierunājās dīvaina balss.

— Pro-fe-sor-Jan-Al-sten . . . — Skanēja it kā ne no cilvēka mutes, tas bija kas līdzīgs robota runas veidam un balsij, taču mazliet plūstošākā izrunā.

— Vispirms es gribētu dzirdēt jūsu vārdu — un, lūdzu, parādieties videoekrānā, citādi . . .

— Lū-dzu-ne-lie-ciet-nost . . . Noklausieties … Es varētu pateikt savu vārdu, bet Zemes . . . jums tas nekā nenozīmē . . . Un, ja es parādīšos, tad jūs varbūt pat nobītos . . .

— Vai tad pat jūsu izskats ir baigs, ne tikai šī šantāža?

— Manā un manu kolēģu izskatā nekā baiga nav, taču jūs varbūt . . . Atļaujiet man priekšāstādīšanos atlikt uz vēlāku laiku . . . Mums steidzīgi jārunā ar jums, Jan Ālsten . . .

— Tātad jūs turpināt šantažēt?

— Mēs nešantažējam, profesor . . . Mēs zinām, ka pirms brītiņa jums pa telefonu draudēja…

— Kas jūs tāds esat, ja nepiederat pie viņiem, tomēr zināt par

draudiem, kaut gan es nevienam neesmu nekā sacījis? Lūdzu, tūlīt atzīstieties!

— Mēs saprotam jūsu pašreizējo . . . stāvokli, profesor . . . taču es atkārtoju, ar priekšāstādīšanos pagaidīsim, līdz tiksimies. Jūsu interesēs . . .

— To es jau zinu. «Manās interesēs!»— Jans Alstens eksplodēja. — Tad man vairāk nav ko teikt!

— Vēl pāris vārdu, profesor . . . Mēs varam palīdzēt jums un Cilvēces sargu apvienībai pret Pasaules teroristu trestu . ..

— Jūs? Kas jūs esat? Un kā?

— Pēc stundas ceturkšņa atbildēsim uz visiem . . . Patlaban jūs gaida universitātē. Piezvaniet, ka būsiet stundu vēlāk . . . Tur jūs nevadāt sapulci, tātad viņi piecietis.

— Bet .. .

— Kā mēs par to zinām . . . Mēs esam jūsu draugi, atkārtoju, ka patiesi varam palīdzēt jums un jūsu kolēģiem . . . Brauciet ar savu mašīnu uz lidostas pusi un pie devītā kilometra staba nogriezieties sānceļā uz birzi . . Pēc divsimt metriem apstājieties un gaidiet . . . Mēs, tas ir, es, būšu pēc minūtes, nolaidīšos jums līdzās . . . Lūdzu, nebrīnieties ne par ko . . . Atkārtoju, ne par ko . . . Jūs taču esat zinātnieks . . . Un nevienu mirkli neaizmirstiet, ka mēs esam draugi . . . Cik jau nu mēs esam izpratuši jūsu daudzējādi formulēto draudzības jēdzienu.

• — Tomēr es gribētu zināt . . . Kāda ir garantija, ka es neieskriešu tieši teroristu nagos? Ka netikšu apdraudēts?

— Otra zinātnieka solījums, profesor . . . Tāda, kurš jūs pazīst un augstu vērtē. Kaut gan man ir bijusi iespēja tikai fragmentāri iepazīties ar jūsu galveno darbu «Nevadāmā Zeme».

Jans Alstens lēni slaucīja norasojošo pieri un manīja mātes un sievas izbaiļu pilnos skatienus.

— Jūs apgalvojāt, ka pirms brītiņa Teroristu trests esot pa telefonu man draudējis … Kā jūs to zināt?

— Noklausījos . . .

— Tātad jūs strādājat Noklausīšanās dienestā?

— Nē, mans kungs . . . Mums ir vienkāršāka tehnika .. . Gan jau jūs to apgūsiet…

— Tomēr, lūdzu, sakiet — vai jūs pats ietu uz tādu tikšanos? Lūdzu, atbildiet godīgi! Pavisam godīgi . . .

— Es, profesor, vienmēr runāju godīgi . . . Redzams, ka mūsu zināšanas par cilvēkiem vēl ir nepietiekamas . . .

— Lūdzu! Kā jūs teicāt?— Jans Alstens bija pārsteigts.

— Vai mums nevajadzētu pa otru telefonu ziņot policijai? — mamma jautaia čukstus, taču Neredzamais bija to sadzirdējis.

— Nevajag ziņot, Klāras kundze . . . Jūsu policija ir tikpat

nevarīga kā Ūnijas policija un pārējās. Par to mēs esam pietiekami pārliecinājušies … Tā nevar laikā un efektīvi rīkoties . . . Tomēr jūsu aizdomas mēs saprotam, profesor Varu kaut ko ieteikt, lai izkliedētu jūsu aizdomas .

«Sl monotonā balss, kurā nav ne jautājuma, ne izsaukuma, tomēr var piederēt tikai mašīnai,» Jans Alstens konstatēja, «bet kas aiz tās slēpjas?»

— Kā jūs to domājat?— viņš pajautāja nepazīstamajam.

— Jūs varētu man uzdot dažus tādus jautājumus, uz kuriem apmierinoši atbildēt var tikai zinātnieks.

— Tas nav nekāds mierinājums, jo nu jau krietnu laiku Teroristu tresta labā strādā arī zinātnieki. Diemžēl.

— Jāsaka, saprotu jūs, profesor . . . Tad jautāšu es . . . Vai zināt piecpadsmito kosmosa likumu?

Jans uz mirkli sarauca pieri.

— Kāpēc jūs jautājat tieši par piecpadsmito? . . . Un vispār kas, kad un kur ir izteicis punktos galvenos likuma komponentus?

— Šobrīd mēs zinām divdesmit kosmosa likumus . . . Piecpadsmitais skan tā: «Ja kādas planētas Saprātīgās būtnes savā eksistencē, izziņā un zinātniskajā darbībā nonāk uz maldu ceļa, samierinās ar nepareiziem skaidrojumiem, apmāna pašas sevi, ar saviem atklājumiem un bruņošanos nokļūst sev un vispārībai bīstami kritiskā posmā, tad viņas droši virzās uz pašiznīcināšanos . . . Gadījumā ja pietiek laika un iespēju, var apdraudēt arī citu planētu iedzīvotājus . . . Tāpēc citu planētu iedzīvotājiem obligāti izpildāma pavēle: ja tādas ziņas ienāk, tūlīt iejaukties maldu ceļos nonākušo Saprātīgo būtņu liktenī . . . Aizkavēt viņu pašnāvību un citas briesmas, kā arī izkļūšanu kosmosā.» Sī palīdzība ir piecpadsmitais kosmosa likums. Vai spējat sekot, profesor?

— Protams, mans kungs. Taču kaut kas tāds pagaidām sastopams tikai zinātniski fantastiskos romānos, filmās un futuroloģiskos darbos . . . Vai esat zinātniskās fantastikas kluba biedrs?

— Vai jūs atzīstat piecpadsmito likumu, Jan Alsten?

— Pilnīgi atzīstu, ja vien tam būtu reāls pamats. Taču esam vēl tālu no tā, ka cilvēks pēc lidināšanās ap Sauli beidzot varētu izkļūt tālās galaktikās. Nākamajā mēnesī cilvēka vadīts kosmosa kuģis izbrauks pētījumos uz Saturnu. Un, ja visi mēģinājumi izdosies, 2000. gadā startēs pirmais kuģis Kosmosā.

— Vai pretējo jūs nespējat iedomāties?

— Ka citu planētu iedzīvotāji ierastos uz Zemes? . . . Mans kungs, diemžēl man nav laika tērzēt ar zinātniskās fantastikas apjūsmotāju, es atvados.

— Jūs neatvadāties, Jan Alsten . . . Mēs esam izšķieduši dārgās minūtes, tāpēc mums jāsatiekas tuvāk . . . Lūdzu, izejiet parkā pie

mazā paviljona, es te jau gaidu . ..

— Te? . .. Kad un kā jūs ieradāties, mēs nekā ne redzējām, ne dzirdējām?

— Es jau teicu, nebrīnieties ne par ko, kas saistīts ar mums. Jūs neesat aizmāršīgs . . .

— Nē, taču . . .

— Ejiet tūlīt, viens . . . Kamēr nebūsiet atgriezies, Marija un Klāra lai gaida jūs iekšā, atkārtoju, iekšā, un neziņo nevienam . . . Varbūt pēc mūsu tikšanās, kad jūs būsiet izlēmis, kā rīkoties . . . Vai tā mūsu lūgums ir pieņemams?

— Ko citu es varu? Ja neiešu tūlīt, nākamajā mirklī jūs ielidosiet pa terases durvīm.

— Priecājos, ka jūs — kaut arī nedroši — tomēr sākat izraisīties no ierastajām dimensijām . . . Varētu apciemot jūs arī mājās, taču pagaidām negribu . . . Jūs sapratīsiet. . . Steidzieties, gaidu . . . Nedrīkstam zaudēt laiku . . .

Jans Alstens vilcinādamies paraudzījās uz sievietēm. Māte sāka raudāt un, rokas izstiepusi, nāca klāt.

— Mīļo Jan! Vienīgais dēls!

— Nebaidies, mamm, neeju jau uz nāvessodu! — Jans Alstens atteica, izvairīdamies no apkampieniem.

— Manuprāt, tomēr jāziņo policijai! — mamma turējās pie sava.

Tad pati no sevis nozuda televizora skaņa, ekrānā pārādījās mazais dārza paviljons un Neredzamais sacīja:

— Klāras kundze ir aizmirsusi, ka es lūdzu tikai to, lai visi paziņojumi tiktu atlikti, līdz profesors atgriežas. Ja es neizteicos diezgan skaidri, lūdzu, sakiet … Es izteikšos citādi . . . Profesor . . .

— Skaidrs, mans kungs. Atvainojiet, es eju!

Vēl viņš nebija ticis ārā, kad mamma jau sniedzās pēc videofona klausules, taču Neredzamais uzsauca:

— Varat mēģināt, Klāras kundze, taču ne attēla, ne skaņas nebūs, līdz mēs atļausim . . . jūs mani mulsināt . . . Neregulārs cilvēku cilts eksemplārs . . .

Klāra aizvainoti uzsprēgāja:

— Kā tā — neregulārs? Varbūt es jums liekos nenormāla muļķe? . . . Vai neglīta, veca ragana? Jūs . . . Jūs . . . Velns! Sātans!

— Nesaprotu, ko jūs sakāt, kundze . . . Atkārtojiet .. . Atkārtojiet, par ko jūs marti turat…

— Jūs esat vismelnākais Belcebuls! Lucifers!

— Belcebuls . . . Lucifers . . .— Pēc mirkļa sākās dīvaina ņirkstoņa, ritmiska klaboņa. — Ņi . . . ņis . . . ņa. Saprotu, saprotu . . . Jūs maldāties, Klāras kundze, mēs esam cita tipa būtnes . . . Reālākas nekā viņi . . . Ne tik fantastiskas kā Belcebuls, Lucifers un viņu biedri . . . Es neturu jūs par neglītu, vecu raganu . . . Bet, ja vecums jūs ļoti

traucē, mēs varam palīdzēt.

— Pagaidiet, neatvienojieties! — iesaucās Marija. — Ļoti lūdzu, atļaujiet mums noskatīties jūsu sarunu! Jūs taču mani sapratīsiet, es tik ļoti baidos par savu vīru.

— Saprotam, Marij, taču jums nav par ko baidīties . . . Uzklausīdams jūsu lūgumu, es pēc brītiņa došu jums iespēju redzēt Janu Ālstenu televizora ekrānā . . . Tas jūs nomierinās, kundze . . . Jums es jo sevišķi nevēlētos sagādāt liekus uztraukumus, jūs taču esat slima . . . Mēs to zinām . . . Un jūtam jums līdzi . . . Lūdzu, uzticieties mums . . . Mēs mēģināsim palīdzēt arī jums, kad būsim tikuši galā ar šo uzdevumu . . .

— Ak, — Marija aizkustināti noteica un gandrīz apraudājās aiz prieka.— Ar katru brīdi jūs man sagādājat vairāk pārsteigumu. Un arvien patīkamākus.

— Priecājos par to, Marijas kundze . . .

— Jūs sacījāt … ka mēģināšot palīdzēt . . . Vai jūs ar to domājat manu paralīzi?

— Jā, Marij . . .

— Diemžēl manā gadījumā medicīna ir bezspēcīga. To ir atzinuši visslavenākie profesori . . . Arī es pati to esmu konstatējusi, esmu taču ārste.

— Es atkārtoju, uzticieties mums . . . Vai klīnikās saņemtās diagnozes ir pie jums?

'-Jā.

— Lūdzu, sagatavojiet. Tagad piedodiet, jūsu vīrs ir klāt.. .

Jans Alstens nebija gaidījis līdz mammas un nepazīstamās Balss sāktā dialoga beigām. Viņš nojauta, ka aiz Balss slēpjas tāds noslēpums, kura izdibināšana gaida zinātnieku. Un vēl: kāpēc tieši viņu? Kāpēc Neredzamais ir izraudzījies tieši viņu?… Un kāpēc viņš par Neredzamo domā kā par personu, dzīvu būtni? Tas var būt arī robots, ko Teroristu trests ieprogrammējis maldinošam manevram. Vai tas ir iespējams? Kaut gan ne visai droši, viņš šķita jutis aiz balss suverēni domājošas un ātri lemt spējīgas Saprātīgas būtnes klātieni. Uz to vēl nav spējīgs pat vispilnīgākais robots. Jans šobrīd pat nemanīja, cik jauks ir miniatūrais, tikai holdu [1] lielais parks, par kuru viņš vienmēr priecājās, un it īpaši ap šo laiku — septembra vidu — parks bija apburošs ar saviem vieglajiem rīta miglas mākulīšiem, kas agrā priekšpusdienā izira un izgaisa, ar svaigā rasā mazgātiem, saules gaismā mirdzošiem zaļiem kokiem un mauriem.

Ālstenam bija atlikuši tikai daži metri līdz spilgti krāsotajam paviljonam, taču viņa pētīgais skatiens gaidītāju vēl nesaskatīja. Varbūt viņu ir vairāk un viņi jebkurā brīdī var uzbrukt, saņemt viņu gūstā un aizvest?

— Nebaidieties, profesor, — it kā domas lasīdama, viņu uzrunāja

tā pati pazīstamā Balss. — Droši ejiet tālāk un sēdieties savā iemīļotajā vietā!

Ālstens paklanījās, tad neviļus paņēma cigareti.

— Vai drīkstu uzsmēķēt, mans kungs?

— Protams, profesor. Tāpat kā parasti. Bet tagad lūgšu nekliegt, kad mani ieraudzīsiet. Nolaidīšos jums līdzās.

Kā jau bija sacīts, patiesi vieglā lidojumā paviljona priekšā krūmiem apaudzētā laukumiņā nolaidās mazs lidaparāts. Tas nevarēja būt augstāks par pusotru metru, plakanu apakšu, augšgalā ta lokveidīgi velvētā cilindriskā ķermeņa diametrs nesasniedza pat metru. Tādu Ālstens vēl nebija redzējis, dīvaini bija, ka pie aparāta gludā apvalka nemanīja ne zīmes no spārniem un piedziņas aparāta. Kas gan to darbina? Un vai cilvēks tur ietilpst? . . . Vai arī to virza robots, un nu viņam jāapspriežas ar nedzīvu mašīnu? Bet kur ir tas cilvēks vai robots?… Alstens mēģināja saskatīt aparāta iekšieni, taču apvalks bija skatiena nesalaužams. Ālstens arvien nervozāk sūca cigareti, jo visas zīmes liecināja, ka šāda tikšanās nav bijusi lemta vēl nevienam cilvēkam . . .

— Saprotu jūsu nemieru, profesor…— ierunājās Balss. Tās skaņa un runas veids bija pazīstami, tomēr tagad tiešā tuvumā radās sajūta, ka balss pieder dzīvai Būtnei.— Padomājiet taču, ka pirmā personiskā tikšanās ar cilvēku … ar jums . . . arī man tāds pats pārsteigums. Un kad es redzu jums mutē to kūpošo … kā to sauc . . .

— Cigarete.

— Jau atcerējos, taču paldies . . . Acīmredzot cigarete jums ir tīkama. Varbūt nomierina.

— Esmu atnācis, kā jūs lūdzāt, vai nebūtu laiks iepazīties? — Jans Ālstens jautāja.— Vai arī jūs paliksiet inkognito, kaut gan devāt solījumu?

— Neesiet tik nepacietīgs, Jan Alsten, es vilcinos jūsu interesēs. Man jādod jums laiks ar mani sadraudzēties. Vispirms šis izlūkaparāts «Vairodziņš-180». Kā jums patīk?

— Nekad neesmu tādu redzējis . . . Kā tas darbojas? Ar kādu degvielu?

— To es atbildēšu vēlāk. Kaut gan man jābaidās, ka jūs ne visai sapratīsiet.

— Kāpēc to sauc par «Vairodziņu-180»? Varbūt simt astoņdesmitais variants lietoto aparātu sērijā?

— Tieši tā, profesor.

— Kā var būt, ka tas ticis cauri mūsu radaru tīklam un neviens tam nav sekojis? Varbūt arī uz to atbild aparāta nosaukums, «Vairodziņš» aizsargā, tātad kaut kā padara aparātu nejūtamu?

No Neredzamā atkal skanēja pirmītējā ritmiski knak- stošā skaņa, tad viņš turpināja dzīvāk nekā parastajā mehāniskajā balsī, varētu

sacīt «aizrautīgāk».

— Pareiza atbilde, profesor, apsveicu. Esmu ļoti priecīgs, ka pēc ilgākiem apsvērumiem esam izraudzījušies jūs par pirmo cilvēku mūsu pirmajam randevū. Esmu pat lepns, ka biedri pieņēma manu priekšlikumu.

— Tātad es par šo ārkārtīgo pārdzīvojumu varu pateikties tieši jums?

— Jā, profesor. Ceru, ka nedusmojaties uz mani. Bet nu es stādīšos priekšā. Jūs jau būsiet prātojis, nez kas tas tāds, kas lūdza tikšanos. Nav vis Teroristu tresta pārstāvis vai viņu programmēts robots. Jums līdzīga Saprātīga būtne, taču ne cilvēks. Ļoti tālīnas planētas iedzīvotājs. Precīzāk, jūsu tā dēvētā Piena Ceļa planētas Lielais Opāls K-2 pilsonis, tā mēs nosaucām savu planētu pāris gadsimtus pēc mūsu laika skaitīšanas sākuma. Tā mēs to varam pārtulkot cilvēku valodā.

Jans Ālstens nekā nedzirdēja, pat visniecīgāko troksnīti ne, tikai redzēja, ka «Vairodziņa» sudrabotais pārvalks, pareizāk sakot, tā augšdaļa, pamazām kļūst caurspīdīga, un ieraudzīja iekšā savādo Būtni. Tā caururbjoši un pētījoši skatījās tieši uz viņu ar savām gludajā galvā neparasti tālu un kaut kur virs ausīm izvietotajām ļoti lielajām, ļoti apaļajām acīm.

— Nu jūs, profesor, mani redzat . . .

— J . . . jā . . . Redzu . . .

— Skatieties nekautrēdamies, es daru tāpat. Kaut gan mēs jau mēnešiem ilgi pētījam jūs . . . analizējām jūs no Zemes tuvumā izvietotā «Vairoga-1860». Tomēr tik tuvu tikties apņēmāmies tikai šodien. Ņi . . . ņus . . ņa . . .

Atkal šī dīvainā knikstoņa!

— Sakiet — kas tā par skaņu, ko es nupat dzirdēju? Kāds aparāts?

— Nē, profesor, piedodiet! Es tikai pusbalsī smejos. Reti spēju turēties pretim skaļai humora izjūtas izpaušanai. Vai tad jūs neizbaudāt šo Eksistences meistardarbu, kas pastāvīgi apņem mūs? Cik daudz pie jums ir runāts, rakstīts un fantazēts par tālo planētu saprātīgām būtnēm, vai ne? Tāpat kā senāk pie mums. Un tagad, kad pirmais tālumnieks ir klāt, jums jāsaka, ka esat iedomājies viņu ne tādu. Vai es pareizi izsaku jūsu šā mirkļa domas, Jan Alsten?

— Pilnīgi. Kā lai jūs uzrunāju?

— Varbūt vienkārši par kolēģi. Kaut gan varat izvēlēties no mana vārda sinonīmiem jūsu valodā, biedri mani sauc ta: Jautrais, Priecīgais, Šķelmis, Jokupēteris. Viņi ir pieņēmuši par visbūtiskāko garastāvokļa nozīmi manā raksturā. Pilnību sasniegt ir grūti.

— Taču, kā es jūtu, jūs esat augsti kvalificēts zinātnieks. Varbūt arī sociologs?

— Sociologs. Ņi . . . ņis … ņa . . . — Šķelmis aizrautīgi smējās

Ziniet, profesor, šī specialitāte pie mums radās un uzplauka tik sen mūsu 32 455 gadu vēstures sākumposmā, apmēram sestajā gadu tūkstotī, kas atbilst jūsu divdesmitajam gadsimtam . . . un, kad mēs, pētīdami jūs, sastapām šo jēdzienu, mums vajadzēja izrakt to senlaiku leksikonos. Es esmu kosmopsihologs . . . tā jūsu valodā varu vienkāršoti apzīmēt savu specialitāti un izglītību. Tāpēc arī Zemes tuvumā izvietotā «Vairoga» padome pirmo gājienu uzticēja man, jo es, būdams psihologs, vislabāk pārzinu dzīvos organismus, starp tiem arī Saprātīgās būtnes, kam piemīt suverēnais «es». Ņis . . . ņi . . . ņu . . . Nu, kā jums, Jan Alsten, patīk no tālienes atbraukušais kolēģis?

— Interesants. Nesmuks nav.

— Bet skaists arī ne . . .

— Man jāsaka, ka interesanti skaists.— Jans Alstens mēģināja Šķelmja galvu aplūkot pamatīgāk, taču aizsargviela cieši apņēma visu viņa augumu un ļāva saskatīt tikai apjomu un kontūras, sīkumi bija paslēpti. Šķelmja seju nevis sedza kosmosa tērpa ķivere kā Zemes kosmonautiem, viņam nemaz nebija ķiveres, seju klāja piekļāvīgs, plāns, caurredzams aizsargvielas slānis. Kā viņš tur ielien, kā tiek ārā? . . . Nevar taču dzīvot šādā tērpā! Katrā ziņā jauks tas ir!

— Man ir patīkami dzirdēt cilvēka atzinību par mūsu izskatu, Jan Alsten …— Šķelmis sacīja.— No augšas iepazīdamies ar jums, konstatējām, ka K2/463 planētas, tas ir, jūsu Zemes, cilvēks ir tiešām skaista Būtne. Mūsu spriedumu droši vien ietekmēja tas, ka jūs esat gandrīz divreiz lielāki nekā mēs un jums ir proporcionālāki locekļi. Taču arī mūsu āriene ir ļoti mērķtiecīga, apgalvoju no pieredzes. Sakiet, profesor,— vai jūs zināt sesto kosmosa likumu?

Jans Alstens atkal aizsmēķēja.

— Jūs gan būsiet uzminējis, ka mēs nezinām jūsu izstrādātos kosmosa likumus. Kaut gan dažu punktu būtību mēs paši savā veidā varam būt formulējuši.

— Piekrītu, profesor. Tātad sestais kosmosa likums skan tā: «Eksistējošā, kustīgā, mainīgā, pārveidoties spējīgā viela vienkāršajās neorganiskās un augstākās organiskās pakāpēs vienādi cenšas pieņemt simetriskas formas, derīgas, estētiskas, tātad skaistas proporcijas un apkārtējai videi piemērotus mērķtiecīgus izmērus . . .» Mēs iedrošinājāmies rezumēt šādu sesto likumu, tāpēc ka pie mūsu Saulessistēmas K-l piederīgās planētas K-2 līdzšinējā vēsturē, precīzāk sakot, kopš mūsu kosmosa braucienu sākuma aizritējušajos 21 168 gados esam vairāk nekā uz simt planētām atraduši Būtnes dažādās saprāta un kultūras attīstības pakāpēs un viņu āriene vienmēr ir proporcionāla … un savā ziņā skaista. Pat tām monstru Būtnēm, ko dēvējam par briesmoņiem. Jūs brīnīsieties pa īstam, kad es jums apetītes radīšanai parādīšu dažus diaattēlus par mūsu saprātīgajiem kosmosa biedriem.

— Ko tādu?

— Dimensionālos tēlus, profesor.

— Kad jūs gribat to rādīt, kolēģi?

— Pienāks laiks. Var būt, ka drīz vajadzēs jūs ielūgt viesos, vienu vai kopā ar dažiem kolēģiem, lai «Vairoga» padomē kopīgi apspriestu situāciju. Protams, vadoties no K-2 planētas lielkolēģijas uzskatiem. Pēc pāris stundām saņemsim atbildi uz mūsu situācijas vērtējumu un priekšlikumiem.

— Vai jūs domājat, ka man noteikti jābūt uz «Vairoga»? Es redzu, ka mūsu eksistences noteikumi ir tik atšķirīgi, ka cilvēks uz jūsu kuģa . . .

— Nebaidieties, profesor! — Šķelmis atbildēja.

— Šie kuģi pagājušo gadu tūkstošos jau ir uzņēmuši viesos vairākas patiesi atšķirīgas Saprātīgas būtnes. Tātad mums ir uzticama tehnika, lai varētu mierīgi uzņemt no mums atšķirīgus viesus.— No mazā kuģīša atskanēja tāda kā rūkoņa, dūkoņa.— Hmm . . . ma . . . amraa … Ar to jums jāpietiek, profesor, pievērsīsimies mūsu kopējai tēmai. Atbildiet!

— Jā, kolēģi. Pateicos par taktisko informāciju, jūs esat patiešām lielisks cilvēks! Tas ir, jauks . . .

— Ņi . . . ņis … ņu . . .— Šķelmis apmierināti smējās.— Mani tas neapvaino, profesor, ka jūs mani nosaucāt par cilvēku. Jūs patiesi esat daudzsološas, skaistas Būtnes un esat pelnījuši vairāk nekā tagadējo likteni. Nu tad — pie darba! Ak tā, vispirms parunājiet dažus vārdus ar Marijas kundzi. Es zinu, kā viņa uztraucas par jums.

Jans Alstens sāka just draudzīgu pieķeršanos šai savādajai Būtnei, vismīļāk viņš būtu to apkampis, paplikšķinājis pa muguru, krietni pamurcījis.

— Būtu ļoti pateicīgs,— viņš sacīja mazliet aizžņaugtā balsī.— Vai ir iespējams, ka viņa mani redz?

Šķelmis ar uzkrītoši īso kreiso roku izdarīja tikko manāmu kustību, ar vienu no trim pirkstiem, kas izskatījās pēc īsām nūjiņām, pieskārās kādai pogai vadības panelī, Alstens redzēja pat viņa taisno, mazo, bālzilo lūpu kustību, tad dzirdēja:

— Lūdzu, Jan Alsten, varat runāt.

— Jan! Mīļo, Jan!—viņš dzirdēja Marijas saucienu.— Ak dievs, kā es baidījos! Vai tev ir labi, dārgais!

— Jā, sirsniņ. Nav nekāda iemesla baidīties. Mūsu draugs . . . mans kolēģis ir aizkustinoši uzmanīgs. Vai mamma ir tur?

— Tepat esmu, vienīgo dēliņ!— mamma atsaucās.

— Ak dievs, es jau biju atsacījusies no cerības tevi vēlreiz redzēt, viss ir tik neizprotami. Zini, dēls, man tas viss ļoti nepatīk. Vai tev, Jan, patiesi nedraud briesmas? Vai nebrīdināt policiju ar kaimiņu palīdzību? Ja es pamātu vai pakliegtu savai draudzenei, viņa to

izdarītu.

— Ņis . . .ņu . . . ņas . . .

— Kas tas par «ņis», Jan? Vai tas ir pārraides traucējums?

— Nē, mamma. Mans draugs tikai nespēj valdīt smieklus.

— Man jāsaka, tavs draugs ir patiesi netaktisks cilvēks. Iedomājies, pirmīt viņš mani apsaukāja par neglītu raganu . . . Tev vajadzētu labāk izraudzīties draugus!

— Pateicos, Klāras kundze, ka nosaucāt mani par sava dēla draugu . . .— iejaucās Šķelmis. — Centīšos arī jūs pārliecināt, ka patiesi esmu jūsu dēlam palīdzīgs sabiedrotais. Arī jums.

— Jan! Hallo! Jan! Kāpēc mēs neredzam tavu draugu?— Klāra jautāja. — Man nepatīk, ka viņš visu laiku slēpjas.

— Ņi . . . ņu . . . ņas . . . Redzu, ka no visas ģimenes man visgrūtāk būs iekarot Klāras kundzes uzticību, taču es centīšos. Lūdzu, nomierinieties, mēs vēl runāsim. Līdz Jana Ālstena pārnākšanai neko nedariet! Nebūs ilgi.

— Neuztraucieties, mamma, Marij,— Jans sacīja. — Es jums visu paskaidrošu.

— Jan, Jan! — lūdzoši iesaucās Marija.— Saki, mīļais,— vai pēdējās konsultācijas slēdziens nav palicis pie tevis .. . Tavs draugs lūdza mani savākt visas diagnozes. Viņš sacīja, ka varēšot man palīdzēt. Ak dievs, Jan, ja tā būtu taisnība!

Jans Ālstens jautājoši palūkojās uz Šķelmi, taču tas izlikās nedzirdam.

— Nu tad … ja viņš lūdza! Jā, mana rakstāmgalda augšējā labajā atvilktnē pie citiem mediķu papīriem. Mieru, Marij! Nu mums jābeidz. — Viņš atkal redzēja niecīgo Šķelmja kustību un saprata, ka tiek atvienots.

— Man ir ārkārtīgs pārdzīvojums vērot, kā māte un sieva jūs mīl, — Šķelmis sacīja.— Pie mums šīs jūtas tādā pakāpē nav zināmas jau gadu tūkstošiem ilgi. Varbūt tāpēc, ka pie mums reti gadās tādas situācijas, kurās tik ļoti jādreb par saviem piederīgajiem. Par tiem . . . kurus mī-lam, tā to saka, vai ne? . . .

— Jā, kolēģi, — Jans Ālstens klusu atbildēja.— Vēlreiz pateicos.

— Līdzīgā situācijā jūs būtu rīkojies tāpat. Tagad paskatīsimies, ko darīt.

— Vai jūs nopietni ticat, ka es spēšu kaut ko izdarīt?

— Vai tad jūs bezdarbībā gaidīsiet turpmākos notikumus?

— Esmu nolēmis ziņot policijai. Un, protams, rūpēšos par prezidija locekļu un pēcpusdienas sēdes pastiprinātu drošību.

— Jan Alsten, cik jūs vēl esat naivs. Pēc vakardienas notikumiem. Jūs taču nesaprotat, kas pasaulē notiek.

— Esmu pārliecināts, ka saprotu.

— Man šķiet, ka jūs nepilnīgi novērtējat situāciju. Vai jūs,

piemēram, neesat iedomājies, ka Teroristu trests jūs nogalinās, ja neatliksiet sēdi? Pēc mūsu pieņēmuma, kopā ar visu klātesošo prezidiju. Pēc vakar iznīcinātā pusmiljona cilvēku tresta sirdsapziņa pat neietrīsēsies par astoņdesmit vai deviņdesmit dzīvībām. Ja tai cilvēku slakai vispār ir sirdsapziņa.

— Vai jūs patiesi ticat, ka mūs nogalinātu? Es par to šaubos, jo jau vairākus gadu desmitus tik daudziem un tik daudz reižu ir draudēts . . .

— Mūsuprāt, pašreizējais stāvoklis atšķiras no iepriekšējā. Pēc mūsu domām, jūs — es ar to domāju Zemes valdības un internacionālas organizācijas — vairs nespējat cīnīties ar jauno situāciju, jo arī no jums daudzi ir saistījušies ar Teroristu trestu, tātad jāiejaucas K-2 Saprātīgajām būtnēm, Zemes tuvumā nonākušā «Vairoga» ekspedīcijai. Balstoties uz piecpadsmito kosmosa likumu . . .

— Cik es pazīstu mūsu valdības un internacionālās organizācijas, tās korī protestēs pret rupju Zemes suverenitātes aizskaršanu, pret rupju iejaukšanos Zemes iekšlietās . . .

— Vai es pareizi saprotu, profesor, ka jūs to sacījāt ar zināmu ironiju?

— Jūsu spējas manī izraisa arvien lielāku apbrīnu, kolēģi, — Jans Alstens atbildēja.— Jūs droši vien zināt par mums daudz ko, piemēram, par mūsu sabiedroto gandrīz pusotra gadu desmita neveiksmīgajām pūlēm, tāpēc sapratīsiet manu sarūgtinājumu.

— Saprotu, Jan Alsten . . . Mēs nemaz netaisāmies paši griezties pie ikgadējā Pasaules organizācijas kongresa. Mēs esam jau domājuši par šeit bieži skandināto pašu un sabiedrības apmānam domāto «iejaukšanos», esam domājuši par iespējamo noraidījumu. Taču pašreizējais stāvoklis nepieļauj vilcināšanos.

— Ko tad lai dara? Vai arī jūs, tāpat kā mamma, ieteiksiet atlikt šīsdienas sēdi?

— Ja būs zināmi Teroristu tresta draudi, tad to ieteiks ne vien mamma, bet arī policija un valdība. Tomēr sēdei jānotiek, profesor .. .

— Arī tad, ja mūs tur uzspridzinās ar miniatūru atombumbu, kā jūs pirmīt minējāt?

— Ari tad, ja jums šīs briesmas ir reālas. Pieņemsim, ka trests ir spējīgs uz briesmīgu uzbrukumu, ja jau jums draudēja. Mēs zinām, ka vakar uzspridzinātā atombumba nav vienīgā.

Jans Alstens vīlies lūkojās mazajā kolēģī.

— Nu, tad varam beigt. Es jau tāpat gribēju pēc pusdienas to sēdi noturēt. Lai nāk kas nākdams.

— Ņis . . . ņi . . . ņus … Es jūs, kolēģi, saprotu, taču nespriediet pārsteidzīgi. Mēs jau sen neko vairs neuzticam fatālai nejaušībai. Kā jūs tur teicāt. . . «Lai nāk kas nākdams». Nav jābaidās, profesor! Vadiet sēdi, un, ja trests tai ēkā vai citur kur pilsētas tuvumā būs ielicis

bumbu, mēs to jutīsim. Ēkās mums nav grūti likvidēt tradicionālo spridzekļu darbības spēju. Vai jūs vienmēr sanākat kopā noteiktā vietā — akadēmijā?

— Jā. Vai labāk būtu mainīt vietu?

— Tas nav svarīgi. Es saku, mums neviens šķērslis nav nepārvarams. Tātad mierīgi vadiet sēdi. Vai jums ir izdomāts, ko darīt?

— Jā . . . — Jans Ālstens bija nedrošs. — Manuprāt, vajadzētu atkārtot mūsu pirmo aicinājumu, to, kuru pirms pieciem gadiem mēs nosūtījām pasaules valdībām un Pasaules organizācijai, tikai daudz iespaidīgāk.

— Maz, profesor, tagad ar to ir par maz,— Šķelmis sacīja.— Pēc mūsu situācijas vērtējuma, ieteikumu, aicinājumu, svinīgu solījumu, līgumu un savstarpēju vienošanos laiks ir garām. Jārīkojas, turklāt mērķtiecīgi. Vajag pareizi izraudzīties nepieciešamās akcijas, optimālos termiņus, vietas, sabiedrotos. Sai sakarībā mēs domājam . . .

— Tātad jums ir arī konkrētāki priekšlikumi man?

— Jā, profesor, un esmu pārliecināts, ka tie neaizskars jūsu pašapziņu. Patlaban Cilvēces sargu apvienībai un tās prezidentam, mūsuprāt, ir galvenā loma.

Tāpēc mēs nodibinājām sakarus ar jums, nevis ar kādu citu.

— Jā . . . bet es pats nebūtu uzdrošinājies nonākt pie tāda secinājuma,— Jans Ālstens atbildēja.— Ko gan mēs, zinātnieki un mākslinieki, citu varētu darīt kā vien apstrīdēt jauno situāciju un kategoriski ieteikt pasaulei savu viedokli.

— Par maz, teicu jau.— Sī vārdu kārta nozīmēja ne tikai kategorismu, bet arī sašutumu, taču Ālstens Šķelmja runas mehāniskajā tulkojumā tādu noskaņu nejuta. (Vai var būt iespējams, ka viņiem sen zudušas cilvēciskas jūtas?) — Vārdiem nav nozīmes, vai neesat to pamanījuši? Jādarbojas. Mēs jums iesakām sekojošo . . . pēc mūsu domām, jums šāsdienas sēdē jānolemj ievēlēt delegāciju, kura jūsu personīgā vadībā aizvedīs jūsu viedokli uz Pasaules apvienības kongresu. Tur jūs referēsiet un pamatosiet savu viedokli ar tādiem argumentiem, ka tas tiks apstiprināts par lēmumu.

Jans Alstens spīvi savieba lūpas.

— It kā jūs pats nebūtu nule minējis, ka uzsaukumu un svinīgu lēmumu laiks ir garām.

— Ņi . . . ņis … ņu . . . Priecājos par jūsu humoru, profesor. Taču es nesaku, ka ar to vien pietiks. Tūlīt aptuveni iezīmēšu mūsu ieceres par minēto lēmumu.

Ālstens otrreiz palūkojās rokas pulkstenī.

— Vai to jūs gribat tagad?

— Es zinu, ka jums jāsteidzas, neaizkavēšu ilgi. Taču mēs esam gatavi arī uz to. Pagaidām iedošu jums divus aparātus. Skatieties, es

atveru izsniedzēju «Vai- rodziņa» tai pusē, kas ir pret jums tā pret vidu. Vai redzat?

— Jā.

— Mierīgi bāziet roku iekšā, nav ne no kā jābaidās, visas atveres ir hermētiski noslēgtas, pirmais aparāts jau atrodas zem jūsu atmosfēras spiediena. Tas ir pilnīgi sterils. Ņemiet ārā!

Jans Alstens diezgan uzmanīgi pasniedzās pāri paviljona zemajām margām un paņēma metāliski zilganu aparātiņu, tik lielu kā sērkociņu kastīte, un sāka to ziņkāri apskatīt.

— Tas ir jūsējā mikrofona, skaļruņa, patafona, magnetofona un radio apvienojums. Abos galos ˆtverams. Tai galā, kas apzīmēts ar vienu punktu, glabājas spēlējamās plates. Uzmanīgi uzspiediet. Redziet, jau padeva pirmo plati. Ja pacelsiet pie acīm, varēsiet izlasīt, ko tā satur. Divdesmit kosmosa likumi angļu valodā, jo mums ir pieredze, ka uz Zemes vairums cilvēku līdzās savai dzimtajai valodai zina arī angļu valodu. Arī jūs to runājat lieliski.

— Par laimi, es bērnībā pa vasarām dzīvoju pie radiem Anglijā.

— Tagad uzlieciet plāksnīti uz tās virsmas, kas iezīmēta ar vienu punktu. Divi mazi mirklīši — un jūs dzirdēsiet . . .

Pēc pāris sekundēm patiesi no mazās kārbiņas atskanēja pazīstamā sintētiskā balss, tikai, protams, klusāk.

«Planētas K-2 dēliem skan pirmais kosmosa likums . . . Vēl nav pienācīgi noskaidrots, ir tikai daļēji zināmi tās vielas rašanās apstākļi, no kuras sastāv tās bezgala Pasaules universums, kura aizpilda kosmosu . . . Aplami skaidrojumi . . .»

— Piedodiet, ka pārtraucu! — Šķelmis iejaucās. — Jums vēl daudz kas būs jāiemācās. Tagad lēni nostumiet plāksnīti nost no multifona, tad tas automātiski izslēgsies. Kad jūs atkal uzspiedīsiet uz gala, kurš iezīmēts ar vienu punktu, tad, tikai viegli pieskaroties, jums saujā iekritīs nākamā plate, tāpat nospēlēsiet to. Tā, ņemiet tik ārā. Līdz prezidija sēdei noklausieties arī šo, tanī ir mūsu priekšlikumi par taktiku un visnepiecie- šamākiem soļiem. Par delegācijas locekļu izraudzīšanu. Un par referātu Pasaules apvienībā. Jūs tur atradīsiet vēl trīs plates, tanīs jūsu un ievēlamo kolēģu informācijai ierakstīti mūsu ierašanās iemesli un tagadējās piespiedu ierašanās motīvi. Ceru, ka tie būs jums saprotami un akceptējami. Lūdzu, katrā ziņā noklausieties visas pirms sēdes, bet pēc sēdes demonstrējiet arī saviem kolēģiem, ja atzīstat to par pareizu. Bet tagad piespiediet ar divi punktiem iezīmēto galu. Jā, tā ir filmu glabātava, taču šīs ir sagatavotas ierakstīšanai. Ja noguldīsiet uz tā sāna, kas iezīmēts ar diviem punktiem, filma uztvers skaņas un sarunas no divdesmit trīsdesmit metru attāluma, pēc tam varēsiet tās pretējā pusē noklausīties. Ja gribēsiet izdzēst, pietiek novietot filmu ieraksta stāvoklī un sacīt: «Dzēst!». Tāpat arī ar vārdu «rakstīt». Pēc novietošanas ieraksta pozīcijā aparāts ieslēdzams

darbam ar vārdu «rakstīt». Vai visu iegaumējam, Jan Alsten?

— Ceru, ka nesajaukšu.

— Ja sajauksiet, nekas ļauns nenotiks, ja atskaņotāj- mehānismu veltīgi komandēsiet, tas nereaģēs. Vai platē ir skaņa, jūs varat pārbaudīt mirkli pirms ieraksta vai dzēšanas novietojot to atskaņotāja pusē. Vai ir skaidrāk, profesor?

— Jā, pateicos. Ar jums kopā strādāt ir īsta bauda, jo jūs esat secīgs, saprotams un izpalīdzīgs.

— Citādi jau nebūtu saprātīgas, tas ir, derīgas un auglīgas sadarbības. Vēl tikai piebildīšu, ka šis mazais multifons ir senas, novecojušas tehnikas laiku rekonstruēta piemiņa, to mēs uz «Vairoga» iztaisījām tieši jums, tā, lai Cilvēks var ar to rīkoties. Mēs jau lietojam uz cita principa balstītus, arī pēc izskata pilnīgi atšķirīgus variantus, tas ir, aparātus. Gan jau redzēsiet. Taču ar tiem mēs jūsu sākotnējās zinātnes un tehnikas vidē nekā nepanāktu. Piemērs: ja jūsu mednieks būtu aizmirsis mājās patronas, viņam nelīdzētu atrasta atomadata, kādas pie mums lietoja pirms desmittūkstoš gadiem, viņš nezinātu, kas tas ir, kam tas domāts, ko ar to darīt. Un aizmestu kā nederīgu krāmu. Jā. Es atkal veru vaļā izsniedzēju, paņemiet minicentu. Droši! Neuztraucieties, ka tas ir lielāks, tas prot daudz vairāk nekā multifons. Droši vien tā nosaukums jums būs saprotams . . .

Jans Ālstens īsti zinātniskā aizrautībā grozīja rokā mazam fotoaparātam līdzīgu mehānismu. Tad pacēla acis.

— Nosaukums varētu nozīmēt mazu centru, bet izskatās pēc fotoaparāta.

— Lieliski, Jan Alsten! Atbilde liecina, ka esat uztvēris būtisko. Ne tikai izskatās pēc fotoaparāta, bet arī prot visu to pašu, ko jūsu miniaparāti. Turklāt tas ir miniatūrs radio un televīzijas raidītājs un uztvērējs. Ar izņemamiem un ieliekamiem vārdnīcu blokiem . . . Protams, arī šis ir gatavots tieši jūsu vajadzībām, uz mūsu tālu aizgājušās tehnikas bāzes . . .

— Tātad ar šā palīdzību jūs varat ar mani sarunāties?

— Ne vien es, bet arī ikviens mans kolēģis no «Vairoga». Mēs tādus pagatavojām vairākus.

— Un arī es varu izsaukt jūs? Vai kādu no jums, ja vajadzēs? Vai varu lūgt palīdzību?

— Dabiski, profesor. Aplūkojiet aparāta mugurpusi, tā saucamo paneli. Uz vienas podziņas jūs redzat izsaukuma zīmi. Pieskarieties tai, un minicents spēj raidīt un uztvert.

— Un kā es zināšu, ka jūs mani meklējat?

— Minicents ir noregulēts uz mūsu viļņiem, tātad jūs dzirdēsiet pārtrauktu signālu, ja izsaukšu es vai «Vairogs».

— Aha, sapratu . . . Un jūs sacījāt, ka arī radio . . .

— Jā, ja jūs pieskarsieties ar viļņotu līniju iezīmētajai pogai. Lai

izslēgtu, atkal jāpieskaras tai. Un neaizmirstiet, ar mums runādams, pieskarties pogai, uz kuras ir stari, jo tad mēs jūs redzēsim. Savukārt arī jūs mūs, ja mēs gribēsim parādīties. Tā, nekas vairs nav miglā tīts. Man negribētos, ka kritiskā brīdī rastos sajukums. Tūlīt izmēģināsim. Es izslēdzu «Vairodziņa» ārējo raidītāju, pārslēdzos uz minicentu. Vai jūs mani dzirdat?

— Cik skaidri! Brīnišķīgi! Apbrīnojami! Vai jūs mani dzirdat!

— Jā. Turpināsim tāpat, lai jūs vismaz pierodat pie minicenta skaņas. Jūs jautājāt, kā tas darbojas kā radio. Ja aizskarsiet ar viļņotu līniju apzīmēto pogu, tad tas uztvers tuvāko spēcīgāko raidstaciju. Un, ja pagrozīsiet to garāko, izvirzīto slēdzi, tad sadzirdēsiet citas stacijas, taču varēsiet pārslēgties arī uz televīziju, ja vienlaikus nospiedīsiet pogu ar saules disku. Pamēģiniet! Vispirms atvienojiet mani, nospiediet izsaucējzlmi. Tā, tagad pieskarieties viļņotajai līnijai.

«… lasījām mūsu valdības oficiālo paziņojumu. Tas tika publicēts pirms īsa brītiņa.»

— Nospiediet arī televīzijas slēdzi,— pa lielo raidītāju rīkoja Šķelmis.— Redzēsiet to pašu, jo televīzija arī ziņo . . .

— Kā jūs zināt? — Alstens jautāja.

— Te iekšā es visu laiku skatos jūsu televīziju. Es jau teicu, nebrīnieties ne par ko. Diemžēl jums par televizora ekrānu kalpos fotoaparāta lēca, mums nebija laika atrast labāku risinājumu. Tāpēc ka bija svarīgi minicentu nomaskēt. Ikvienām svešām acīm tas ir tikai parasts fotoaparāts . . .

Jans Alstens vēl nespēja aptvert minicenta visvarenību, tāpēc vispirms pamāja, tad sacīja:

— Mhm … es gribu teikt — pilnīgi maldinošs. Varu nēsāt kaklā pakārtu.

— Es jau gribēju jums sacīt, ielieciet atbilstošā ādas somiņā un vienmēr nesājiet līdzi. Pat naktī. Jums tas būs vajadzīgs.

— Un patiesi ar to var fotografēt?

— Kā ar labākajiem japāņu brīnumaparātiem. Arī krāsu un trīsdimensiju uzņēmumus. Ja nospiedīsiet to horizontāli elipsoīdo pogu, tad būs fotoaparāts. Pretējā pusē mazliet izvirzītajam objektīvam ir meklēšanas lēca. Jā, tā pati . . . Ielūkosieties tanī, nostādīsiet pret objektu un atkal nospiedīsiet to elipsoīdo. Nu tad . . . Paskatīsimies pirmo uzņēmumu. Uzņemiet mani. Varbūt jums būs vajadzīgs pierādījums, ja delegācija šaubīsies par mūsu eksistenci, tad atsaucieties uz mani. Protams, jums būs jāprasa mana piekrišana. Vai atzīstam, ka pienācis īstais brīdis. Es taču nebūšu jūs apvainojis ar šādu noteikumu, vai ne?

Jans Alstens pa to laiku bija noregulējis aparātu un fotografēja. Viņš bija tā aizrāvies, ka par atbildi pateica tikai «mhm». Patlaban viņš mēģināja dabūt ārā fotogrāfiju. Šķelmis palīdzēja.

— Nospiediet vertikālo elipsi, tad fotogrāfija iekritīs jums saujā… Nu, ko jūs teiksiet?

Jans Ālstens, krāsaino fotogrāfiju ieraudzījis, neviļus iesvilpās.

— Par šo pat neticīgais Toms nevarēs sacīt, ka miglains un tāpēc visādi skaidrojams. Pat kolēģa acis ir riekstu brūnas. Un kuģīša panelis redzams. Un tur ir arī mazs televīzijas ekrāns ar mūsu populāro, glīto diktori . . . Simtprocentu alibi . . .

— Ņi . . .ņis . . .ņa . . .— Šķelmis knukstēja. — Izbeigsim cildināt šo senlaicīgo nieciņu, mīļais kolēģi, turpināsim. Fotogrāfiju bāziet kabatā, un jebkura fotolaboratorija pēc tās pagatavos palielinātas kopijas vēlamā skaitā. Aparātā ir vēl četras plates. Ja fotografēsiet nepārtraukti, plates sekos cita citai. Ja pēc uzņēmuma izdarīšanas nenospiedīsiet pogu, aparāts pats mainīs plates. Ja plašu pietrūks, tad pēc kopēšanas tās jāieliek atverē un tās pašas atgriezīsies aparātā, tiks dzēstas un būs izmantojamas no jauna.

— Pasakaini! Neticami! Es brīvajā laikā labprāt fotografēju, man ir trīs aparāti, bet šis ir pasaules mēroga sensācija.

— No pasakas ir tālu, Jan Alsten, drīzāk mēs esam to tuvinājuši jaunākajām konstrukcijām Zemes tehnikas līmenī, lai būtu ticami . . . gadījumā, ja notiek kontrole. Turpmāk jums droši vien vajadzēs ierasties dažādās svarīgās organizācijās un minicentam jātiek cauri visām kontrolēm. Regulēšanas paneļa kreisajā stūrī jūs redzat plāksnīti, apzīmētu ar loku. Jā gan, tur. Ja tai pieskarsieties, atvērsies durtiņas un jūs izņemsiet ausī ieliekamu klausuli. Lietojiet to, ja negribat, ka mūs dzird arī citi. Durtiņas neveriet ciet, kamēr klausulīte nav ielikta atpakaļ, jo skaņa tiek pārslēgta automātiski.

Jans Alstens izmēģināja visu, viņš tik aizrautīgi nodevās uztraucošajiem atklājumiem kā bērns nezināmai rotaļai, un Šķelmis nespēja klusēt.

— Ņa . . .ņus . . .ņi . . . Skaidrs, ka minicents jums patīk.

— Vai patīk? Esmu sajūsmā. Elpa aizraujas.

— Sāku baidīties, vai jums bez sagatavošanās nebūs kaitīgas tās atšķirības, ko jutīsiet uz «Vairoga». Kā redzat, mans lūgums ne par ko nebrīnīties nebija tukša formalitāte. Kaut cik zinot jūsu temperamentu, jūsu neapvaldītās emocijas, mēs jau kopš lēmuma uzņemt sakarus raizējāmies, vai nekaitēsim jums, tikai parādīdami vien mūsu sasniegto līmeni. Tāpēc beidzot izšķirāmies par zinātnieku, par jums.

Alstens uzmanīgi nolika minicentu uz galda un piespieda savu sajūsmā starojošo seju pieņemt nopietnu izteiksmi.

— Ar to pietiek, draugs, lai es būtu pārliecināts, ka jūs nopietni gribat palīdzēt. Un arī varat … Es jums absolūti uzticos. Lūdzu, turpināsim darbu.

Šķelmis savā sēdeklī palocījās uz priekšu, atpakaļ, tikpat lēni pagrozīja galvu pa labi, pa kreisi, divas reizes lokveidīgi to pašūpoja,

tad piecēlās un sīkiem solīšiem pakustējās pa šauro kabīni, pacēla labo, tad kreiso kāju, pāris reižu izstaipījās.

— Es parādos jums, lai mēs arī šādā ziņā iepazītos,— Šķelmis sacīja.— Agrāk mūsu augums vidēji bija līdzīgs jūsējam, bet tagad tikai simt divi centimetri. Man ir simt pieci. Svars divdesmit astoņi kilogrami. Jums, kā redzu, būs trīsreiz vairāk.

Jans paskatījās uz sevi un pasmaidīja.

— Diemžēl, draugs, bet ko lai daru, ja mana māte tik garšīgi gatavo!

— Kā jums šķiet, vai arī es kļūtu pamatīgāks, ja pārtiktu no Klāras kundzes uztura? Ņi . . .ņis . . .ņu . . .

Bet būsim nopietni, draugs, vai ne? Mūs gaida grūts darbs.

Jans Ālstens ievēroja, ka Šķelmja mīmika ir daudz nabadzīgāka nekā cilvēka, sejā tik tikko atspoguļojās visai dažādu noskaņojumu maiņas. Viņam bija nopietna seja, gandrīz tik stinga kā maska, bet, kad viņš klikšķināja, periskopiem līdzīgās acis bieži mirkšķinājās, šaurā mute moži vārstījās, stingrā sejas āda viegli viļņojās.

— Man šķiet dīvaini, ka mūsu fantastiskā tikšanās ir man likusi tiktāl aizmirsties,— Jans Ālstens sacīja. — Man taču nebūtu brīv domāt neko citu kā vien par to, kas mani šodien sagaida.

— Mūs sagaida, mans draugs. Nu jau mūs, kopš esam noskaidrojuši . . . Kaut gan svinīgs līgums nav noslēgts. Vai ne, mīļo Jān Alsten? Ņi . . .ņus . . .ņas. Kā jūs mēdzat tādos gadījumos izteikties? . . . «Esmu neizsakāmi laimīgs.» Tu pareizi saproti, mēs kaut ko tādu vairs tikpat kā nejūtam, mēs esam jau tālu aizgājuši no sākotnējā psihes laikmeta. Tomēr šobrīd pat man šķiet, ka jūtu to patīkamo stāvokli, par kuru esmu guvis ziņas tikai no mūsu senlaiku daiļliteratūras un speciālās literatūras. Un pēdējos mēnešos studējis pēc Zemes televīzijas filmām. Hmm . . .hm . . .hmm. Savāds brīdis … Ja par to pastāstīšu kolēģiem, viņi atkal sacīs, ka šīs Zemes pasakas man ir kaitīgas. Vai arī, ka mūsu tikšanās laikā traks cilvēks ir bijis spēcīgāks un piegriezis mani cilvēkiem . . .

Jans Alstens bija aizkustināts.

— Saprotu, draugs, arī pats jūtos tā, kaut gan neesmu sentimentāla pusaudze. Ko Zemes vēsturei nozīmē šis brīdis! 2ēl, ka nevaru to iemūžināt nākamajām audzēm.

— Ņi . . . ņus … ņa . . . Nebaidies, ir iemūžināts. Taču tu neesi pamanījis, ka mēs gluži neviļus esam pārgājuši uz jums raksturīgo īpaši draudzīgo uzrunu «tu».

Alstens sirsnīgi smējās.

— Neesmu pamanījis, taču tas nāca no sirds un es par to vēl vairāk priecājos. Ja tu neapvainojies.

— Es, vai? Ņi .. .ņa . . .ņas . . . Man par to ir liels prieks, jo šis fakts arī apliecina manas hipotēzes. Skaidrāk sakot, to, ka iespējamas

draudzīgas zunu un cilvēku attiecības. Tātad mēs pat iedomāties nedrīkstam par visas cilvēku cilts pilnīgu iznīcināšanu tieši tāpat kā par citu Kosmosa saprātīgu, bet Visumam bīstamu būtņu iznīcināšanu.

— Vai arī par to tikāt domājuši? — Ālstens uztraucās.

— Ja noklausīsies ierakstus līdz galam, tad sapratīsi arī tos, kuri bija nonākuši līdz šai bezcerīgajai atziņai. Pat K-2 Lielajā apspriedē dienām ilgi turpinājās diskusija par šo variantu. Un vēl šodien tas nav pilnīgi noraidīts. Sī ir viskritiskākā diena manā mūžā . . .

Jans Alstens atkal aizsmēķēja.

— Tev, mīļais draugs, trīc rokas,— Šķelmis sacīja. — Žēl, ka mans stāstījums ir tevi tā satraucis. Taču mēs esam zinātnieki, un mums jāskatās faktiem acīs . . .

— Tas, kas mums draud, ir šausmīgi!

— Arī tas ir šausmīgi, cik tālu cilvēks ir nonācis. Cik bīstamu situāciju radījusi šī pat dzīvnieciskuma laikmetā apbrīnojamā un apskaužami vērtīgā Būtne.

— Zemes ļaudis tavu vārdu pieminēs īpašās aizlūgšanās!— Jans Ālstens visā pilnībā juta mirkļa svinīgumu.— Kāda laime, ka uz pirmo tikšanos atsūtīja tevi, kam tik uzticama dvēsele, tu mūs tik filozofiski izproti! Tā es par visu ziņošu attiecīgām organizācijām.

— Ņi . . .ņu . . .ņes . . . Nē, draugs Jan, to nedari, jo cilvēki elku un dievu radīšanā ir tikpat centīgi, cik rosīgi savu ciltsbrāļu mocīšanā un slepkavošanā, kā arī jūtīgi grēku nožēlā. Un es itin nemaz negribētu ierindoties starp Zemes dieviem. Nerunāsim par to, turpināsim darbu. Tātad, ja tu uzklausi manu priekšlikumu. Ierodies universitātes sēdē, ja iespējams, rosini viņus uz kategorisku nostāju. Taču no šās organizācijas mēs neko daudz nevaram gaidīt . . . Par Akadēmiju mūsu uzskati ir tādi paši. Akadēmiju vari pat izlaist, lai paspētu sagatavoties . . .

— Piekrītu.

— Tātad vissvarīgākais forums būs Cilvēces sargu apvienība . . . Pirms tam katrā ziņā noklausies līdz galam visus ierakstus, tie tevi pagaidām pietiekami informēs. Ja jutīsi, ka vajadzīgs, pirms pēcpusdienas sēdes vēl varam satikties. Līdz tam es kopā ar trim kolēģiem turpināšu izlūkošanu. Tad atgriezīsimies uz «Vairoga», lai aši konsultētos.

— Tātad uz Zemes, labāk sakot, Zemes tuvumā, atrodas vēl trīs «Vairodziņi»? — Alstens pārsteigts jautāja. — Un ja nu viņu tikšanās nav bijusi tik veiksmīga kā mūsējā? Ja viņi ir likvidācijas piekritēji?

— K-2 Lielā padome pirmo tiešo tikšanos ar cilvēku ir uzticējusi vienīgi man. Manu vārdu zina arī mūsu dzimtenē . . .

— Tam es ticu! — Jans Ālstens sacīja ar tādu pārliecību, it kā arī viņam tur būtu savi nopelni

— Vai būtu vēl kas precizējams? — Šķelmis jautāja.

— Tātad neziņot policijai par Pasaules teroristu tresta draudiem pa telefonu?

— Ar to tu, draugs, panāktu tikai tik daudz, ka apvienības sēdes tiktu aizliegtas. Un šīs sēdes ir svarīgs posms mūsu jau sāktajā akcijā. Domāju, ka man ir izdevies tev to ieskaidrot.

— Labi, es neko tādu nedarīšu. Ja vien viņi paši nesāks zvanīt policijai, valdībai . . .

— Vai viņi var tā torpedēt arī prezidija sēdi?

— Jā.

— Par to nebiju iedomājies, pateicos. Tu, draugs, labāk pazīsti cilvēkus. Ja arī tā notiktu, tev jānotur kopā pēc iespējas vairāk prezidija locekļu, vari viņus aicināt … uz savu dzīvokli. No atentāta tev nav jābaidās, mēs garantējam pilnīgu drošību. Mēs neesam cilvēki, pardon, mēs nekad neapgalvojam to, ko nezinām un kas pārsniedz mūsu iespējas . . .

— Labi.— Jans Ālstens piecēlās un iebāza kabatā multifonu. Kad viņš paņēma rokā minicentu, Šķelmis sacīja:

— Neaizmirsīsim vēl kaut ko. Minicentu vienmēr turi uztveršanas stāvoklī.

— Vai baterijas neizsīks?

— Tās ir praktiski mūžīgas.

Jans Ālstens gribēja atvadīties, bet neatrada vajadzīgo veidu. Šai mirklī viņš atcerējās, ko bija teikusi sieva.

— Saki, draugs, Marija ieminējās, ka tu esot jautājis, vai viņai ir analīzes.

— Tā es jautāju gan.

— Kāpēc?

— Mēs gribam palīdzēt ikvienam, kam vajadzīgs, kur nu vēl draugiem. Miļo Jan, pie mums tas ir pats par sevi saprotams.

Jans Alstens aizlika roku sejai priekšā. Tas izskatījās nīgri, taču viņam lika maskēties vēl nekad neizjusts aizkustinājums, par ko bija kauns.

— Ak, mīļais draugs, ja visas Saprātīgās būtnes pasaulē būtu tādas kā jūs. Cik tālu mēs būtu tikuši!

— Un arī daudz citu jums līdzīgu. Piekrītu. Saku, ka mēģināsim Marijas kundzei palīdzēt.

— No viņas jau pirms daudziem gadiem ir atteikušies mācīti ārsti.

— Atļauj tev atgādināt milzīgo attālumu, kas mūs šķir, pirmīt jau minēju piemēru ar mednieku. Arī par dzīvu organismu mēs zinām daudz vairāk, starpība ir tāda pati kā starp jūsu medību trīsstobreni, atomadatu un mūsdienīgajiem staru ieročiem. Uz «Vairoga» mums ir maza klīnika ar tiešām labiem ārstiem. Tātad ja jums tik daudz nozīmē Marijas izveseļošanās, lai viņa atkal varētu staigāt, esmu to secinājis pēc jūsu izturēšanās . .

— Marijas izveseļošanās mums nozīmē visu! Lūdzu, palīdzi, draugs, ja vari! Palīdzi!

Šķelmis atbildēja pēc ilgāka brīža, pēc tam kad, sēdeklī uz priekšu paliecies, bija pētījis Alstenu.

— Sapratu, draugs. Tad, lūdzu, ej iekšā, savāc un atnes tos papīrus! Visus . . . Un pa vienam eksemplāram no tavām grāmatām . . .

— Bet kā tu sapratīsi rakstu zīmes, vārdus?

— Mums bija diezgan laika apgūt šo māku. Manā vietā to darīs mazi, viszinīgi robotiņi. Ej, es tevi gaidu . . .

Jans Alstens nebūtu ticējis, ka četrdesmit trīs gadu vecumā varēs tā skriet. Skriedams viņš būtu redzējis mirdzošas tālās jaunības atmiņu ainas, ja katra nervu stīdziņa nebūtu aizņemta ar fantastiskajiem notikumiem, ar neticamajām nākotnes izredzēm. Tā viņš iedrāzās mājā un līdz nāvei pārbiedēja abas sievietes.

— Ak Jēzus, Jan! — iespiedzās Klāra.— Vai tas briesmonis dzenas tev pakaļ? Vai mums jābēg?

Nu Alstens atgriezās no savādās pasaules, kurā bija uzturējies pēdējo stundas ceturksni. Viņš aprāvās, sastapa mātes un Marijas tramīgo skatienu un sāka skaļi smieties.

— Nē, mamma! Nedusmojieties, ka jūs tā nobiedēju, bet mans draugs grib palīdzēt Marijai . . . Kur tie papīri.' . . . Labi ātri, viņš gaida!

Mamma tomēr viņam neticēja, viņa nāca klāt, galvu grozīdama un pētīgi skatīdamās.

— Vai ir droši, dēls, ka nekas ļauns nenotiks? Vai tas briesmonis tev neko nedarīja?

— Briesmonis? Ja tu iepazītos ar viņu, tad saprastu manu tagadējo uzvešanos.

— Tad varbūt. Jo es, dēliņ, ticu tikai pašas divām acīm! — Viņa pacēla un rādīja divus pirkstus. — Un tu vari sacīt ko sacīdams, manuprāt, tavs jaunais draugs var būt tikai galīgi iedomīgs un vieglprātīgs tips. Pat man viņš teica, ka darīšot kaut ko manā labā.

— Ja tā teica, tad tici viņam,— Jans Alstens atbildēja.— Savā mūžā neesmu saticis brīnišķīgāku Būtni!

Marija iedeva veselu žūksni papīru un rentgenuzņē- mumu, viņa no sava hromniķelī mirdzošā stumjam- krēsla ar šaubām, taču arī ar cerībām raudzījās uz vīru, kurš viņas mūžā bija pirmais un jau līdz autokatastrofai pirms deviņiem gadiem sievas mīlestības izauklētā pārliecība lika domāt, ka arī pēdējais . . .

— Klau, Marij,— mamma sacīja.— Vai tev neliekas, ka ar Janu tomēr ir kaut kas noticis? Kā viņš uzvedas; es arvien vairāk baiļojos.

— Es viņam ticu, mamma, — Marija klusu atbildēja.— Mīļais, ej, ja draugs tevi gaida. Ej un saki viņam, ka es nešaubos. Arī tad, ja viņa

labās gribas būtu par maz, lai es atlabtu. Taču tu zini, cik daudz spēka mums dod, ja atkal varam ticēt cilvēkiem!

— Jā, Marij, es zinu. Tas mums var nozīmēt visu! — Alstens sacīja un, apsviedies uz papēža, puiciski izmetās pa vaļējām verandas durvīm.

Alstens atdeva Šķelmim Marijas analīzes un savas grāmatas un noskatījās apbrīnojamo manevru, kas norisinājās pāris mirkļos, to cilvēka acīm gandrīz neuztveramo, drīzāk žilbinošo skatu, kad «Vairodziņš» vienā ieskrējienā uzlidoja un nozuda augstumā. Pavisam bez trokšņa jaunais draugs nozuda ar tādu vien švīkstienu, kādu dzirdam, ja gar ausīm zemā lidojumā aiztrauc ašspārne bezdelīga.

Alstens, galvu atmetis, velti pūlējās acīm sekot mazajam kuģītim, gaisā tas vairs nebija saskatāms, ne ziņas, ne miņas. Ja viņam kabatā neglabātos Šķelmja diapozitīvi, multifons un minicents, viņš varētu iedomāties, ka viss ir bijis tikai izdoma, slimīga vīzija. Taču viņš skaidri atcerējās sarunu, vienošanos un juta, ka

šodien patiesi ir sācies jauns laikmets cilvēces vēsturē. Jauns, pirmām kārtām, nevis vakarējās traģiskās atom- šantāžas dēļ, jo cilvēce pēc tūkstoš deviņi simti četrdesmit piektā gada jau bija pārdzīvojusi vairākas nejaušas atomkatastrofas un simtiem tādu, kas izcēlušās tehnisku kļūdu un cilvēku aplamību dēļ, taču, par laimi, vienmēr vēl laikā tika atsaukta atomkara trauksme. Planētas K-2 iejaukšanās iezīmē jaunā laikmeta sākumu. Un to šai mirklī zina viņš vienīgais no sešiem miljardiem Zemes iedzīvotāju, un viņam, K-2 sabiedrotajam uz Zemes, jāķeras pie darba, nekļūdoties ne soli, lai panākumi būtu pilnīgi un nesagraujami.

Atgriezies mājās, Jans tik tikko spēja atbildēt uz sieviešu jautājumiem. Cik spēdams viņš apmierināja sieviešu ziņkāri, taču atzina, ka prātīgāk būs pagaidām neatklāt jaunā drauga būtību. Ar to patiesi var pagaidīt. Atbildēdams Marijai un mammai, viņš ar vienu ausi klausījās nebeidzamās televīzijas ziņas par Onijā izcēlušos paniku, par Rietumu Savienības rītdienas ārkārtējo sēdi, par gaidāmajiem Austrumu līguma politiskā kolektīva lēmumiem, savāca portfelī nepieciešamos papīrus un piezvanīja universitātes sekretāram. Jā gan, sēde notiek, viņu katrā ziņā gaida. Sapulcējušos ļoti interesē Cilvēces sargu apvienības pēcpusdienas sēde, un par to kaut ko vērtīgu var uzzināt vienīgi no viņa . . . Labi, viņš jau iet, lūdz piedot nokavēšanos, neatliekamas darīšanas. Protams, viņi saprot, viņi gaida. Kad Alstens jau gribēja iet, ieskanējās videofons. Ālstens atļāva, lai iet mamma, ap šo laiku tik un tā visvairāk zvana viņas draudzenes.

— Hallo, lūdzu,— mamma sacīja, tad, gluži nobālusi, iesaucās: — Atkal tas esat jūs? Jan, nāc!

— Profesoriņ, vai jūs mūs neņemat par pilnu?

Jans Alstens zināja gan, tomēr jautāja:

— Ar ko es runāju? Kāpēc jūs nerādāties videoek- rānā?

— Ak vai, profesoriņ, cik jums ir slikta dzirdes atmiņa! Es esmu Teroristu tresta direktors. Vēl ne stunda nav apkārt, kopš runājām, nevar būt, ka esat aizmirsis!

— Nē.

— Kāpēc tad jūs nenokārtojāt, lai atceļ pēcpusdienas sēdi?

33

— Es jau teicu, ka ar jums par to nerunāšu.

2-S13

— Vai tas ir jusu pēdējais vārds?

— Jā.

— Jūs to drausmīgi nožēlosiet! Pareizāk sakot, nožēlotu. Nu labi, ja esat tāds muļķis, tad vainojiet pats sevi!

Jans beidza sarunu, nomierināja sievietes, pārbaudīja, vai mājas drošības sistēma kārtībā. Noteica nevienu svešu iekšā nelaist un apsolījās vairākas reizes piezvanīt.

Universitātē, kur viņam pirms desmit gadiem — drīz pēc pirmajiem panākumiem cilvēces nevarības un agresivitātes mijiedarbības pētījumos un pēc Nobela prēmijas saņemšanas — bija uzticēta socioloģijas katedras vadība, ar viņu patiesi rēķinājās. Tikko viņš ieradās, tūdaļ viņam deva vārdu un klausījās tiešām uzmanīgi un ārkārtīgi godbijīgi, to viņš lasīja sev pievērstajās sejās. Visi bija raduši no viņa dzirdēt skaidrus un liela morāla spēka piesātinātus vārdus, taču tik kategoriski, tik apsūdzoši viņš vēl nekad nebija runājis par cilvēku cilti, kas jau gadu tūkstošiem ir pašnāvnieciski postījusi savas eksistences iespējas, bet pēdējos gadsimtos jau amoka skrējienā joņo uz iznīcību, kā arī par atsevišķu tautu un visas cilvēces likteni atbildīgu — vadošu organizāciju baismo un bieži vien dēkaino politiku. Viņš aicināja izprast gaidāmo un nekavējoties rīkoties, viņaprāt, iniciatīva jāpārņem domātspējīgiem cilvēkiem un organizācijām, kam ir iespējas rīkoties un kam ir potenciāla vara. Ne vien Cilvēces sargu apvienībai, bet arī universitātēm un citām augstskolām.

Siem vārdiem sekoja šai auditorijā tiešām neparasti ilgi un jūsmīgi aplausi, un, kad rektors, sapulces vadītājs, pajautāja, ko īsti Alstens domājot, viņš īsi atbildēja. Būtība ir tāda: tūlīt jāgriežas ar aicinājumu pie savas zemes augstskolām, pie visām ārzemju universitātēm un jāiesniedz kopīgs memorands Pasaules organizācijai, kas nule sanāk uz sēdi. Šai brīdī iespaidīgi rīkoties var tikai visu zemju apvienība.

Tikko viņš bija beidzis, zālē ienāca kāds sekretariāta darbinieks, tuvojās Alstenam un iečukstēja viņam ausī:

— Zvanīja policijas kapteinis Van Hāgens. Lūdz jūs tūlīt ierasties pie viņa.

Alstens jau zināja, ko policija grib. Drīz vien viņš sēdēja iepretim civilā ģērbtam policijas virsniekam.

— Profesora kungs, mēs esam uzzinājuši, ka pēdējo divu stundu laikā Teroristu trests jums divas reizes

draudējis. Līdz ar to arī visiem mūsu pilsētā uz sēdi iebraukušajiem Cilvēces sargu apvienības biedriem. Vai tiešām draudēja?

— Jā gan, mans kungs.

— Un kā tad jūs tūlīt neziņojāt par to mums? Kāpēc?

— Nedomāju, ka visi telefonhuligānisma gadījumi jāņem vērā.

— Bet draudēja taču jūs nogalināt, ja neatcelsiet šāsdienas sēdi! Vai tad nesacīja tā?

Jans Ālstens mēģināja mazināt šā gadījuma nozīmi.

— Jūs taču labi zināt, cik daudz nekrietnību mierīgi pilsoņi cieš jau gadiem. Starp citu, arī šādus telefona jokus.

— Taču te nav kāds garlaicības mocīts zeņķis, te ir pasaules mēroga mafija, kas draud ar atombumbu, profesora kungs. Es saprotu tā. Tātad, lūdzu, novilciniet sēdi par dažām dienām. Pa to laiku pasaulē, Ūnijā kaut kas noliks.

— Un ja es no jums lūgtu pastiprinātu apsardzi prezidija sēdei?

Policijas virsnieks pārsteigts vērās Alstenā.

— Apsardzi pret atomšantāžu? Nē, profesora kungs. Vienīgā iespēja ir atlikt sēdi.

— Ņi . . . ņas . . .— negaidot atskanēja Šķelmja smiekli, un AI stenam aizrāvās elpa.

— Vai jūs, profesor, ko teicāt?— jautāja apjukušais Van Hāgens.

Ālstens paķēra kabatlakatiņu un sāka šņaukāties.

— Neko, mans kungs, šogad ātri uznāca aukstums, esmu sasaldējies.— Viņš piecēlās. — Vai man jāsaprot tā, ka esat aizliedzis šīsdienas sēdi?

— Saprotiet tā, mans kungs, ka šodien sēde nevar notikt. Un arī tuvākajās dienās ne. Tūlīt došu pavēli slēgt to vietu, jūs, lūdzu, paziņojiet prezidija locekļiem.

— Diemžēl visi, kas var ierasties, ir ceļā, dala jau ir klāt. Jūsu pavēli ņemu vērā.

Viņš tikai ielūkojās akadēmijā, kuras konferenču zālē vajadzēja notikt sēdei, tad piezvanīja uz viesnīcu «Apollo», kur bija apmetušies viņa kolēģi. Alstens sacīja, lai pagaidot, viņš tūlīt būšot tur.

2*

No kāpņu telpas iziedams uz ielas, viņš ieraudzīja piebraucam policijas mašīnas, no tām kāpa ārā uniformēti vīri, kas dažos mirkļos izveidoja kordonu ap ieejas durvīm. Alstenam izdevās nepamanītam izkļūt līdz

savam elektrorobam ārpus kordona. Vispirms viņš izņēma no kabatas multifonu, lai noliktu plāniņo platīti ar kosmosa likumiem. No minicenta atskanēja Šķelmja balss:

— Tava nojauta, draugs, izrādījās pareiza.

— Tātad tu dzirdēji visu, kas notika pēc mūsu šķiršanās?

— Visu . . . tikai negribēju iejaukties, lai nenostādītu tevi neveiklā stāvoklī . . .

— Taču tev tas gandrīz izdevās, turklāt policijā! Labi vēl, ka tu tikai smējies.

— Lieliska ideja tev bija tā sasaldēšanās. Turpmāk es vienmēr nogaidīšu, līdz varēsim mierīgi izrunāties. Tātad sēde notiks pie jums . . .

— Ko citu lai mēs darām? Protams, ja Pasaules teroristu trestam esam kļuvuši tik svarīgi, tas var mēģināt izrēķināties arī tur.

— Mieru, Jan, es jau teicu. Mēs nodrošināsim taviem draugiem īpašu apsardzību. Gan redzēsi. Ej un neliec kolēģiem gaidīt.

— Kur tu esi?

— Pavisam tuvu. Virs tevis tik tuvu, ka tu mani redzētu, ja es būtu redzams. Ej droši, es tevi pavadīšu.

Kamēr mašīna uzņēma gaitu, plate sāka klusi, bet saprotami atskaņot:

«K-2 planētas dēlu formulējumā Kosmosa likumi skan tā…

1. likums. Bezgalīgā pasaules universuma Kosmosa vielas rašanās apstākļi vēl nav pilnīgi noskaidroti, tie izzināti tikai daļēji. Aplami skaidrojumi it visur ir noveduši strupceļā. Tātad kosmosa eksistenci pagaidām pieņemam par faktu, par izejas punktu visam. Maldīgu izskaidrojumu gadījumā vienmēr jāatgriežas pie šā nullpunkta.

2. likums: Vielas galvenā īpašība ir enerģija, dinamika, jo tā ir pati viela, nemitīga eksistence . . .

3. likums: Materiālās enerģijas eksistences veids un forma ir kustība, kas savukārt ir enerģijas patēriņš un jaunas enerģijas, jaunas kustības radīšana.

4. likums: Materiālā enerģija ir kustība, tātad pārvērtība . . . Pārvērtība ir pārveidošanās, augšana, savienošanās, sakušana, sadalīšanās, pārvēršanās citā saturā un formā

5.1ikums: Kustības ātrums un laiks, kustības dinamika ir proporcionāla vielas enerģijai, kas piedalās kustībā, tās daudzumam un kvalitātei. Kustības ātrums nevar nedz mainīties, nedz tikt mainīts pēc patikas. Nav iespējams pārlēkt galaktiskiem attālumiem, tāpēc ka starpzvaigžņu telpas ceļi (attālumi) vispār tā paša matērijas sastāva un agregātstāvokļa kosmiskajā vidē jāpārvar tieši tāpat kā uz planētām un planētu atmosfērā, tātad ar doto iespējamo ātrumu un no tā atkarīgā tālumā. Ja matērijenerģija izlietota, kustība lēni izbeidzas, tāpat izbeidzas matērijenerģija, ja kustību maiņas laikā tā ir pārveidojusies

kustībenerģijā . . .»

— Piedod, atvaino . . .— Alstens no minicenta sadzirdēja Šķelmja balsi.— Man kaut kas jāsaka. Izslēdz multifonu!

— Vai kas noticis?

— Patlaban notiek, draugs. Veltī pāris skatienus tām divām mašīnām tur priekšā un aiz tevis! Tev seko jau no akadēmijas. Šķiet, ka arī viņi interesējas par taviem kolēģiem zinātnē.

Jans Ālstens ar dažiem manevriem — apdzīšanu, virziena maiņu — pārliecinājās, ka Šķelmja novērojumi atbilst patiesībai.

— Jā, acīmredzot viņi interesējas par mani.

— Tūlīt tevi atbrīvošu no viņiem, Jan. Tam, kurš kuļas pa priekšu, jau noslāpa motors. Re, kā!

Patiesi, elektrorobs Alstenam priekšā apstājās, braucēji niknām sejām kāpa ārā labot motoru. Alstens viegli apbrauca tiem apkārt, un dažus metrus tālāk tāpat klājās arī sekotājiem, bet viņš varēja atstāt visu šo apjukušo kompāniju.

— Ņis … ņi . . . ņas . . .— Šķelmis izbaudīja notikušo kā nerātnību izdarījis bērns.— Ko nu mans draugs sacīs par jauko «Vairodziņu»?

— Fantastiski! Vienkārši neticami! — Jans Alstens jūsmoja.— Nu es sāku ticēt, ka jums nav nekā neiespējama.

— Diemžēl to mēs vēl nevaram teikt, mans draugs. Taču nebūt nav lielība, ja saku, ka daudz kas ir iespējams. Brauc tālāk un klausies likumus.

— Vai nu ir vai nav brīnums, bet par sargeņģeļa lomu tev paldies! — Alstens sacīja un, mazliet attapies, iedarbināja multifonu.

«6. likums: Matērija, kas eksistē, kustas, veidojas, izmainās vienlīdz gan vienkāršās neorganiskās, gan augstākās pakāpes organiskās sistēmās pieņem simetriskas formas, iegūst derīgas, estētiskas, tātad skaistas proporcijas un lietderīgus izmērus.

7. likums: kustības, izmaiņas, pārveidošanās laika plūdumā un matērijas eksistencei nepieciešamajā dimensijā — telpā — notiek arvien pieaugošajā matērijas pakļautajā telpā — plašumā ejošā Kosmosā.

8. likums: matērijas kustība, pārveidības, izmaiņas notiek arvien sarežģītāku, komplicētāku, pilnīgāku eksemplāru virzienā, un tā ir attīstība, kas sekmē matērijas arvien jaunu augstākas pakāpes sistēmu veidošanos, rada eksistences labākās formas un iespējas.

9. likums: it visur kosmosā matērijas visaugstākā pakāpe ir Būtne, kas rīkojas ar domāt un atcerēties spējīgu Saprātu un apzinīgu Gribu. Līdzās minētajām pamatpazīmēm Būtnes āriene un dažādas eksistences formu pazīmes nav būtiskas.

10.likums: saprātīgā būtība ir visaugstākā matērijas izpausme, vispilnīgākā eksistences fāze, jauna nodaļa matērijas vēsturē, apzinātās eksistences radīšanas ēras rītausma.

11.likums: ja neapzinātas neorganiskas un organiskas eksistences kustības un izmaiņas virzās uz augstākas attīstības pusi, tad mēs nevaram liegt šā ceļa turpināšanu nedz materiālām formām, kam piemīt saprāts, ne Saprātīgām būtnēm. Tātad viņu eksistences saturs, kustība, izmaiņas notiek labāka varianta — pilnības virzienā. Attīstās, kļūst bagātākas . . .»

— Piedod, Jan, man atkal vajag tevi pārtraukt . . .— pieteicās Šķelmis.— Kā rādās, mums ir nemierīga diena. Tu neesi pamanījis, ka tev ir jauni pavadoņi. Aiz muguras. Jā. Es pārslēgšos uz viņu raidītāju vilni, vajag drusku pabiedēt … Ņi . . . ņis … ņu … tu vari noklausīties.

Kādu brīdi minicents atskaņoja svešas balsis.

— Hallo, centrs! Hallo, priekšniek!

— Te-es-mu-lū-dzu-ru-nā-jiet!

— Hallo, kas tur ir? Kas tur ākstās?…— Balss skanēja pietiekami pārsteigti, lai Šķelmim būtu par ko priecāties, taču viņš valdījās.

— Ņi . . . ņa . . . Te centrs. Sekojam, puiši, ko, vajājam? Plātāmies, sīkcilvēciņi?

— Kas tu tāds esi? Vācies pie velna!

— Ņi . . . ņas . . . ņu . . . Mans draugs Jans mani sauc par Šķelmi. Un viņam ir taisnība.

— Mēs nepazīstam un negribam pazīt tavu draugu Janu!

— Kāpēc tad jūs viņam sekojat? Ei . . . Kas tad nu, puiši, vai elpa aizrāvās, kā mēdz sacīt mans draugs Jans Ālstens?

— Ak dievs! — iekliedzās viens no vajātājiem.

— Nē, es neesmu nekāds dievs, esmu tikai Jana Ālstena draugs. Kā jau teicu. Un neatļaušu viņu aizskart. Nedz arī viņa kolēģus. Varat to pavēstīt Teroristu tresta direktoram … un visiem mafijas locekļiem. Ņi . . . ņas … ņu . . . Un tagad es itin glīti noslāpēšu jūsu motorus tāpat kā divus iepriekšējos. Būsiet jau par to dzirdējuši. Tā . . .

— Ak dievs, puiši! — iebrēcās iepriekš dzirdētā balss.— Patiesi, motors noslāpa. Mūs vajā kāds neredzams velns.

— Nav vis velns, es jau sacīju, ka Jana Ālstena draugs. Par visu notikušo, lūdzu, ļoti precīzi informējiet tresta vadītājus. Jums nav ko pūlēties, pret mums ikviens ir bezspēcīgs . . . Ik-viens . . . Uzmanību, puiši! Hm . . . mm . . . Ko sacīs mans draugs Jans?

— Sirsnīgi pateicos! Kāda laime, ka Zemes cilvēku rīcībā vēl nav tāda brinumspēka!

— Ir. Tavā minicentā . . . Ari minicents var to pašu . . . Taisnība gan, tikai tik nelielā attālumā kā nupat sekojošais minirobs, minice its būtu to apstādinājis, ja tu pavērstu lēcu uz to pusi un nospiestu sarkano slēdzi. Ja notēmēsi uz kādu un nospiedīsi ar sarkano pusloku apzīmēto slēdzi, tad persona, no kuras gribi atbrīvoties, uz pāris stundām zaudēs samaņu.

Jans atrada slēdžus un tā jocīgi pamirkšķināja tiem, vajadzēja

taču acīs paturēt ceļu. Patlaban viņš griezās iekšā Fransa Halsa ielā un tuvojās «Apollo» viesnīcai.

— Saki, draugs Šķelmi,— vai tev nav bail tādu brīnumaparātu uzticēt cilvēkam?

— Pilnīgi pareizs jautājums, profesor Alsten,— Šķelmis atbildēja, tad pēc brītiņa turpināja: — Šķiet, ka man ir bijis pietiekami daudz laika, lai pārbaudītu, vai mēs savus noslēpumus uzticam īstajam cilvēkam.

— Varbūt aparāts prot vēl vairāk?

— Neaizmirsti tresta lielo priekšnieku! Visam savs laiks, mans draugs. Tev pašam būs labāk, ja minicentu apgūsi pamazām. Ar mums . . .

— Jāklusē, draugs, esmu jau pie viesnīcas, — Ālstens sacīja, taisīdamies kāpt ārā.

— Pagaidi, pagaidi! — Ja skaņa būtu tieša, nevis caur tulkojamo mašīnu, Jans Alstens būtu domājis, ka Šķelmis kliedz izbailēs.— Pagaidi, draugs! Man iepriekš tev vēl kas jāsaka. Esmu jau ieminējies par savu specialitāti un priecājos, ka kopā ar mūsu dakterīti Zun-tan-to esmu noskatījies vairāk jūsējo televīzijas raidījumu nekā pārējie. Lai jūs izpētītu. Būtu ticami, ka Teroristu tresta pārstāvji tais trīs apturētajās mašīnās tevi tikai novēroja, bet pie viesnīcas kāds gaida … un uzbruks, lai nogalinātu ….

«Nu vairs nav bērnu spēle!» Jans Ālstens domāja un norīstījās, jo rīkli žņaudza neredzama roka.

— Tas ir ticami,— viņš ar kavēšanos atbildēja. — No šitiem var visu ko sagaidīt, tu jau dārzā mani brīdināji.

— Jā. Nupat man tas ienāca prātā. Minicentā tu atradīsi bāli zilu slēdzi. Tas laikam spēj visvairāk. Tev tas stingri jānospiež un tūlīt jāatlaiž. Tas paliks nospiests, un no tā brīža minicents būs tava aizsargbāze. Nav bīstams visiem, ir bīstams tiem, kas tuvojas ar naidīgiem nolūkiem. Naidīgi noskaņotos tas piecdesmit līdz simt metru lokā padarīs stundām ilgi nekustīgus.

— Neticami! — Ālstens brīnījās.— Kā gan to visu spēj maza kārbiņa, ko var turēt saujā?

— Ko jūsu senči darīja pirms piecpadsmit vai divdesmit tūkstošiem gadu? Teiksim, pēc Altamiras alas sienu zīmējumiem spriežot?

— Ar akmeņiem un koka vālēm medīja zvērus, lai nenomirtu badā.

— Un šodien jūs ar sērkociņu kārbiņu varat klausīties jebkuru Zemes radio raidījumu. Šobrīd mēs esam no jums tik tālu kā jūs no Altamiras. Vai tavi biedri spēs apjēgt, cik tālu esam tikuši?

— Laikam gan.

— Laikam nē, Jan! Cilvēka, tāpat kā jebkuras organiskas . . .

jebkuras Saprātīgas būtnes, fantāzija ir ierobežota. Lai parādītu, cik iztēle var būt nabadzīga, citēšu nevis jūsu futurologus un fantastisko romānu autorus, bet kaut ko pirms simt gadiem sacītu. Pagājušā gadsimta beigās Parīzē izstrādāja hipotēzi par paredzamo pilsētas transporta attīstību . . . Viņi nonāca pie šāda secinājuma . . . «Izredzes ir ļoti sliktas, jo ap 1950. gadu Parīzes apkaime vairs nespēs nodrošināt auzas zirgu tramvaja vajadzībām.» Ņi . . .ņas . . .ņu . . . Lielisks piemērs, vai ne? Tev ir daudz labāk zināms, ar kādām transporta problēmām Parīze un citas lielpilsētas noņēmās nepilnu gadsimtu vēlāk. Ja jau Saprātīgā būtne nespēj ieskatīties nākotnē pat gadsimtu uz priekšu, kā gan lai tā paredz tūkstošiem un desmittūkstošiem gadu uz priekšu?

— Mūsu iztēlei tik tizli spārni? . . . Nekad nebūtu to iedomājies.

— Negribēju tevi apbēdināt. Gribēju tikai likt saprast, kādu ceļu Saprātīga būtne var noiet divdesmittūk- stoš gadu laikā. Sis ceļš stāv jums priekšā, neaizmirsti to! Patlaban mēs pūlamies tieši tālab, lai jūs varētu noiet šos divdesmit tūkstošus. Un sargājam to līmeni, ko jūs esat sasnieguši pēc Altamiras. Ej, draugs, un nebrīnies, ja daži cilvēki tavā tuvumā sabruks . . .

«Tā nav rotaļa! Nav arī aizraujoša prāta spēle!» Jans Ālstens nodomāja, bet nu vairs nekā, viņš jau bija virpulī iekšā. Bija ļāvies ievēlēt. Vai viņš varēja noraidīt?

Viņš atcerējās arī Mariju, kura mājās gaida iespējamo brīnumu. Lai atkal varētu staigāt, būt kā senāk moža, pielūdzami daiļa, talantīga sieviete, kas peld, airē, spēlē tenisu kā pirms vienpadsmit gadiem, kad viņi iepazinās, un līdz tam laikam, kad tas dzērājs ietriecās viņu mašīnā. Tas tips un viņa sieva bija pagalam, Marija dienām ilgi gulēja slimnīcā bez samaņas, viņš pats bija ievainots. Drausmīgi brīži, briesmīgas dienas, līdz noskaidrojās, ka Marija dzīvos. Un īstā elle bija turpmākie mēneši un gadi, izmeklēšanas un konsultācijas cita pēc citas, vai Marija reiz izveseļosies, vai paliks paralizēta uz mūžu . . .

Viņš atvēra durvis, lai kāptu ārā, un ieraudzīja kādus desmit, divpadsmit metrus tālāk mašīnu, tās logā roku ar pistoli, uz stobra klusinātājs.

Šis skats Alstenu paralizēja, viņam vajadzētu lēkt atpakaļ mašīnā un drāzties projām . . . Bet vai cilvēks spēj tik zibenīgi rīkoties? Vienīgi aktieris kriminālfilmā spēj veikt kādu maldinošu darbību.

Alstens stāvēja kā hipnotizēts tai pašā pozā, padodamies liktenim un gaidīdams šāvienu, kura nez kāpēc nebija. Kad viņš atkal paskatījās, pistoles stobrs bija nozudis, arī abi vīri automašīnā vairs nebija redzami. Bet kur? Kas ar viņiem noticis? Vai tie ir viņi, kas tik žēlabaini vaimanā?

— Mieru, Jan, mieru! — Ak, šī debesu balss, tā ļāva Janam atraisīties no bezizejas ledus stinguma.— Ej tik uz priekšu, nav par ko

brīnīties. Es tev pateicu, bet tu esi aizmirsis.

— Pateicos… ka izglābi man dzīvību! Pateicos, draugs!— Jans vairs pats nepazina savu aizsmakušo balsi. Viņš paklausīja draugu un nosvērti, solīdi, it kā nekas nebūtu noticis, kāpa no mašīnas ārā un devās uz viesnīcu.

Vēl neaizgājis līdz virpuļdurvīm, viņš uztvēra sava redzesloka malā jaunu skatu, viņam pievērstu pistoli un tās īpašnieka seju. Mazliet iesāņus lūkodamies, Jans noskatījās līdz galam, kā nevarīgi nošļūk roka, kā cilvēks sabrūk zemē un viņam neveikli raustās locekļi. Tāpat izvaibstītu seju bez skaņas sabruka arī otrs, kurš bija meties palīgā pirmajam, gribēdams viņu ievilkt mašīnā un aizvest projām.

Jans Alstens turpināja savu ceļu, it kā nebūtu nekā redzējis, un iegāja elegantajā viesnīcas hallē. Viņš dzirdēja tuvojošās policijas signālus, bet pats gāja sasveicināties ar kolēģiem, kas tērzēja pie kāda smēķējamā galda.

Viņš bija veltīgi cerējis, ka izdosies sanākt atsevišķā zālē, lai aši vienotos par programmu, viesnīcas direktors gan bija laipni ierādījis viņiem vispiemērotāko telpu, taču nebija iespējams kolēģus turp aizdabūt. Arī viņi, tāpat kā viss personāls un pārējie viesi, no halles gāzās ārā uz viesnīcas priekšlaukumu skatīties, kā policisti vienu pēc otra velk no automašīnas ārā teroristus, kas ir pie pilnas apziņas, taču pilnīgi nevarīgi, pēc tam savāc nākamos divus, pie kuriem atradās nodevīgie ieroči. īsā brīdī izplatījās vissvarīgākās ziņas: visu četru paralīzes simptomi ir gluži vienādi, taču diagnozi uzstādīt nav izdevies ne izsauktajam ārstam, ne arī trim medicīnas profesoriem no viesnīcas iemītnieku vidus; otrs jaunums, ka nevienam no četriem teroristiem nav konstatēti nekādi miesas bojājumi, ar kuriem varētu izskaidrot viņu stāvokli.

Tā kā teroristi ari paši juta, ka ar viņiem ir atgadījies kas raganisks, viņi bija tā pārbijušies, ka detektīvi gluži pa jokam izdabūja no viņiem, ko te darījuši, kura dzīvību kārojuši, kas viņus te norīkojis.

Un Jans Alstens vienā mirklī atkal atradās policijas kapteiņa Van Hāgena priekšā. Sis staltais, jauki vasar- raibumainais rudmatis Ālstena gados ar kāpinātu interesi un rūpēm lūdza Ālstenu nākt līdzi uz kādu viesnīcas dienesta telpu.

— Ar jums, profesora kungs, notiek daudz neizprotamu būšanu,— sacīja Van Hāgens.

— Vai jūs, mans kungs, varētu paskaidrot, ko jūs ar to domājat?

— Teroristu tresta uzdevumā četri vīri reizē gribēja jūs noslepkavot, kad piebraucāt pie «Apollo» viesnīcas. Un visi četri kļuva vienādi nevarīgi. Turpinu: izcili ārsti, kas viņus izmeklēja, atzīst, ka ir runa par pilnīgi nepazīstamu slimību.

Jans Alstens nespēja apspiest pēkšņu smaidu.

— Vai jūs gaidāt, lai es uzstādu šās dīvainās slimības diagnozi?

Jūs taču zināt, ka esmu sociologs.

Van Hāgens sāka staigāt, apgāja istabai apkārt, tad apstājās Ālstenam pretim un ilgi viņu pētīja.

— Pēc visa šeit notikušā mums jāsaka: tikpat neizprotami ir arī tas, ka pa ceļam no akadēmijas jums sekoja trīs teroristu mašīnas un visām trim noslāpa motori. Tām praktiski nesabojājamām japāņu mašīnām? Turklāt tās ir pilnīgi jaunas! Un visi trīs gadījumi bija taisni pārdabiski vienādi.

Jans Ālstens atkal pasmaidīja.

— Vai Teroristu trests ir jums sūdzējies?

— Interesanti, kā jūs nonācāt pie tāda secinājuma. Kāpēc?

— Vai tad nav interesanti, ka viņi sūdzējās par to, ka es neesmu pieteicis jums viņu draudus?

Van Hāgena balss kļuva draudzīgāka.

— Mīļo profesor, mēs gribētu jūs un jūsu kolēģus nosargāt, tālab mums jāzina, kas te pie jums īsti notiek.

Arī Jans Ālstens piecēlās.

— Man šķiet, ka izdibināt notikušo ir jūsu uzdevums, mans kungs, nevis manējais. Tagad es — ar jūsu atļauju — iešu atpakaļ pie kolēģiem, kuri tāpat nevar aptvert, kas te notiek.

Van Hāgens pieklājīgi palocījās.

— Piedodiet, mans kungs, ka esmu jūs aizkavējis, taču tas bija mans pienākums. Gribējās ar jums parunāties tik svarīgā jautājumrā . . . Vai atļausiet vēl vienu jautājumu? Kādi ir jūsu nolūki attiecībā uz sabraukuša- jiem Cilvēces sargu apvienības biedriem?

Jans Ālstens ar labi tēlotu kustību nevarīgi un nevainīgi paplātīja rokas.

— Tā kā jūs neatļāvāt mums noturēt sēdi, es laikam viņiem ieteikšu apskatīt mūsu pilsētas ievērojamākās vietas, apmeklēt naktslokālus, daiļas meičas . . . Un, lai viņi nejustos aizvainoti, ielūgšu savā mājā uz tēju . . .

— Labi, uz tēju, tikai nekādus provocējošus lēmumus, uzsaukumus, proklamācijas. Vai varu būt mierīgs par to, mans kungs?

— Jā.

Van Hāgens patlaban grasījas atvadīties, kad pie durvīm pieklauvēja. Kāds policists ziņoja, ka, viesnīcu pārmeklējot, atrasti vēl divi tādi sabrukuši cilvēki. Viens pirmajā stāvā vannas istabā, otrs sestā stāva gaitenī. Protams, abiem bijušas pistoles ar klusinātājiem, un abi atzinušies, ka esot teroristu bandas locekļi.

Jans Ālstens ierunājās pirmais:

— Jūs, Van Hāgen, personīgi varat apliecināt, ka mēs visu laiku te runājāmies. Manuprāt, esat pārliecinājies, ka man šais notikumos nav nekādu nopelnu. Cerēsim, ka šis noslēpums drīz nāks gaismā. Es būtu pateicīgs, ja jūs informētu arī mani. Ja būtu iespējams, mēs šodien

noturētu sēdi. Ja jau tik daudz cilvēku sabraucis no visām pasaules malām.

— Apsolu, profesora kungs, kaut gan neceru, ka šodien varēs,— Van Hāgens atbildēja. — Te ir pārāk daudz neizzinātā, vai kā jūs teicāt? Noslēpuma faktors. Jūs šos notikumus saucat par noslēpumainiem. Man šķiet, mēs esam vienisprātis. Centīsimies noskaidrot. Pateicos par palīdzētgribu, mans kungs.

Hallē Alstenu gaidīja kolēģi, protams, visi jau zināja, ka prezidentu pratina pats policijas priekšnieks. Janam gāja pie sirds viņu solidaritāte, kaut arī viņš apzinājās, ka tā visa kopā nav vērta tik, cik viens vienīgs Šķelmja padoms vai kustība. Tāpēc viņš gandrīz vārdu pa vārdam atkārtoja to, ko bija sacījis Van Hāg'enam, arī par paredzēto darba kārtību. Tomēr ļoti kategoriski, tā, lai viņi saprastu, piebilda, ka četros pēc pusdienas ielūdz viņus uz tēju. Tā nebūs oficiāla sēde, būs tikai draudzīgas pārrunas. Visi bija priecīgi par šo iespēju, viņi taču tik reti satikās, vajadzētu saskaņot viedokli par pēdējiem notikumiem. Vairāk par to netika runāts, bez sevišķa norādījuma visi saprata, ka pēc tikko notikušajām dīvainībām nepieciešama piesardzība.

Visiem bija skaidrs, ka ikvienam, kas vaicātu, jāatbild, ka nekādu oficiālu pasākumu nebūs, tikai draugu un kolēģu vizītes, ja nu viņi reiz ir atbraukuši, lielākā daļa taču jau vakarā vai naktī dosies mājup.

Vienīgi Jans Alstens zināja, ka tā vis nebūs, bet viņš to ne ar vārdu neizpauda. Jau bija dabūjis just, ka spēles likme aug augumā un apvienības akcijas var celties vēl, ja tik zemiski visiem viņiem brūk virsū. Viņš nedrīkst lieki riskēt, taču nevar izvairīties no pienākuma, kuru šorīt uzņēmies.

Jans piezvanīja uz mājām un pateica mātei, ka tūlīt brauks, pusdienas ēdīs mājās un pēc tam paliks pie viņām.

— Nē, neviens nav tevi meklējis,— mamma pavēstīja.— Ne teroristi, ne tavs briesmīgais draugs.

— Ņi . . .ņis . . .ņa . . .— Janam neviļus paspruka priecīgs smiekliņš, un mamma iespiedzās:

— Jēzus, Jan! Tavs draugs ir tur! Es pazīstu viņa savādos smieklus.

— Nav vis, mamm! Man tikai ienāca prātā, ka viņš tā reaģētu, ja būtu dzirdējis, ko tu saki.

— Jan, dēls, vai tas esi tu?

— Vai, mamm, nu kurš tad cits! Beigsim, es braucu, lai ar savu miesīgo klātbūtni izkliedētu tavas aizdomas.

— Tā būs labāk . . . tas būs visdrošāk, Jan! Nāc drīz, man jau kļūst stipri bail.

Līdzko viņš iegāja, mamma viņu tā apkampa, it kā viņš būtu nule izkļuvis no nāves briesmām.

— Apmierinies, mamma, nekas nav noticis,— Jans sacīja,

domādams: «Cik labi, ka ne mātei, ne Marijai nav ne jausmas, kas ar mani noticis pēc mazās rīta pastaigas parkā.»

Televīzija ari patlaban raidīja ziņas, vēstīja par Cilvēces sargu sēdes atcelšanu, par jaunām represijām pret Ūnijas valdību. Pie pusdienām sāka stāstīt ari dēlēns Hanss. Stāstīja, kā bijis skolā, ka drīzumā esot ieplānots doties divu dienu pārgājienā, piedalīšoties tie audzēkņi, kas interesējas par kultūras vēsturi un tēlotājmākslu. Galvenais ceļa mērķis, protams, būšot kāds muzejs ar bagātām kolekcijām.

Trīs pieaugušie, vismaz uz mirkli aizmirsuši pasaules mēroga šausmas, aizrautīgi priecājās par zēnu. Grūti pateikt, kurš no viņiem bērnu mīlēja vairāk un kuram Hanss bija vairāk pieķēries. Izskatījās, ka mātei, jo zēns diendienā pauda viņai savu mīlestību maigiem vārdiem un žestiem, nemanāmi centās Marijai palīdzēt. Tomēr Jans Ālstens juta, ka cits — jau vīrišķīgs pievilkšanas spēks, topoša jaunekļa cieņa un apbrīna dēlu saista pie tēva, kurš sasniedzis tik daudz, ka iekļuvis visā pasaulē pazīstamo nozīmīgo cilvēku skaitā. Protams, ka skolā bieži tika pieminēts Jans Ālstens, vai nu skolotāji runāja par viņa atziņām, vai ari klasesbiedri iztaujaja Hansu, ko dara tēvs, kā uzstāsies nākamoreiz, jo Cilvēces sargu apvienība kļuva arvien populārāka.

Pēc pusdienām mamma nozuda virtuvē, lai likvidētu maltītes sekas, Hanss aizgāja uz treniņu, viņam patika paklāja vingrojumi, un viņš nodarbojās ar vingrošanu uz rīkiem.

Jans Ālstens vēl palika, jo Marijas skatiens pauda, ka viņa vēlas ko sacīt.

— Jan, vai tu mani aizvedīsi uz manu istabu? — Marija jautāja.— Es zinu, ka šodien tu esi ļoti aizņemts, tomēr . . .

Jans Ālstens, tikai ar pirkstiem pieskardamies, lēni ripināja stumjamkrēslu un juta sievas saspringto nervu vibrējošo starojumu. Viņš loti labi saprata Mariju, kaut arī viņam nebija fiziski jāizcieš drausmīgā paralīze, garīgi viņš cieta tāpat. It īpaši kā vīrietis, jo laulības attiecības bija pārtrauktas jau gadiem ilgi, kaut gan Marija ar savu kroplo augumu atkal un atkal mēģināja būt tāda kā agrāk. Bet vai tad pusdzīvā miesā var būt tāda vētraina liesma kā līdz katastrofai? Viņš gan zināja, ka ar savu lēmumu sagādā sievai mokas, taču nācās atklāti pasacīt, ka viņš nespēj sevi pārvarēt. Tur viņš nekā nevar darīt, nekas nav atkarīgs no viņa gribas. Un darbs viņu tā noslogo, ka nekam citam vairs nepaliek ne domas.

Veltīgi viņš mocījās, pēc dažiem mēnešiem uzradās kāda cita. Universitātē jauna kolēģe, kura par visiem labāk spēja palīdzēt pie jaunajiem pētījumiem — pagaidu virsraksts «Vai cilvēks spēj atbrīvoties no sava bioloģiskā mantojuma?»— vēl pamatīgākiem nekā pirmā tēma, kas bija darījusi slavenu viņa vārdu.

Marija drīz vien uzzināja par viņu attiecībām, taču scēnu nerīkoja,

pārmetumu nebija, viņa izlikās gudri saprotam. Viņš gan redzēja, ka sieva mēnešiem ilgi mokās, taču jau bija par vēlu. Arī Marija bija krāšņa sieviete, toties Flora ar brīnišķo augumu, seksuālo kultūru un kaisli varētu būt mīlestības priesteriene. Septiņu gadu laikā viņi visi trīs bija pieraduši pie šās situācijas. Flora reizēm dumpojās, viņa katrā ziņā gribēja bērnu, protams, normālā ģimenē, laulībā. Taču par to nevarēja būt ne runas, jo jūtas Janu Ālstenu vēl arvien saistīja pie Marijas.

Marija aizripināja stumjamkrēslu līdz gultai un, iepriekš nolaistās sānmalas netraucēta, ar trenētu kustību, balstīdamās tikai uz rokām, pārsviedās uz guļvietu, kur piesardzīgi atlaidās.

— Esmu mazliet nogurusi,— viņa nopūtās, sīkām kustībām kārtodama gultas veļu un rītasvārku. Tad viņas mirdzošo, lielo, zilzaļo acu skatiens sastinga pie Ālstena: — Jan, tu taču saproti, kāpēc mani tā saviļņo tava jaunā drauga piedāvājums?

Alstens pievilka gultai līdzās to pašu krēslu, kurā jau gadiem ilgi mēdza pa brītiņam sēdēt. Saņēmis plaukstā Marijas karsto roku, viņš glāstīja spēcīgos, skaistos, koptos pirkstus.

— Arī mani šī iespēja satrauca,— viņš atbildēja. — Marij, tas būtu brīnišķīgi!

— Un . . . vai tu esi padomājis, ko nozīmētu mums visiem, ja es atkal kļūtu vesela?

Jana Ālstena seja nodeva viņa pārsteigumu un viņa vārdi to vēl apstiprināja.

— Sī diena ir tāda, ka domāt par to nav iznācis, taču tev tāpat būtu jāzina, ko tas nozīmētu man.

Marijas bālā seja pietvīka.

— Man būtu jāzina? Vai patiesi es to varētu zināt, Jan?— Ja Marija nebūtu runājusi tik savaldīgi un apslāpēti, tad šie vārdi skanētu kā kliedziens.— Un Flora?

«Šausmīgi, ko visu cilvēkam nākas pārdzīvot! Un vēl pat jārunā par to,» Jans Alstens domāja.

Alstens juta, ka sakarst roka, kurā viņš spieda Marijas slaidos, nemierīgos pirkstus. Viņš uzlika savu plato plaukstu uz sievas pulsējošiem deniņiem un sacīja:

— Vai tu neuzdrošinies ticēt, ka es tad . . . arī šai ziņā atkal izvēlētos tevi? Tevi, Marij, vari būt mierīga.

Marija ar abām rokām apkampa, aijāja un glāstīja Jana roku, spieda to pie savām viļņojošām krūtīm, un viņai lija asaras.

— Jan! Ak, Jan, cik laimīgu tu mani dari! Ja tavs draugs nevarēs man līdzēt, ja viss paliks tāpat, arī tad mana laime atkal būs pilnīga . . . Paldies tev!

Alstens arī pats gandrīz vai paļāvās šai jūtu plūsmai, viņš taču šais deviņos aizvadītajos sūrajos gados nebija atvēsis ne pret Mariju, ne

pret sevi un nu šai daudzveidīgajā, pretrunīgajā jūtu viļņojumā stāvēja klusēdams un asaras valdīdams. Tad noliecās pie sievas un noskūpstīja viņu uz pieres.

— Ceru, ka tev būs mierīgs pēcpusdienas miegs, Marij!

— Jā, mīļais, šodien es varēšu sevišķi labi atpūsties! … Paldies!— Viņa negaidīti — bet ne jau pirmo reizi — pateicīgi noskūpstīja, tad palaida vaļā viņa roku un aizvēra acis, it kā jau miega varā būdama.

Viņš gluži neviļus uz pirkstgaliem pārgāja pāri istabai un bez trokšņa aizdarīja durvis. Kabinetā ticis, viņš aizsmēķēja un sāka staigāt, lai kaut cik nomierinātos. Pie darba ķerties nevarētu, tāpēc nemaz nepūlējās. Ik pa brīdim viņš apstājās pie loga ielas pusē, kur skatu daļēji sedza koki un dekoratīvie krūmi.

Trešo reizi palūkodamies ārup, viņš pamanīja ielas pretējā pusē stāvam automašīnu ar trim vīriešiem. Redzēja arī to, ka viņi nav nejauši apstājušies tur, jo ik pa brīdim paskatījās šurp. Tātad novēro viņu. Atliek tikai jautājums, vai viņi ir no policijas, vai no Teroristu tresta. Tas noskaidrojās drīz, itin nekas nebija jādara, pie mājas piebrauca vēl viena mašīna. Tikko tā bija apstājusies, divi iekšā sēdētāji pēkšņi novēlās zemē gar durtiņām un uzreiz sāka šaušalīgi brēkt un vaimanāt. Tātad Šķelmja minicents joprojām darbojas nevainojami, Ālstens ar mīlestību pavērās uz galda vidū novietoto aparātu. Vai varbūt pats Šķelmis no augšas?

Iela sarosījās, otras mašīnas trīs braucēji metās pie teroristu mašīnas, divi izmeklētāji sēdās iekšā, viens no viņiem pie stūres, pagrūdis nost nevarīgo, krampju lauzīto ķermeni.

— Hallo, Jan,— atskanēja no minicenta.— Vai tu mani dzirdi?

— Jā gan, draugs. Tātad tu esi tuvumā?

— Drīz vien lidošu uz «Vairogu», taču tavas mājas apkārtne pēkšņi kļuvusi ļaužu pilna. Paskaties pa logu!

— Es jau to daru. Paldies par aizsardzību.

— Nav vērts runāt, draugs. Tagad es pārslēgšu arī tavu aparātu uz Pasaules teroristu tresta vietējās organizācijas vilni, droši vien sekos interesants dialogs.

Un patiesi — no minicenta sāka skanēt svešas balsis.

— Hallo, centrs! Atbildiet, mēs taču zinām, ka jūs gaidāt puišu ziņojumu. Viņi ir ķezā, Lielgangster, arī šie te vaid ar to pašu dīvaino kaiti, kam mūsu priekšnieks sasauksmē pirms stundas deva vārdu «janālste- naslimība» . . . Runājiet taču!

— Klausos, — atsaucās Alstenam vēl nepazīstama balss.— Runājiet, kas noticis?

— Tas pats, kas ar tiem četriem gorillām pie «Apollo» viesīcas, arī šie divi zeļļi, nonākuši profesora Ālstena tuvumā, zaudēja kustības spējas. Skaidrs? Vai jūs ar savu smago galvu aptversiet, ka prātīgāk būs izbeigt? Ieteicam ņemt vērā, ka ar profesoru arī jūs netiksiet galā.

Ļaujiet viņam strādāt!

— Tas drīz vien noskaidrosies.

— Bet-es-jums-ie-sa-ku-vairs-ne-eks-pe-ri-men- tēt… — ieskanējās Šķelmja mehāniskā balss.

Rezultāts bija — izmeklētāja un Pasaules teroristu tresta barveža vienlaicīga kliegšana:

— Kas tur ir? Kas runā? Kā tika uz līnijas?

— Klu-su-klu-su-cil-vēk-bēr-ni! — Šķelmis komandēja, ne drusciņ nemainīdams savu bezkaislīgo mašīn- tulkojumu.— Klusu, un mēģiniet likt lietā savu prātu! Ja jums tas nav par grūtu. Ņi . . .ņas . . .ņu. . .

— Kas jūs esat? — izmeklētājs jautāja.

— Jūs esat varen ziņkārīgs, mans kungs . . .

— Iedomājieties, mani urda ziņkāre!

— Urda . . . Kas tas ir?

— Atbildiet, kas jūs esat? Kas jūs esat, man taču jāzina! — tērpināja lielterorists.

— Redzu, ka šī vēlme ir vienprātīga. Atbildu: esmu Jana Ālstena draugs. Un nevienam neļaušu profesoru aiztikt. Cietpauri, vai vēl nav bijis diezgan brīdinājumu?

— Gan jau redzēsim, kurš dabūs virsroku.

— Vai gribat kādu mājienu, Lielgangster? Lūdzu!

Nākamajā mirklī no minicenta atskanēja divi šaušalīgi brēcieni, lāsti, izbrīna saucieni.

— Tātad esat jutuši brīdinošo mājienu. Piedodiet, Megrē kungs, es nespēju jūs no tā pasargāt, jo jūs bijāt uz līnijas. Ceru, ka esat laimīgi pārcietis.

— Nevēlos to vēlreiz izjust, — detektīvs atbildēja. — Un jūs, Lielgangster, arī ne?

— Mūs nevar iebiedēt ar tādām tehnikas atrakcijām. Es apgalvoju, ka mums Jans Ālstens jau ir miris, ja ir sacēlies pret mums. Lai slēpjas kur slēpdamies, lai dara ko darīdams, atradīsim.

— le-do-mī-gais-pūs-lis! — Šķelmis noteica.— Jūs gan patiesi būsiet rets cilvēku eksemplārs, es labprāt jūs pētītu.

— Pētiet savu māmiņu! Vācies ellē! Vari ziņot Van Hāgena kungam, ka mūs nevar piemānīt ar tādiem knifiem.

— Ņis . . .ņi . . .ņa . . . Smiekli nāk par tādu stulbumu … Es varu jums kaut ko ieteikt . . .

— Teicu jau, gudriniek, ej pie velna! — Tresta pārstāvis rupji atkliedza.

— Jūs runājat tepat no pilsētas . . . Tātad nav nekādu šķēršļu jums personīgi doties nākamajā ieplānotajā atentātā pret Janu Alstenu. Lai jūs pats pārliecinātos, ka visa jūsu māksla nepalīdz, Janam Alstenam neviens netiek klāt. Vai sapratāt?

Sīks knikšķis vēstīja, ka Pūslim tas ir par daudz, toties detektīvs

vēl gaidīja līnijā un teica:

— Mūs tas viss ārkārtīgi interesē! Ļoti gribētos tikties ar jums, mans kungs.

— Saprotu jūsu lūgumu, bet pagaidām nevaru izpildīt. Es saku — pa-gai-dām. Apmierinieties ar to, ka jūsu organizācija nenokļūs smieklīgā stāvoklī savas nevarības dēļ. Ir atradies kāds, kas spēj sniegt drošību kādam ļoti svarīgam cilvēkam. Jan, tu vari atbildēt, mēs atkal esam uz sava viļņa, neviens mūs vairs nedzird . . .

— Vai tu neatklājies par daudz?

— Vajadzēja viņiem to likt saprast. Tu taču dzirdēji, kāds pūslis ir tas no tresta?

— Tieši tāpēc viņš neticēs un turpinās teroru.

— Vai tu tā domā?

— Noteikti. Ja neizdosies tikt tuvumā, izgudros kaut ko no tālienes!

— Es apdomāšos . . . Mums pamazītēm jādodas atpakaļ uz «Vairogu», bet manuprāt … Jā, vienu no «Vai- rodziņiem» atstāšu te, konsultācijā bez viņa var iztikt. Tev un tavai mājai būs tāda pati drošība kā manā apsardzībā. Nu tad labu veiksmi! Tūlīt pieteiksies mans kolēģis. Uzrunā viņu par Drūmo, tā mēs viņu mēdzam saukt.

Pēc īsa klusuma brīža minicents atkal ierunājās tādā pašā balsī.

— Profesor, Jan Alsten . . .

— Jā, mans draugs. Vai tur kolēģis Drūmais?

— Tātad Šķelmis mani jau ir stādījis jums priekšā.

— Negribēju jūs aizvainot.

— Neesat aizvainojis. Mierīgi turpiniet savu darbu. Ja vēlaties ko paziņot, sakiet, es klausos.

— Vai jūs visi esat tik izpalīdzīgi?

— Nezinu, profesor, vai esmu jūs pareizi sapratis. Mēs esam Saprātīgas būtnes, tātad tas ir pats par sevi saprotams, un tas ir pamatprincips zunu likumos. Neviens 110 mums nav izņēmums.

Jans Alstens nopūtās:

— Ak, kaut jel mani brāļi cilvēki kaut desmito daļu tik labi saprastu cits citu! Paldies.

Izbaudīdams katru malciņu, viņš izdzēra mazu glāzīti Mozeles vīna. Vajadzētu strādāt, laiks skrien, tomēr Alstens vēl pagaidīja, var taču piezvanīt Van Hāgena vīri vai arī viņš pats apvaicāties par pēdējiem notikumiem. Taču abas mašīnas aizbrauca projām. Alstens pāris reižu pārstaigāja istabu un juta, ka nu var sēsties pie multifona. Vēlreiz palūkojies pa logu, pamanīja, ka lēnām tuvojas vidēji liela tehniskā mašīna. No karosēri- jas ārā rēgojās antenas, kas nodeva mašīnas mērķi, bet Jans Alstens tikai smaidīja. Viņš bija pārliecināts, ka K-2 dēli arī šai ziņā ir bijuši piesardzīgi, kaut gan viņu aparātu tehniskais izpildījums atbilst Zemes tehnikas līmenim, ar šiem

instrumentiem tomēr «Vairodziņa» un minicenta viļņu garumu un dažādos starojumus konstatēt nevarēs. Profesors apsēdās pie galda, lai turpinātu klausīties Kosmosa likumus.

«12. likums. Saprātīgās būtnes attīstības gaitā var atbrīvoties no tādām sākotnējām (dzīvnieciskās pagātnes) īpašībām, kā tendence uz agresiju, varmācība, noziedzība. Tātad pārnest uz nākotni — it īpaši uz tālu nākotni — mūsdienu grūtības un briesmas, kā to dara daudzu planētu Saprātīgo būtņu futurologi, ir nenobrieduša, nezinoša prāta un aprobežotas fantāzijas produkts.

13. likums. Saprātīgo būtņu visraksturīgākās īpašības ir nepārtraukta pētīšana, eksperimentēšana, domāšana un apzināta rīcība . . . Tā ir nodrošinājusi Saprātīgo būtņu pastāvēšanu un ir ķīla to turpmākai eksistencei un attīstībai. Ja to pārtrauks vai tā aizies maldu ceļos, tad viņas nonāks strupceļā, pašas to neapzinoties, un savukārt neatradīs spēku atkāpties no strupceļa un meklēt īsto ceļu, un aizies nāvē un pašiznīcībā, kā tas ir novērots jau uz vairākām planētām.

14. likums. Sargā sevi Eksistences, Dzīvības labā, ja esi iemantojis sev vietu tanī, tad tev ir savs uzdevums, kas tev jāpilda pēc savām spējām un iespējām labi .. . Tevis paša, tavas planētas, nemirstīgā Kosmosa labā.

15. likums. Ja kādas planētas Saprātīgās būtnes savā eksistencē, izziņā un zinātniskā darbībā nonāk uz maldu ceļa, samierinās ar nepareiziem skaidrojumiem, apmāna pašas sevi, ar saviem atklājumiem un bruņoša- nos nokļūst sev un vispārībai bīstami kritiskā posmā, tad viņas droši virzās uz pašiznīcināšanos. Gadījumā ja pietiek laika un iespēju, var apdraudēt arī citu planētu iedzīvotājus… Tāpēc citu planētu iedzīvotājiem obligāti izpildāma pavēle: ja tādas ziņas ienāk, tūlīt iejaukties maldu ceļos nonākušo Saprātīgo būtņu liktenī . . . Aizkavēt viņu pašnāvību un citas briesmas, kā arī izkļūšanu Kosmosā.

16. likums. Ikvienas planētas Saprātīgajām būtnēm ir savs — tikai viņām raksturīgs agresivitātes koeficients. Pirms obligātās palīdzības sniegšanas un iejaukšanās tas katrā ziņā jānoskaidro, rīkoties drīkst tikai pēc tam. So pētījumu svarīgākie punkti:

a) Saprātīgo būtņu agresivitātes pakāpe pret sevi un citiem . . .

b) agresivitātes koeficienta komponenti… patvaļīgie, kā arī apzināti radītie mākslīgie agresivitātes avoti . . .

c) agresivitātes koeficienta motīvus labvēlīgi un nelabvēlīgi ietekmējušo faktoru spēks, virziens, ātrums. Agresijas procesa patvaļīgas apstāšanās iespējas .. . paredzamais laiks … un vai nav riskanti to gaidīt . . .

17. likums. Tikai pēc 15. un 16. likuma realizēšanas, sekmīgas iejaukšanās var sākties sadarbība un uz augstākas pakāpes stāvošo

palīdzība tiem, kas atrodas uz kosmiskās eksistences zemākas pakāpes, jaunu zinātnes atziņu nodošana, lai, tās izmantojot, paātrinātu attīstības tempus.

18. likums. Vienīgi turoties pie Eksistences likuma, nenomaldoties no ceļa, izvairoties no pašiznīcināšanās, iespējams nodrošināt, lai Saprātīgās būtnes nelikvidētu sevi un līdz ar to viņu apdzīvotās planētas pārējo dzīvību, no kuras laika gaitā atkal varētu izveidoties cita tipa Saprātīgas būtnes, lai organisko dzīvību nenovestu atpakaļ uz nullpunktu, lai gadījumā neizkliedētu savu planētu saspridzinātā veidā pa visu Kosmosu, kā tas ir noticis jau ar vairākām planētām.

19. likums. Viela bez apziņas un saprāta nav spējīga kā Saprātīgās būtnes aktīvi, radoši iejaukties eksistences procesā, tātad dzīvot apzinātā sadarbībā. Tāpēc katra planēta, uz kuras vēl nav pienākusi kārta izveidoties Saprātīgai būtnei, saprātīgai eksistencei, zināma laika posmā iet savu ceļu, uz tās var rasties ari organiska dzīvība, taču līdz ar barojošās kosmosa enerģijas pieplūduma izbeigšanos dzīvība neglābjami izdziest un ari planēta iet bojā.

20. likums. Gadījumā ja dzīvinošā Saule izdziest, tāpēc ka pati ir atvēsusi un nonākusi līdz izirumam, līdz Dzīvības bojāejai, vienīgi Saprātīgās būtnes, ja ir sasniegušas attiecīgu zinātnes pakāpi, ir spējīgas no jauna radīt noteikumus dzīvības turpināšanai vai ari glābties uz citas apdzīvotas vai apdzīvojamas Kosmosa planētas . . . Itin visām citu planētu Saprātīgajām būtnēm visiem spēkiem jāatbalsta šāds dzīvības glābšanas pasākums, ja līdz tām ir nonācis lūgums.

Tādi ir divdesmit Kosmosa likumi, kurus līdz šim esam formulējuši. Planētas K-2 dēli, mūsu vēstures 32 455. gadā, kosmosa ceļojumu 21 168. gadā, viņu un citu planētu atklātās 463. Saprātīgo būtņu planētas atklāšanas gadā. Brālīgs sveiciens visām Kosmosa Saprātīgajām būtnēm.»

Nekustīgi sēdošo cilvēku apņēma klusums, nesatricināms un svinīgs, vismaz Janam Alstenam tā šķita. Viņš dzirdēja, kā augšup plūst svinīga dziesma, pacilājoša un spēkpilna, Kosmosa himna. Viņš nejuta tajā nekā nepareiza, saprata, ka tur netrūkst itin nekā, tā sevī ietver visu, kas svarīgs Saprātīgo būtņu Eksistencē. Likuma vārdi šalkoja profesorā kā varens Dāvida psalms, ko viņš tikai zēna gados bija varējis klausīties tik pacilāti svinīgā noskaņā svētdienas dievkalpojumā līdzās vecākiem zem Nieuioe kerk katedrāles brīnišķajām velvēm. Šīs atmiņas un ar tām saistītās reliģiskās jūtas jau tālā pagatnē bija izbalojušas, no tām bija pāri palikušas tikai drumslas, bet nu divdesmit Kosmosa likumi viņam atkal bija dāvinājuši seno svētku skaistākos mirkļus.

Gribēdams ļauties varenajai atmiņu, jūtu un domu brāzmai, viņš sāka staigāt. Viņa skatiens it kā bez ierobežojuma sniedzās cauri sienām, attālumiem un mežonīgā trauksmē joņoja pa bezgalīgajiem

Kosmosa plašumiem. Ak, kaut it visur Saprātīgās būtnes zinātu šos Likumus! Šai mirklī viņam gaisa pēdējās šaubas un bailes. Viņš juta, ka nekas un neviens nevar stāties ceļā K-2 dēliem, kas nāk Cilvēkam palīgā glābt Zemi.

— Nedusmojies, dēls! Piedod, Jan! — Mamma nāca iekšā ar vainas apziņu balsī un kustībās.— Dzirdēju, ka tu it kā runājies ar savu jauno draugu. Nekā nevaru darīt, esmu tik nemierīga par tevi, Jan. Man bail no viņa, dēls.

Jans apvaldīja spējo sašutumu, taču viņa lūgums veco sievieti skāra kā pavēle.

— Es strādāju, mamma! Un nebaidies ne no kā, tev nav iemesla. Es gribētu turpināt darbu!

— Saprotu. Nedusmojies! — mamma apjukusi atbildēja un kāpās uz durvju pusi.

— Mamm! — Alstens sauca viņai pakaļ.— Es biju aizmirsis pateikt, ka četros pēc pusdienas mums būs daudz viesu. Tā kā mums neatļāva oficiālu sēdi Akadēmijā, tad mani kolēģi, apvienības vadītāji, atnāks pie manis. Tas nebūs nekāds liels apgrūtinājums, mēs lūdzam tikai tēju.

— Ak Jēzus, Jan! Cik cilvēkus tu gaidi?

— Laikam . . . kādus sešdesmit vai septiņdesmit.

— Kur pie mums var satilpt tik daudz cilvēku?

— Satilps gan, nebēdā nenieka! Lūdzu . . . Tātad, saku, uzvāri tikai tēju, tēja, cukurs un kāds dzēriens taču mājās ir, vai ne?

— Ir gan, bet… es nomiršu aiz kauna, ja pasniegšu tikai tēju. Jau skrienu, pasūtīšu ko uzkodām.— Viņa aizdarīja aiz sevis durvis, negaidīdama ne piekrišanas, ne protesta.

Jans Ālstens pasmaidīja. Sis mazais dialogs bija viņā atraisījis sasprindzinājumu, kas radās no negaidītā mammas iebrukuma. Nu varēja turpināt darbu. Viņš izņēma no multifona pārējās plates, uz vienas bija uzraksts: «Cilvēces sargu apvienība». To viņš atlika malā, tā var gaidīt. Trīs plates kopā veidoja mazu sēriju, bija rakstīts K-2-1-2-3. Sais platēs Šķelmis varēja būt fiksējis visu, kas noticis un apsvērts pirms citplanē- tiešu ierašanās tiešā Zemes tuvumā, visu to, ko bija svarīgi pavēstīt. Tātad viņš uzlika pirmo platīti, istabu atkal pieskanēja mīļā, draudzīgā balss ar vēl nekad nedzirdētiem faktiem, fantastiku un dīvainiem stāstiem.

«Planētas K-2 Saprātīgās būtnes stādās priekšā K-2/463. planētas, tas ir, Zemes iedzīvotājiem. K-2 ir Lielais Opāls .. .'viens no Piena Ceļa. . . zvaigžņu un planētu kopojuma ķermeņiem, atrodas milzīgā zvaigznāja pretējā galā . . .

Mūsu laika skaitīšana ilgst kopš mūsu rakstu pieminekļu veidošanās laika, šobrīd — pēc Zemes laika skaitīšanas 1988. gadā — mums ir 32 455. gads.

K-2 Saprātīgo būtņu bērnības periods ilga vienpadsmit gadu tūkstošus.

Mūsu laiks pieaugušo stadijā, citādi sakot, Zinātnes periods sākās deviņi tūkstoši piecsimtajos gados, kad tika izgudrotas un liktas lietā mašīnas, kas pamazām aizstāja rokas instrumentus. Kopš tā laika zinātnes un tehnikas attīstība turpinājās straujā tempā. Mūsu planētas iedzīvotāju skaits tolaik bija apmēram divi miljardi. Patlaban K-2 un 1091 kosmisko staciju pamatiedzīvotāju skaits ir piecarpus miljardu.

Paātrinājās vielas uzbūves un īpašību izzināšana, zinātņu uzplaukums. Tas noveda pie atoma uzbūves un atomenerģijas atklāšanas 10 986. gadā.

Mūsu noietais ceļš atšķiras no Zemes Saprāta ceļa tādā ziņā, ka — kaut gan arī mums bija jācīnās ar varmācibu, kas mita mūsos,— atomenerģijas atklāšanas laikā mēs jau bijām nodibinājuši Pasaules valsti, kas aptvēra visas K-2 tautu grupas un zemes un dažu gadu desmitu laikā izbeidza visus lielākus un mazākus vietēja rakstura karus. 10 874. gadā notika pēdējais lielais karš uz planētas K-2, visbriesmīgākie ieroči bija agregāti, kas šāva uguni un paralizējošas vai nāvīgas gaistošas un šķidras ķīmiskas vielas, šo ieroču darbība bija daudzkārt spēcīgāka nekā šodien uz Zemes lietotajiem tradicionālajiem ieročiem. Arī iemesls, kas izraisīja pēdējo karu, raksturo mūsu attīstību. Tas bija tā saucamais Pēdējais valodu karš, kam vajadzēja izlemt, vai K-2 Pasaulvalsts zemes par kopīgo sazināšanās līdzekli pieņems zunu, minu, benu vai lanu valodu. Tai laikā uz K-2 pastāvošās 6524 valodas bremzēja progresa, zinātnes, tehnikas iekarojumu izmantošanu visās nozarēs. Mūsu laika dēliem, kas jau vienprātīgi zina zunu valodu, šī priekšteču neprātīgā karošana šķiet satraucošs vēsturisks fakts . . . Pēdējā Valodu karā krita 242 miljoni, veselas pilsētas un zemes izkvēloja postošajā ugunī, skābju un gāzu jūrā. Sī slepkavošana bija mācība, kas atskurbināja un veda pie skaidras domāšanas.

Valodu kara visasākais moments bija Domātāju apvienības vadītā Vispārīgā sacelšanās, kas ilga piecpadsmit gadus un vēlās pāri visai planētai K-2. Domājošās Saprātīgās būtnes vairs nevarēja samierināties ar Pilnvaroto (Uz Zemes: ievēlēto, izvirzīto, algoto ierēdņu, politiķu, diplomātu, militāristu) nevarību, aprobežotību, korupciju, varas apziņas neprātu un sāncensību. Domātāju apvienības stingrākie balsti bija zinātnieki un mākslinieki. Vispārīgā sacelšanās 10 899. gadā noveda pie Pasaulvalsts izveidošanas, visa veida karu aizliegšanas, kontrolētas visbīstamāko ieroču iznīcināšanas, agresijas atzīšanas par slimību un tās obligātas ārstēšanas ar seruma veidā ikvienam injicējamu medikamentu.

10 900-ie gadi pie mums bija Lielās Atdzimšanas gadi . . . Cits citam sekoja tādi būtiski svarīgi atklājumi kā agresīvo tieksmju pilnīga

izpēte, efektīvi ārstēšanas paņēmieni, mākslīga dzīvu šūnu un organismu radīšana, dzīves pagarināšana, pilnīga bada likvidācija, sabiedriskā tautas vairošanās plānošana, augšējās robežas noteikšana, atoma uzbūves un atomenerģijas atklāšana.

Pirmā kosmiskā kuģa palaišana notika 11 082. gadā. Turpmākajos gadu desmitos mēs iepazinām Saules sistēmu K-l, mūsu kosmonauti nokļuva uz visām divdesmit piecām tās planētām, taču mums līdzīgas Saprātīgās būtnes netikām atraduši. Vientulības un noslēgtības apziņa kļuva arvien žņaudzošāka, K-2 zinātnieki gatavojās Lielajam Piedzīvojumam, iešanai Kosmosā uzmeklēt Saprātīgu būtņu apdzīvotas planētas. Pirmais lielā Kosmosa kuģis «Vairogs-1» startēja 11 287. gadā. Sis pasākums bija neveiksmīgs, jo «Vairogs-1» gan izkļuva no K-l saules sistēmas, gadiem ilgi kuģa zinātnieki sūtīja pārskatus par savu ceļojumu, tad pēkšņi visi sakari pārtrūka, ekspedīcija bija bez pēdām pazudusi.

Taču pētījumi vairs nebija apturami. Pirmajam sekoja daudz citu kosmosa kuģu, radās «Vairogs-2», «Vai- rogs-3» un pārējie, šie kuģi atgriezās no tāliem ceļojumiem, līdz 12 255. gadā notika sen gaidītais: mūsu zinātnieki bija Kosmosā atraduši otru Saprātīgu būtņu apdzīvotu planētu, kura mūsu īpašajā kosmonautikas zvaigžņu kartē tika apzīmēta ar K-2/1 . ..

To prieku nav iespējams aptvert K-2 mūslaiku dēliem, mūsu senči tai laikā vēl pazina vulkāniskus jūtu izvirdumus, kādus — mums par lielu pārsteigumu — pēdējos mēnešos esam konstatējuši ari pie Zemes Saprātīgajām būtnēm. Tie svētki, tā laime, ka neesam vieni bezgalīgajā Kosmosā; mūsu zinātnieki jau gadsimtiem ilgi bija pārliecināti, ka uz Kosmosa daudzajiem tūkstošiem planētu var dzīvot mūsu brāļi, un paredzamā sadarbība, kopīga darba iespējas, bagātas nākotnes perspektīvas zunus galīgi apreibināja…

Turpmākajos gadu tūkstošos jaunu Saprātīgo būtņu apdzīvotu planētu atklāšana sekoja drīzāk kā pašsaprotams sasniegums, kā pētniecības darba atalgojums. Kopā ar Zemi to skaits ir 463. Taisnība, ja apzināmies, ka Kosmosā mirdz miljoniem zvaigžņu tūkstoš miljardu gaismas gadu attālumā un ap tām riņķo miljardiem planētu, tad minētais skaitlis ir nenozīmīgs. Tomēr šī Saprātīgo būtņu Pasaulapvienība ir brīnišķīga, jo tā tomēr aptver daļu Kosmosa, it visur ir mūsu brāļi, kas paši saviem spēkiem vai arī pārņemdami mūsu pieredzi turpina meklēt jaunus biedrus.

Ceram, ka Zemes Saprātīgās būtnes būs mūsu sabiedrotie . . .»

Multifons apklusa. Jans Ālstens mazliet pagaidīja un uzlika otru plati, aizsmēķēja un ērti iekārtojās atzveltnī.

«K-2 dēli turpina stādīties priekšā Zemes iedzīvotājiem . ..

Cerams, ka Zemes Saprātīgās būtnes būs mūsu sabiedrotie, tā mēs beidzām pirmo plati.

Tagad stāstīsim par to, kā mēs atradām jauno, ar K-2/463 apzīmēto planētu, tas ir, Zemi.

Pirms divdesmit diviem gadiem pēc Zemes laika skaitīšanas «Vairogs 860/1189» atgriezās no īsa pētījumu brauciena kosmiskajā stacijā K-2/1356. Skaitlis 1356 nozīmē, ka K-2 Saprātīgās būtnes 21 000 gadu laikā, kas aizritējuši kopš kosmonautikas sākuma, ir kosmosā uzbūvējušas 1356 stacijas, mūsējā ir visjaunākā. No šīm stacijām dažādu katastrofu dēj gājušas bojā 265, bet 1091 ir pakāpeniski modernizētas un veic savu uzdevumu arī šodien. Katrā K-2 kosmiskajā stacijā dzīvo pieci līdz desmit tūkstoši zunu, arvien vairāk autonomi, pēc pašapgādes principa. Daudzi no viņiem nekad nav redzējuši mātesplanētu un arī nekad nespers kāju uz tās, jo kosmisko staciju ķēde arvien vairāk attālinās no K-2 un viņi jau ir nonākuši tik tālu, ka turp un atpakaļ vairs nepietiktu mūža ilguma pat ar mūsu dzinējvielu un mūsu kuģiem. Kaut gan vidējais mūža ilgums pie mums ir sasniedzis 500 gadus. Taisnība, uz K-2 ir uzskaitē daži zuni, kam jau ap tūkstoš gadu, taču mūsu zinātne vēl nespēj nodrošināt pilnvērtīgas darbaspējas pēc 500 gadu vecuma. Kosmonautika nav piemērota veciem, pēc mūsu noteikumiem tādos braucienos drīkst piedalīties tikai bioloģiski jauni, tātad vairoties spējīgi indivīdi.

Mūsu kosmiskajā stacijā strādā vairāki simti tādu kolēģu, kas dzimuši uz K-2, tur izveidojušies par zinātniekiem, pēc tam pārvietoti pie mums, stingri pa pāriem. Sī metode nodrošina: pirmkārt, visjaunāko zinātnes atziņu drīzu un tiešu pārnešanu uz kosmisko staciju, otrkārt, kosmiskajā stacijā dzimušo biedru atbilstošu audzināšanu un izglītošanu, treškārt, kosmiskās stacijas iedzīvotāju sistemātisku bioloģisku atjaunināšanu, nepieļaujot zunu cilts izviršanu.

No tiem zuniem, kas tagad stājas kontaktā ar Zeines Saprātīgajām būtnēm, uz K-2 ir dzimis Zun-te-mi, kuru kolēģi viņa diemžēl mūslaikos reti sastopamās humora izjūtas un omulības dēļ dēvē par Jautro, Šķelmi, Jokupēteri, kā arī «Vairoga» komandieris, galvenais mehāniķis, galvenais ieročzinis, galvenais ārsts.

Pēc minētās atgriešanās no īsa ceļojuma kosmiskajā stacijā mūs gaidīja pavēle pēc mazas atpūtas un sagatavošanās doties atklājumu ceļā uz Zemes pusi, jo mūsu kosmiskās stacijas aparāti rādot citu pēc cita vairākus termonukleāros sprādzienus Saules sistēmas virzienā.

Uzdevums: uzzināt, uz kuras planētas risinās nukleāri procesi . . . vai tie ir dabiski vai mākslīgi izraisīti . . . celtniecības vai graušanas nolūkā … Ja runa par pēdējo, tad tas var būt tikai Saprātīgo būtņu darbs, tātad jāizdara sīka analīze, cik tālu viņi ir tikuši . . . un, ja viņi ir sasnieguši pašiem un vispārībai bīstamu fāzi, nekavējoties konsultēties ar kosmisko staciju, kā arī ar K-2 Lielo apspriedi par

iejaukšanās metodēm un laiku.

Tuvojoties Saules sistēmai, mūsu uzmanību atkal saistīja jauni atomsprādzieni uz Zemes. Veltīgi vērsām pret planētu savus raidīšanas un uztveršanas aparātus, mūsu lietotā aparatūra izrādījās esam nederīga. Pārzinādami kosmonautikas arhīvā glabātos dokumentus, no kuriem izriet, kā rīkoties tādos gadījumos, mēs sākām pakāpeniski atkāpties laikā, tātad pēc kārtas izmēģinājām visus pagājušo gadu tūkstošu komunikācijas līdzekļus. Rokasgrāmata, pareizāk sakot, datu krātuve uz šādiem jautājumiem dažos mirkļos dod tekstālu un shēmā ietvertu atbildi.

Jau bijām tiešā Saules sistēmas tuvumā, kad beidzot sāka darboties viens no mūsu radiouztvērējiem. Mūsu inženieri ātri noskaidroja, ka raidījums nenāk no Zemes, bet no kāda uz mūsu pusi lidojoša, mūsu nepamanīta kosmosa kuģa. Atpalikusī tehnika ļāva saprast, ka tas nav ne K-2, ne mūsu brāļu planētu kuģis. Bet vai tas nāk no Zemes?

Raidītāja balss kļuva stiprāka, tātad tas tuvojās mūsu kuģim. Mazliet mainīdami virzienu, tuvojāmies arī mēs, pēc pāris dienām mums vajadzēja satikties. Mēs cienām citu zinātniskos eksperimentus, taču reizēm — sevišķi šādos sākuma, iepazīšanās brīžos pārkāpjam šo noteikumu. Jo mūsu uzdevumu nosaka augstāks mērķis, mums jānoskaidro planēta, kas slēpj sevī briesmas sev pašai un vispārībai.

Mēs notvērām Zemes kosmisko aparātu. Tikšanās mums lika vilties, aparātā neatradām Saprātīgu būtni, tā droši vien nebūtu tur ietilpusi, tur bija mazizmēru tehniska tilpne. Apklusinājām raidīšanas un uztveršanas iekārtu, iecēlām «Vairoga» montāžas telpā, kur mūsu tehniķi, protams, pēc iepriekšējas sterilizācijas, to sadalīja gabalos . . . Bagātīgais ieguvums mums atlīdzināja par pirmo vilšanos, jo nu atkrita galvas lauzīšana un eksperimenti, tāpēc ka mūsu rokās bija nonākusi Zemes radio un televīzijas iekārta darba stāvoklī. Un, protams, vesels aparātu komplekts, kura uzdevumus mūsu zinātnieki un inženieri noskaidroja bez pūlēm, pat atšifrēja fiksētos mērījumus, kuri tāpat sniedza mums svarīgu informāciju. Pēc šiem trofeju datiem mēs varējām gūt galveno priekšstatu par zinātnes un tehnikas līmeni uz Zemes, un tas ārkārtīgi vienkāršoja un paātrināja mūsu turpmāko darbu.

Kaut gan mēs sapratām kolēģus uz Zemes, kuriem .šīs aparatūras nozušana droši vien bija nopietns zaudējums, citādi nevarējām. Iztukšoto karkasu novietojām savā materiālu noliktavā, tādas lietas kosmonautam vienmēr var noderēt, un turpinājām ceļu, nodrošinājušies ar Zemes komunikācijas līdzekļiem. Protams, radio un televīziju mēs tūlīt noregulējām uztveršanai, taču mums neizdevās atšifrēt ne mazo skaitļotāju raidītās koda zīmes, ne balsu runāto. Televizora ekrānā attēls neparādījās, tad mēs atklājām, ka šis aparāts

kalpo tikai attēla noraidīšanai. Mūsu elektrolaboratorija pāris stundu laikā pagatavoja šim tipam atbilstošu uztvērējekrānu, taču pagaidām arī tas palika tukšs. Apklusa radio, zemieši droši vien beidza meklēt kontaktu, kad juta, ka kosmiskā aparatūra ir pazudusi.

Mēs nevarējām Zemei atbildēt. Pirmkārt, nevarējām sevi atklāt, kamēr nebijām viņus pietiekami izpētījuši. Otrkārt, mēs vēl nepratām zemiešu valodu. Kamēr viņus dzirdējām, mūsu skaņu ierakstu aparāti gan strādāja, taču ar šo materiālu mēs tālu netikām. Nekad neredzētas, tālīnas tautas valodu pat visveiklākie valodas analizatori nespēj atšifrēt bez zināma daudzuma tēlu un priekšmetu identifikācijas. Mēs nemaz nepūlējāmies, esam zinātnieki, nevis kosmosa pasaku sacerētāji, tāpēc pacietīgi gaidījām, līdz vizuāla raidītāja uztvērēja iekārtā parādīsies pirmie attēli.

Tas notika ne visai drīz. Mūsu ceļojumā vissatraucošākie mirkļi bija tie, kad pakāpeniski skaidrojās un pastiprinājās attēls ar visjaunākās Saprātīgās būtnes eksemplāriem, par kuru eksistenci pirmo taustāmo vēsti bija devis aparātu komplekss.

Bija liels prieks, izbrīns un, protams, arī strīdi, kad pirmo reizi noskatījāmies mūsu acīm pavērušos attēlu sēriju par Zemes Saprātīgajiem. Iepazīšana mūs nomierināja, ari Zemes iemītnieki atbilda formulētajiem un citu planētu Saprātīgo būtņu pieņemtajiem Kosmosa likumiem. Proporcionāli, mērķtiecīgi veidoti organismi ar nenoliedzami estētisku simetriju. Liekulību mēs sen vairs nepazīstam, tātad bija vienprātīga atziņa, ka Zemes Saprātīgie ir spēcīgi attīstīti, un mēs varam pieņemt, ka viņiem ir augsts intelekts. Tātad viņiem ir visas iespējas nokļūt tālāk nekā mums.

Un tomēr — kāds iemesls varētu būt tam, ka tā nav, ka viņi palikuši tik tālu aiz mums . . . Tāds bija vissatraucošākais jautājums, atbilde uz to būs atbilde arī uz citām mūsu šaubām. Izmantodami nu jau veselu duci televīzijas ekrānu, mēs turpinājām analīzes darbu, un pirmie dati un secinājumi bija satriecoši. Ekrānos varējām vērot arvien vairāk un vairāk cilvēku ciešanu, trūkuma, mocību un neizprotamu slepkavību ar pašu cilvēku biedru rokām. Tādos dzīves apstākļos un tādos karos, kādos mūsu senlaikos arī uz K-2 masveidīgi pļāva upurus. Arī ikdienas dzīvē pie katra soļa sastopamā nebremzētā noziedzība un organizētais terorisms mums bija baisms skats.

Balstīdamies uz radio un televīzijas raidījumu tekstiem, mēs diezgan drīz sākām saprast un mācīties dažas valodas, kuras pēc mūsu novērojumiem uz Zemes runāja vairums iedzīvotāju. Arī šis haoss bojāja mums omu, jo mēs jau sen neierobežoti sazināmies ar visiem K-2 un kosmisko staciju dēliem. Tā kā zunu valoda jau senseno reformu dēļ ir kļuvusi loģiska un melodiska, bez izņēmumiem likumos, vienkāršota un pilnveidota, lai to varētu viegli apgūt, tad arī mūsu atklāto planētu iemītnieki ir to pieņēmuši par interkosmisku

sazināšanās līdzekli, ja vien viņu runas orgāni ir piemēroti mūsu valodas skaņu izrunāšanai. To lieto arī kā rakstu valodu tur, kur mūsu sakari nevar aprobežoties ar tulkotājautomātu lietošanu.

Apguvuši valodas, mūsu zinātnieki — valodnieks, arheologs, vēsturnieks — dienām un naktīm studēja Zemes Saprātīgo būtņu pagātni un tagadni. Kosmopsi- hologi, mediķi, antropologi, ģenētiķi, ķīmiķi un konstruktori veica pētījumus savās nozarēs, galvenokārt, sēdēdami pie televizoriem un fiksēdami programmu teksta un attēla materiālus.

Pāris dienu ilgais ceļš caur Saules sistēmu bija pietiekams, lai varētu nākt kopā uz pirmo visaptverošo konsultāciju, mēs sēdāmies un salīdzinājām savus novērojumus. Piecdesmit tūkstošu kilometru augstumā «Vairogs» iegāja orbītā, turpmākie materiālu ievākumi papildināja un precizēja kopējo ainu, taču būtisku izmaiņu nedeva.

Man nav iespēju te skicēt mūsu rezumētos uzskatus, mūsu novērojumus visās jomās. Kaut gan Zemes Saprātīgās būtnes vēl ir vairāk nekā divdesmit tūkstošus gadu iepakaļ K-2, taču savā attīstībā tās jau ir sasniegušas atoma laikmetu, spērušas pirmos soļus kosmonautikā un gatavojas pirmajam lidojumam uz Saules sistēmas pretējo pusi.

Tas viss tiek veikts, saglabājot no pirmlaikiem mantotos uzskatus, no akmens laikmeta līdzi paņemtās morāles normas un vismežonīgāko — par dzīvniecisku dēvēto — agresivitātes instinktu, nepārtraukti karojot Zemes dažādās vietās, ieguldot ieročos un asiņainos karos neizmērojamas materiālas vērtības un cilvēkus. Nolēmuši savā Kosmosa vēstures gigantiskajā gadu- mijā 2000. gadā sūtīt ceļā pirmo kosmosa kuģi kā īstenu ieroču arsenālu.

Vai mēs drīkstam bezdarbībā lūkoties, vai drīkstam ļaut lauzties Kosmosā šīm Saprātīgajām būtnēm, kas šobrīd vēl ir inficētas ar varmācību, ar kara slimību . . . Kas līdz šim laikam nav spējušas uz savas planētas pieveikt briesmīgo mantojumu, iesoļot Zinātnes laikmetā, Pieaugušo stāvoklī . . . Kas notiktu, ja šie, sev un vispārībai bīstamie pustrakie, brīvi iekļūtu Kosmosā . . .

Par mūsu konsultāciju, kurā tika pieņemts galīgais lēmums, stāstīs K-2 dēlu trešā plate.»

Jans Alstens juta aizkustinājumu un svelošu sāpi, sirdī viņš piekrita K-2 dēlu vērtējumam, viņš apjauta tanī savas paša domas, paša pētījumu rezultātus, tikai augstāka brieduma līmenī. Viņš pārtrauca darbu un piegāja pie loga palūkoties, vai ap māju neložņā Van Hāgena vai Pasaules teroristu tresta ļaudis. Vienīgi pelengatormašīna stāvēja ielas otrā pusē, it kā pilnīgi pamesta. Ierunājās minicents.

— Turpiniet darbu, profesor,— Drūmais sacīja. — Nupat es paralizēju divas Pasaules tresta mašīnas, izmantojot pastiprinātus

triecienus nervu sistēmai. Pēc tam pilnīgs klusums. Par to peilēšanas mašīnu nebēdājiet, nekaitīga, veca skārda kārba. Ja būšu jums vajadzīgs, tikai pasakiet, es tepat. esmu.

— Vai jūs redzat manu māju un ielu?

— Visu apkartni ka uz delnas. Neviens cilvēks nepaliek nepamanīts. Pat viņa nolūks ne . . .

— Pateicos, kolēģi. Jūs esat ārkārtīgi . . .

— Nav ko runāt, profesor. Strādājiet, jūs gaida grūts uzdevums.

Ari no plates K/3 skanēja pazīstamā mehāniskā balss, taču tas vairs nebija viena zuna monologs, te bija ietverta «Vairoga» Padomes diskusija.

«Stādās priekšā K-2 dēli. 3. plate . . .

Vairoga komandieris Zun-te-lu: Noklausīsimies arī kosmopsihologa Zun-te-mi domas . . . Lūdzu priekšlikumus lēmumam, kuru tad nosūtīsim uz kosmisko staciju apstiprināšanai. Lūdzu . . .

Antropologs Zun-ha-le: Esmu nācis pie secinājuma, ka Zemi apdzīvo Saprātīgas būtnes, kas pēc izskata šķietami ir identiskas, tomēr te ir runa par divējādām Būtnēm. To būsiet novērojuši arī jūs. Viena ir egoistiska, kareivīga, kašķīga, kauslīga, varmācīga, karu mīloša, otra grib dzīvot mierā un alkst radīt, šis Saprātīgo būtņu tips pastāvīgi kļūst par upuri nežēlīgajām mocībām un slepkavošanām, kas notiek uz Zemes. Abu šo tipu pazīmes ir skaidri atšķiramas. Mans priekšlikums: izstrādāsim metodi, ar kuras palīdzību šos agresīvos, sabiedriski bīstamos indivīdus vai nu ārstēsim, ja būs iespējas un pietiks laika, vai arī darīsim rīcībnespējīgus.

Zun-te-lu: Tas ir, nogalināsim viņus . . . Visus nez cik simt miljonus . . . Tātad arī mēs kļūsim par šās sadistu planētas masu slepkavām.

Galvenā ārste Zun-tan-to: Ja mums arī pietiktu laika tik daudzu agresīvu Būtņu ārstēšanai un tik daudz seruma apgādei uz «Vairoga», tomēr: kā Zun-ha-le iedomājas medikamentu lietošanu? Es neticu novecojušām antizunistiskām metodēm. Mēs varam citēt pierakstus par tādiem mēģinājumiem Kosmosa laikmetā, nekur nav bijis panākumu. Mans priekšlikums: es spēju iedomāties tikai tiešu palīdzības sniegšanu uz vietas. Lauzīsim galvas par to.

Kosmopsihologs Zun-te-mi: Es piekrītu Zun-tan-to par palīdzību uz vietas. Taču pirms galīga lēmuma pieņemšanas mums noteikti jāveic pēdējā — tiešā pārbaude. Mēs nedrīkstam samierināties ar Zemes radio un televīzijas informāciju, jo tās noteikti ir nepilnīgas un partejiskas, mākslīgi gatavotas, nepietiek arī ar pētījumiem, lidojot Zemes tiešā tuvumā, nedz ar mūsu ierakstu analīzi. Ir nepieciešama tieša saskarsme ar cilvēku. No viņu vidus jāizraugās daži sabiedrotie, kas spētu mūs saprast, un, ja iejaukšanos atzīsim par nepieciešamu, tad ar viņu palīdzību mums veiksies labāk.

Galvenais ieročuzinātājs Zun-lu-mo: Ej vien, bet nedomā, ka viņiem būs tik smalka humora izjūta kā tev. Tevi notvers, ievilks akvārijā un rādīs cirkā. Viņu filmās gan būsi redzējis, ka viņi ir uz to ķerti. Es saku, ka šīs Būtnes ir bīstamas, tāpēc vajag iejaukties un viņas iznīcināt. Es zinu, ka K-2 Lielpadome arī izlems tā. Mūsu ieroči šim uzdevumam atbilst.

Zun-te-mi: Es drīz iesniegšu priekšlikumus par personu, kas būs mūsu sabiedrotais uz Zemes. Esmu jau sācis izraudzīties. Protams, es pats uzņemos nolaisties un ar vajadzīgo nodrošinājumu pirmo reizi satikties tiešā tuvumā.

Vēsturnieks Zun-ke-la: Zemes Saprātīgo būtņu nevarība man šķiet satriecoša. Līdzšinējā viņu vēsturē atzīmēti gandrīz divdesmit tūkstoši karu; kaut arī ir bijis tik daudz miera līgumu un atbruņošanās konferenču, taču vēl šodien nemitīgi turpinās domstarpības. Visnopietnākais pierādījums par agresīvo instinktu virskundzību ir neapturami augošās noziedzības un tās rupjākās formas — terorisma izplatīšanās pa visu Zemi un, beidzot, Pasaules teroristu tresta izveidošanās pirms pieciem gadiem. Jau gadiem viņi šantažē atsevišķas valdības, Zemes Pasaules organizāciju un tās vadītājus. Tātad neviens nav spējīgs pateikt, kad teroristi metīs pirmo atombumbu; un, ja tas notiks, Zemes būtnes nevar garantēt, ka nesāksies karš, ko viņi apzīmē par trešo pasaules karu un par ko ar pieaugošām šausmām domā jau kopš 1945. gada, kad tika lietotas pirmās divas atombumbas. Zemes Saprātīgo Pilnvaroto nevarība ir satriecoša. Aklums. Viņiem nav spēka atklāti atzīt savu bankrotu, viņi nespēj gūt virsroku pār atbrīvojušos varmācību. Es nemaz nerunāju par citām briesmām, par muļķīgi iznīcināto floru un faunu, par badu, kuram ir arvien vairāk upuru. Par nevajadzīgo un nepamatoto pārapdzīvotību, kas tāpat apliecina Zemes Saprātīgo būtņu aprobežotību un nevarību. Nemaz nerunājot par izšķērdību izejvielu krājumu un enerģi

jas avotu izmantošanā. Tātad mans priekšlikums: ja neizdosies atlasīt un individuāli ārstēt vai atņemt rīcībspēju Zemes Saprātīgo bīstami agresīvajiem indivīdiem, tad atliek iejaukšanās. Varbūt gan nevis ar Zun-lu-mo visiznīcinošajiem ieročiem, bet gan kā pirmo pakāpi dažus brīdinošus nervu šokus visbīstamākajiem eksemplāriem.

Zun-lu-mo: Mans kolēģis nezina, ka līdz šim, ja ir bijusi nepieciešama iejaukšanās, reti kad ir izmēģināti citi līdzekļi, taču ik reizi tie ir devuši atsitienu. Dažs labs no mūsu «Vairogkuģiem» tā ir dabūjis ciest. Šodien mēs vairs nevaram riskēt ar mūsu dzīvību un Kosmosa Pasaulapvienības drošību šo prātā jukušo dzīvniecisko tārpu dēļ. Es nevēlos stāties Apvienības Spectiesas priekšā par šādu aplamību.

Zun-ke-la: Mūsu ārsts un psihologs vienprātīgi norādīja uz mūsu

cienīgāku risinājumu. Es stājos viņu pusē, tas ir, balsoju par viņu priekšlikumu.

Zun-te-lu: Visi vienbalsīgi ieteic iejaukšanos, domas atšķiras vienīgi jautājumā par izpildi. Vēl ir laiks, paļausimies uz to, ka Zun-te-mi, Zun-tan-to, Zun-ke-la un viņu kolēģi paātrinātā tempā beidz izdibināt, vai mēs tur lejā varam rast sabiedrotos. Pēc tam lemsim par atrisinājumu un akcijas izpildes laiku. Protams, mūsu galīgais lēmums arī tad būs jāsalīdzina ar datu krāšanas un vērtēšanas centru. Pateicos, turpināsim darbu.

Visbeidzot varam apgalvot, ka ar papildu informāciju mūsu pilnvarotajiem izdevās galvenajās līnijās veikt savu uzdevumu. Mierīgo izpētes darbu izbeidz Teroristu tresta atomuzbrukums un Vallasas pilsētas bojāeja. Saskaņā ar mūsu vērtēšanas centru vajadzēja sākt iejaukšanos. Saskaņā ar Zun-te-mi un viņa kolēģu hipotēzēm. Ar tādu noteikumu: ja šis riskantais variants nedos rezultātus, tad sekos Zun-lu-mo staru ieroči, kas iznīcina organisko dzīvību, atkārtojam, nogalina visu dzīvo. Lai labā zvaigzne sargā no tā ikvienu Saprātīgu būtni! Jūs klausījāties K-2 vēstījumu Zemes Saprātīgajiem!»

65

Alstens jau sākumā bija pārslēdzis videofonu un lūdzis mammu informēt zinātniekus, ja tie interesēsies, kā nokļūt pie viņa. Bet nu mamma klaudzināja pie durvīm.

3-513

— Jan, tevi meklē no televīzijas centra. Redaktors Franss Hāvens grib ar tevi runāt. Es veltīgi saku, ka nevar traucēt, viņš neatlaižas.

— Paldies, mamma, es klausos.— Viņš pārslēdza līniju, videoekrānā parādījās mazliet iedomīga, uzpūtīga seja, Jans jau bija ar šo cilvēku ticies, uzstādamies televīzijā.

— Piedodiet par traucējumu, taču vienīgi jūs varat mums līdzēt, — redaktors sacīja.— Starp citu, vai avīžu korespondenti jūs netraucē?

— Esmu aizņemts ar steidzamu darbu, droši vien māte ir viņus noraidījusi. Par ko ir runa?

— Kaut arī viņi nav ar jums apspriedušies, avīzes jau iespiež ārkārtējos numurus. Ziniet, kādi būs sleju virsraksti pirmajā lappusē? «Kas ir «Jana Ālstena draugs»?», «Noslēpumainā Neredzamā dīvainie brīdinājumi», «Janālstenaslimības simptomi». Man jums jājautā, vai varat kaut ko pastāstīt, kaut ko, jo zvana arvien vairāk skatītāju, kāpēc mēs viņus neinformējam par visuztraucošāko sensāciju mūsu zemē.

Jans Alstens domāja.

— Bet kur viņi to visu ņem?

— Vispirms arī mēs jautājām tāpat, mums šķita, ka tā ir pārkaitēta iztēle, vēlāk uzzinājām par divu atentāta dalībnieku un trīs detektīvu vienādajām liecībām. To, kuri paši pa radiotelefonu runājuši ar jūsu Neredzamo, kas sevi nosaucis par Jana Ālstena draugu. Ar to,

kurš novērsa nākamo uzbrukumu, kāds jums draudēja. Un policijā Van Hāgena kungs informēja savus darbiniekus par mīklaino gadījumu virkni, par nezināmās «Janālstenaslimības» simptomiem. Nu, profesora kungs, vai mūsu reportieri var iet pie jums? Varbūt jūs būtu tik laipns un atnāktu pie mums uz studiju?

— Nē! — Alstens kategoriski atbildēja.— Pašlaik jūs nāktu veltīgi, es nekā nevaru pateikt. Te ir runa par daudz ko vairāk nekā par televīzijas skatītāju mīklu atminējumiem. Esmu pārliecināts, ka jūs mani saprotat.

— Es — jā, bet ne mūsu skatītāji.

— Diemžēl pagaidām nevaru nevienu pieņemt. Gan es jums ziņošu, vai tā būs labi?

— Ja jau jūs esat tik kategorisks. Paldies par to pašu.

Pie aizslēgtajiem vārtiem, it kā piedošanu lūgdams,

ieskanējās zvaniņš, Ālstens paskatījās pa logu, tur bija kāds par agru atnācis kolēģis. Alstens sauca:

— Vari laist iekšā, mamm! Apsēdini viņu, man vēl ir drusku darbs . ., Pakavē laiku!

— Jan Alsten! — viņu uzrunāja Drūmais.

— Lūdzu!

— Jūs pareizi atbildējāt televīzijai. Pirms ierodas pārējie kolēģi, noklausieties arī mūsu pēdējo plati!

Alstens noklausījās, taču ne tik mierīgos apstākļos kā iepriekšējās. Viesi nāca cits pēc cita, mamma gan centās, taču divas reizes mudināja Janu nākt pie viesiem. Rita sanāksmē, kur piedalījās Šķelmis, bija izskanējušas vissvarīgākās domas. No plates dzirdētais tikai pastiprināja «Vairoga» Padomes uzskatus par Cilvēces sargu apvienības pieaugošo lomu. Nekavējoties jāsūta neliela delegācija uz Pasaules organizācijas kongresu, un šiem dažiem cilvēkiem jābūt visādā ziņā uzticamiem.

Par situācijas vērtējumu no K-2 puses un iejaukšanās lēmumu pagaidām jāinformē tikai ievēlētie delegāti.

Daudzi no prezidija locekļiem brīnījās par saimnieka nepieklājīgo uzvešanos, daži jau grasījās iet projām, kad Jans Alstens beidza sagatavošanas darbus un, atvēris kabineta durvis, apsveica sanākušos un atvainojās, ka licis gaidīt.

Viesu vidū bija arī daži ēst un dzert kārīgi, tos mierināja mammas servētie gardie kumosi un dzērieni. Šās sabiedrības mazākā daļa — visautoritatīvākie — bija pacietīgi. Viņi ļoti cienīja namatēvu un domāja, ka viņš tā nerīkojas bez .iemesla. Pa šo dienu notikušais, kā arī, šurp nākot, uz ielas jau dabūjamo avīžu sensacionālie jautājumi un minējumi deva daļēju atbildi uz daudz ko.

Sākumā atraisījās nemākslota, koleģiāla tērzēšana, jau minētās trešās grupas pārstāvji pulcējās ap Janu Alstenu viņa kabinetā un

iztirzāja pēdējo divdesmit četru stundu pārsteidzošos notikumus. Viņi piekrita, ka apvienībai beidzot jāiziet starptautiskā arēnā tādā veidā, ar tādiem argumentiem, skaidru prātu un atbildību, ar kādu līdz šim vēl nav iets, varbūt gan attaisnojošu iemeslu dēļ. Pasaules izcilākie zinātnieki jau gadu desmitiem redz, ka Zeme ir ierauta pašiznīcināšanās virpulī un viņu morālisks pienākums ir brīdināt.

Videofonā ieskanējās Mocarta mūzikas akordi, Alstens atsaucās, runāja Van Hāgens.

3*

— Vai jūs, profesor, esat lasījis vakara avīzes?

67

— Neesmu, taču televīzijas galvenais redaktors Franss Hāvens pieminēja kādu sensāciju.

— Pie velna! Man jāsaka, esat nu gan jūs mums sagādājis darbiņu.

— Drīzāk jau tie paši, kas jums kāpa uz galvas līdz šim . . . Vai tikai jums nav kauns, ka aizsardzība nav jūsu organizācijas nopelns?

— Tātad jūs atzīstat noslēpumainā «Jana Ālstena drauga» eksistenci? Un sakarus ar viņu?

— Mans kungs, man nav nekā, ko atzīt, nekā, ko noliegt. Esiet tik laipns, man ir viesi.

— Pagaidiet! Mans pienākums ir jums paziņot, ka Pasaules trests atkal zvanīja. Viņi uzspridzinās jūsu māju, ja viesi netiks tūlīt raidīti prom. Es vēl nevaru tikt trestam uz pēdām un aizkavēt viņu gatavošanos, tāpēc stingri prasu — laidiet prom savus apmeklētājus, neprovocēsim trestu. Katram gadījumam esmu licis apsargāt visas ielas uz jūsu māju.

Nu jau visi bija saskrējuši Jana Ālstena kabinetā un ar augošu pārsteigumu un sasprindzinājumu klausījās dīvaino dialogu.

— Neprasiet, Van Hāgen, lai es sagrauju mūsu viesmīlības labo slavu! — Ālstens atbildēja.— Neredzu nekāda iemesla izraidīt kolēģus. Es taču sacīju, ka esmu viņus ielūdzis tikai tēju dzert un draudzīgi patērzēt.

— Taču kopš tā brīža ir tik daudz kas atgadījies! Lūdzu, nekavējieties . . .

— Arī-jūs-ne-ka-vē-jie-ties-Van-Hā-gen, — ieskanējās monotoni mehāniskā Drūmā balss, istabā un arī līnijas otrā galā iestājās tāds klusums, ka Janam Ālste- nam ienāca prātā Šķelmis, viņš gan nebūtu novaldījis garšīgu smiekliņu.— Vai-ma-ni-dzird-Van-Hā-gens? At-bildiet!

— Tātad . . . jūs . . . jūs . . . esat Jana Ālstena draugs?

— Jā-gan-kungs. Un, lūdzu, neuztraucieties par Pasaules tresta draudiem. Ari tad ne, ja pēc maza brītiņa profesoram kaimiņos uzsprāgs postoša mīna. Tā, kuru teroristi grib izšaut uz profesora māju.

— Kā jūs to zināt?— Van Hāgens jautāja.

— Redzu.

— Jūs redzat? Ko jūs redzat? No kurienes? Un kā?

— Jūs nekā nezināt, nekā neredzat. Es jūsu vietā neuzdotu tādus jautājumus . . . tādā tonī. Toties mēs zinām, ka šo mīnu viņi grib uz profesora māju izšaut ar mīnmetēju. Es nogaidīšu, līdz šaušanai paredzētajā vietā paliks pēc iespējas mazāk cilvēku, un tad rīkošos. Ļoti žēl, bet labāk lai aiziet bojā trīs četri teroristi nekā Zemes raženākās galvas. To jau tā ir apkaunojoši maz . . . Kauns, cik maz uz Zemes Domājošu Saprātīgo. Var jau būt, ka es tos teroristus tikai paralizēšu, tad jau redzēsim.

— Jūs nedrīkstat rīkoties bez mūsu piekrišanas! — kliedza Van Hāgens.— Kamēr mēs neesam viņiem uz pēdām, es aizliedzu!

— Jums gan nav humora izjūtas, Van Hāgen. Es jūs ieteikšu savam kolēģim Šķelmim kaut kādai garīgo spēju analīzei. Profesor, Jan Alsten!

— Lūdzu, esmu te!

— Jūs taču mums ticat, vai ne?

— Pilnīgi.

— Un jūsu kolēģi . . . Nomieriniet arī viņus. Protams, laidiet projām tos, kuri šaubās un baidās. Par uzmundrinājumu lai noklausās Kosmosa likumus. Pagaidām pietiks.

— Profesor! Jan Alsten! — brēca Van Hāgens, aiz dusmām pietvīcis sarkans kā biete.

— Nomierinieties, mans kungs,— Alstens atbildēja.— Kā redzat, jūs varētu mūs pamest pašu ziņā.

— Tūlīt visi atstājiet to māju! Arī jūs un jūsu ģimene! … Es pavēlu! Tūlīt!

— Arlabvakaru, mans kungs! — Ālstens pateica un nolika klausuli.

Nu sāka runāt vairāki reizē, viņi appludināja Janu Alstenu jautājumiem. Itāļu biologs Korelli, Nobela prēmijas laureāts, kurš jau trīs gadus bija apvienības prezidenta vietnieks, roku pacēlis, apklusināja satraukto sabiedrību.

— Savaldieties, kolēģi! Draugs Jan Alsten, varbūt jūs īsi informētu mūs par šo dīvaino situāciju, kurā esam, kā redzu, nonākuši pret savu gribu un vēlēšanos.

Jans Alstens apsēdās pie sava rakstāmgalda, atvēra vidējo atvilktni, izņēma multifonu un parādīja, tad nolika to uz galda, izraudzījās plati un uzmanīgi pasniedza to Korelli.

— Vai esat tādu redzējis, kolēģi?

Korelli ziņkārīgi aplūkoja plati, tad papurināja galvu.

— Nē. Vai jauna japāņu fotoplate?

Tuvāk stāvošie viesi pastiepa galvas, lai paskatītos uz neparastas

formas platīti un miniatūro aparātu.

— Es nemaz nebrīnos, ka iūs vēl neesat to redzējis,— Jans Alstens teica. — Nu tad, mīļie kolēģi, noklausīsimies Kosmosa likumus. Protams, tikai tie, kuri vēlas palikt.

— Kolēģi, vai tiešām jūs esat tik mierīgs vai tikai gribat mūs iedrošināt?— Korelli jautāja.— Pats policijas priekšnieks brīdināja par teroristu plānu.

— Ticiet man, mums nav iemesla baidīties. Nu, labāk klausīsimies Kosmosa himnu!

Nule no videofona iepazītā mehāniskā balss uzrunāja aiz brīnumiem sastingušos zinātniekus, kurus pēc pirmajiem teikumiem pamazām pārņēma tā pati neizskaidrojamā, vēl neizjustā noskaņa, kādu Jans Alstens kopš tikšanās ar Šķelmi šodien jau bija vairākkārt jutis.

Pēc astotā likuma iejaucās Drūmais:

— Piedodiet par traucējumu. Pasacīšu tikai, ka tiem trim teroristiem, kas palika pie mīnas, esmu sagādājis nervu šoku. Paziņoju Van Hāgenam, uz kurieni braukt viņiem pakaļ. Turpiniet darbu, patlaban nav nekā svarīgāka par to.

— Kolēģi Alsten!— Korelli sacīja.— Mēs lūdzam informāciju!

Jans Alstens norādīja uz multifonu, kas nebija apturēts.

— Es jau to daru, draugi, es jūs informēju. Ir vērts ievadam noklausīties šo.

Kad bija izskanējuši pēdējie vārdi, jautājumi nāca cits pēc cita, augtin auga izbrīns un mulsums. Jans Alstens sacīja:

— Baidos, ka mums neizdosies ilgi palikt kopā, Van Hāgena vīri droši vien ir ceļā pie mums, lai mūs izklīdinātu. Ja jau nu pret savu gribu esam kļuvuši par tik dramatisku notikumu dalībniekiem, tad iesaku, tēju dzerot, arī kaut ko nokārtot. Jūs droši vien piekritīsiet, ja es savu priekšlikumu nepamatošu: ievēlēsim trīs cilvēku delegāciju, kas varbūt pat šonakt varētu doties ceļā, lai rīt Pasaules organizācijas sēdē referētu par mūsu apvienības viedokli.

Visi piekrita delegācijas sūtīšanai un bez domstarpībām ievēlēja trīs cilvēkus! Janu Alstenu, Antonio Korelli un angļu ārstu Allanu Hristoferu, slavenu staru terapeitu. Kad viņi jau bija tik tālu, patiesi pie mājas piebrauca divas policijas mašīnas paša Van Hāgena vadībā. Jans Alstens izgāja policijas priekšniekam pretim.

Van Hāgens apstājās pieblīvētā kabineta platajās durvīs, pārlaida klātesošajiem niknu skatienu un norē- cās uz Alstenu:

— Kaut gan es lūdzu, jūs tomēr neesat iztukšojis māju! Vai zināt, ko tas nozīmē?

— Bet, mans kungs, vai jūs varat gribēt, lai es vienā mirklī izmetu ārā savus viesus? Mēs nupat sākām atvadīties.

— Kāpēc tikai nupat? Manuprāt, vajadzēs jūs, profesor, ņemt

līdzi! Ap jums risinās tik daudz noslēpumainu notikumu, ka mēs nevaram gaidīt, līdz tie būs izmeklēti, turklāt ministra kungs . . .

— Van-Hā-gen! Sargieties no pārlieka sašutuma pret mūsu draugu Janu Alstenu. Mūsu aparātu rādītāji tuvojas tai iezīmei, pie kuras arī jūs var skart par «Janālstenaslimību» dēvētā nervu paralīze. Mieru, mans kungs, mieru! Neākstieties, nepētījiet, apsēdieties! Sē-die-ties! Ap-sē-die-ties!

Van Hāgenam bija kauns, ka tā zaudējis galvu, kļuvis nevarīgs, taču viņš paklausīja. Sabruka krēslā un pētīja savas drebošās rokas, it kā baidīdamies palūkoties uz Alstenu.

— Pareizi, Van Hāgen! Dziļi ievelciet elpu, tas jums nāks par labu. Labi dziļi. Un nedomājiet par profesoru Janu Alstenu. Jums pretinieki, bīstami cilvēki, jāmeklē pavisam citur, ne šai mājā. Vai jūs, kungs, mani sapratāt? Atbildiet!

— J . . . jā . . . Sapratu, mans kungs!

— Pateicos, Van Hāgen! Tā, vēl kādu brītiņu pavēdiniet galvu! Kolerimetrs rāmi krītas. Un nedomājiet profesoru ņemt līdzi, es saku, jums darbs pavisam citā vietā. Vai arī tas ir skaidrs? Atbildiet!

Van Hāgena sejā parādījās sviedru lāses, un arī pārējie uz šo spokaino situāciju reaģēja tāpat.

— Sapratu …— policijas priekšnieks atbildēja. — Vai varu iet?

— Jā, mans kungs. Ja jūs patiesi gribat aizturēt tos, kas norīkojuši atentāta vietā atrastos teroristus, tad varat viņus ņemt ciet Rembranta laukumā astoņi. Jūs par viņiem nekā nezinājāt, vai ne? Ja pasteigsieties, vēl atradīsiet viņus tur. Vismaz būs kādi panākumi, par ko ziņot ministram. Laimīgu ķērienu, mans kungs!

— Paldies,— Van Hāgens sacīja, neapzināti palocīdamies balss virzienā. Tas izskatījās tik jocīgi, ka daži klātesošie sāka smieties. Policijas priekšnieks par to nelikās ne zinis un neatvadījies metās ārā pa durvīm.

Kad zinātnieki bija palikuši vieni, turpinājās iztaujāšana, kas īstenībā ir «Jana Ālstena draugs»? Kāpēc viņš nav redzams videoekrānā? Kas ir «Janālstenaslimība»? Un kur atrodas planēta K-2, ja tāda ir? Varbūt tas ir tikai kāds lielmēroga fantastisks joks Van Hāgena kaitināšanai. Vai ir vēl plates, ja ir, tad tās noteikti jānoklausās.

Pēdējais jautājums Ālstenam šķita apsverams, tāpēc viņš citiem par pārsteigumu tāpat vien tukšā gaisā jautāja:

— Kolēģi Drūmais, vai dzirdat?

— Lū-dzu-pro-fe-sor!

— Vai dzirdējāt jautājumus? It īpaši pēdējo?

— Jā. Viens nevaru izlemt… Lūdzu mazliet pacietības …

Gaidīdami viņi mierināja saspīlētos nervus, dažs ar cigareti, dažs ar dzērienu, dažs ar gardu kumosu. Slavenākais Parīzes žurnālists

Pjērs Lefevrs, kurš bija arī filozofijas katedras vadītājs Sorbonnā, atlētiska auguma vīrs, mazliet pāri četrdesmit gadiem, atkārtoja savus iemīļotos vārdus, kas te izrādījās visai trāpīgi.

— Fantastiski! Es saku, tas ir fantastiski! Ja tas nav mūsu drauga Ālstena izdevies joks Van Hāgena āzēša- nai, tad tas ir… Tad jau Cilvēces sargu apvienība uzstājās kā vissvarīgākā organizācija uz mūsu lodītes. Vai jūs, draugi, saprotat, kas ar mums notiek?

— Pat-jūs-ne-kā-ne-esat-sa-pra-tis, — piebilda Drūmais.— Un tomēr jūsu nojauta ir pareiza . .. Jūs neesat kļuvuši par Jana Ālstena joka dalībniekiem. Jūsu uzstāšanās būs pasaulnozīmīga. Tā izlems cilvēces likteni. Profesor Ālsten! «Vairogs» ziņo . ..

— Te «Vairogs». Vai dzirdi mani, Jan? Atbildi!

— Šķelmi! Ak, mīļais draugs, tas esi tu!

— Pats personīgi. Tātad ziņo «Vairoga» Padome. Tu vari atskaņot tās plates saviem kolēģiem. Tā kā notikumi uz Zemes risinās arvien straujāk, arī mums jāsteidzas. Vēl viens jautājums, Jan. Vai Marijas kundze jau guļ?

— Šai juceklī! Droši, ka viņa ir nomodā, tikai negrib mūs traucēt.

— Mūsu jautājums… Diagnoze liecina, ka viņai pēc katastrofas paralizējušies apakšējo ekstremitāšu muskuļu kustības nervi. Vai kāju muskuļi nav par daudz atrofējušies? Vai viņai nav radies lieks svars?

Klātesošos pārsteidza šī tēma un tās dīvainais iztirzājums, arī tā bija sensācija, visi drūzmējās ap minicentu, jo bija ievērojuši, ka Jana un neredzamo draugu sarunas nodrošina vai nu šis aparāts, vai videofons.

— Marija turas varonīgi, ārstnieciskā vingrošana, masāža, peldes, droši vien tāpēc. Un, par laimi, liekā svara nav.

— Vai rokas labi var lietot?

— Rokas viņai kā cīkstonim.

— Drīz beigsim sagatavošanos un dosimies pie jums. Arī galvenā ārste. Līdz tam vari pastāstīt kolēģiem visu, ko par mums zini, tad atvadieties, vienīgi delegācija lai gaida mūs. Vai skaidrs?

— Jā, draugs!

— Labu veiksmi, Jan, sveiciens taviem draugiem! Jo viņi ir arī mūsu draugi, varu tā sacīt, vai ne?

— Jā,— atsaucās Jans Alstens, un viņam piebalsoja arī pārējie ar tādu degsmi, kas ārkārtējās situācijās nopietnus pieaugušos pārbur par kvēli jūsmīgiem jauniešiem.

— Es taču sacīju, ka tas ir fantastiski,— Pjērs Le- fevrs atkārtoja. — Biju pārliecināts, ka esmu uz mūžu noenkurojies pie filozofijas, taču dzīve, lūk, uz paplātes piedāvā man gadsimta notikumu. Es saku, fantastiski! Es to uzrakstīšu! Vai ne, Jan, jums nav iebildumu, ka es kopš šā brīža piedalos fantastiskajā pasaules glābšanas akcijā kā rakstnieks?

Jans Ālstens apdomājās.

— Manuprāt, nāktu par labu, ja to visu ticami aprakstītu.

— Pateicos, Jan! Arī jums, kolēģi! — Lefevrs izvilka piezīmju bloku.

Ālstens citu pēc citas atskaņoja visas četras plates, kuru ikviens vārds izraisīja izbrīna saucienu viesuli, ja vien bija iespēja.

Pēc K-2 priekšā stādīšanās Jans Ālstens neatvēlēja laiku neticamās sensācijas apspriešanai, viņš ņēma tukšu plati, uzlika uz multifona un kategoriski sacīja:

— Ieraksts! Mīļie draugi, atļaujiet man īsi rezumēt manis un kolēģa Korelli sasauktās ārkārtējās sēdes priekšsituāciju un mūsu lēmumus . ..

Jans Ālstens fiksēja platē delegācijas ievēlēšanu, sastāvu, ļoti koncentrēti arī prezidija domas par vadošo pasaules organizāciju baismo bezspēcību, par iepriekšējās dienas atomsprādziena radīto jauno situāciju pasaulē un par zinātnieku, Cilvēces sargu apvienības uzdevumiem. Korelli viņu papildināja, un, kad Jans Ālstens plati atskaņoja, visi vienprātīgi to apstiprināja.

— Es domāju tā,— Alstens sacīja,— ka pagaidām visiem šeit izskanējušiem vārdiem jāpaliek starp mums, lai delegācijas uzstāšanās būtu veiksmīga.

— Un es jau taisījos skriet nosūtīt savai avīzei pirmo informāciju par visfantastiskāko notikumu cilvēces vēsturē! — atsaucās Lefevrs.

— Mēs pievienojamies profesora Ālstena lūgumam,— minicents atskaņoja Šķelmja balsi.— Kolēģis Lefevrs arī var pagaidīt ar pirmo informāciju. Līdz tam> viņš paspēs labāk orientēties… Vai jums, kolēģi, patiesi tik ļoti gribas rakstīt to grāmatu?

— Neizsakāmi, mans kungs!— Lefevrs dedzīgi atbildēja.— Domāju, ka principā šķēršļu nav.

— Nav, es jau teicu. Mēs paziņosim, kad sākt publicēt. Protams, tai jābūt pareizai, jums jāzina viss.

— Centīšos, kolēģi!

— Hm .. . hm … Jan Alsten un profesor Korelli! Vai nevarētu Pjēru Lefevru ievēlēt delegācijā par ceturto?

Abi prezidenti saskatījās, tad Korelli uzrunāja prezidiju:

— Neredzamā kolēģa priekšlikums man liekas pareizs. Vai jūs piekrītat? \

Balsošana notika ar vienprātīgu «jā», un Lefevrs notrīcēja aiz prieka. Viņš apkampa Korelli (kā jau Marseļā dzimušam cilvēkam, viņam piemita īsts dienvidnieka temperaments), pacēla viņu gaisā un grieza riņķī plecīgo vīru, kas ķepurojās pretim.

— Lieciet taču mani zemē, dieva dēļ! Būsim nopietni, kā šādā situācijā klājas!

— Draugs Alsten,— atkal runāja Šķelmis.— Vai es varētu lūgt, lai

pirms mūsu ierašanās Mariju izmeklē profesors Hristofers? Mēs zinām, ka viņš ir slavens speciālists staru terapijā… un, ja Marija piekrīt, tad apvienības vadītāju klātbūtnē.

— Tev, draugs, droši vien ir iemesls tā lūgt.

— Uzmināji.

— Labi.

— Lai profesors sāk izmeklēšanu, mēs jau esam ceļā. . .

Jans Alstens iegāja pie sievas. Marija, protams, bija nomodā un mēģināja satrauktās domas mierināt lasīdama. Viņa laimīgi klausījās, ko vīrs saka, viņai nekas nebija pretim. Mammai piepalīdzot, viņa pārģērbās, sakārtoja matus, vēl nedaudz kosmētikas, nedaudz smaržu, tikai tik daudz, lai maskētu savu bālumu.

Marija pati dzina ratiņus un Janam pa priekšu ieradās pie viesiem. Jans viņu stādīja priekšā, iepazīstināja ar profesoru Hristoferu, kurš tūlīt ļoti taktiski sāka izmeklēšanu. Pietika ar gluži īsu brītiņu, lai visiem kļūtu skaidrs: šobrīd vēl ārkārtīgi skaistā, jaunā sieviete, viena kolēģa sieva, nav spējīga staigāt un nekad vairs nevarēs izmantot savas kājas. Tieši tāpēc viņi nespēja aptvert, kā «Jana Ālstena draugs» te varētu līdzēt.

Daži no viņiem sirds dziļumos šo «Jana Ālstena drauga» pārsteidzīgo solījumu, kas uzurdījis Marijā nekad nepiepildāmu cerību, novērtēja par smagu kļūdu Un viņos vēl pastiprinājās jau iepriekš pavīdējušās šaubas, vai šeit nospēlētā fantastiskā pasaka ir nopietni ņemama. Vai nebūtu tūlīt jāizsaka savs nemiers? Likt jautājuma zīmi visai Jana Ālstena kolēģu darbībai? Vai viņi visi nekļūs pasaules priekšā smieklīgi ar šo galvu reibinošo blefu?

Vācu matemātiķis Ervins Sells uzņēmās grūto pienākumu, nesaskaņojis savas domas ar pārējiem.

— Kolēģi Korelli! Ja atļaujat, es gribētu izteikt dažas piezīmes!

— Vai ļoti svarīgas?

— Es nerunātu, ja tas nebūtu ļoti svarīgi!- Sells mazliet aizvainoti atbildēja.— Runa ir par to, ka gribu atkārtot Van Hāgena vārdus: ap ļoti godājamo kolēģi Janu Alstenu ir pārāk daudz neizprotama un noslēpumaina .. . Fantastika, neticama situācija, ja izsakos kolēģa Lefevra stilā. Arī man pašam radās nosliece ticēt visam, kas šeit notiek, taču šī rotaļa ar Marijas kundzi mūsu acu priekšā . . . manuprāt, ļoti mokoša skatuviska scēna un arī runas par iespējām, ka «Jana Ālstena draugs» varētu viņu izdziedināt, tieši tas viss man liek apšaubīt arī iepriekšējo. Es iesaku…

— Pardon, Šella kungs … piedodiet, ka pārtraucu! — atskanēja Šķelmja balss.— Lai nekavētu dārgo laiku, es iesniedzu savu priekšlikumu… Es dzirdēju un sapratu jūs, profesor. Jūs droši vien neesat vienīgais, kas šaubās. Vai pareizi nojaušu? Atbildiet!

— Jā. Protams, — atsaucās vairāki.

— Es jūs saprotu, kungi. Tātad . . . Kaut gan bija domāts, ka lietas labā būtu prātīgāk prezidijam darīt zināmu tikai tik, cik nepieciešams . . . Mēs bijām nolēmuši Marijas kundzi izmeklēt un iespēju robežās ārstēt tikai ievēlētās delegācijas klātbūtnē. Ceram, ka mēs visi varam paļauties uz jūsu solījumu, ko devāt pēc drauga Ālstena lūguma. Pagaidām nevienam svešam neko nestāstīt. Kad būs pienācis laiks stāstīt, mēs pateiksim. Esam pārliecināti, ka tas būs drīz. Nu, draugs Jan, mēs esam mūsu šārīta tikšanās vietā. Atver līdz galam terases durvis uz dārza pusi, lai mēs ar ārsti varētu tikt iekšā. Lūdzu kolēģus ne par ko nebrīnīties. Izturieties zinātnieku cienīgi.

— Vienu jautājumu, draugs,—Jans Ālstens sacīja. — Nupat no sporta zāles atgriezās mans dēls Hanss. Vai arī viņš un mana māte drīkst būt klāt?

Pēc īsa brītiņa skanēja atbilde:

— Es jau minēju, ka notikumi risinās straujāk, nekā bijām plānojuši savu taktiku. Mums jāpielāgojas dzīvei, tātad viņi var būt klāt. Drošības dēļ fakti jāsniedz ne tikai zinātniekiem, bet arī lajiem, mēs to saprotam. Mēs ejam, Jan, durvis…

— Ir jau. Mamma ver vaļā. Varat nākt!

Pasaules dramaturģija nepazīst tik žilbinošu «uznāk-

šanu» kā tā, kas notika nākamajās sekundēs.

Visi klātesošie vienā mirklī saskrēja plašajā hallē, aiz kuras platajām divviru durvīm melnojās vakara krēslā nogrimušā dārza augsto koku aprises. Visi, elpu aizturējuši, lūkojās pa durvīm, taču tikai pēdējā mirklī apjauta, ka «Vairodziņš» ir klāt, ir ielidojis un jau nosēdies uz marmora grīdas. Tikai šeit tiešā tuvumā un apgaismojumā kļuva redzama dīvainā ierīce, šārīta transportlīdzekļa lielāks variants. Vai šis manevrs bija arī dzirdams? Ne jau visi spēja uztvert putna spārnu švīkstoņu, kas nodeva «Vairodziņa» lidojumu.

Pieklājīgo klusumu pēkšņi pārtrauca saucieni «ak vai!», «aho!», «neticami!», «brīnumaini!» un, protams, arī Pjēra Lefevra «fantastiski!», ko viņš atkārtoja vairākas reizes, it kā nevarēdams vien nopriecāties par paša izgudrojumu.

— Fantastiski!— Lefevrs kliedza un metās pie «Vai- rodziņa», laikam viņš jūtu uzplūdā gribēja to apkampt, taču Šķelmja balss viņu apstādināja:

— Pjēr Lefevr, jūs esat pārlieku sangviniķis. Palieciet stāvam! Tā . . . Mieru, kolēģi, vēsu prātu. Labvakar … Marijas kundze… Jūs neesat pārāk uztraukusies, vai ne?

— Nē, itin nemaz.

— Nevajag pārspīlēt, Marij.

— Jūs mūs redzat, bet mēs arī gribētu redzēt jūs,— sacīja Korelli.

— Gan jau, profesor .. . Mūsuprāt, labāk iepazīties pamazām.

«Vairodziņa» pārvalks lēnām kļuva caurspīdīgs un divas tur līdzās

sēdošās dīvainās Būtnes — redzamas. Viena no tām pašlaik piecēlās, atdarinot cilvēkus, paklanījās un sacīja:

— Mūsu valodā mans vārds ir Zun-te-mi. Tuvākajiem kolēģiem un draugam Janam esmu Šķelmis. Tāpēc ka it visur spēju atrast arī humoru. Esmu kosmopsiho- logs.— Viņš ar tievu, īsu roku pieskārās blakus sēdošajai mazākai Būtnei, kas izskatījās pēc bērna.— Te ir Zemei palīgā atsūtītā «Vairoga» galvenā ārste Zun-tan-to. Marijas kundzes dēļ atbrauca līdzi ar saviem ļoti gudrajiem aparātiem. Nu, vai būsiet mūs pamatīgi apskatījuši?

— Brīnišķīgi! Fan-tas-tis-ki! — Lefevrs gandrīz vai kusa.— Un kā jūs tik labi protat angļu valodu?

— Valodu esmu iemācījies, taču mūsu skaņas mazliet atšķiras. Tāpēc starp mums darbojas tulkotājampula. Tulko turp un atpakaļ .. . Bet par sīkumiem citā reizē. Ceram, ka būs iespējas mierīgākos apstākļos… Tagad, lūdzu, veidojiet plašāku loku, lai Marijas kundze pienāk tuvāk. Tā, paldies . . . draugs Jan, vispirms es atdošu diagnozes, paņem. Varbūt profesors Hristo- fers un citi klātesošie mediķi ielūkosies, uzzinās par Marijas stāvokli pēc rakstiem. Nu manas kolēģes kārta.

Šķelmis apsēdās, Zun-tan-to piecēlās, vēl un vēl ar lielām, dīvaini veidotām acīm kā dzīviem periskopiem vēroja klātesošos un beidzot viņas skatiens palika pie Marijas.

— Kolēģe, nāciet vēl tuvāk! — ārste, lēni galvu pagriezdama, pievērsa Marijai vienu no periskopiem.

— Tā ne, man vajag dabūt pilnīgi drošus rezultātus . . . Jan Ālsten, vai jūs varētu Mariju nosēdināt tā, lai ķermeņa augšdaļa būtu pilnīgi brīva?

Hanss tūdaļ atnesa augstu pufu, ko bija pasniedzis kāds no kluba biedriem. Viņš nolika to mātei blakus, abi ar tēvu pārcēla slimnieci un ratiņus pastūma nost.

Nav neviena pasaulslavena burvju mākslinieka, kura priekšnesumu publika vērotu tik klusu kā tagadējo skatu. Klāra šad tad iešņukstējās un ar mutautiņu slaucīja asaras, Lefevra spalvas švīkstoņa izvērtās par traucējošu troksni, vairāki palūkojās uz viņu un māja, lai paliek klusu.

— Tā būs labi…— Zun-tan-to bija apmierināta.

— Marij, vai jums mēdz būt sāpes?

— Sevišķi vakaros.

— Parādiet, kur!

Marija ar labo roku apvilka loku ap jostasvietu.

— Te visstiprāk, taču pāriet arī uz kājām. Un arī galva tad sāp.

— Vai temperatūra paaugstinās?

— Nē.

Nu sakustējās viss cilvēkauguma aparāts un, pa pusloku

tuvodamies sievietei, nonāca viņai aiz muguras. Pavērās plaukstas platuma sprauga «Vairodziņam» pret vidu.

— Mieru, kolēģe … Es zinu, ka arī jūs esat mediķe .. . Priecājos… Mums nav laika jūs iepazīstināt ar mūsdienu medicīnu uz K-2, jūs to arī pilnībā nesaprastu. Arī kolēģi zinātnieki ne. Attālums starp mums ir gandrīz nepārvarams. Bet es saku, ka senos laikos un vēl šodien medicīnā ir svarīga vieta staru terapijai, kuru jūs pamatos jau pazīstat. Mēs izmantojam daudzveidīgākas staru ārstēšanas metodes — visas mērķtiecīgi. Tā mēs tagad ārstēsim Mariju. Es jau ieslēdzu aparātu. Vai jūs, Marij, kaut ko jūtat? Atbildiet!

— Nē, neko.

— Tūlīt būs pagājušas trīs minūtes. Beigās jūs jutīsiet siltumu mugurā ap krustiem, nebaidieties.

— Jā, es jau jūtu! — Marija sacīja pēc īsa brītiņa. — Siltums pamazām pastiprinās.

— Tad viss ir kārtībā. Esmu ļoti priecīga, Marij. Sī mums ir pirmā izdevība nodarboties ar Zemes Saprātīgajām būtnēm. Mūsu piesardzība ir pamatota. Kārtībā . . . Lēni pagriezieties uz mūsu pusi. Tā. Saņemsiet arī divas minūtes ilgu šūnas reģenerējošu starojumu. Jūs taču esat skaista. Lai ilgi būtu tāda, vai ne, Jan Alsten …

Alstens stāvēja līdzās mammai, jau labu brīdi apskāvis viņu ap pleciem, kļāva sev klāt, lai drošinātu, lai viņa apvaldītu raudas.

Pat atbildi negaidīdama, Zun-tan-to turpināja:

— Beidzam ārstēšanu, kolēģe… Ko jūs jūtat?

— Jan! Jan, es jūtu, ka varētu celties kājās.

— Kā reiz esot sacījis jūsu lielais brīnumdaris? «Celies un staigā!»— Zun-tan-to teica. — Celieties, Marij! Drošības dēļ, Jan Alsten, lūdzu, palīdziet . . . Apņemiet Mariju… Šo gadu laikā viņa būs atradinājusies stāvēt, mēs nezinām, vai muskuļi nav atrofējušies . . . Varbūt līdzsvara izjūta…

Jans Alstens veikli kā pusaudzis metās pie Marijas, maigi aplika roku viņai ap vidukli un palīdzēja piecelties.

Marija cēlās ar tādām savādām, pakāpeniskām kustībām kā palēninātā filmā. Viņa palūkojās apkārt, mirdzošām acīm uztvēra visus viņai pievērstos, it kā noburtos skatienus, tad gāja. Ik pa brīdim sagrīļodamās, gāja tā, kā jau mēdz iet pēc ilgstošas slimības, tomēr gāja.

Jana atbalstīta, viņa lēni nogāja loku gar visu klusējošo aculiecinieku rindu.

— Varbūt palaid mani vaļā, Jan,— viņa sacīja, atnākusi atpakaļ pie «Vairodziņa». — Paldies, kolēģe! īsts brīnumdarbs!

— Brīnums! — iegavilējās mamma.— Dievs mums ir rādījis brīnumu!

— Ņi . . .ņis . . .ņa . . . — smējās Šķelmis.— Pardon, ja es aizvainoju kāda reliģiskās jūtas. Tomēr man tas jāpasaka, pirms šis notikums pēc Zemes ieražām ir pārvērsts par leģendu un mēs paši kļuvuši par Svēto Zun-te-mi un Svēto Zun-tan-to… Tas nebija Dieva brīnums, Klāras kundze, tā bija mediķes Zun-tan-to staru terapija, zunu zinātnes ikdienišķa ārstēšanas metode .. . Vai atceraties, Klāra? Es taču apsolīju arī jums, ka mēs palīdzēsim, ja vecums sāks jūs traucēt. . .

— Ak dievs! — Klāra sažņaudza plankumainās, tuklās rokas uz kuplajām krūtīm.— Vai tad var ko darīt arī manis labā? Vai dzirdi, Jan?

— Lūdzu, Marij, ejiet un cienājiet viesus, kā namamātei klājas,— Šķelmis sacīja. Viņš ar skatienu sekoja Marijai, kad tā gāja pie galdiņa. — To paplāti varat celt bez bažām. Tāpat kā senāk. .. Protams, sākumā esiet pacietīga, tikai pakāpeniski atgriezieties pie agrākā dzīves ritma. Nu lai Klāras kundze nāk Marijas vietā. Kolēģe, es dodu v&rdu jums . ..

Zun-tan-to, tāpat kā pirmīt, aplūkoja Klāru ar savām izvelbtajām acīm, kuru skatiens darbojās trīssimt sešdesmit grādu lokā, tad sacīja:

— Ieslēdzu šūnu reģeneratoru . . . Lūdzu, lēni griezieties turpat uz vietas! Tā, ne ātrāk. Vai jūtat kaut ko? Atbildiet!

— Nē, neko. Vai tas ir slikti? Vai man kaut kas jājūt?

— Ņi.. .ņis . . .ņa . . . Esiet mierīga, Klāras kundze, viss ir kārtībā, — Šķelmis mierināja. — Redziet, ka jūs vēl simt gadu vecumā būsiet glīta sieviete. Precēties varēsiet, ja gribēsiet. . .

— Nu, nu, ko jūs zobojaties! Jan, tu varētu apsaukt savu draugu. Redzi, atkal mani izsmej!

— Nē, mīļā Klāra, es tikai neesmu aizmirsis to vārdu . . . No rīta jūs domājāt, ka es jūs apvainoju . . .

— Gatavs, Klāra. . .— sacīja Zun-tan-to.— Patlaban jūs nekā nejūtat. Ejiet! Izstaipieties! Pietupieties! Nekautrējieties! Varat te uzdejot kā jaunībā…

— Brīnumaini! — Klāra iekliedzās un tad patiesi palēcās un laidās dejā, kā bija darījusi meitenes gados, kad gandrīz vēl bērns bija izdota pie vīra.— Vai redzi māmiņu, Jan? .. . Esmu atguvusi jaunību! Un skaistumu!

— Jaunību uzdāvināt mēs nevaram, bet strauju šūnu novecošanos esam aizkavējuši. Mēs mazliet pagriezām atpakaļ jūsu gadu pulksteni, Klāra…— sacīja Zun-tan-to.— Varat stāstīt, ka jums četrdesmit gadu, tā dzīvot, tā izturēties. Gan jau redzēsiet.

— Fantastiski! Ja nebūtu redzējis, neticētu! — jūsmoja Pjērs Lefevrs.

Marija piegāja un apkampa vīramāti.

— Nāc, mamma, nekavēsim mūsu viesus — brīnumdarus.

— Bet man gribas mesties ceļos Brīnumdares priekšā, lai pateiktos, — un mamma patiesi būtu to izdarījusi, ja Marija neaizkavētu un ar Jana palīdzību priekā noreibušo sievieti neizvestu no mazā loka.

— Tas nav brīnums, Klāra,— atkārtoja Zun-tan-to. — Varbūt vienīgi jums tā izskatās. Pie mums šūnu reģenerācija ir parasta procedūra, ko atkārto ik pēc pieciem gadiem, parasti reizē ar parasto komplekso izmeklēšanu. Tikpat ikdienišķa procedūra kā pie jums plaušu caurskate vai izmeklēšana uz vēzi. Vai es netraucēšu kolēģa darbu, ja pa šo laiku izdarīšu šūnu reģenerāciju jums visiem? Ja jūs piekrītat…

Neviens neprotestēja, Zun-te-mi balss nozuda dūkoņā, skaņu jūklī, kas veidojās no pasaulslaveno zinātnieku, mākslinieku un politiķu klusiem izsaucieniem un rosīšanās. Būdami cilvēki, viņi gluži neviļus padevās kārei nokļūt tuvāk brīnumdarim kosmosa aparātam, jo domāja, ka tur starojums būs iedarbīgāks. Zun-tan-to iebilda:

— Lūdzu, nenāciet tik tuvu . . . Nevajag … Es ar «Vairodziņu» virzīšos pa loku, un visi saņems vienādu devu. Arī tie, kas stāv tālāk. 2ēl, ka Zun-te-mi vajadzēs vēl mazliet pagaidīt. Mazu brītiņu… Vienlaikus ar šūnu reģeneratoru ieslēdzu arī otru starotāju. Tas atbrīvos jūs no nepatīkamām sajūtām, ko rada sīkas, pie jums vēl

pazīstamas slimības: saaukstēšanās, iesnas un citas vieglas organiskas kaites. Turpmākajās dienās jūs visus gaida liels darbs, un mums ir ārkārtīgi svarīgi, lai jūs justos svaigi un nenogurdināmi . . . Esam beiguši . . . Beidzot pienākusi jūsu kārta, kolēģi . . .

— Man jau sāka likties, ka šai brīnumu demonstrēšanai nekad nebūs gala,— piezīmēja Zun-te-mi. — Ņe . . . ņas . . ņi. .. Nekad nevajag uzstāties kopā ar sievieti, vai ne, draugs Jan? Tātad — pie darba! Vai visi jūtas labi? Vai neviens nav noguris?

Par atbildi sākās tik mežonīga draiskošanās kā zēnu klasē, kad skolotāja nav klāt. Zun-te-mi šo interesanto atrakciju kronēja ar ilgstošiem, aizrautīgiem smiekliem. Visnevaldāmākais arī tagad bija Lefevrs. Vispirms viņš lēkāja tik apbrīnojami augstu, ka to nevarētu gaidīt no neliela auguma cilvēka, būdams smagnējs, tomēr svaidījās tik viegli kā Kaukāza gruzīns, dejodams pie bungu rīboņas. Improvizēto izrādi viņš beidza tā: nometa žaketi, iegrūda to blakusstāvētājam rokās, izlēca brīvajā laukumiņā blakus «Vairodziņam» un iesaucās:

— Verieties šurp, draugi! — Un jau meta kūleņus, dejoja ap kosmosa kuģīti, kura pasažieri, tāpat kā citi kluba biedri, atzinīgi vēroja priekšnesumu un, cilvēkus atdarinādami, sita mazās plaukstiņas. Kad Lefevram bija diezgan, viņš izslējās un gandrīz lielīgi teica:

— Voila, mesdames et messieurs. To es pēdējo reizi darīju pirms piecpadsmit gadiem.— Viņš zemu palocījās kosmonautu priekšā.— Mērci bien, madame! Mērci bien, monsieurl

— Tā bija patiesi lieliska izklaidēšanās, kolēģi Le- fevr, — Zun-te-mi sacīja.— Jūs izpelnītos aplausus pat salīdzinājumā ar cirka galāprogrammu . . . Priecājos arvien labāk jūs iepazīt, Pjēr. Ar tādu temperamentu droši vien nevar lepoties daudzi jūsu biedri zemieši.

— Oho! Ja jūs redzētu Marseļas puišus! — Lefevrs atsaucās, kārtodams apģērbu.— Ja jūs reiz atbrauktu uz mūsu pavasara svētkiem!

— Varbūt kādreiz, Pjēr. Ja Zeme vēl būs vienā gabalā. Atgriezīsimies pie mūsu kopīgā darba, tagad tas būs jūsu galvenā rūpe . .. Un arī mūsu, kā jūs esat nopratuši pēc platēm. Vai šai ziņā viss ir skaidrs? Gaidu atbildi . . .

— Kaut ko es nesaprotu, kolēģi, — uzsāka Lefevrs.

— Tas būtu . .. Aizritējušajā pusgadsimtā uz Zemes izdots neskaitāmi daudz zinātnisku, futuroloģisku darbu, nemaz nerunājot par patiešām nepārskatāmu vairumu fantastisku romānu un filmu. Tomēr vairumā no tiem — literatūrā, filmas variantā — šāda veida tikšanās notiek pavisam citādi.

— Un kā tad? Turpiniet, draugs Pjēr!

— Jūs esat tā rezumējuši savas zinātniskās analīzes par Zemi, pēc

jūsu ierakstu liecībām, ka gribat kaut kādā veidā palīdzēt Zemei un tās iemītniekiem, kas kļuvuši bīstami. Kolēģa Zun-lu-mo ieroči būtu vispēdē- jais atrisinājums. Tāda bija jūsu vārdos izteiktā informācija. Jūsu solījums, kuru, man jāsaka, mums vajadzētu uzņemt atturīgi, tāpēc ka mēs labi zinām, ka tieši visnopietnākajos dzīves jautājumos vārdi un darbi var krasi atšķirties. Parasti tie nemaz nesakrīt. Taču jūsu rīcība precīzi atbilst sacītajam. Jūs ieradāties pie mums, uzņēmāties pat briesmas tikt iznīcinātiem, izārstējāt Jana daiļo sievu Mariju, kura pēc Zemes zinātnes atzinuma bija nedziedināma! — Lefevrs īstenā aktieriskā kvēlē pavēdināja garo roku, norādīdams uz Mariju, kurai bija kauns, ka atkal te noņemas ar viņu. — Paraugieties, mani kungi! Vai nebūtu grēks, kas kliedz pret debesīm, vai nebūtu medicīnas zinātnes kauns tik brīnišķīgu sievieti uz visu mūžu atstāt stumjamkrēslā? Jūs man piekrītat, draugs Zun-te-mi, vai ne?

— Ņi . .. ņes .. . ņi .. . Jūs, Pjēr, patiesi esat aizgrābjoša Būtne,— Šķelmis sacīja.— Es varētu saukt sevi par stulbu kokpauri, ja no šī ceļojuma grieztos atpakaļ, neiepazinis jūs . . . Jūsu tipa cilvēku. Paldies. Jūs būsiet pie mums lielisks cilvēces uzskatu referents. Ciktāl es spēju mūsu estētiskās normas … un gaumi tuvināt jūsējai .. . Mēs te stāvam jūsu pētījošo skatienu krustugunīs. Man jāsaprot simtprocentīgi viss . . . Manuprāt, jūs pareizi sacījāt, ka grēks būtu bijis Mariju atstāt stumj amkrēslā. Mums atstāt. Kas attiecas uz jautājuma otru pusi, saprotu arī to. Jūs brīnāties par to, ka mēs, bruņojuma ziņā tikuši tālu jums priekšā… tomēr nesākam ar ieročiem. Kaut gan mēs patiesi to varētu, viens pats izlūkošanā atsūtītais kuģis «Vairogs», vienu reizi aplidodams Zemei apkārt, varētu uz mūžiem iznīcināt ne vien cilvēci, bet arī ikvienu organiskas dzīvības iedīgli … Ja esmu pareizi sapratis jūsu jautājumu, draugs Pjēr. . .

— Pilnīgi!

— īsumā varu atbildēt arī uz turpmākajiem. Jau šorīt, pirmo reizi tiekoties ar draugu Janu, es liku manīt, ko nozīmē divdesmittūkstoš gadu attālums starp mūsu civilizācijām. Pjēr Lefevr, vai jūs esat bijis kaimiņvalsts Spānijas pilsētā Santanderā? Vai esat redzējis sienu gleznas Altamiras alās?

— Turklāt pamatīgi aplūkojis. Studiju laikā biju divas reizes aizbraucis, jo sākumā taisījos kļūt par mākslas vēsturnieku.

— Un kā jūs domājat, kāda apjēga tā laika Saprātīgajām būtnēm varētu būt par jūsu tagadējiem sasniegumiem zinātnē un tehnikā? Vai viņi vispār varēja nojaust, ka cilvēks reiz lidos ātrāk nekā putns, nokļūs uz Mēness, Marsa, Veneras, sarunāsies lielos attālumos, redzēs tālu?

— Neiespējami, kolēģi! Vēl pirms simt gadiem tas viss cilvēcei bija tikai pārdrošs sapnis! Tā laika zinātnieki un speciālisti nespēja iedomāties, kā to panākt

— Paldies, draugs Pjēr. Nu, kolēģi! Laikam gan būs lieki piebilst, ka jūs, būdami tieši tikpat tālu no mums, pat aptvert nevarat, kur esam nonākuši mēs. Un tāpēc ari jūsu futurologi un fantastiskās literatūras rakstnieki Zemes un svešo planētu Saprātīgo būtņu pirmo tikšanos tuvākā vai tālākā nākotnē nespēj iedomāties citādi kā vien bruņotā sadursmē, atzīst par nepieciešamu varmācību. Viņi aizmirst, ka tādas tikšanās ir realizējamas tikai ļoti augstā zinātnes un tehnikas attīstības līmenī. Jūs pēc diviem gadiem taisāties palaist to kosmosa kuģi, ar kuru cilvēki grib pirmo reizi izkļūt no Saules sistēmas. Taču veltīga jūsu cerība, ka tuvējos kaimiņos jūs gaida Saprātīgas būtnes. Mēs par to esam pārliecinājušies. Tātad paies vēl daudz gadu desmitu un simtu, līdz jūsu kuģi iekļūs arvien dziļāk Kosmosā un satiks citus Saprātīgos .. . Pat tādā gadījumā, ja mēs jums iedotu precīzas koordinātas. Bet, lūdzu, sakiet — vai jūs vienmēr esat tādi pesimisti? Vai jūsu agresivitātes tendence ir tik neārstējama? Vai tāpēc jūs negribat ticēt, ka Saprātīgas būtnes, ja tās ierodas no Kosmosa, var būt tikai uz daudz augstākas zinātnes pakāpes, kad vairs nevar dominēt ne akli, dzīvnieciski instinkti, ne bezprāta varmācība? Mēs gribam jums palīdzēt, jo, pēc mūsu apsvērumiem, Zemes Saprātīgajiem jāsasniedz daudz. Viņi pelnījuši daudz vairāk nekā to, ko sasnieguši līdz šim. Un mēs gribam veicināt. Taču, lai mēs to varētu darīt, lai mums nebūtu jālieto Kosmosa aizsardzībai paredzētie ieroči, mums vajadzīga Zemes iemītnieku palīdzība. Pie kā cita mēs, sabiedrotos meklēdami, varētu griezties kā vien pie vislabākajiem no Saprātīgajiem, pie Cilvēces sargu apvienības biedriem? Pirmām kārtām pie profesora Jana Ālstena, kurš jau pirms desmit gadiem savā grāmatā «Nevadāmā Zeme» bija nācis pie tādiem pašiem secinājumiem kā tagad mēs. Cilvēku suga ir kļuvusi bīstama sev un vispārībai. Mēs diezgan pamatīgi iepazinām viņa uzskatus no radio un televīzijas … pa šo laiku esam izlasījuši arī viņa grāmatas. Tāpēc izraudzījāmies viņu par pirmo sabiedroto. No pašu vēstures labi zinām, kāda Domātāju apvienībai bija loma mūsu Visplanētas dumpī, kas noveda pie Lielās Atdzimšanas laikmeta. Mirdzošās zelta lapas mūsu vēsturē ierakstījuši tieši viņi. Par dzīvības glābšanu viņiem ir pateicīgas visas K-2 paaudzes. Tāda pati loma gaida jūs uz Zemes. Diženo prātu, diženo garu cienīgs uzdevums. Vai spējat sekot maniem vārdiem, kolēģi?

— Jā,— atsaucās Korelli, panākdamies tuvāk «Vai- rodziņam». Iespējams, ka, palicis otrajā plānā, viņš jutās mazliet aizskarts.— Jūsu atbildi mēs varam kvalificēt kā zinātnes apliecinājumu, kā Kosmosa Saprātīgo būtņu konstitūciju. Man šķiet, mēs visi to varam pieņemt, — viņš, piekrišanu gaidīdams, paraudzījās apkārt un, protams, sagaidīja apstiprinošus «jā».— Tad mēs varētu pievērsties darāmajam.— Viņš apklusa, pārtraukums ievilkās garumā, draudēja kļūt mokošs, beidzot viņš uztvēra pieņemamu pavedienu.— Mūs interesē, kādu jūs

iedomājaties turpmāko rīcību.

— Pareizi, profesor Korelli, ka steidzināt mūs uz darbu …— Zunte-mi atbildēja. — Mēs kavējam laiku, bet nenožēlosim to. Ja jūs nebūtu te redzējuši šo mūsu vienkāršo rīcību, tad varbūt vēl arvien šaubītos par mūsu iespējām un pašreizējo attīstības līmeni. Tātad tas bija vajadzīgs. «Vairoga» padome priecājas, ka sabiedrotie vēlas palīdzēt, un cer, ka kopīgiem spēkiem mums izdosies apturēt Zemes skrējienu uz iznīcību. Ka nevajadzēs pielietot mūsu iznīcinošo triecienu. Jūs to saprotat. Zinātnieki tikai absolūtas bezizejas gadījumā ķeras pie ieročiem, kas itin neko neatrisina. Arī tad tikai bezcerīgā stāvoklī un pašaizsardzības nolūkā. Tātad mēs pateicamies Cilvēces sargiem par līdzšinējo palīdzību. Būtu labi, ja jūs vēl pāris dienas varētu pakavēties šai pilsētā. Jebkurā brīdī var gadīties, ka vēl jāsanāk kopā. Šobrīd gribu runāt par jūsu ievēlēto delegāciju. «Vairoga» padomes vārdā piedāvāju pārvest jūs pāri okeānam ar tādu «Vairodziņu», kurš var uzņemt sešus līdz astoņus Zemes Saprātīgos, lai jūs rīt līdz pusdienai varētu savus priekšlikumus iesniegt Pasaules organizācijai.

— Vai nebūtu pareizāk un nebūtu mazāk sarežģījumu, ja mēs brauktu no rīta ar kārtējo lidmašīnas reisu? — Korelli jautāja. — Pusotras stundas laikā būsim galā.

— Tas būtu saistīts ar dažādām grūtībām,— piebilda Jans Alstens. — Jautājums, vai dabūsim biļetes. Vai Van Hāgens atļaus mums izlidot, varbūt liks ceļā šķēršļus, teiks, ka būsim vajadzīgi izmeklēšanas gaitā?… Es katrā ziņā.

— Mani kungi, neaizmirsīsim arī par iespējamiem Pasaules tresta atentātiem! — sacīja Lefevrs.— Šodien viņi mums ir snieguši tiešām bagātu programmu. Nē, vairāk es nevēlos. Kaut gan jūtos tā, ka varētu viņus ar vienu roku iztriept uz sienas.

— Nu, nu, draugs Pjēr,— Šķelmis iesaucās.— Neaiz- raujieties! Jūs esat zinātnieks. Ņi . . .ņus . . .ņa . . . Jūs laikam protat kauties … Ar abām rokām . . .

— Ak tā…— Lefevrs apmulsa. — Jā, pēdējo reizi izkāvos puiša gados. Bet par to nekaunos pat tagad, jo trīs zeļļi piekasījās manai meitenei. Arī tagad es nevilcinātos, ja vajadzētu!

— Ņi . . .ņus . . . draugs Jan, laikam gan Pjēra ievēlēšana delegācijā būs bijusi gudra ideja. Droši vien viņš visspēcīgāk atbildēs uz Pasaules organizācijas pašreizējo nevarību . . .

— Varbūt, draugs,— Jans atbildēja.— Ja runājam par mūsu pārlidojumu, vai tas nav jāsaskaņo ar Zemes radaru tīklu un varas orgāniem?

— Mēs vēl neesam nodibinājuši sakarus ar vietējiem. Es taču tevi, Jan, esmu iepazīstinājis ar «Vai- rodziņa» dažādajām iespējām. Piemēram, ar to, ka tas ir radariem neuztverams. Un zemiešu acīm

saredzams tikai tiešā tuvumā, kad esam izslēguši arī atvaires starojuma pirmo pakāpi. Mans priekšlikums. Tagad atvadīsimies — un mēs kopā ar delegāciju dosimies uz parku, kur mūs gaida «Vairodziņš-222». Un vēl daži jautājumi. Marijas kundze! Jūs varat justies mierīga, jo mēs atstāsim minicentu. Jans parādīs, kā tas lietojams. Pa šo laiku ir nomainīts kolēģis Drūmais, kas neredzams lidinājās virs jūsu nama. Ja jūs jauno dežurantu uzrunāsiet vienkārši par Milzi, viņš neņems to ļaunā. Viņš lepojas, ka ar saviem 120 centimetriem ir visbrašākais «Vairoga» zinātnieks. Viņš nodrošinās gan jūsu, gan mājas pilnīgu apsardzību. Minicents un Milzis jums palīdzēs jebkurā brīdī runāt ar mums un Janu. Tāpat arī jums, kolēģi. Marij, apsveicu jūs ar izveseļošanos. Klāra, es ceru, ka mums ir izdevies atvieglot jūsu likteni. Mēs vēl redzēsimies . . .

— Hallo, pagaidiet! — Pjērs pacēla roku.— Kā jūs to domājat? Brauksim pāri jūrai galīgi bez panckām.

— Panckām . . . Kas tas ir, Jan?

— Kārtīgas drēbes, bagāža, — Alstens atbildēja.

— Mazliet naudas. Bet par naudu nav ko bēdāt, man būs līdzi diezgan daudz.

— Pareizi, draugs,— sacīja Zun-te-mi. — Tātad mēs atvadāmies. Es saku, kolēģi, ka ceru uz redzēšanos . . . Marij un Klāras kundze. . . Esmu ļoti priecīgs, ka izdevās tuvāk iepazīties ar jums.

— Nē, vēl neiesim! — no «Vairodziņa» skanēja Zun-tan-to balss. — Lai pienāk tuvāk tas mazais cilvēks.— Neviens nebija pamanījis, ka viņas skatiens visu laiku, kamēr runāja Zun-te-mi, bija kavējies pie mazā Hansa un zēns bija atbildējis ar tādu pašu ziņkāri.

Hanss bez mudinājuma gāja pie «Vairodziņa», kur pirmīt bija stāvējušas māte un vecmāmiņa.

— Ņe . . .ņis . . .ņa . . smējās Šķelmis.— Varbūt doktore grib Jana dēlam dāvināt īpašu reģenārijas devu . . . Vai jūs nebaidāties, ka viņu nejauši var atjaunināt līdz embrija stadijai?

— Nekļūsti nekaunīgs, Šķelmi! — ārste atcirta.

— Hanss mani interesē no zinātniska viedokļa. $eit taču visi ir Zemes Saprātīgo pieauguši eksemplāri. Tikai Hanss ir augošs.

— Es jau zinu, ka tu mīļuprāt arī viņu ielūgtu uz «Vairoga», lai turpinātu zinātniskos pētījumus. Tiešā tuvumā.

— Es labprāt brauktu līdzi! — Hanss kliedza, kaut gan redzēja mātes un vecāsmātes mēmo signalizāciju.

— Papu, tu taču atļausi?

Jans nezināja, ko sacīt. Izpalīdzēja Šķelmis:

— Manuprāt, šais dienās tas nebūs labi, maniem kolēģiem ir pārāk daudz darba. Varbūt nākamoreiz. Vai labi, Hans?

Zēns bēdīgi uzklausīja pieaugušo lēmumu, Marija un Klāra ar skatieniem pauda Šķelmim savu pateicību par šādu Zālamana

spriedumu.

— Uz redzēšanos, draugi. Jan, mēs gaidīsim ārā . . .

Graciozais kosmosa kuģītis elegantā lidojumā izspurdza pa durvīm, palikušie māja tam nopakaļ, it kā šķirtos no vismīļākajiem draugiem.

Jans atdeva minicentu Marijai, bet multifonu ar platēm iebāza kabatā, jo Šķelmis tās nebija pieminējis, varbūt viņā galā vajadzēs. Viņš sameta mazā ceļaso- miņā visnepieciešamāko, ielika kabatas portfelī čeku grāmatiņu un naudu, tad atvadījās, apskaudams visus piederīgos, no Marijas viņš atvadījās ar tik ilgu skūpstu, kāds nebija bijis gadiem ilgi. Vairs nebija laika katram spiest roku, tāpēc viņš pamāja visiem kopā un gāja ārā, pārējie trīs viņam sekoja. Vienā mirklī viņus aprija dārza krēsla.

Mazais pulciņš būtu izgājis klusu dārzam cauri, ja Pjērs Lefevrs prastu klusēt, taču viņa mute miera nezināja.

— Fantastisks piedzīvojums, draugi! Man vienkārši neticēs. īsta laime, ka ir sešdesmit pieci liecinieki. Nebiju domājis, ka beidzot iemūžināšu savu vārdu, kļūdams par rakstnieku.

— Tas būs galvenokārt mūsu dīvainā jaunā kolēģa nopelns! — diezgan žultaini iebilda Hristofers. Viņam francūža pļāpāšana bija galīgi apnikusi.

Pie paviljona dārza malā Jans atrada «Vairodziņu- 190» un krietni lielāko «Vairodziņu-222». Kad viņi bija tam līdzās, durvis automātiski atvērās. Vienu mirkli viņi palika neizpratnē stāvam.

— Lūdzu, kāpiet iekšā! — aicināja zuns, kas sēdēja pie vadības pults. — Nešaubieties, kajītē ir Zemes gaiss un atmosfēras spiediens. Skābekļa piegāde automātiska.

Dabiski, ka pirmais pa diviem kāpieniem pasažieru telpā ielēca Lefevrs, viņam sekoja Korelli, Hristofers un pēdējais — Jans Alstens. Durvis aizvērās. Siena starp pasažieru telpu un vadītāja kabīni bija caurspīdīga, visi satraukti vēroja mazo zunu, kura mehāniskā balss viņus uzrunāja tā, it kā starp viņiem nebūtu savienojošās daudzpakāpju tulkotājiekārtas.

— Labvakar, kolēģi!— viņš sacīja.— Mans vārds ir Zun-ka-la … Esmu tehniķis. Dosimies ceļā. Neuztraucieties, mums būs skaists ceļojums.

Pa šo laiku viņi jau bija atrāvušies no Zemes, no mīļās pilsētas, kas peldējās nakts spožuma plūsmā, un lidoja tādā ātrumā, ka vienā acumirklī skatienam nozuda gaismas loks, ko veidoja ielu spuldzes, saplūzda- mas kopā. Ikviens izjuta šo neticamo ātrumu, kā daždien daudz ceļojuši cilvēki viņi labi zināja, kā cilvēks jūtas, atraujoties no Zemes, un kā pamazām saraujas un izzūd ainavas vaibsti, kādu brītiņu vēl var izšķirt maziņas pilsētas, spilgtus tulpju laukus, kanālus, vējdzirnavas, kas glabā aizgājušo gadsimtu piemiņu. Bet nu, tikko

paspējuši ievilkt elpu, viņi jau atradās stratosfērā.

— Kāds šim kuģim ātrums? — ievaicājās Lefevrs.

— Tik liels, mīļo Pjēr, ka mēs jau esam ārā no Zemes atmosfēras, — no līdzās lidojošā «Vairodziņa- 190» atsaucās Zun-te-mi.— Lūdzu, nejūtieties pārsteigti, ka mēs vispirms dodamies uz mūsu bāzi. «Vairoga» padome vēlas tikties ar jums. To es tur lejā noklusēju, lai jūs nenobītos no šā mazā līkumiņa. Jums nav iemesla baidīties. Pēc nedaudz minūtēm būsim klāt.

Kamēr viņi brīnījās, kamēr — kā nu kurš prazdams — atbildēja uz Pjēra asprātībām, kuģītis jau bija piestājis, cieši pielipis pie varena kosmoskuģa, no kura aprisēm viņi redzēja tikai daļu. Atvērās «Vairodziņa» durvis, viņi pārgāja kādā «Vairoga» telpā, kas bija apmēram istabas lielumā, iegāja tanī bez kosmosa tērpiem, tātad bija radīti tādi paši apstākļi kā uz Zemes. Istaba ne visai plaša, vienkāršā iekārta praktiska un glīta. Cieši gar caurspīdīgu sienu garš, šaurs galds. Drīz vien viņi atklāja, ka galds turpinās arī aiz sienas, taču tikai pēc brītiņa saskatīja viņā pusē ap galdu maziņus zunus, kas viņus ziņkāri pētīja. Zunu bija seši, viņu vidū arī Zun-te-mi un Zun-tan-to. Neiznāca daudz laika lūkoties apkārt, jau ierunājās pazīstamā mehāniskā balss. (Tomēr lielie zinātnieki bija pratuši niansēt šās balss tembrus.)

— Apsveicu jūs uz «Vairoga —1860». Esmu ekspedīcijas vadītājs Zun-te-lu. No maniem kolēģiem jūs jau pazīstat kosmopsihologu un mūsu mediķi. Pēc vārdiem arī pārējos. Man līdzās stāv antropologs Zun-ha-le un vēsturnieks Zun-ke-la. Galda galā galvenais ieročzinis Zun-lu-mo. Vienīgais jūsu pretinieks mūsu vidū, protams, tikai specialitātes dēļ … Kaut arī sen vairs nekarojam, tomēr pat mēs vēl nevaram iztikt bez ieročziņa. Mēs varam satikt tādu planētu, uz kuras mums nebūs citas izejas kā vien lietot ieročus. Arī Zeme šķiet tāda, jūs esat noklausījušies mūsu vērojumus un secinājumus. Domāju, ka nevajadzēs atkārtot. Mēs jūs pazīstam, lūdzu, sēdieties.

Viņi apsēdās ērtos atzveltņos, Korelli palika stāvam un atbildēja zuniem:

— Atļaujiet man Zemes vārdā apsveikt tālās planētas K-2 gudros dēlus. Jūs paši bijāt liecinieki, cik negaidīts un pārsteidzošs pārdzīvojums mums ir šī tikšanās. Zemes zinātne pēdējā laikā, pēc saviem kosmiskajiem sapņiem nostājusies uz realitātes pamata, šo tikšanos bija iedomājusies par dažiem gadu desmitiem vēlāk. Un nu jūs negaidīti parādāties . . .

— Jūs nezinājāt par mūsu eksistenci, profesor Korelli, tāpēc jums mūsu ierašanās ir negaidīta,— atbildēja Zun-te-lu.— Būšu atklāts. Kaut gan mēs sākumā ar šaubām pieņēmām vislielākā jūsu labvēļa, mūsu kolēģa Zun-te-mi, ierosinājumu meklēt sabiedrotos uz Zemes, taču, sekodami līdzi mūsu psihologa pirmajiem kontaktiem ar jums… mūsu galvenās ārstes vizītei… jūsu apvienībai . .. mēs visi sākām

uzticēties. Pat mūsu karotājs Zun-lu-mo . . . Ceram, ka izdosies «Vairoga» mierīga iejaukšanās, izdosies Zemi izārstēt no pašapdraudes un vispārbīstamības stāvokļa. Mēs gribētu par to apspriesties pirms jūsu uzstāšanās Pasaules organizācijā. ..

Nav iespējams aprakstīt visus apspriedes sīkumus. Smalku iztirzājumu prasa tikai divi vai trīs momenti, pareizāk sakot, divas jautājumu grupas, kas pārauga diskusijās.

Pirmo jautājumu uzdeva zuni. Kas ir tas, kas izraisa un uztur tik intensīvu pašapdraudes un vispārbīstamu agresivitāti Zemes Saprātīgajos, cilvēkos? Kā viņi nonākuši pie šās lēnās pašnāvības dažādu veidu — varmācības, noziedzības, bruņošanās — mūslaikos jau nebremzējama stāvokļa? Kāpēc nevar darīt galu terorismam, diktatūrai, varas tieksmēm, kariem, ja Saprātīgās būtnes veselais prāts un jūtas jau ir pret tiem?

— Atzīsimies, — pēc šiem jautājumiem Zun-te-lu turpināja, — rezumēdami mūsu pirmos pētījumus, mēs secinājām, ka arī pie jums, tāpat kā reiz pie mums, agresivitātes tieksme ierindojama pie vissmagākajām infekcijas slimībām. Un, ja tā ir slimība, tad tai jābūt arī ārstējamai, tāpat kā citām sērgām. Pie mums tā bija, taču visiem obligātās aizsargpotes divsimt trīssimt gadu laikā paveica savu. Pēc tam jau dzima zuni bez agresivitātes instinkta, tā ka kosmonautikas laikmetā vajadzīgā bruņojuma uzturēšana, attīstīšana un iespējamā lietošana tā laika kolēģiem ir sagādājusi ne mazums rūpju un sirdsapziņas konfliktu. Un, protams, mūsdienās rūpju nav mazāk. Tad mēs iepazinām Cilvēces sargu apvienības biedrus, it īpaši jūs, un mūsu sākotnējais viedoklis sagrīļojās. Mēs vairākas stundas novērojām Jana Ālstena mājās sešdesmit divus zinātniekus un trīs ģimenes locekļus. Mīļi un mīlami indivīdi bez varmācības tieksmēm. Arī mazais izņēmums, kas parādījās kolēģa Pjēra Lefevra uzvedībā, stiprina mūsu uzticību. Var būt, ka uz Zemes agresivitātes tieksme vēl nav vispārizplatīta slimība un brāļu planēta Zeme nav jāatzīst par slimu. Atbildiet!

— Ja jūs atļaujat,— uzsāka doktors Hristofers.— Es atbildēšu kā ārsts. Mēs agresivitātes instinktu nekādā ziņā nevērtējam par citām slimībām līdzīgu parādību, kaut gan tā patiesi slēpjas daudzos cilvēkos un tās izpausmes un darbības mehānisma simptomi pārsteidzoši atgādina citas slimības. Ar to nelielo atšķirību, ka agresivitāti indivīds spēj sevī apslāpēt un tā uzliesmo tikai zināmās situācijās . . . ārkārtējos apstākļos.

— Un periodiski uzliesmojušie vietējie kari un pasaules kari . . . Simtiem miljonu cilvēku ārprāta sadursmes, bojāeja, pilsētu un veselu zemju sagraušana,— Zun-te-mi meta pretargumentu.

— Tieši tas vislabāk apliecina mūsu viedokli, — doktors atsaucās uz repliku.— Masveidīgi «ievirzīt» šos miljonus karā var tikai ar

speciālām metodēm, manipulējot visās dzīves sfērās, izmantojot zinātnisku propagandu . . . Iesaistīt karā… Es pats šai acumirklī nespēju iedomāties, kā šo agresivitāti ārstēt ar aizsargse- rumu kā slimību.

— Tas ir viens no sarežģītākajiem cilvēces likteņjau- tājumiem,— sacīja Jans Alstens.— Gadsimtiem ilgi mūsu domātāji ir norādījuši uz varmācības un karu neprātību, bīstamību, taču līdz pat mūsu dienām nav izdevies ieviest viņu atziņas.

— Kāpēc tad jūs domājat, ka nākotnē tas var izdoties?— Zun-te-lu jautāja.— Pasaules teroristu tresta aiz- vakarējā rīcība, iznīcinot veselu pilsētu, liecina ko citu. Droši vien būsiet dzirdējuši savā televīzijā, ka Pasaules trests pirmo atomtriecienu esot izdarījis tāpēc, ka Ūnijas valdība pirms nedēļas apcietinājusi divus viņu zemāka ranga vadoņus un divdesmit četrus teroristus. Arī pēc daudzkārtīgiem draudiem viņi nav palaisti vaļā… Mēs zinām, cik sīvas cīņas par šo jautājumu notika Ūnijas attiecīgos orgānos … Ar mūsu uztveres aparātu palīdzību kļuvām par to daudz vēstījošo ķildu un kompromisu aculieciniekiem. Nu, un raksturīgi, ka tālāk viņi arī netika. Šodien pirms pusdienas Teroristu trests atkārtoja savu ultimātu par šo ļaužu atbrīvošanu, citādi viņi, iepriekš nepavēstijuši, noslaucīšot no zemes virsas Pasaules organizācijas ēku un visu tās apkaimi . ..

— To nu gan vini neuzdrošināsies! — iesaucās Korelli.

— Vai jūs, profesor, varat motivēt, kāpēc Pasaul- trests to neuzdrošināsies? — jautāja Zun-te-lu.

— Viņiem taču jāņem vērā ari pasaules sabiedriskā doma!

— Piedodiet, bet. .. jūsu arguments nav pat rīta rasas svarā . . . Naivs un bīstams pašapmāns . . . Pasaul- trestam nospļauties uz sabiedrisko domu. Viņi jau veikuši priekšdarbus nākamajam atomtriecienam .. . Viņu centrs ir nosūtījis rīkojumu slepenajai atomieroču noliktavai, kuras atrašanās vietu zemieši nezina.

— Varbūt ari zina, tikai nespēj nekā darīt . . .— iebilda Zun-te-mi.

— Tā tik ir smukiņa padarīšana! — Lefevrs eksplodēja.— Pie velna visu to būšanu, es saku tā. Ja «Vairogs» to var, tad vajag dot labi tēmētu triecienu tai puvešu pērklī! Lai nāk pie prāta!

— Laime gan, kolēģi Lefevr, ka jūs vadāt tikai vienu avīzi un katedru universitātē…— Zun-te-lu atbildēja.— Mēs rīkojamies sistemātiski, eksperimentējam pēc Zun-te-mi programmas, izmantodami savas analīzes. Akcija bez ieročiem . . . Esam nobloķējuši Pasaultresta centrālo ieroču noliktavu . . .

— Apžēlojieties, vai ari to jūs varat?!— Lefevrs atzinīgi iesaucās. — Vai izpaudīsiet, kā to dara?

— No jums neslēpsim. Kad bijām noskaidrojuši svarīgākās zemiešu organizācijas un personības, kā arī slimību perēkļus, meklējām ceļu pie jums. «Vairodziņš- 180» un «Vairodziņš-190» savos

pētījumu braucienos izvietoja dučiem ļoti grūti atrodamu receptoru, kas mums te augšā ļauj klausīties, piemēram, telefona sarunas, redzēt un dzirdēt, kas notiek ēkas iekšienē. Tātad mēs jau divas nedēļas kontrolējam arī Pasaultresta līnijas… Kā mēs nobloķējām viņu slepeno noliktavu, kurā līdz šim savāktas vienpadsmit atombumbas un ūdeņraža bumbas? Neuztveriet par lielību, taču tas nebija grūti. Uz atomnoliktavas nolaidās «Vai- rodziņš-200» un izlika tur īpašu izstarotāju. Dažos mirkļos it visi, kas uzturējās tai telpā, kā arī tie, kuri gribēja iekļūt, dabūja nervu šoku. Tieši pirms jūsu ierašanās mums bija saruna ar Pasaultresta lielāko priekšnieku. Paziņojām viņam, ka bremzēsim ikvienu turpmāko akciju. Viņi, protams, plātījās un mūsu vārdus uzņēma kā tukšu runu. Tad brīdinājām viņu ar spēcīgu nervu šoku. Kad bija atguvies, pateicām, ka atjaujam desmit minūšu laikā izvākt no noliktavas cietušos, pēc tam paralizētāju atkal iedarbināsim… Tātad Pasaules organizācija var droši apspriesties…

Otru jautājumu uzdeva Jans Ālstens:

— Kā liecina jūsu teiktais, jūs aizkavēsiet Pasaules teroristu tresta turpmāko rīcību. Taču agresija un varmācība neierobežojas tikai ar viņiem vien. Tā kopš senlaikiem izpaužas arī valstu attiecībās. Tāpēc neaizmirsīsim gandrīz nepārtrauktos karus un bruņošanās sacensības . .. Varmācība jāuzskata par vissmagāko slimību uz Zemes … Ja jūs līdzīgi manām atziņām stāvokli uz Zemes esat novērtējuši par pašapdraudes pārbīstamu situāciju, vai jums ir kādi priekšlikumi, ko darīt, lai šo stāvokli izbeigtu?

— Mums jāliek saprast Pasaules organizācijas galveno valstu vadībām, ka šādu ceļu turpināt vairs nevar, — Zun-te-lu atbildēja.— Bruņošanās ir ārprātīga izšķērdība, ja kaimiņos mīt simtiem miljonu . . . miljardiem izsalkušu, analfabētu un nedziedināmi slimu . .. Tas ir Saprātīgas būtnes necienīgi. .. Apkaunojoši. ..

— Mēs un mūsu priekšteči zinātnē jau gadu desmitiem par to brīdinām valdības, taču bez panākumiem,— sacīja Alstens. — Mums pretim stāv tāds inerces spēks, it kā mēs taisītos apturēt no kalna ripojošu klinti. Atklāšu, manas topošās grāmatas tēma ir šā fizikā pazīstamā inerces spēka sabiedriskās nozīmes un mehānisma izpēte.

— Efektīgs salīdzinājums, profesor Alsten, taču, ja klints, lejup gāzdamās, draud iznīcināt ielejā ziedošu ciematu un ja ir līdzeklis klints pārputekļošanai, tad šis līdzeklis nekavējoties jāizmanto, citādi…

— Varmācību apturēt Pasaules organizācija patlaban ir tikpat nespējīga kā mēs, zinātnieki,— Alstens atbildēja.— Jūs, daudz augstākas civilizācijas sūtņi, redzēdami šo nevarību, nolēmāt iejaukties. Mums par laimi, jūs izvēlējāties mierīgu akciju, nevis ieročus.

— Ja mēs varam izvēlēties, draugs Jan, tad Saprātīgas būtnes

cienīgi ir izmantot nekaitīgāko metodi . . .— Zun-te-mi sacīja.— Ari mums vilinoši tuvu pie rokas ir ieroči. Pie tiem ķerties varēsim jebkurā brīdī, ja viss pārējais būs izrādījies veltīgs.

— Tātad jums ir priekšlikumi un līdzekļi, kā zemie- šus atgriezt pie prāta?— Jans Alstens vaicāja.

— Pacietību, Jan! — atbildēja Zun-te-mi.— Rīt jūs iepazlsiet veselu līdzekļu sistēmu.

Delegācijas locekļiem gribējās aplūkot «Vairogu». Zuni mīļuprāt būtu to atļāvuši, galvenais šķērslis nebija zunu augumam projektētie gaiteņi un zāles, cilvēki varētu salīkuši iziet tur cauri. Taču gaisa un atmosfēras spiediena atšķirība neatļāva cilvēkiem bez aizsarglīdzekļiem būt kopā ar zuniem. Tomēr zuni bija gaidījuši šādu lūgumu, tāpēc jau pēc mirkļa uz delegācijas istabas brīvās sienas sāka mainīties attēli. Viņi varēja aplūkot «Vairoga» ārpusi, gaiteņus, zāles, iekārtas, instrumentus, zunus, kas strādāja ar ierīcēm un kas zemiešu acīm šķita tik vienādi.

— Kad tā skatos, man sāk likties, ka viņus ražo rūpnieciski, izlej matricēs!

— Nedomājiet, kolēģi Lefevr, ka zuni jau ir aizmirsuši dabiskās vairošanās priekus, — ārste sacīja.— Sī bauda nav dota vienīgi Zemes Saprātīgajiem… Kā esmu redzējusi jūsu filmās, arī šai ziņā jūs vēl esat uz zema līmeņa.

— Tas ir ļoti nomierinoši, kolēģe,— Lefevrs atbildēja.— Būtu ļoti žēl, ja tik… brīnišķīgas būtnes dzīvotu bez šā īpašā prieka!

— Es tā skatos, Pjēr, jūsu interese ir ne vien kvēla, bet arī daudzpusīga …— iejaucās Zun-tan-to.—Tikai jūs esat filozofs un rakstnieks, nevis ģenētiķis. Citādi jūs varētu kļūt par Saprātīgo būtņu hibridizācijas profesoru.

Zun-tan-to un Lefevrs vēl brītiņu ērcējās pie «Vairoga» uzbūves attēliem. Kad pārraide bija beigusies, komandieris sacīja:

— Dabiski, ka mēs nevaram parādīt visu uzreiz .. . Mēs neatvērām noliktavas, arhīvus, montāžas telpas, arī mūsu ieročus jūs neredzējāt. Varbūt citreiz…

Nāca jau rīts, zemiešu pulksteņi rādīja piekto stundu, kad komandieris Zun-te-lu viņus aicināja kopīgās brokastīs. Turpat uz vietas viņi ēda dīvainus, nezināmas izcelsmes ēdienus, ko varēja salīdzināt ar maltu gaļu un kartupeļu un dārzeņu pirē. Garša bija patīkama, ēdiens it kā viegli pārsālīts un ar daudzām garšvielām. Dzēriens bija tāds kā gāzēta augļu sula, un gan ēdiena, gan dzēriena iedarbība bija manāma drīz. Atspirdzinājums dažos mirkļos iekļuva asinsplūsmā. Uz Zemes tikai citroni un vēl daži augļi var tik strauji atveldzēt.

Brokastis nobeidzot, Zun-te-lu pacēla glāzi.

— Es zinu, ka pie jums šādos gadījumos uzsauc tostu un

saskandina kāda spirtota dzēriena glāzes. Mēs jau gadu tūkstošiem nelietojam alkoholu, kopš mūsu zinātnieki noskandināja briesmu zvanu, lai mēs dzīvotu ērtāku un baudās kūsājošu dzīvi. Toreiz viņi pierādīja, kā alkohols noārda zunu organismu, kas kļūst arvien vājāks. Tagad, kad jau pirms pieciem vai sešiem tūkstošiem gadu ir apturēts auguma mazināšanās process, mēs varbūt paciestu nedaudz spirta, tomēr neatgriezīsimies pie tā, jo gribam auguma ziņā atkal panākt mūsu senčus. Viņi bija tāda auguma kā cilvēki. Tāpēc mēs, arī tikdamies un sadarbodamies ar jums, vienmēr saskandināsim šā atspirdzinošā dzēriena glāzes. Daudz panākumu mūsu kopīgā uzdevuma veikšanā! Uz mūsu veselību! Vēl dažus vārdus sacīs Zun-tan-to.

— Mani interesē, kā jūs jūtaties. Vai neesat noguruši?

— Interesanti, ir pieci no rīta,— Jans Alstens pameta acis uz pulksteni, — bet es nemaz neesmu noguris. Un jūs, kolēģi?

— Dīvaini gan, es jūtos svaigs,— Korelli atbildēja.

— Mājās guļu ar miega zālēm un mostos pārguris,— lietišķi ziņoja doktors Hristofers.— Bet tagad . . . Jāatzīst, ka jūsu staru terapija ir lieliska. Es labprāt paņemtu vienu aparātu uz savu kabinetu.

— Es pat jaunībā pēc nodzīrotas Marseļas nakts neesmu bijis brašāks,— sacīja Pjērs Lefevrs.— Kaut gan kopš vakarrīta neesmu aizdarījis acis.

— Un tomēr es ierosinu pāris stundu atpūsties. Pat pēc tādas staru terapijas jūsu organismam vajadzīga atpūta pirms tik smagas dienas. Ja nospiedīsiet to pogu lejā pa kreisi, tūlīt katrs dabūsiet savu gultu .. . Jā, tā … Izlaidieties labi ērti un guliet!

— Jums varbūt nemaz nevajag gulēt? — Lefevrs jautāja.

— Pa stundiņai dienā guļam arī mēs. Lai būtu ritms,— Zun-tan-to atbildēja.— Jūs droši vien zināt no Kosmosa likumiem simetrijas" un ritma nozīmi … Ar labu nakti, atpūtieties! Esam jums iekārtojuši ari vannas istabu, tās durvīs gaismojas mazs lodziņš.

Gaisma apdzisa, viņus apņēma pilnīga tumsa, un viņi vienā mirklī aizmiga. Tik dziļā miegā, ka nepamodās, kad pēc brītiņa iedegās lampas un mazajā telpā ienāca Zun-tan-to kopā ar trim kolēģiem, lai izdarītu zemiešu analīzes un kontrolmērījumus, dažu minūšu laikā arī dučiem rentgenuzņēmumu. Laboratorijas analīzēm paņēma asiņu, šūnu, spermas, urīna, ekskrementu, matu, nagu un citus paraugus, arī to apstrāde neilga vairāk kā pusstundu. Zinot katra pilnīgu individuālu diagnozi, zuni varēja katram injicēt nepieciešamos medikamentus un dot dažādus apstarojumus.

Kad viņi bija beiguši, ienāca aizsargtērpos ģērbušies pārējie zuni, jo arī tie «Vairoga» apkalpes locekļi, kas līdz šim nebija rādījušies, vēlējās redzēt Zemes Saprātīgos, cik iespējams tuvāk, vismaz no mazās telpas otras malas.

Pirmajos brīžos pēc pamošanās visa delegācija bija tikpat žirgta kā Pjērs Lefevrs, zuni brīnījās par šo nevaldāmo līksmi, ar kādu šie zinātņu vīri apjauta, tad izbaudīja fizisko svaigumu un atjaunotni.

Pirmajam aizdomas radās doktoram Hristoferam, viņš čukstus sacīja:

— Pavērojiet, kolēģi, savas reakcijas… Nojaušu, ka būsim miegā izgājuši ārstniecības kursu.

— Goda vārds, man gribētos aiz pateicības noglāstīt miniatūro dakterīti!— sauca Lefevrs.— Varbūt vēl kas sanāktu.

Un siena vienā mirklī kļuva caurspīdīga, tā ka viņi varēja otrā pusē saredzēt ārsti Zun-tan-to.

— Jūs, kolēģi Lefevr, gan varētu pievaldīt mēli! — Korelli apsauca dedzīgo francūzi.— Varētu padomāt, ka kolēģe to dzird . ..

— Manuprāt, mēs varam par to runāt nekautrēdamies, domāju, ka kolēģe tāpat,— Lefevrs atbildēja.

— Sapratu, pateicos …— dakterīte atsaucās.— Vai jūs nopietni domājat tā, kā runājat? Ar mani… Tas būtu patiesi vērtīgs bioloģisks eksperiments, jo tā ir mana specialitāte … Divu tik lielisku Saprātīgo hibridizācija varētu dot vēl labāku variantu . . .

Nu jau Pjērs Lefevrs nosarka un stomījās, pusvārdiem runādams un smīnēdams:

— A-ak… es nezinu… Vai jūs tā domājat?

— Mums vissvarīgākais dzīvē ir zinātne…— Zun- tan-to atbildēja. — Un, ja jau jūs esat izvirzījis šo vilinošo ideju, tad es apsvēršu izpildes metodi . .. Vai jūs domājat, ka mana āriene . . . izskats spētu jūs rosināt tā, kā esmu varējusi skatīt jūsu filmās, kur sieviešu kārtas partnerēm ir visai svarīga loma?

— Nezinu… Varbūt varētu pamēģināt,— Lefevrs izmocīja.

— Ņis . . . ņas . . . ņus . . . Nu jūs, Pjēr, esat ķezā . . .— smējās Zun-te-mi.— Lūdzu atvainot, bet vainīgs esmu es .. . Man nebija izdevības ar jums runāt par šo tēmu, tāpēc jūs nevarējāt zināt, ka pie mums seksualitāte daudzās nozīmēs ir kas cits nekā pie jums. Nevajag baidīties, Pjēr, mūsu kolēģe jūsu neapdomāto vēlēšanos risina tikai zinātniskajā plāksnē. Kad būsim beiguši lielo akciju, kad jūs atkal būsiet ciemos pie mums, tad varēs Zun-tan-to tiešām jaukajā laboratorijā rīkot tādu eksperimentu. Gremdēties zinātnē. Ņi . . . ņus … ņa . . .

— Arī es domāju tā,— pievienojās Zun-tan-to. — Esam gatavi arī tādam gadījumam, ja tieša krustošana nebūs iespējama. Jums visiem ir noņemti spermas paraugi, tie tiek glabāti saldētavā, un Kosmiskās stacijas lielajā laboratorijā būs iespējas izdarīt mākslīgo apsēklošanu. Ļoti daudzsološs uzdevums . . .

— Jūs .. . jūs . .. patiesi esat paņēmuši spermas paraugu? — sacēlās profesora Korelli visai niecīgais katolisms.— Bez mūsu

piekrišanas? Un jūs to izmantosiet riskantiem, neaprēķināmiem ģenētiskiem mēģinājumiem? Es kategoriski protestēju! Tā ir nožēlojama rīcība!

— Arī es pievienojos,— sacīja Hristofers.— Nemaz nerunājot par to, ka dažādu sugu krustošana ir zinātnisks nonsens! Neiespējami!

— Pie jums, nevis pie mums . . .— pilnīgi bez vainas apziņas atbildēja Zun-tan-to.— Lūdzu, atliksim šo diskusiju uz citu reizi . . .

97

— Neņemiet pie sirds "manas kolēģes pārlieko centību . . .— Zun-te-mi centās glābt situāciju.— Jums jāsaredz viņā jaunas zinātnieces degsme, viņai taču ir tikai simt septiņdesmit divi gadi, viņa ir tikai trīs bērnu māte, divi no tiem ir manējie. Tas notika pēc mūsu satikšanās uz K-2n. Nu redziet, jūs jau esat viņai piedevuši.

4 513

Redziet, kā mūsu draugs Pjērs pareizi reaģēja uz domu par pieminētā zinātniskā eksperimenta iespējām . . .

— Viņam jau tas viss būs tikai «fantastisks» piedzīvojums, ko reiz pieminēt romānā. Ar to viņš beidzot iegūtu tik ļoti kāroto pasaules slavu, jo zinātnē viņam tas līdz šim laikam nav izdevies,— Korelli sacīja ar skaidri saklausāmu zobgalību intonācijā.

— Lai viņam izdodas, viņš taču ar to nevienam nedarīs ļaunu,— atbildēja Zun-te-mi.

— Es atvados . . .— pavēstīja Zun-tan-to. — Esmu ļoti priecīga, ka varēju ar jums tikties. Daudz laimes šodien! Uz redzēšanos, Pjēr! Neaizmirstiet mūsu kopīgo programmu! — To teikusi, viņa apsviedās un izgāja pa pretējām durvīm tādā kā pastaigas gaitā, taču burvīgi viegliem, gandrīz vai dejas soļiem. (Varbūt viņa bija noskatījusies no zemiešu sievietēm šās vīriešus kārdinošās gaitas sīkos noslēpumus?)

It kā to vien gaidījis, ienāca Zun-te-lu, lai kopā ar Zun-te-mi dotu pēdējos padomus.

— Ceru, ka jums nebūs nekas pretim, ja mēs palīdzēsim ar dažiem sīkiem aparātiem…— uzsāka Zun-te-lu.— Kamēr jūs gulējāt, mūsu tehniķi apmainīja jūsu aceņu ietvarus, šajos ir ierīkoti vajadzīgie raidītāji un uztvērēji. Tie ir samērā ilgas darbības aparāti ar spēcīgu starojumu un pēc vajadzības uzpildāmi. Profesor Jan Alsten, arī jums mēs tādu dodam, ar gludiem stikliem, jūs drīz pieradīsiet. Apmainījām arī jūsu rokas pulksteņus, jo baidāmies, ka būs vietas, kur jums neļaus ņemt līdzi minicentus, kas jums būs katram savs … Kā zināt, to enerģijas krājumi ir lieli, turpretim pulksteņa enerģijas pietiek vienai nedēļai. Tāpēc iesakām pulksteņus iedarbināt tikai tad, kad nevarēsiet ņemt līdzi minicentus. Pulksteņi ir dažos mirkļos uzlādējami no minicenta. Ja nospiedīsiet pulksteņa sarkano pogu, tas nodrošinās tādu pašu aizsardzību kā minicents. Tātad nervu šoks skars katru, kas jums tuvosies ar naidīgām jūtām… ar nolūkiem, pret kuru

elektromagnētiskajiem viļņiem šādi aparāti ir ļoti jutīgi. Ja nospiedīsiet melno pogu, piedzīvosiet ko visai dīvainu . . .

— Ņi . . .ņas . . .ņus . . . Pat pie mums ir bijuši amizanti gadījumi, kaut gan mēs jau sen esam izārstēti . . .— Zun-te-mi smējās. — Tas nozīmē, ka melnā poga jūsu pulksteņus pārvērtīs par raganiskiem aparātiem, kas

spiež runāt patiesību. Pat vislielākajam melim jāsaka tas, ko viņš īstenībā domā, bet dažādu apstākļu dēļ grib noklusēt vai apiet ar likumu . . . Liet ūdeni, kā pie jums saka.

— Fantastiski! — Lefevrs iesaucās.— Vai jums, kolēģi Korelli, nav bail? Nupat jūs tēlojāt tādu svētuli sakarā ar ārstes Zun-tan-to priekšlikumu, bet var būt, ka jums arī gribas izmēģināt.

— Izbeidziet neglītus jokus! — sašutumu slāpēdams, atcirta Korelli.— Jūs zunu acīs apkaunojat mūsu kolektīvu.

— Nebaidieties, profesor! — komandieris mierināja.— Varbūt jau būsiet manījuši, ka mēs esam iecietīgi. Tā taču ir viena no Saprātīgas būtnes galvenajām rakstura iezīmēm, vai ne. Atgriežos pie iepriekš teiktā. Dažus indivīdus šie patiesības aparāti ietekmē tā, ka viņi izsaka savas domas, kaut gan nemaz nav taisījušies runāt, uzstāties. Pret pašu gribu. . . Viņi attopas un aptver, kas noticis, tikai tad, kad vārdi jau ir izskanējuši, kad viņi sadzird atbalsi. Dāvināsim jums vēl kaut ko, jūs taču esat mūsu sabiedrotie šajā Zemei tik ļoti svarīgajā sūtībā. Tā kā Teroristu trests ir saodis, ka jūs atrodaties kāda nezināma spēka aizbildnībā, tas var neņemt vērā savu pieredzi un mēģināt jums uzbrukt. Ja nebūs pie rokas minicenta un ienaidnieks būs tālāk par divdesmit trīsdesmit metriem, cik tālu sniedzas pulksteņu aizsargstarojums, tad jums var būt vajadzīgs ierocis. Žaketes ārējā krūšu kabatā katrs no jums atradīs pildspalvu. Tās pēc izskata ir tikai rakstāmrīki, bet īstenībā staru ieroči, kas rada nesamaņu uz vairākām stundām. Maskēšanās dēļ tās ir dažādas formas un krāsas. Pilnīgas drošības dēļ kā ierocis darbojas tikai tad, ja reizē nospiež pogas pildspalvas galā un sānos. Minicentus visu laiku nēsājiet kaklā pakārtus kā fotoaparātus. Profesors Jans Ālstens pa ceļam izskaidros, kā tie lietojami. Vai jautājumi ir?

— Es domāju, ka būtu svarīgi noskaidrot vēl kaut ko, — Jans Ālstens sacīja.— Var gadīties, ka minicents nonāk svešās rokās, mēs to pazaudējam, kāds var nozagt, sevišķi tad, ja uzzina tā daudzveidīgo darbību. To var izmantot arī mūsu pretinieki.

4*

— Pamatots jautājums, profesor,— atbildēja Zun-te- lu. — Mēs esam par to domājuši, tāpēc katrā minicentā ir identifikators. Tas nozīmē, ka aparāts ir saistīts ar tā

99

īpašnieku. Ja to mēģinās lietot svešs, tas automātiski bloķēsies un

signalizēs mums. Raidījums nepārtrūks, tāpēc mēs vajadzības gadījumā varēsim dot laupītājam nervu šoku vai nepieciešamības gadījumā nosūtīt mini- centam iznīcināšanas pavēli. Uz varmācīgu atvēršanu, uz mēģinājumu izjaukt visi mūsu aparāti reaģē ar pašiznīcināšanos.

— Jūs esat domājuši par visu! — Lefevrs sacīja.

— Tie ir vienkārši risinājumi, Pjēr …— atbildēja Zun-te-lu. — Citi jautājumi . ..

— Pēc mūsu pulksteņiem ir astoņi, kāds laiks tas ir? — jautāja Jans Ālstens.

— Eiropas …

— Vai es varu pirms izbraukšanas parunāt ar savu sievu?

— Protams, — komandieris atbildēja.— Bet vai mājiniekiem nebūtu labāk, ja jūs viņus izsauktu pēc ierašanās? Jūs drīz būsiet tur. Un vēl . .. Jūsu «222» pavadīs vēl trīs «Vairodziņi», viņi paliks jūsu tuvumā, jo sevišķi jūsu draugs Zun-te-mi. Ceram, ka nebūs vajadzības tieši iejaukties.

— Gribu vēl ko jautāt,— Lefevrs sacīja.— Ja es ar savu patiesības pulksteni kādam tuvojos, vai ir droši, ka viņš sāks runāt? Vai nevarēs turēties pretim?

— Nav tāda cilvēka, kas spētu noklusēt savas melīgās domas. Pareizāk būtu šo mehānismu saukt par grēksūdzes mašīnu. Protams, tā pulkstenis darbojas tikai tuvumā. Iztālēm tas mudina sacīt taisnību to, kurš jau runā.

Lefevram spruka vaļā nevaldāmi smiekli.

— Ceru, ka tai sēdē piedalīsies mans mīļais pretinieks, delegāts Legrāns! Tas miglas pūtējs! Kā es to tipu dancināšu!

— Vēlu labi izpriecāties …— Zun-te-lu atbildēja. — Tikai prātīgi pratiniet. Lai par agru neapjēdz jūsu viltību …

Korelli un profesors Hristofers nespēja ar tādu prieku domāt par savu gaidāmo lomu. Arī viņi izsacīja savas bažas, taču Zun-lu-mo slēdza apspriedi, sacīdams, ka ir izlemts par Zun-te-mi priekšlikumu, par miera akciju, un, kamēr vien būs iespējams, jārīkojas tā. Ja vajadzēs mainīt taktiku, zuni nevilcināsies, protams, iepriekš konsultēdamies ar sabiedrotajiem uz Zemes.

Delegācija atvadījās no zunicm, sakāpa «Vairodziņā- 222», redzēja startam gatavus arī vienvietīgos un divvietīgos «Vairodziņus», tuvākajā bija Zun-te-mi, kurš viņiem drošinādams māja. Ari tagad viss notika tik ātri, ka viņi gandrīz nespēja uztvert atsevišķas norises. Kamēr visi pēc Jana Ālstena paskaidrojumiem apguva minicenta lietošanu, izmēģināja to, Ālstens parunājās ar sievu, māti, dēlu, nosūtīja sveicienus kolēģiem, viņi jau bija klāt. Vēl pieteica mājiniekiem, lai ziņojumi par pašreizējo stāvokli būtu pilnīgi.

Viņi nolaidās uz laukuma pie Pasaules organizācijas jaunās mītnes

un kādā nomaļākā stūrī cits pēc cita izkāpa no kuģa. Kamēr grasījās pamāt mehāniķim, tas jau bija prom, gaisā skanēja tikai dūjas spārnu švīkstoņa.

Vēl viņi mīņājās uz vietas, neattapušies no pārsteiguma, kad doktors Hristofers jautāja:

— Bet kā mēs tiksim uz mājām? Mēs aizmirsām pajautāt.

— Ar mūsu «222», profesor,— tūdaļ no minicenta atsaucās Zunte-mi.— Es esmu pavisam tuvu virs jums. Līdz atpakaļ braukšanai vēl daudz laika. Varbūt jums te vajadzēs pavadīt vairākas dienas… Ejiet, piesakieties Pasaules organizācijas sekretariātā un lūdziet, lai jums vārdu dod šodien. Noteikti šodien! Jums taču nebūs iebildumu, ja referents būs Jans Alstens.

Drīz vien kļuva skaidrs, ka viņi atkal staigā pa zemi, nevis pa viesmīlīgo «Vairogu». Sarežģījumi sākās jau pie Pasaules organizācijas pils durvīm. Viņiem taču nebija nevienas valdības pilnvaru, un stingrā, bruņotā apsardze nelaida viņus iekšā. Pēc strīda, jaunas priekšāstādīšanās, paskaidrojumiem un prasībām beidzot nonāca lejā kāds sekretariāta loceklis, kas viņus uzklausīja. Par laimi, viņam šī apvienība ne vien bija zināma, bet viņš personiski pazina Korelli, pats bija itālietis, valdības diplomāts, romietis un, kā noskaidrojās, arī profesora attāls radinieks, un tā viņi bija pārvarējuši pirmo šķērsli. Sekretariātā viņi saņēma atļauju piedalīties kā Cilvēces sargu apvienības delegācija. Dabūt iespēju runāt jau šodien izrādījās ļoti grūti, tas būtu iespējams tikai izņēmuma kārtā. Tā pagāja visa priekšpusdiena, pēc pārrunām ar ģenerālsekretāru šveicieti Tomāsu Šmitu vēl bija vajadzīga arī kārtējā sēdes vadītāja Brazīlijas sūtņa Pedro Gonsālesa piekrišana.

So sarunu starpbrīžos mazajā istabiņā, kur viņi bija iemitināti ar Korelli tautieša sekretāra Dzavatīni atbalstu, visi minicenti nepārtraukti plūdināja ziņas par Teroristu tresta jaunu atomšantāžu, par Ūnijas policijas rindu pastiprināšanu ar armijas spēkiem, par pastiprinātu izmeklēšanu, arestiem, par diskusijām Pasaules organizācijā. Tas ir, par nebeidzamu un veltīgu mēles kulšanu. Jo tagadējais stāvoklis daudzējādi atšķīrās no agrāko gadu starptautisko konfliktu saasinājumiem, taču valdību pārstāvji joprojām palika savās tradicionālajās, novecojušajās lomās. Spriežot pēc līdzšinējā, nekādi kardināli lēmumi nebija gaidāmi.

Taču četri cilvēki šai varenajā namā skaidri zināja, ka uz Zemes nepieciešamas radikālas un drīzas pārmaiņas.

Ziņās bieži pavīdēja neparastā Cilvēces sargu apvienības vakarējā sanāksme, vēl biežāk Jana Ālstena vārds un tā leģenda, kas jau vijās ap viņu. Un, protams, viņi salēcās no minējumiem, kas saistījās ar šā rīta paziņojumu, kas vēstīja pasaulei, ka četri slaveni zinātnieki no Cilvēces sargu apvienības naktī pazuduši bez pēdām. Bet kā? Varbūt

atkal iejaukts noslēpumainais «Jana Ālstena draugs»? Kad un uz kurieni viņi izgājuši? Kur atrodas, ko dara? Kas īsti vakar vakarā noticis Jana Ālstena mājā? Kā tik ātri izveseļojusies Jana Ālstena nedziedināmi slimā sieva?

Pēc brītiņa ieradās Dzavatīni un visai apmulsis jautāja:

— Vai ziņas dzirdējāt? Tur apgalvo, ka jūs esot bez pēdām nozuduši. Noslēpumainos apstākļos . . .

— Bez pēdām?— Lefevrs smējās.— Iekniebiet man, ja gribat pārbaudīt acīm redzamu faktu!

Dzavatīni ar to pietika, taču Hristofera un Korelli nemiers nebija viegli izkliedējams, kad viņi palika paši vien.

Beidzot pienāca tas brīdis, kad viņi varēja iet uz sēžu zāli, taču, kā jau bija paredzams, bez minicentiem, kurus ieslēdza kādā skapī. Dzavatīni aizveda viņus uz paredzētajām vietām un priekšā izlika uzrakstu «Cilvēces sargu apvienība». Tuvākajās rindās viņi izraisīja pat pārāk dzīvu interesi, arvien vairāk bija to, kuri apbrīnoja viņus, nevis klausījās referentā. Droši vien bija dzirdējuši par apvienības vadītāju dīvainajiem piedzīvojumiem. Pacēlās daža laba roka, viņiem māja pazīstami un nepazīstami. Viņi neatbildēja, viņus interesēja diskusija, jo viņi gribēja iepazīties ar sēdes noskaņu.

Runa nebija interesanta, runāja mazas Vidusāfrikas valsts delegāts, frāžaini, kā jau Trešajā pasaulē to mēdz. Pēc tam gluži kā par prieku neredzamajam režisoram Lefevram tribīnē kāpa Anrī Legrāns.

Delegācijas locekļi neviļus palūkojās uz Lefevru, kura sejā staroja nepārvarams ļauns prieks. Viņš pat pusbalsī iesmējās un aprāvās no Jana Ālstena dunkas sānos. Varēja arī neaprauties, jo jau pēc maza brītiņa zāle kratījās smieklos.

Legrāns bija visai amizanta parādība. No tiem mazajiem, uzkumpušajiem cilvēkiem, kam piemīt nevaldāma kāre izskatīties staltiem, brašiem, valdzinošiem. Tāpēc viņš no savas vietas līdz tribīnei maršēja stingriem soļiem kā gvardes kapteinis, galvu izslējis kā Napoleons, kareivīgi vēcinādams rokas, kaut gan uniformu nebija valkājis pat vienu dienu, no uniformas un ieročiem viņš baidījās kā velns no krusta. Tribīnē ticis, viņš svinīgi nostājās pret mikrofoniem, vienu mirkli laida pa zāli drūmu, ļaunu vēstījošu skatienu kā armijas virspavēlnieks, tad sāka runu:

— Cienījamie kongresa dalībnieki! Cilvēce tagad dzīvo sevišķi svarīgā laikā, tāpēc mūsu kongresa šāsdienas apspriede ir tiešām ārkārtējs notikums. Vakar Pasaules teroristu trests atkal parādīja savus baltos zobus sen mocītajai cilvēcei, un mums nevar būt citas atbildes kā vien — ātri un kategoriski rīkoties. Jā .. . Ūnija vēl nav vienojusies ar Pasaultrestu, bet nu ir laiks nākt pie prāta. Mēs mājās jau esam raduši gudru saprašanos ar viņiem, gan viņiem, gan valdībai ir izdevīgi, ja katrs turpina savu lomu.— Sākumā tikai pārsteigti skatieni

un nesapratnes radīta saskatīšanās pauda, ka ar Legrāna kungu kaut kas nav kārtībā, tad atskanēja ari pirmie starpsaucieni. Referents gan dzirdēja tos, bija redzams, ka viņš mulst, ari pats aptvēris neizskaidrojamo situāciju, taču nevarēja ne apklust, ne nokāpt no tribīnes.— Es esmu viens no sakarniekiem starp valdību un teroristiem. Un par maniem pakalpojumiem bagātīgi atlīdzina . ..

Tas nu bija īsts skandāls, nenoliedzams un neglābjams. Varenajā zālē skanēja rēkoņa, smiekli, svilpieni, kliedzieni: prom! fui! kauns!— un vēl citādi. Veltīgi Gonsālesa kungs kratīja vecmodīgo, kopš dibināšanas laika saglabāto zvanu.

— Kāpēc kolēģi maskējas?— Legrāns turpināja savu runu, kāda te vēl nekad nebija skanējusi.— Vai tad tāpat nav arī citās pasaules malās? Vai lielākā daļa valdību nav bijušas spiestas vienoties ar saviem teroristiem, ieroču ražotājiem un ieroču tirgotājiem?

— Ak dievs, ak dievs, cik brīnišķīga diena! — Lefevrs svētlaimē skandēja, pieliecies tuvāk biedriem.

— Legrāna kungam nu viss mūžs mākoņos tīts! Vienu gadu viņš bija mans svainis, tad pameta manu māsu.

Legrāns runāja un runāja, taču vārdus vairs nevarēja saprast. Divi zāles uzraugi viņu satvēra aiz rokām un izveda ārā. Nākamais runātājs — Gvatemalas pārstāvis — jau pie mikrofona gaidīja, līdz aprimst zāle.

— Savas valdības un delegācijas vārdā izteikšu mūsu domas…— un izsmalcināti ģērbtais melnīgsnējais kungs ar gludeni sasukātajiem matiem aprāvās. Viņš nervozi grozīja resno buļļa kaklu, acis mirkšķinādams, lūkojās izbrīna pilnajās sejās, kas vērās viņā, taču vajadzēja turpināt: — Manuprāt, Legrāna kungs runāja skaidru valodu. Laiks izbeigt šo acu blisināšanu. Jūs visi taču zināt, ka pēdējā valsts apvērsuma laikā mana valdība tika pie varas ar Pasaultresta palīdzību . . . Un arī es esmu no viņiem saņēmis glītas summiņas. Kongress darīs pareizāk, ja piekritīs viņiem. Jo viņi ir cilvēces jaunā laikmeta faktiskā vara, tagadnes realitāte.

Vēl nevaldāmāki smiekli un kliedzieni noslāpēja viņa vārdus, arī viņu zāles uzraugi izvadīja ārā, un tribīnē jau stāvēja nākamais runātājs, Ūnijas pārstāvis.

Staltais, sirmais Džons Fords bija kongresa mīlulis. Veco diplomātu mīlēja daži uzņēmības dēļ, daži humora un asprātīgo piezīmju dēļ, viņa uzstāšanās vienmēr aktivizēja noplakušās, garlaicīgās diskusijas. Viņš ārkārtīgi pašpārliecināti pacēla labo roku un māja klusēt.

— Sais patiesi visdramatiskākās cilvēces vēstures dienās . . .Kad mums beidzot vajag kaut ko darīt. Rīkoties . . .— Klausītāji arī no dažiem vārdiem uztvēra, ka Džons Fords neizskaidrojama iemesla dēļ sāk runāt pilnīgi citādi nekā parasti un ne to, ko pats gribētu.

— Bet mēs, vecie zēni, taču nekā nedarīsim! — runātājs sacīja.— Vai zināt, kas šī organizācija ir? Milzīga Tepes apvienība! Plāksteris uz Pasaultresta vaiga. Savā mūžā vēl neesmu redzējis vienkopus tik daudz nevarīgu un dumju farizeju! . . .

Nebija ne smieklu, ne saucienu, kongress sastinga, jo beidzot visi bija sapratuši, ka viņu acu priekšā nezināmi spēki izraisa neizprotamas parādības un ka tas var atgadīties ar ikvienu no viņiem. Lielāko daļu klātesošo pārņēma pārsteigums un bailes.

Ari Džonu Fordu izveda gaitenī un tad kādā tuvākā istabā, kur ātrumā sadabūti ārsti jau izmeklēja īpatnējās slimības upurus.

Kāds tāpat no vietas sauca, ka tas esot Pasaultresta pirksts, ka vajagot tūlīt noslēgt visas durvis un pārmeklēt māju. Otrs pieprasīja, lai sēdi pārceļ uz ritu, trešais — lai turpina. Prezidija locekļi apspriedās, galvas kopā sabāzuši. Viņi nolēma, ka pasaulē izveidojusies bīstama situācija, kas neļauj ne brīdi vilcināties, un darbs jāturpina.

Taču delegāti, kas bija pieteikušies runāt, palika savās vietās un lūdza viņu uzstāšanos atlikt. Tā jau bija nenoliedzama baiļu un apjukuma pazīme, un Pasaules organizācijā pusgadsimta laikā tā nebija atgadījies.

Sēdes vadītāja Gonsālesa jautājums skanēja tiešām dramatiski:

— Vai šodien vēl kāds grib runāt, vai arī . . .

Neviens pat nepakustējās, visās rindās valdīja absolūts klusums. Tad cēlās augšā Jans Alstens un, roku pavēcinādams, vēstīja savu nolūku:

— Ja atļaujat, priekšsēdētāja kungs!

— Lūdzu, lūdzu, profesora kungs! — Gonsāless atviegloti sacīja. — Vārds Nobela prēmijas laureātam profesoram Janam Alstenam. Cilvēces sargu apvienības prezidentam.

Jans Alstens rāmiem soļiem gāja gar solu rindām, uztvēra pirmo kluso «lai dzīvo», arvien spēcīgākus mudinājumus un arī ironiskas piezīmes. Viņš uzkāpa tribīnē, nolika priekšā piezīmes un sāka runāt:

— Cienījamie kongresa dalībnieki! Ģenerālsekretāra kungs! Prezidenta kungs! Vispirms es gribu jums pateikties, ka devāt mums iespēju paust savu viedokli. Kamēr nācu no savas vietas, manai uzmanībai nepaslī- dēja garām kāda zobgalīgais jautājums, sak, vai tad nu cilvēci vadīt sākšot izklaidīgie un iedomīgie zinātnieki? Man jāatbild uz šo jautājumu. Nē, godātie kungi, mūsu

Cilvēces sargu apvienībai, kas izveidota pirms pusotra gadu desmita pēc pasaules izcilāko zinātnieku un mākslinieku ierosinājuma, nekad nav bijis nolūka pārņemt savās rokās vai nu atsevišķu valstu, vai visas sešmil- jardu cilvēces tiešu vadību. Taču kopš pirmās uzstāšanās tā ir deklarējusi un deklarē vēl šodien, ka vēlas piedalīties šai arvien atbildīgajā, arvien grūtākajā darbā, palīdzēt politiķiem,

diplomātiem, militāriem vadītājiem. Mēs prasām, lai Pasaules organizācija un citi starptautiski orgāni šos pašlaik neatrisinātos, dramatiski liktenīgos jautājumus apspriež un risina ar zinātnieku un speciālistu palīdzību, jo jāglābj nevadāmā pasaule.

— Vai es neteicu! — iekliedzās Dons Miguels no Gvatemalas delegācijas.

— Labāk pastāstiet par to, kādi spēki stāv aiz jums! — uzdeva jautājumu Arturs Vellingtons, Dienvid- āfrikas delegācijas vadītājs.— Kas ir «Jana Ālstena draugs»? Vispirms attaisnojieties pats, tad māciet organizāciju!

— Ceru, ka jūs apklusīsiet, tad arī atbildēšu uz jūsu jautājumiem, — Jans Ālstens nesamulsis sacīja.— Negribu pārāk ilgi izmantot jūsu laiku, jo mēs zinām, ka šai situācijā, kas pasaulē izveidojusies pēc Teroristu tresta atomsprādziena Vallasā, mums jāsadūšojas pieņemt vēl nedzirdētus lēmumus . . . Mūsu apvienība Cilvēces tagadējo stāvokli atzīst par katastrofālu, taču valdību un starptautisko organizāciju nevarība ir baisma un nepieņemama. Līdzšinējā vadīšanas prakse ir beigusies ar totālu izgāšanos. Forda kungs pareizi sāka savu uzstāšanos, beidzot vajag rīkoties. Jau aizritējis vairāk nekā pusgadsimta kopš pēdējā pasaules kara, un turpinās nebeidzamas miera sarunas un vienošanās par atbruņošanos, par armiju samazināšanu, taču vienlaikus bez mitas turpinās dažāda apjoma kari. Bruņošanās sacensības jau pieņēmušas fantastisku apjomu un aprij cilvēces ražošanas spēkus, garīgās spējas un materiālos labumus, kamēr puse cilvēces cieš badu un pavada mūžu galīgā trūkumā, jo dabiskā vide, kas baro cilvēkus, neapturami piesārņojas un iet bojā. Mēs tuvojamies Zemes bioloģiskā līdzsvara kritiskajam punktam, ja vien neesam tam jau pāri . . . Mūsu apvienība pusotra gadu desmita laikā ar astoņiem plašiem vēstīju- tnicm ir brīdinājusi par procesiem, kas veicina Zemes bojāeju, bet mūsu lūguma vārdi izskanēja bez atbalss.

— Saturu, mans kungs, saturu! Sito mēs jau zinām, bieži esat sacījuši! — Arturs Vellingtons kliedza gluži zils sejā.

— Tieši tāpēc mēs tagad varam sacīt, ka cilvēce pārdzīvo visdramatiskākās dienas savā vēsturē, jo nu ir skaidrs: organizācijas, kas lemj Zemes likteni, gan lielās līnijās apzinās nelaimi, apzinās, ka vajag rīkoties, taču ir rīcībnespējīgas. Cilvēces sargu apvienības priekšlikums ir izsakāms īsi. Tūlīt jānoslēdz starptautiska vienošanās par pilnīgu un visiem obligātu atbruņo- šanos, par stingri kontrolētu bīstamo termonukleāro, staru un bioloģisko ieroču iznīcināšanu, par ieroču tirdzniecības izbeigšanu un ašu kara izbeigšanu starp Ķīnu un Indiju, kā arī Dienvidāfrikā. Sie starptautiskie līgumi noslēdzami tūlīt šai sēdē. Tāpat jānoslēdz vienošanās par drīzu starptautiskā terorisma likvidāciju. Jāizbeidz visa ieroču ražošana, jāslēdz ieroču rūpniecības

tresti, valsts rokās jāpārņem tā minimālā vieglo ieroču ražošana, kas pagaidām vēl vajadzīga kārtības uzturēšanas orgānu vajadzībām. Mūsu laikos neiedomājami anahronisks fakts, ka vairumā valstu pastāv privātmono- pols tādu ieroču ražošanā, kas karos izdzēš miljoniem dzīvību, tā ka daži no šiem starptautiskajiem ieroču ražotājiem ir saistījušies ar Teroristu pasaultrestu un kļuvuši par tā bruņojuma avotu . . .

Nu jau vairāki raidīja Janam Alstenam ironiskas piezīmes. Gonsāless pašķindināja zvanu un sacīja:

— Baidos, profesora kungs, ka patiesi jūs atkārtojat mums visiem labi zināmus faktus un jūsu ieteiktie risinājumi nav nekas jauns . . . Un, kas attiecas uz jūsu priekšlikumu visu atrisināt uz vietas, manuprāt, jums, zinātniekiem, ir trūcīgi priekšstati par starptautisko organizāciju iespējām.

— Nē, priekšsēdētāja kungs,— Jans Alstens turpināja.— Man un kolēģiem ir pietiekama informācija par šo tēmu, tieši tāpēc lūdzam uzklausīt mūsu apvienību. . . Mēs jautājam, ja jūs patiesi tik labi pārzināt situāciju un zināt, kas darāms, kāpēc tad nekā nedarāt? Kāpēc turpinās bezgalīgas apspriedes un smieklīgas diskusijas, apkaunojošas ķildas un savstarpēji apvainojumi, bet nav vienošanās?

1C7

Varbūt gribat sagaidīt, līdz prātā jukušam militāristam, neatmaņā vēzējoties, roka nejauši aizskars atomkara signalizācijas pogu un šo trauksmi vairs neatsauks ne skaitļotājs, ne cilvēks? Vai arī gaidīsiet, līdz teroristu bezprātīgā atomšantāža paralizēs mūsu dzīvi?

— Klusu! Atņemt vārdu! — norēcās Ķīnas delegācijas vadītājs Cing Cang-co. — Kaut kas nedzirdēts! Pilnvaros Pasaules organizāciju iejaukties citu valstu iekšējās lietās!

— Lai-jūs-vairs-ne-uz-dro-ši-nā-tos-ie-jauk-ties-ci-tu- iek-šē-jās-lie-tās, — ieskanējās Zun-te-mi mehāniskā balss.

Lielākā daļa klātesošo vēl nebija aptvēruši, kas ar viņiem notiek. Ari Cing Cang-co piederēja pie tiem. Viņš vēl arvien stāvēja starp solu rindām, kur bija nostājies, kad kliedza. Nu viņa vārdi pauda nemaskētu naidu.

— Lasieties projām! Lai šie speciālisti, kam nav jēgas par realitāti, netraucē mūsu darbu ar saviem irreālajiem sapņojumiem.

— Mans-kungs-tas-nav-sap-ņo-jums, — atkal skanēja mehāniskā balss.— Pēc kolerimetra jūs jau esat sasniedzis galējo robežu, tūlīt manīsiet.

Cing Cang-co, pat nenojautis, kas ar viņu notiek, sabruka, nevarīgi iepletis locekļus, un viņa delegācija pacēla viņu no grīdas.

Gonsāless izbrīnījies blenza uz Janu Alstenu.

— Jums taču nevajag runāt pa zilbēm, it kā jūs mācītu bērnus!

— Es nekā neteicu, priekšsēdētāja kungs! — Jans Alstens

atbildēja.

— Kurš tad? Jums ir dots vārds, jūs stāvat pie mikrofoniem, un es pats dzirdēju dīvaini izrunātus vārdus"!

— Jūs, mans kungs, dzir-dē-jāt, bet tā nebija profesora Ālstena balss …—priekšsēdētājs vienā mirklī saņēma atbildi.

— Lūdzu, purofesor, neizklaidējiet mūs ar vēderru- nas priekšnesumiem! — Gonsāless vēl stingrāk apsauca Alstenu.— Vai jums vēl kas būtu sakāms?

— Visu būtisko esmu pateicis, priekšsēdētāja kungs. Cilvēces sargu apvienības vārdā lūdzu mūsu īso situācijas vērtējumu uzņemt ar pienācīgu uzmanību!

— Vai jūs reiz izbeigsiet savu smieklīgo runu?— Arturs Vellingtons nikni iekliedzās un nākamajā mirklī ievaidējies sabruka. Zāle viļņojās jau divās vietās, līdzās nevarīgajiem, brēcošajiem delegātiem skanēja saucieni pēc ārsta.

— Kā-jūs-re-dzat-va-jag-vai-rī-ties-no-nai-da . . .— sacīja Zun-te-mi.

— Kurš tas ir? Kurš te runā, kam nav dots vārds? — Gonsāless sašutis jautāja.

— Es-mu-Ja-na-Āls-te-na-draugs-priekš-sē-dē-tā-ja- kungs … — skanēja pieklājīga atbilde.

— Tātad «Jana Ālstena draugs» nav avīžnieku fantāzijas auglis? — jautāja kāds no zāles.

— Nē, kungs. Vai tad vēl nebija diezgan pierādījumu, ka Jana Ālstena draugs . . . draugi ir pat ļoti reālas Būtnes . . . Mēs nevaram būt klāt personiski, taču visu redzam un dzirdam . . . Bijām spiesti iejaukties, tāpēc ka Cilvēces sargu pārdomātos, gudros priekšlikumus jūs pieņēmāt tāpat kā līdzšinējos . . . Jūs nespējat saprast, ka nedrīkst vairs turpināt tādu nevarīgu rotaļāšanos . . . Jābeidz . . .

— Mani kungi! Nepadosimies šai mahinācijai! — iekliedzās Dons Miguels.— Droši vien Cilvēces sargu zinātnieki mūs baida ar kādu tehnisku triku . . . Priekšsēdētāja kungs, ja profesors Alstens nevēlas nokāpt no tribīnes, lūdzu, lieciet viņu novest! Tūlīt! Mēs prasām! Citādi būs nepatikšanas ar Pasaultrestu. Mēs jau tā esam viņus aizkaitinājuši.

— Vēl-vie-nu-vār-du-Don-Mi-gu-el, un mēs nespēsim aizkavēt to triecienu, kas jūs vedīs pie prāta…— sacīja Zun-te-mi.

— Es pieprasu, lai prezidents pārtrauc sēdi un liek pārbaudīt zāli, jo te paslēptas iekārtas, kuras izmantojot kāds dzen muļķīgus jokus! — Un Dons Miguels bija trešais, kas sabruka.

Zālē bija arī ārsti, ap nevarīgajiem diplomātiem jau rosījās divi vai trīs, viens no viņiem pacēla roku, lūgdams vārdu.

— Priekšsēdētāja kungs! Tā kā es no televīzijas uzzināju par vakar pirmo reizi diagnosticēto «Jana Ālstena slimību», tad varu teikt, ka te

ir tieši tas pats. Tā taču ir . . . patiesi mīkla!

— Pa-rei-za-di-ag-no-ze-dok-tor . . . — Zun-te-mi piekrita.— Patiesi ir runa par «Jana Ālstena slimību»,

kā policijas priekšnieks Van Hāgens nosauca šo jums nepazīstamo simptomu kompleksu.

— Ja es palūgtu jūs, Neredzamais, ja jau jūs esat mūs traucējis ar saviem starpsaucieniem … un dīvainajiem uzbrukumiem, ja es palūgtu jūs parādīties, ierasties pie mums, vai jūs to varētu?— Gonsāless jautāja, kļūdams pelēki bāls.

— Dabiski, ka es varētu ierasties, mans kungs . . .— Zun-te-mi atsaucās, — bet, manuprāt, vēl par agru. Pagaidām iztieciet ar manu balsi. Ar maniem priekšlikumiem, tātad manu palīdzību. Es jums pateikšu, kur atrodas Teroristu pasaultresta atombumbu noliktava, no kurienes viņi nedabū ārā jaunam uzbrukumam vajadzīgās bumbas tikai tāpēc . . . nevar tās atvest Pasaules organizācijas ēkas un visas apkārtnes iznīcināšanai tāpēc, ka mūsu paralīzes iekārtas to padarījušas cilvēkiem nepieejamu. Jums, Gonsālesa kungs, tas droši vien jau zināms . . . Hm . . . hm . . . Nu es jums, mans kungs, pateicu kaut ko pārsteidzošu . . . Lieku priekšā, lai neliela kongresa delegācija kopā ar vietējās valdības pilnvarotajiem tūlīt dodas turp pārbaudīt mūsu ziņojumu … un konfiscēt atomieroču noliktavu.

Un Zun-te-mi nosauca vietu, tad nosauca vairāk nekā desmit vārdus, Pasaules teroristu tresta vadītāju vārdus, visplašāk pazīstamos darboņus uz pasaules lielās skatuves, un sensāciju radīja tas, ka šai sarakstā minēja arī Gonsālesu. Zun-te-mi pamatīgi izstāstīja, kur katrs atrodams, un lūdza kongresa pilnvarotos pa diviem iet kopā ar vietējās policijas vienībām minētos vīrus aizturēt. Viņš atzina, ka tas ir nepieciešami un jānokārto tuvākajās divās stundās, lai pēc tam varētu turpināt sēdi.

Gonsālesa nevarības dēļ sēdes vadību pārņēma ģenerālsekretārs Tomāss Smits, viņš lūdza Neredzamo atklāties, jo jautājumi ir tik kardināli, ka vajadzīga apsūdzības, faktu, vārdu un priekšlikumu iesniedzēja personiska klātbūtne, lai tas viss nebūtu jāuzskata par tukšu nejēdzību.

— Tas man jāsaskaņo ar Bāzes padomi, mans kungs. Es lūdzu, lai jūsu pilnvarotie iziet uz norādītajām vietām, pirms esmu atbildējis uz jūsu lūgumu… Mēs nedrīkstam zaudēt laiku . . .

— Vai jūs domājat, ka vietējā valdība mums noticēs jūsu neaptveramo pasaciņu?— ģenerālsekretārs jautāja.

— Mēs ar viņiem jau runājām. Patlaban viņi apsver mūsu sniegtos faktus un priekšlikumus.

— Aha, saprotu. Un jūs cerat, ka policija atradīs vienu vienīgu no Pasaultresta vadītājiem, ja jūs esat tik atklāti nosaucis viņu vārdus un adreses?

— Jūs, Smita kungs, piederat pie vislielākajiem Cilvēku cilts skeptiķiem. Jūs būsiet vērtīgs papildinājums mūsu ievāktajā materiālā par Zemes Saprātīgajām būtnēm. Neraizējieties par minētajām personām, tās visas arestu gaida nevarīgā stāvoklī. Jums jau zināmā «Jana Ālstena slimība» ir tiem atņēmusi rīcības spēju. Bet Gonsālesa kungs jau ir jūsu rokās. Lūdzu, nešaubieties, ķerieties pie darba! Kamēr es konsultēšos ar kolēģiem, vai parādīties jums, noklausieties mūsu iepazīšanās runu. Draugs Jan, tev ir līdzi multifons .. .

— Jā, viss kārtībā,— Jans Alstens atbildēja, taču noklausīties K-2 deklarāciju neizdevās. Vienā mirklī sēžu zāle kļuva vairāk līdzīga milzu trakonamam nekā autoritatīvam pasaules forumam. Daļa delegātu rēkdami prasīja sēdi atlikt uz nākamo dienu, citi — izraidīt Janu Alstenu un viņa biedrus. Bija tādi, kas gribēja steidzīgi izsaukt vietējo policiju, lai izmeklē noslēpumaino parādību, kas šai namā sākusies ar Cilvēces sargu apvienības delegācijas ierašanos. Vēl svarīgāk esot sameklēt tos, kas slēpjas aiz šiem tehniskajiem trikiem, jo šī acuapmāna spēle sevī slēpjot briesmas, vairāki delegāti jau guvuši fiziskas traumas, turklāt sēdes vadītāja apmelošana jau sniedzoties pāri liela mēroga kriminālnozieguma robežām. Nekādu šaubu, ka par to visu daļēji atbildīgi arī Cilvēces sargi, jo viņu saistība, biedrošanās ar Neredzamo noslēpumaino taču notikusi viņu visu — plašas sabiedrības acu priekšā. Lefevrs veltīgi pūlējās tikt pie vārda, lai atbildētu trakojošajam pūlim, viņa sacītais izkusa skaņu jūklī, varbūt vienīgi tuvākie ko saprata, ja labi ieklausījās. Ģenerālsekretārs Smits tikai redzēja Lefevra kalsno augumu un draudīgās roku kustības un nevarēja zināt, ko viņš grib.

Smita kungs ir mežonīgi purināja zvanu, taču par to vairs neviens nelikās zinis. Delegāti cits citam garām lauzās pa izejām uz foajē un gaiteņiem un, it kā visiem būtu steidzamas darīšanas, neapstājās līdz netālu novietotajām mašīnām. Izgāja arī sašļukušais ģenerālsekretārs, Gonsāless bija nozudis bez pēdām, zāles uzraugiem, kas nule vēl bija centušies nodibināt kārtību, nebija atlicis tikpat kā nekā, ko darīt. Viņi savāca izmētātos papīrus, aizmirstos portfeļus, briļļu futrāļus, rakstāmrīkus un citus krāmus, lai nodotu tos lejā pie šveicara, varbūt īpašnieki meklēs.

Kad Jans Ālstens varēja atgriezties pie biedriem, viņi zālē bija tikai četri.

Alstens, galīgi salauzts, noklausījās biedros, ne vārda nesacīdams, sabruka krēslā un jutās tik izsmēlies, it kā kopš rītausmas būtu skaldījis malku. Korelli pat pajautāja, vai Janam neesot slikti, taču viņš to noliedza, purināja galvu, tad pēc brītiņa teica:

— Es jau domāju, kāpēc gan tieši tagad Pasaules organizācija vai kāda cita organizācija pārvērtusies, tomēr cerēju. Vajadzēja to izdarīt, lai sirdsapziņa būtu mierīga.

— Sirdsapziņa varbūt nomierināsies, bet kas būs ar mūsu kopīgo darbu, kolēģi? — atskanēja Zun-te-mi balss.— Es klausos un skatos visu šo… patiešām fantastisko izrādi, un mans izbrīns augtin aug. Jau ticēju, ka esam iepazinuši Zemes Saprātīgos, nu man jāatzīstas, ka nezinu, ko domāt. Hm . .. hm . .. Pēc ierakstiem esmu studējis vairāk nekā simt planētu Saprātīgos, manā personīgā pieredzē Zeme ir pirmā planēta, taču Zemes Saprātīgie ir visdīvainākās būtnes, ar kādām K-2 ceļotāji jebkad satikušies. Arī uz «Vairoga» visu redzēja un ir tikpat pārsteigti. Hm .. . hm . . . Nu, kolēģi, vai ir vēl patika turpināt, vai arī jūs, tāpat kā pārējie, gribēsiet kārtot paši savas darīšanas? Un Zemes glābšanu uzticēsiet mums. Atbildiet . . .

Korelli un Hristofers tūlīt atsaucās, ka viņiem patiesi laiks posties mājup, protams, viņi arī turpmāk ir gatavi konsultēties ar zuniem, ja var paturēt minicentus. Arī Jans Ālstens gribēja vispirms ielūkoties mājās, nomierināt ģimeni, tad turpināt. Lefevrs atsaucās, ka esot brīvs, otrā sieva viņu nesen pametusi, tā ka viņš varot kaut vai tūlīt atgriezties uz «Vairoga», jā gan, jāparāda taču šiem trakajiem, jāgriež viņi pie prāta. . .

— Labi, kolēģi! — Zun-te-mi pārtrauca francūža runu. — «Vairodziņš-222» jau izlidojis, pēc īsa brītiņa piezemēsies. Lūdzu, izraugieties piemērotu vietu apmēram turpat, kur šorīt nolaidāties. Lai būtu samērā mierīgiun gaidiet tur. Pagaidām mēs nevēlamies daudz aculiecinieku. Ja dažs redzēs šo manevru, tad uzreiz varēs bagātināt fantastisko literatūru ar ticamu faktu. Tātad jūs tagad atgriezīsicties mājās, kā vēlaties, un, kad draugs Jans ziņos pa mūsu vilni, tad «222» tūdaļ izlidos pēc viņa un Pjēra. Kolēģiem Korelli un Hristofe- ram pateicamies par piedalīšanos. Minicentus un pildspalvas, lūdzu, atstājiet lidaparātā. Tos mēs dodam tikai cilvēkiem, kuriem ir darba attiecības ar mums. Saprotat, vai ne? Varat paturēt rokas pulksteņus, kas dos jums drošību un uztvērējbrilles. Ar to palīdzību mēs vienmēr varēsim sarunāties. Bet nu — laimīgu ceļu!

Viņi bija visu sapratuši. Kopā ar pretim atnākušo Dzavatīni aizgāja pēc minicentiem un pateicās sekretāram par laipnību. Tā kā neviens nelikās zinis par viņiem, jo atsevišķu delegātu priekšlikumi nebija ņemti vērā un policijai arī bija diezgan ko darīt, tad viņiem izdevās nekavēti atstāt rezidenci un tikt līdz piezemēšanās vietai. Līdzko viņi bija atraduši piemērotu vietu, viņiem blakus, klusi šalcot, nolaidās «Vairodziņš-222». Viņi to ieraudzīja tikai tad, kad tas, sasniedzis zemi, izslēdza aizsargstarojumu.

Par ierašanos viņi mājiniekiem neziņoja, jo gluži pamatoti domāja, ka tad kaut kādā ceļā to varētu uzzināt ari citi un nolaišanos vērotu ne tikai ģimenes locekļi un apvienības biedri, bet arī Van Hāgena un Pasaules teroristu tresta ļaudis. Pēc pārdzīvotajiem sarežģījumiem viņi vispārīgās līnijās zināja, kas viņus mājās sagaida.

Par to tika pārspriests «Vairodziņā-222», kuru vadīja pazīstamais tehniķis, tas viņus mierināja, it kā viss būtu atkarīgs no tā, ka Zun-ka-la reiz jau bija nolaidies mazajā Jana Ālstena parkā.

Viņi tikpat kā nemanīja, ka «Vairodziņš» palēnina lidojumu, manevru ievēroja pēdējā brīdī, kad jau laidās lejā septembra vakara saules pielijušā dārza laukumiņā pie paviljona. Atvadījās no tehniķa un steidzās uz māju kā daždien tālu ceļu braucēji, kas sasnieguši dzimtenes zemi, mājinieki tūdaļ bija saklausījuši viņu skaļās balsis. Marija un Klāra gaidīja viņus uz terases, tur bija arī daži apvienības biedri, kas pēc šķiršanās bija kavējušies tepat, klausīdamies minicenta sniegtās ziņas un reizēm lūgdami informāciju no «Vairodziņa-180» dežuranta, kas stāvēja sardzē virs mājas. Sai brīdī viņus uzraudzīja Drūmais, kurš savā atturīgajā stilā tūlīt apsveica atbraucējus.

Nevarēja būt pat domas, ka Janam un Marijai izdotos kaut uz brītiņu palikt divatā, jo, manījuši mājā satraukumu, tūlīt pie durvīm zvanīja policisti, kas bija stāvējuši sardzē uz ielas. Jans Alstens atvēra durvis, uzklausīja civilā ģērbtā policijas virsnieka lūgumu atļaut ziņot Van Hāgenam, jo policijas priekšnieks gribēja personiski tikties ar profesoru un viņa biedriem, pirms viņi pieņem kādu citu. Alstens mīļuprāt piekrita, ka ielas apsardze nevienu nelaidīs tuvumā, tad vismaz varēs netraucēti paēst vakariņas.

Nu patiesi bija pienācis laiks mammas galvenajai programmai. Visi ar vilka apetīti sasēdās pie galda, un mamma, kas bija gatavojusi slepenībā, eksāmenu izturēja teicami. Visi bija vienisprātis, ka zunu ēdieni un dzērieni gan ir lietojami, taču Klāras kundzes pavārmāk- slai ne tuvu netiek. Tomēr Klāra viņus sīki iztaujāja, ko viņi tur augšā ēduši, dzēruši, kur bijuši, kā pārcietuši lielo ceļojumu.

Viņi jau bija tikuši līdz desertam un dzērieniem, viņu skaits bija pavairojies, jo sapulcējās visi apvienības biedri, kas vēl uzturējās šai pilsētā, tā ka dažus fragmentus vajadzēja pārstāstīt vēlreiz.

Uztvēris Marijas skatienus, Jans Alstens patlaban gribēja nemanīts sekot sievai, kad ieradās Van Hāgens.

Nebija vēl pagājušas divdesmit četras stundas, taču Van Hāgens bija acīm redzami pārvērties. Bija zudis viņa augstprātīgais, pašpārliecinātais stils. Bija radies pieklājīgs, apdomīgs, izprotošs džentlmenis, kas ņēma vērā noslēpumainās situācijas reālo eksistenci, atzina neredzamos K-2 zinātniekus un burvju aparatūru, tāpēc pat aci nepamirkšķināja, kad namatēvs kā savus piedzīvojumus atstāstīja tādus brīnumus, par kādiem viņš vēl pirms diennakts būtu, tāpat kā citi, vai nu smējies, vai niknojies.

Viņš bija ieradies ne vien paša acīm pārliecināties par profesora un viņa kolēģu atgriešanos, bet arī lai Janu Alstenu sagatavotu uz drīzu tikšanos ar daudz augstākiem varas orgāniem. Policijai te tikai statistu loma, vēl šovakar ar Alstenu gribēja runāt Aizsardzības

ministrija un pretizlūkošanas priekšnieks. Jā gan, viņi gribētu ierasties te, ja profesoram nebūtu iebildumu. Kaut vai tāpēc, ka minētie augstie vīri pieņēmuši Van Hāgena apgalvojumu, ka patlaban drošākas vietas par Jana Ālstena māju nav ne pašu zemē, ne uz visas zemeslodes. Jā, aizritējušo stundu laikā ir saņemti vēl jauni pierādījumi, jo policija izsaukta pie sāpēs brēcošiem divu automašīnu pasažieriem, abas mašīnas atrastas blakusielā netālu no Jana Ālstena mājas. Tātad «Vairodziņš» virs mājas darbojas nevainojami, Jans domās apmierināts konstatēja. Augsto personu lūgumu viņš nevarēja noraidīt, jo saprata arī viņu nemieru. Van Hāgens tūlīt paziņoja viņiem profesora piekrišanu un devās projām, lai papildinātu savu informāciju.

Pēc īsa brītiņa bija klāt trīs apmeklētāji. Ālstens pazina tikai vienu no viņiem, pulkvedi Vinsentu Lei- denu, arī to pavirši. Viņu izturēšanās vairāk nekā rangi pauda, ka viņi ir Augstākstāvošas personas, to pauda sīki žesti, balss pustoņi, mīmika, kas tik vaļsirdīgi izpļāpā cilvēka dvēseles un rakstura slēptos defektus. Vispirms viņi gribēja runāt ar Janu Alstenu vienu pašu, taču Alstens lika saprast, ka šāda slēpšanās būtu lieka, jo ne vien apvienības biedri, bet arī viņa ģimenes locekļi jau zina visus sīkumus par notikušo.

Augstie vīri piekrita ļoti nelabprāt, viņi nespēja iedomāties šos, viņuprāt, gandrīz valsts noslēpumiem pielīdzināmos notikumus, neizskaidrotas parādības apspriest tik daudzu cilvēku — turklāt arī citu valstu pilsoņu — klātbūtnē.

Beidzot ar savu trumpi nāca visai atturīgais pretizlūkošanas ģenerālis:

— Mums gribētos jums aiztaupīt patiesi nepatīkamos pagriezienus, profesor,— Hendriks Groningens tēmēja tieši Janam Ālstenam.

— Nežēlojiet mani, sakiet vien! — Jans Ālstens atbildēja un apsēdināja viesus.

— Hm . . . Pret jums, profesor, izvirzīta smaga apsūdzība. Slepena sadarbošanās ar ārvalstu pilnvarotajiem, kuri ar gaisa satiksmes līdzekļiem vairākas reizes iekļuvuši mūsu zemes gaisa teritorijā. Un izvairās no mūsu novērošanas sistēmas . . .

— Ja jums nav zināms, arī šobrīd mūsu gaisa teritorijā uzturas tāds svešs satiksmes līdzeklis,— Jans Ālstens atbildēja.

— Vai jūs runājat nopietni? — Groningens iepleta acis.— Kur un kopš kura laika? Kāpēc mūsu radaru tīkls nedod signālus?

— Tas uzturas mūsu tuvumā kopš vakar vakara. Domāju, ka tie ir jau dažas reizes nomainījuši viens otru. Hallo, Drūmais, vai varat atbildēt?

— Es-mu-te-pro-fe-sor … — atsaucās dīvaina mehāniska balss, par kuru vairs brīnījās vienīgi augstie vīri.

Groningens, tipisks savas profesijas pārstāvis, pielēca kājās, it kā

vajadzētu atsist negaidītu uzbrukumu, metās pie glāzēm apkrautā galda, no kurienes nāca skaņa. Viņš jau bija pastiepis roku pēc minicenta, taču mehāniskā balss apsauca:

— Ne-ska-rie-ties-klāt-mans-kungs! Nedrīkst! Sēdieties savā vietā un uzklausiet profesoru! Jan Ālsten, informējiet savus šaubīgos ciemiņus . . .

Tas bija grūts uzdevums. Tā saucamo slepeno un svarīgo jautājumu galvenie rīkotāji izrādījās esam īsti cietpieri, un Jans Ālstens pirmo reizi mūžā to pa īstam izjuta. Viņš konspektīvi ziņoja par pēdējo divu dienu notikumiem, par K-2 dēlu ierašanos, par apciemojumu tur augšā, par neveiksmīgo uzstāšanos Pasaules organizācijā un atgriešanos. Pēc tam viņam vajadzēja sīkāk iztirzāt vienu vai otru norisi, kas sevišķi satrauca Svarīgo Vīru iztēli vai baiļu šūnas. Arī Lefevrs, Korelli un Hristofers piedalījās informācijas sniegšanā. Kopumā tas nebija tik pārliecinoši, lai Groningens nemēģinātu vēlreiz ņemt rokā mulsinoši parasta izskata fotoaparātu.

Tikko tam pieskāries, viņš dabūja tādu triecienu, ka — lai kauns, kur kauns — iekaucās kā sētā iesprūdis suns.

— Vai jums, mans kungs, vienmēr ir tik grūta galva? — no augšas apjautājās Drūmais.— Es taču skaidri pateicu, ka minicentam pieskarties nedrīkst! Nu jūs zināt, kāpēc. Samierinieties ar profesora paskaidrojumiem. Ja gribat zināt vēl ko vairāk, varat jautāt arī man.

Un Groningens, kurš patīkami aši atžirga, iztaujāja arī Drūmo. Kas viņš īsti ir? Kā te nokļuvis? Ko dara? Kur uzturas? Kā varēja nemanīti ierasties ar kosmisko lidaparātu? Ko grib? Ar ko apdraud valsti un Zemi?

— Mēs tieši esam nolēmuši aizsargāt jūsu valsti un visu Zemi,— Drūmais atbildēja.— No cilvēkiem, kas kļuvuši bīstami sev un vispārībai. Mēs vēlamies glābt cilvēci no postošiem ieročiem. Toties jūs mūsu draudzīgos priekšlikumus uzklausāt ar neizpratni, nevis kā Saprātīgas būtnes. Vai dzirdējāt, cik nožēlojami uz Ālstena runu reaģēja tik autoritatīvs forums kā Pasaules organizācija? «Vairoga» padome no kuģa, kas riņķo

Zemes tuvumā, patlaban konsultējas ar kosmiskās stacijas K-2/1356 kolēģiju, ko darīt. Tas nozīmē, ka mūsu glābšanas akcija notiks ārpus jūsu ietekmes sfēras, Groningena kungs, un jums ar to jāsamierinās. Informējiet savus priekšniekus un pacietīgi gaidiet, kas notiks, jūs tur vairs nekā nevarēsiet darīt. Ja līdz šim vēl neesat sapratis, tad ņemiet vērā, ka te darbosies daudz varenāki spēki. Vai sapratāt, ko es teicu, vai varat sekot, kungs? Atbildiet!

— Protams, varēju sekot! — Groningens apvainoti atcirta.— Jūs taču nedomājat nopietni, ka mēs pieņemsim par autentisku sarunu partneri kādu Neredzamu Kaut Ko? Un šie tehniskie triki ne tuvu neapliecina to, ko jūs gribat mums iegalvot. Un tagad man jālūdz Jans

Ālstens un viņa kolēģi, kas piedalījušies nelegālajā ceļojumā, nākt mums līdzi. Man viņi jānopratina mūsu iestādē, mierīgākos apstākļos. Seit tas kļūst neiespējami!

— Lai iebāztu cietumā, ja jums tā iepatiksies. Ha, ha, mēs tos Cilvēku paņēmienus jau labi zinām. Nē, kungs, mēs nemēdzam savus draugus pamest nelaimē. Es vēlreiz lūdzu jūs apmierināties ar iegūto informāciju un iet projām. Man negribētos sagādāt jums stiprākas sāpes kā pirmīt. Taču tas būs neizbēgami, ja paliksiet tāds cietpauris. Nu, kurš grib arestēt Janu Alstenu un viņa kolēģus? Gaidu atbildi.

Groningens, piekrišanu gaidīdams, pavērās savos kolēģos, bet tie klusēja kā valodu zaudējuši. Tad viņš it kā aiz spītības arī pārējo divu vietā kategoriski pavēstīja:

— Janam Alstenam ar biedriem noteikti jānāk mums līdzi! Es to pieprasu! Lūdzu, kungi, es ceru, ka nevajadzēs pielietot varu! — Sai brīdī Groningens vaimanādams sabruka un, zemē gulēdams, neizpratnē blenza uz Janu Alstenu.

— Diemžēl, mans kungs, manuprāt, draugi zuni ir jau redzējuši pārāk daudz cilvēku neprāta,-tāpēc nolēmuši pielietot pie jums stingrāku terapiju,— Jans Ālstens sacīja. — Mīļo kolēģi Drūmais! … Es lūdzu izņēmuma kārtā šim kungam pārtraukt nervu šoku. Viņš noteikti aizies.

— Jums par prieku, profesor… — Drūmais atbildēja.— Taču šo kungu es vairs neizlaidīšu no acīm. Neparasti kaujinieciska Būtne . ..

— Nebrīnieties, viņš ir karavīrs! — paskaidroja Jans Alstens.

— Tātad arī viņam piemīt bīstami maldīgā ideia, ka pasaules problēmas atrisināmas tikai ar militāriem paņēmieniem. Viņam vēl nepietiek ar notikušajiem 18 463 kariem, lai iemācītos, ka pēc bruņotām sadursmēm kara dalībnieki vienmēr nonāk sliktākā situācijā.

— Celieties augšā, Cietpauri … — Drūmais uzrunāja Groningenu. — Vai neesat pamanījis, ka jūsu paralīze beigusies? Lūdzu, labi iegaumējiet, ka nav vēlams sacensties ar mums. Neaizmirstiet, ka šai izlozē jūs vienmēr izvilksiet īsāko kociņu. Un tagad atstājiet šo māju!

Groningens arī šoreiz apbrīnojami viegli pārcieta apkaunojumu. Viņš gāja gan ārā, taču durvīs vēl pagriezās atpakaļ.

— Profesor Alsten, mēs aizejam tikai vēl nepazīstamu spēku spiesti! Ceru, jūs zināt, ka jūsu rēķinā ar to krājas vēl vairāk. Māja tiks aplenkta, un no šā brīža bez manas atļaujas neviens nedrīkst iziet! Te ir runa par valsts noslēpumiem!

— Profesor Alsten … es varu dot triecienu šim kokapaurim, vai ne?— Drūmais jautāja.

— Dieva dēļ, laidiet, lai iet, gan jau nāks pie prāta, — Alstens lūdzās.

— Vienīgi- jūsu dēļ, Jan,— Drūmais atbildēja. — Kopš šā brīža

mēs, zuni, šo tipu pieskatīsim. Bīstami kareivīgs Saprātīgo būtņu eksemplārs . . .

Pa logu varēja redzēt, ka Groningena draudi nav tukša runa. Viņš jau bija ieradies ar tādu nolūku, jo uz ielas gaidīja vairākas kaujas mašīnas, patlaban no tām lēca ārā karavīri, kas norobežoja ielu, un Groningens deva norādījumus viņiem un Van Hāgena ļaudīm.

Zinātnieki, kas nu sāka justies kā gūstekņi, protestēja pret šādu rīcību, Jans Alstens pēc viņu lūguma gribēja pa videofonu izsaukt iekšlietu ministru, taču aparāts nedarbojās. Groningens gan bija cietpauris, taču rīkojās zibenīgi.

— Tā mēs, kolēģi, nekā nepanāksim,— Pjērs Lefevrs izteica savas domas.— Izbeigsim mierīgus eksperimentus un bijīgu lūgšanos! Es no savas puses piekrītu draugu zunu taktikas variantam, stingrai terapijai. Ja jau Groningens un pārējie pret mums šitā, tad arī mums tas smalkums jāmet pie malas. Kāda cibiņa, tāds vāciņš.

Ja tik es varētu parunāt ar savu vietnieku, tad iznāktu tāds ārkārtējs izdevums . . .

— Vai jūsu redakcijā ir arī raidītājs un uztvērējs, Pjēr? — no augšas jautāja Drūmais.

— Kā nu ne! Vai jūs varētu mūs savienot?

— Kāda frekvence?

—1893 megahercu. Bet vai tad nav jālūdz Zun-te-mi piekrišana? Ko jūs, kolēģi, ieteiksiet?

— Viss kārtībā, viņš piekrīt. Lūdzu, varat runāt.

Un Lefevrs nodeva savai avīzei pirmo informāciju.

Beigās viņš pateica avīzes līdzstrādniekiem, ka šai speciālizdevumā nedrīkst būt nekā cita kā vien viņa pārskats un fotouzņēmumi, kas bija viņa rīcībā, un avīze laižama apgrozībā tūlīt pēc iespiešanas. Jau vakara stundās ar to jāappludina Parīze un visa Francija. Un, protams, visa pasaule. Lefevrs zināja, līdzko citi redaktori paņems rokā pirmos eksemplārus, par notikušo uzzinās visa zeme.

Beidzot Lefevrs varēja ķerties pie darba un bija, kā mēdz teikt, savā elementā. Viņš norīkoja redakcijas ļaudis būt pastāvīgi gataviem, lai dienu un nakti darbaspējīgs štābs gaida viņa ziņojumus. Jo pāris nākamajās dienās «Parisien Soir» izlauzīsies franču periodikas priekšplānā, par to var saderēt.

Jans Alstens ierunājās, ka iepriekšējā vakarā esot apsolījis informāciju vietējai televīzijai, līdzko varēs sniegt kādas ziņas, taču Lefevrs atgādināja, ka bijis prezidija lēmums: par visu pasaulei pirmais ziņos Lefevrs. Televīzija var vēl pusstundiņu pagaidīt, ja jau līdz šim nav bijis steigas.

— Tomēr es parunāšu ar iekšlietu ministru,— Jans Ālstens sacīja. — Groningena pārcentība tomēr ir skandaloza, atstāt mājas arestā

trīsdesmit sešus ārzemju zinātniekus . .. Kolēģi Drūmais! Vai jūs varētu pievienot centrālei vienu manu izsaukumu?

Nebija aizritējusi pat minūte, kad no minicenta atskanēja izbrīna pilns iekšlietu ministra jautājums:

— Profesor Alsten, kā jums izdevās mani izsaukt. . . jūsu aparāts uz laiku ir atvienots nācijas drošības dēļ?

— Vai Groningena kungs nav jums stāstījis? — Ālstens jautāja.

— Jā… Sapļāpāja te veselu gūzmu neticama… Nedusmojieties, profesor, taču šādi burvju mākslas demonstrējumi, manuprāt, nepiestāv jūsu organizācijai, kam ir tik skanīgs vārds.

— Tātad arī jūs to visu atzīstat par vienkāršu triku?

— Ko citu lai es domāju, profesor?

— Re-nu-vēl-viens-ciet-pau-ris … — izskanēja trāpīgs Drūmā konstatējums.

— Kā, lūdzu? . . . Profesor, vai es pareizi dzirdu? Jūs uzdrošināties mani apvainot?! — ministrs ierēcās.

— Tas-ne-bi-ja-pro-fe-sors-Als-tens-tas-bi-j a-vi-ņa- draugs. Vai-jūs-ne-e-sat-par-mums-dzir-dē-jis?

— Ko? Kas tas ir? . .. Šito pasaciņu es arī esmu dzirdējis!

— Tā-nav-pa-sa-ci-ņa-mans-kungs . .. Cietpauri, vai vest jūs pie prāta? Lūdzu, sākumam .. .

Minicents pārraidīja ministra vaimanas, tad — kabinetā saskrējušo darbinieku murdoņu, tad atkal Drūmā balsi:

— Saņemieties, ministr! Tas bija tikai glāsts. Mēs varam vēl tūkstoškārt vairāk . . . Jūs sēžat savā kabinetā, bet nākamajā mirklī varat būt miris, ja mēs tā izlemsim .. . Lūdzu, ticiet man… Vai spējat sekot, mans kungs? Atbildiet! Un nekaunieties tik ļoti no saviem darbabiedriem, galu galā arī viņi ir cilvēki …

— Tātad jūs pat redzat mani? — ministrs jautāja.

— Nu, netaustiet taču galvu aiz bailēm. Nebaidieties, šis pirmās pakāpes trieciens jums paliks bez sekām. Bet tagad uzklausiet mūsu draugu Janu Alstenu. Silti rekomendēju, kungs …

Ministram mācība bija nākusi par labu, jo viņš patiesi uzklausīja profesora protestu. Vēl pateica, ka tūlīt Groningena rīkojumi tikšot pārskatīti un tie, kas gribēšot, varēšot iet projām.

— Un pievienojiet atpakaļ profesora videofonu! — Drūmais piekodināja. — Kā redzat, itin nekā nevarat nobremzēt. Vispār ar mūsu palīdzību jau būs gatavs Lefevra avīzes pirmais speciālizdevums. Gadsimta sensācija, kā izteicās mūsu draugs Pjērs. Ja jūs tas interesē, tad pēc maza brītiņa uzzināsiet no viņu televīzijas. Ar labu nakti …

Pēc šā brīdinājuma Marija ieslēdza lielo televizoru, uz ekrāna parādījās diktors, kas iepazīstināja ar fantastisko vēstījumu avīzē «Parisien Soir».

— Nu mūs vairs neapklusinās neviens!— Lefevrs lepni paziņoja.

— Patiesības eņģeļi stāv mums līdzās, mani draugi. Jaunais laikmets tiks nosaukts Cilvēces sargu vārdā, to simbolizēs lielajiem burtiem rakstīti vārdi ZINĀTNE UN SIRDSAPZIŅA!

— Jums, kolēģi Lefevr, ir frančiem raksturīgā slavas- kāres slimība,— žultaini sacīja doktors Hristofers.— Atkal jūs esat aizmirsis mūsu draugus zunus, bez kuriem . . . piedodiet man, jūsu vārds nekad netiktu iegravēts līdzās cilvēces dižgaru vārdiem!

Varēja manīt, ka iekšlietu ministrs rīkojas, jo video- fons sāka darboties un kopš tā brīža cita pēc citas pieteicās redakcijas un televīzijas studijas, it visi gribēja intervijas ar Janu Alstenu un viņa draugiem. Gadījās arī tādi nepacietīgie, kas bez iepriekšējas pieteikšanās sēdās mašīnā, un pēc brītiņa pie piesardzīgi aizslēgtajiem vārtiem tādu jau bija vesels bars.

Izvairīties no šā uzbrukuma nebija iespējams. Jans Alstens arī to negribēja. Vērodams Lefevra rīcības efektu, viņš apsvēra, ka prese, radio un televīzija var viņu akcijai daudz palīdzēt. Kaut gan Alstens zināja, ka daļa komunikācijas līdzekļu ir saistīti ar padibeņu pasauli, ar starptautisko mafiju, tomēr ticēja, ka arī šai laukā ir palikuši tādi kā Lefevrs un viņa kolēģi, kas strādā patiesības, tautas un cilvēces labā. Tāpēc viņš sacīja «jā» visiem interesentiem, visiem pašu un ārzemju korespondentiem un pēc tam, kad bija noņemta mājas apsardze, atvadījās no lielākās daļas kolēģu, kas posās mājup. Viņi nolēma pilnvarot Janu Alstenu un viņa tuvākos biedrus turpināt sadarbību ar zuniem, uzstāties Cilvēces sargu apvienības vārdā un, ja būs vajadzīgs, pa radio un televīziju tūlīt saziņot visus uz ārkārtēju sēdi. Vēl viens svarīgs lēmums: apvienības locekļi katrs savā zemē darīs visu, lai uzpurinātu speciālistus un vienkāršo tautu, lai rosinātu valdības rīkoties.

Jans Alstens atvadījās no visiem, tad ielaida plašajā hallē nepacietīgos žurnālistus. Viņu bija tik daudz, ka tik tikko satilpa telpā, jo visi bija pamatīgi apkrāvušies ar skaņu un attēlu ierakstu aparatūru un apgaismošanas iekārtām.

Pirms preses konferences atklāšanas Jans Alstens ar minicentu iegāja savā kabinetā. Viņš gribēja runāt ar Zun-te-mi. Bija jāpagaida, jo uz «Vairoga» vēl nebija izanalizēti visjaunākie pieredzes materiāli un izstrādāts taktikas virziens. Zun-te-mi piekrita, ka Alstens seko

Lefevra paraugam, un lielāka efekta dēļ vēlējās personīgi parādīties šai sabiedrībai. Viņi atvadījās ar norunu, ka Zun-te-mi tūlīt dosies ceļā un Ālstens pieteiks, ka ieradīsies arī viens no K-2 ekspedīcijas dalībniekiem.

Arī atjauninātā Klāras kundze lūdza sev lomu šai fantastiskajā sensācijā. Viņa ieradās minikameru priekšā ģērbusies pēc jaunu sieviešu modes un dalīja atlikušos dzērienus. Par laimi, kafijas bija diezgan un visi, kas vien tik vēlā laikā to vēlējās, varēja dabūt. Marija

klusēdama turējās nomaļus, bet, ja aizslīdēja vīram garām, tad citiem nemanāmi viņu noglāstīja vai arī abi klusām parunāja dažus vārdus.

Tā kā Lefevrs bija visai aktīvs, Janam Ālstenam nebija grūti izturēt preses konferenci tik vēlu naktī. Pietika ar to, ka viņš ar rezumējošiem ievadvārdiem atklāja tikšanos, uz jautājumiem arvien biežāk atbildēja Lefevrs, arī žurnālisti, šķiet, labprātāk uzklausīja viņu, galu galā kolēģis taču. Katrā ziņā Lefevrs pārzināja žurnālistu terminoloģiju, prasmi zinātniskus faktus un parādības izteikt lasītājiem saprotamā valodā, un tas atviegloja reportieru un komentētāju darbu.

Preses konferencēs neparastā atrakcija tika demonstrēta jau šaurākam, izmeklētam skatītāju lokam. Minicents pieteica Zun-te-mi ielidošanu. Zun-te-mi ieradās ar divvietīgo «Vairodziņu-190» un atkal deva skatītājiem iespējas viņu aplūkot. Kad lidaparāta augšējā daļa vērtās caurspīdīga un Zun-te-mi pats redzams, nošalca izbrīns un sākās filmu kameru dūkoņa, fotoaparātu kliksti. Zun-te-mi nelūgts atviegloja korespondentu darbu, šaurajā kabīnē vispirms palocīdamies uz priekšu un atpakaļ, pagriezdamies iesāņus, tad viņš piecēlās un pakustināja ekstremitātes. Pa to laiku draudzīgi, varētu sacīt — kā ar radiniekiem saskatījās ar Ālstena piederīgajiem. Kad viņš domāja, ka klātesošie būs jau pāri pirmajam izbrīnam, tad sāka runāt:

— La-bu-va-ka-ru-vi-siem . . . Marij! Redzu, ka esat vesela.

— Jā, mīļais draugs! — atsaucās Ālstena sieva.— Nemaz nezinu, kā lai pateicos! … Iedomājieties, kopš tā brīža esmu atpūtusies tikai dažas minūtes, taču nejūtu ne sāpju, ne noguruma!

— Un Klāras kundze . .. Jūs gan esat daudz jaunāka nekā vakar, kad mēs pirmo reizi tikāmies … Vai jums,

Klāra, precinieks vēl nav radies? Nesarkstiet, gan redzēsiet, ka drīz būs . . .

Klāra patiesi bija nosarkusi, viņa aizkustināti atbildēja:

— Ak jūs, lielais Šķelmi! Gribētos jūs apskaut kā savu dēlu!

— Ņi . . .ņis . . .ņa . . . Tas tik būtu brīnums . . . Zemiešu māte ar saviem sešdesmit pieciem gadiem un divsimt divpadsmit gadus vecs zunu dēliņš . . Ņis . . ņu . .. Vispār tāda apkampšanās būtu ļoti sarežģīta, Klāra. Mums jāsamierinās ar to, ka redzam viens otru un varam sarunāties … Jūs taču zināt, ka arī tas šķiet neticami . . .

Klāra pagājās uz «Vairodziņa» pusi.

— Vismaz šo brīnummašīnu noglāstīšu aiz pateicības!

— Nedrīkst, Klāra! Noteikumi aizliedz izslēgt minimālo aizsargstarojumu, tātad «Vairodziņam» neviens nevar pieskarties nesodīts. Man ļoti negribētos drauga Jana māmiņu notiesāt uz vairākām dienām nesamaņā. Tomēr ļoti jauki, Klāra … ka jūs mūs mīlat . . . Vai es pareizi izteicu jūsu jūtas pret mums?

— Mīlu jūs kā pašas dēlu!— Klāra iesaucās, tad sāka šņukstēt,

paveciem cilvēkiem tas nav grūti pat pēc Zun-tan-to šūnu reģenerācijas starojuma.

— Paldies, Klāra. Taču es redzu, ka daži no Pjēra kolēģiem pēc dienas uztraukumiem jūtas saguruši . . . Paldies tālredzīgajai dakterītei Zun-tan-to, esmu atbraucis ar viņas «Vairodziņu», tātad ar tanī iemontēto šūnu reģeneratoru varu tūlīt palīdzēt. Ja atļaujat, es ar diviem vai trim apgriezieniem jūs apstarošu. Palieciet visi uz vietas! — Kosmiskais lidaparāts, kas bija apmēram cilvēka augstumā, trīs reizes apgriezās ap savu asi, lēnām apstarodams apkārt sastājušos cilvēkus.

Iedarbība parādījās jau pēc nedaudzām minūtēm, neviens vairs nebija noguris, iedarbību visvairāk izjuta miegainie un skaļos vārdos sacīja paldies.

— Nu tad varam turpināt, mani kungi, — Zun-te-mi sacīja.— Esmu noklausījies visu, kas te izskanēja. Varētu vēl šo vai to precizitātes dēļ piebilst, taču man ir vēstījams kas svarīgāks. Izmantosim šo iespēju iepazīstināt ar planētas K-2 viedokli tos, kuru aicinājums ir godīgi informēt savus brāļus cilvēkus … ar lēmumu, ko nule aizritējušajās stundās pieņēmām sakarā ar Zemi.

Lēmums ir šāds: Zemes Saprātīgo būtņu pilnvarotie vadītāji, politiķi, diplomāti, kā nu tur sauc visus tos jūsu ievēlētos vai izvirzītos algotos darbiniekus . . . pēdējos simt gados — kaut gan tikai literatūrā un filmās — ir bieži pārdzīvojuši tikšanos ar tālienes Saprātīgajiem .. . Tomēr patlaban, kad K-2 dēli no kosmosa pirmo reizi nāk saskarē ar zemiešiem, cilvēki . . . nevēlas atzīt vienkāršo faktu, ka eksistē citi Saprātīgie . . . citā izpausmes veidā . . . Mūsu sakaru līdzekļus atzīst tikai par tehnikas trikiem . . . Vienīgais izņēmums ir Cilvēces sargu apvienības biedri, pirmām kārtām mūsu draugi Jans Alstens un Pjērs Lefevrs. Pēc Zemes Saprātīgo reakcijas K-2 ekspedīcija secināja, ka sešmil- jardu cilvēces likteņa problēmas nav pa spēkam Pilnvarotajiem un to organizācijām. Ir gan arī uzmundrinošs izņēmums. Mēs nodibinājām sakarus ar Austrumu līguma attiecīgiem pārstāvjiem, kuri ir noskaņoti uz nopietnām sarunām ar mums. Viņi apsolīja, ka atlikšot tuvākajās dienās paredzētos kodolizmēģinājumus. Un pieņemšot mūsu palīdzību, līdzko būšot pārliecinājušies par mūsu eksistenci un iespējām. Pieprasīs Pasaules organizācijas sēdes dienas kārtībā ievest jautājumu par krīzi, kas draud novest līdz sabrukumam. Stāvoklis, kas pašlaik izveidojies, necieš zemiešiem raksturīgo gadiem un gadu desmitiem ilgo vilcināšanos. Teroristu tresta uzstāšanās ar atomieročiem ir radījusi pilnīgi jaunu situāciju. Tresta vadoņi ir noreibuši no savām iespējām un netaisās nākt pie prāta. . . Gluži vienkārši netic, ka ir tāds spēks, kam jāpakļaujas… Turklāt nekavējoties jāaizvācas no pasaules skatuves. Viņu slepenā atomieroču noliktava ir atklāta, mēs to turējām noslēgtu, līdz ieradās Ūnijas policijas vienības.'Un arī pēc tam, jo redzējām, ka Ūnijas vadošie

Pilnvarotie un to organizācijas daļēji sadarbojas ar Teroristu trestu, tādēļ atomieroču noliktavu atkal pārņēmām savā ziņā, līdzko policisti bija to apskatījuši. Ar mūsu noklausīšanās aparatūru mēs sistemātiski iegūstam ziņas par atsevišķu Ūnijas Pilnvaroto pārrunām ar Pasaultrestu. Pastāv reālas briesmas, ka teroristi dabūs ieročus tieši no .Ūnijas viena vai otra arsenāla. Ja viņi gribēs turpināt sākto šantāžas un uzbrukuma stratēģiju, tad vajadzīgās atombumbas sadabūs. Tāpēc mēs esam sākuši gatavoties pretpasākumiem.

— Vai mēs drīkstam zināt arī par tiem?—jautāja Lefevrs, kuru kolēģi bez ierunas bija atzinuši par savu pārstāvi.

— Kaut gan jūs tik un tā drīz uzzināsiet visu . . . mēs zemiešus jau tik labi pazīstam, ka zinām: daudziem no tiem ir agresīvas noslieces un tādi neņems vērā mūsu brīdinājumus un izprovocēs mūsu rīcību. Tieši tādēļ sniegsim mazu iepriekšēju informāciju, var būt, ka jums ar saviem komunikācijas līdzekļiem izdosies Zemes Saprātīgos atgriezt pie prāta. Tā kā mums nācās pieredzēt, ka neviens no Pasaules teroristu tresta galvenajiem vadoņiem nav aizturēts, kaut gan mēs nosaucām viņu vārdus, mēs viņiem visiem kā pirmo brīdinājumu devām trešās pakāpes nervu šoku. Viņi vairākas dienas gulēs nesamaņā. Mēs negribam rīkoties ar Zemes Saprātīgo metodēm un, ja vien mūs tieši nespiedīs uz to, pagaidām nevienu nenogalināsim . . . Galvenais, nenogalināsim kopā ar noziedzniekiem nevainīgus cilvēkus. Taču visi, kas kavēs mūsu Miera akciju Zemes glābšanas labā, tiks sodīti ar šo nervu šoku. Tā mēs rīkosimies ar itin visiem, kas gribēs jebkurā vietā uz Zemes lietot kodolieročus.

— Kā jūs to uzzināsiet? — kāds jautāja.

— Tas lai paliek mūsu noslēpums,— Zun-te-mi turpināja.— Kā jau teicu, pagaidām mēs nenogalināsim nevienu vienīgu Zemes Saprātīgo, taču — piemēram, ja gatavosies kodolzemūdeņu uzbrukums un mēs paralizēsim visu zemūdenes komandu, šķiet, ka ilgstošā kustīb-nespēja novedīs viņus pie bojāejas . . . Tātad, lūdzu, zunu ekspedīcijas brīdinājumus uzņemiet nopietni . , . Zunu lū-gu-mu . .. Tie priekšlikumi, kurus Jans Ālstens Cilvēces sargu vārdā izteica Pasaules organizācijā, joprojām ir aktuāli. Tie ir minimāli pamatnoteikumi, lai nokārtotu kritisko stāvokli uz Zemes. Kamēr šie pasākumi netiek pienācīgi realizēti, mūsu kuģis paliks Zemes tuvumā un rīkosies, kā minēju. Zemes Saprātīgie var ticēt, ka planētas K-2 ekspedīcija vēl nekad ne no vienas Saprātīgo būtņu planētas nav griezusies mājup, nepaveikusi savu uzdevumu.

— Mīļais kolēģi Zun-te-mi,— Lefevrs sacīja. — No jūsu informācijas mēs zinām, ka 21 168 gados kopš jūsu kosmonautikas sākuma K-2 ekspedīcijas ir atradušas 463 Saprātīgu būtņu apdzīvotas planētas . . . Vai ir gadījies, ka jums neizdodas apturēt tādas Būtnes? Vai ir bijis tāds gadījums, kad vajadzēja tās iznicināt?

— Ir bijis, draugs Pjēr, vajadzēja iznicināt astoņu planētu Saprātīgos, lai novērstu lielākas briesmas. Kā redzu, jūs nodrebējāt, dzirdēdami manus vārdus. Mēs jums liekamies nežēlīgi, nepielūdzami. Taču jau pagājis piecpadsmit tūkstošu gadu, kopš K-2 dēli ir izārstēti no nežēlības.

Stalts, kalsnējs, rudi blonds jauns cilvēks gāja pie «Vairodziņa», bālums un kustības nodeva viņa satraukumu. Tas nepaslīdēja garām Zun-te-mi uzmanībai.

— Lūdzu, netuvojieties! Palieciet turpat! Jūs, mans kungs, laikam gribējāt kaut ko jautāt? Redzu, ka mani vārdi ir jūs satraukuši . . .

— Man šķiet, ka nav tādu vārdu, ar kuriem es varētu izteikt to, ko šobrīd jūtu, — atbildēja vietējās televīzijas reportieris Franss Guāns.— Es gluži vienkārši nespēju iedomāties pilnīgu dzīvības iznīcināšanu. Vai tiešām jūs spētu tā rīkoties? Vai jūs varētu nogalināt visu cilvēci? Seši miljardi cilvēku?! . .. Jūs, kas pastāvīgi skandējat par mierīgu risinājumu, par varmācības slimību? Vai jūs nedomājat, ka tā ir tik gigantiska izlikšanās, uz kādu nekad nebūtu spējīgs cilvēks, ko jūs vērtējat visai zeinu?

— Es jūs saprotu, mans kungs,— Zun-te-mi atbildēja. — Pareizāk sakot, cenšos saprast… Atļaujiet papildināt. Mēs ļoti skaidri … arī jums uztverami, saprotami pavēstījām savus secinājumus, kas izdarīti, apkopojot mēnešiem ilgi vākto informāciju par Zemes Saprātīgajām būtnēm . . . Un, neko neslēpjot, pastāstījām par saviem atklājumiem Kosmosā divdesmit vienas tūkstošgades laikā, jūs to pat iedomāties nevarētu. Jūs taču vēl tikai pēc diviem gadiem plānojat pirmo ekspedīciju Kosmosā. Protams, ar pamatīgu bruņojumu. Jūs zināt, ka mēs esam tikušies ar četrsimt sešdesmit trīs planētu Saprātīgajām būtnēm, tātad mums ir bagātīga pieredze. Mēs esam izmēģinājuši visus iespējamos un nepieciešamos iejaukšanās veidus un līdzekļus. Sākumā arī dažas mūsu ekspedīcijas aizgāja bojā, tieši tāpēc izveidojās šī metode: kur mūsu mierīgie centieni nespēj panākt nekā, tur mums, sargājot Kosmosu kopumā, vajag iznīcināt sev un vispārībai bīstamas Saprātīgās būtnes. Tā ir Piecpadsmitā kosmosa likuma atziņa un prasība.

Fransu Guānu šis paskaidrojums neapmierināja, viņa sašutums pieņēmās acīm redzami. Viņš sāka kliegt:

— Arī tad jums nav tiesību Zemi notiesāt uz nāvi! Jums nav tiesību iejaukties cilvēces dzīvē! Lieciet mums mieru, ejiet, no kurienes nākuši, mēs paši tiksim galā ar savām grūtībām!

— Un pa to laiku jūs uzspridzināsiet Zemi . . .— atteica Zun-te-mi.— Vai arī, izkļuvuši Kosmosā, sašausiet katru sastapto svešo kosmosa kuģi vai Saprātīgo apdzīvotu planētu, ja izdosies tādu atrast, jo jūs izskatāties pēc tādām būtnēm, kam raksturīga agresivitāte . .. Kas attiecas uz jūsu vairākkārt pieminēto iejaukšanos. Jūsu uzskati ir

mūslaikiem galīgi novecojuši, nelietojami . . . jums ir mānīgas ilūzijas par līdzās dzīvošanu. Tiešā saskarē, kaimiņos nonākušu indivīdu, valstu … un planētu dzīvē nepietiek ar iekšlietām vien . . . Mūsdienu līmenī jau viss attiecas uz visiem. Taču es redzu, ka jūs nespējat saprast mūsu argumentus.

— Ejiet pie velna ar savām plātīgajām deklarācijām! Iedomāsies vēl, ka mēs ņemam galvā tādus vardes ar periskopa acīm!— Un Franss Guāns pielēca pie «Vairodziņa», pacēla roku, lai sadragātu tā apvalku, un tai pašā mirklī nokrita nesamaņā.

— Hm . . . hm . .. Ļoti žēl . . .— Pirmo reizi gadījās, ka Zun-te-mi meklē vārdus. — Man tiešām žēl, ka nonāca tiktāl. Bet es taču skaidri pateicu, ka mūsu noteikumi aizliedz izslēgt «Vairodziņa» minimālo aiz- sargstarojumu. Starojums automātiski koncentrējas uz to, kurš pārkāpj robežu, un atņem tam samaņu uz vairākām dienām . . . Mums grūti saprast, kāpēc visvienkāršākās, smieklīgi primitīvas un skaidri aptveramas patiesības zemiešiem jāstāsta tik daudz reižu. Man drausmīgi žēl, ka tas notika tieši ar jūsu kolēģi. Mēģiniet no šā gadījuma izlobīt kādu labumu. Jūs varējāt pārliecināties, ka mēs nerunājam tukšu, lai cik neticama un nereāla var likties mūsu rīcība. Ticiet man, ka mūsu bāze, kas riņķo netālu no Zemes, tikai vienu reizi apbrauktu Zemei apkārt ar maksimāli ieslēgtu starojumu un izdzēstu visu organisko dzīvību. Nogalinātu ikvienu dzīvu organismu. Vai'jūs varat sekot?

Atbildēja tikai Lefevrs un Alstens, pārējie mēmi klusēja. It kā šis negribēti minētais zunu visvarenības piemērs būtu bijis pārlieku baisms. Zun-te-mi laikam kaut ko nojauta, jo turpināja tā:

— Atkārtoju, man ļoti žēl, ka jūsu kolēģim vajadzēja tā samaksāt par savu karstgalvibu, par iedegu- šos naidu pret mums. Lūdzu, kad iesiet projām, aizvediet viņu uz slimnīcu, līdz tam lai atpūšas tepat. . .

— Man ir jautājums,— ieteicās kāds pavecs vīrs. — Vai jūs nebaidāties, ka Zemes izlūkdienests var nopeilēt un iznīcināt jūsu lidaparātiņus, kas šaudās pa atmosfēru?

— Dabiski, mēs ņemam vērā šo iespēju kā reālas briesmas … Es jau pieminēju mūsu zaudējumus kosmiskās ēras sākumā, taču zinām, ka pētījumi un zinātne vienmēr ir saistīti ar upuriem. Vienmēr ir mocekļi. Tieši tāpēc mūsu akcijas ir pārdomātas, mūsu līdzekļi — vispiemērotākie. Un mēs vienmēr — daudzas reizes — līdz pēdējai iespējai brīdinām mūsu atklātās Saprātīgās būtnes. Mēs zinām elastības un pacietības vērtību, gaidītprasmes vērtību. Tāda ir arī mūsu taktika pret jums. Tātad mēs rēķināmies ar briesmām . . . Taču pirmkārt… Ja mēs paši negribam rādīties, tad zemieši mūs neredz un viņu radari mūs nejūt. Mēs spējam mums tēmētus šāviņus just un iznīcināt jau trajektorijas sākumposmā. Taču nākamajā mirklī mēs sagrausim objektu, kurš raidījis šāviņu . . . Lūdzu, izba- zūnējiet to

pasaulē! Un, ja tomēr izdotos sašaut kādu no mūsu satiksmes līdzekļiem, tad nu jums ir apjēga, ka varat man ticēt, atbilde būtu šausmīga. Ceram, ka tiktāl nenonāksim. Mums nav nolūka draudēt vai šantažēt. Mēs tikai gribam darīt kaut ko, lai zemieši nāktu pie prāta. Savā sūtībā un rīcībā mēs vienmēr pakļaujamies Kosmosa likumiem. Es atvados. Ļoti lūdzu jūs, palīdziet mums glābt Zemi un cilvēci. Uzpuriniet slinkos … Ja kādam no jums kādreiz var rasties vajadzība runāt ar mums, tad to varēsiet ar Jana Ālstena vai Pjēra Lefevra starpniecību. Es taču varēšu saviem kolēģiem ziņot, ka jūs gribat palīdzēt, vai ne? Paldies. Vēl kaut kas, Pjēr… Padomājiet, ka jūs uz «Vairoga» gaida ārste Zun-tan-to. Kad atsūtīt pēc jums?

— Man jānodod nākamā informācija, pēc tam . . .— Lefevrs atbildēja.— Varbūt rīt, ja jūs'ielūgsiet uz domu apmaiņu arī Janu.

— Mēs tagad negribētu nolaupīt Marijai Janu,— Zun-te-mi paskaidroja. — Un viņa personiska klātbūtne patlaban nav nepieciešama, mēs taču varam runāt

pa minicentu. Mūsuprāt, arī tas ir daudz, ko jūs te lejā paveiksiet saziņā ar mums . . .

— Piekrītu, — sacīja Jans Ālstens.— Mums jāuzsāk vēl nebijusi akcija. Ja visi klātesošie mums pievienojas. Vai varam rēķināties ar jums, mani kungi?

Vienbalsīgais «jā» bija visai uzmundrinošs, nakts viesi aizgāja tiešām labā noskaņā un aizveda līdzi nesamaņā guļošo Fransu Guānu.

Zun-te-mi mazajā kabīnē, sevī noslēdzies, klusēja pusaizvērtām acīm. Ne vārda nebilzdams, viņš nogaidīja, līdz paliek tikai mājinieki un Marija apgulda Hansu, tad sacīja:

— Es būšu pavisam atklāts, kā to mēdz uzsvērt pie jums, mani draugi. Es sāku par jums brīnīties… par organizācijas biedriem… par visām Zemes domājošām .. . Saprātīgām būtnēm, kam piemīt sirdsapziņa. Jūsu pasaule ir tik nomācoša, kā jūs spējat to izturēt? Varu izpaust, ka man nebija viegli «Vairoga» padomē izcīnīt Mierīgas akcijas turpināšanu. Pierunāt mūsu galveno ieročzini vēl pagaidīt. Ari pats komandieris Zun-te-lu jau šaubās, vai šai gadījumā ir bijis pareizi izvēlēties Mierīgu akciju. Jo Zemes Saprātīgie aizritējušos mēnešos mums ir sagādājuši tik neapjaušami daudz pretargumentu… Un pēdējās divās dienās vēl vairāk . . .

— Ja jūs vēl zinātu to, ko mēs, mīļais draugs,— Jans Ālstens sacīja,— Cilvēku cilts gaišākie gari jau pirms diviem vai divarpus tūkstošiem gadu tikpat skaidri kā mēs redzēja bioloģiskās būtnes — cilvēka labās un sliktās īpašības, sabiedrības kopuma kaites un kas būtu darāms . . . Priecājos, ka tu, Zun-te-mi, stāvi mums līdzās!

— Ja daktere nebūtu palīdzējusi, tad mēs joprojām tur augšā strīdētos…— zuns bēdīgi sacīja.— Vēl Pjē- ram kaut kas … Es pirmīt

nepateicu. Zun-tan-to tevi, Pjēr, gan gaida, taču «Vairoga» padome pagaidām neatļauj eksperimentu. Aizliedza. Mūsu akcijas pirmo divu dienu notikumi ir pavairojuši šaubas . . . Tādā ziņā, vai Zemes Saprātīgos būtu vērts hibridizēt ar zuniem. Ka neienesām Kosmosā neaprēķināmas īpašības, mežonīgus, postošus instinktus. Tā izlēmām par lielām sāpēm Zun-tan-to. Taču mūsu draudzīgais ielūgums jums abiem paliek spēkā. Manuprāt, jūs tik labi ietekmējat manus kolēģus, ka jau Miera akcijas dēļ vien būtu

5 513

vēlams, ka jūs rit vai parit mūs apciemojat . . . Marij . . . Jans atkal pieder jums. Domāju, ka zinu, kā jūs gaidāt šo bridi. Nesarkstiet, mēs priecājamies kopā ar jums. Uz redzēšanos, draugi! —«Vairodziņš» viegli kā taurenis izslīdēja pa vaļējām durvīm, un nakts aprija dīvainas, mīlamās Būtnes augumu.

Marija un Jans nespēja vien nopriecāties viens par otru, beidzot viņi varēja iet uz Marijas istabu. Jans tūlīt pamanīja pārmaiņas, istaba atkal bija pārburta par seno, kopīgo guļamistabu. Pie tādas slodzes vēl noņemties ar pārkārtošanu, kā šī sieviete ir strādājusi! Un viss iekārtots tieši tāpat kā senāk. Uz Jana naktsgaldiņa tās pašas grāmatas, ko viņš bija šķirstījis pirms lielā piedzīvojuma, ari daļa žurnālu bija tur. Marija nebija aizmirsusi, ka Jans prot novērtēt atsevišķas stundas un minūtes, ka viņa vislielākā aizraušanās un vislabākā atpūta ir rūpīgi izraudzītas literatūras lasīšana. Protams, no istabas bija nozuduši tik briesmīgi ilgu laiku vajadzīgie ratiņi, zāļu kārbiņas, pudelītes, visi smaga slimnieka dienišķie atribūti. Arī uz Marijas naktsgaldiņa atkal bija sen malā noliktās medicīnas grāmatas, Jans no pirmā acu uzmetiena pazina oranžo kladi, kurā Marija, gatavodamās doktora disertācijai, bija atzīmējusi pēkšņas idejas un novērojumus. Kad skatiens atgriezās pie Marijas, Jans pēkšņi sievas pozā un sejas izteiksmē saskatīja skurbu laimi.

— Redzi, Jan!—Marija sacīja un, pacēlusi rokas, pagājās uz priekšu baleta solī.— Ar mani ir noticis brīnums! Man pateica: celies, Marij, un staigā! Un kopš tā brīža es dzīvoju pastāvīgā reibumā, jo izbaudu sava auguma katru veselīgu kustību, katrs solis man rada vēl nekad neizjustu brīnišķu prieku.

— Un es priecājos kopā ar tevi, Marij! — Jans Alstens atsaucās, ašā apskāvienā piekļāva sievu sev klāt, paķēra uz rokām, apgrieza riņķī, nolaida zemē, tad nepacietīgi kā senāk norāva viņai visas drēbes; tur viņa stāvēja visā savā kailumā, visā bijušā daiļumā. Caur izplestiem redzokļiem viņš tvēra un iesūca sevī šo sen nebaudīto ainu, tad steidzīgi nometa drēbes arī pats.

Šo nakti Jana Ālstena nams vadīja pilnīgā mierā un priekā, neviens ģimenes loceklis nebija domājis, ka reiz to sagaidīs.

Negulēja tikai Pjērs Lefevrs otrā stāva viesistabā. Viņš nejuta

nogurumu un domāja — ja jau iepriekšējo

nakti izticis ar pāris stundām miega, tad varēs iztikt arī tagad. Tātad viņš strādāja, bez mitas diktēja savai redakcijai jaunās ziņas par preses konferenci šai namā, par zunu lēmumiem. It visu viņš papildināja ar saviem komentāriem, katrā teikumā bija jūtama zinoša, pašpārliecināta cilvēka orientēšanās māka un izpratne. Ap četriem rītā visu pabeidzis, viņš juta atvieglinājumu. Nu vairs neviens nevarēs apstrīdēt, ka Pjērs Lefevrs ir Kaut kas! Un vēl panākumi, kas viņu gaida! Arī ar tiem viņš varēja pamatoti rēķināties, jo bija kļuvis par vēl nebijušas vēsturiskas drāmas aktīvu dalībnieku un netaisījās neko laist garām.

Sās nakts mieru krietni agrāk nekā parasti pārtrauca neaptverams notikumu uzplūds. Skaidrāk izsakoties, no pasaulē izlidojušiem ziņojumiem par dīvaino preses konferenci sakāpinātā ziņkāre jau agrā rītā dzina uz visā pasaulē pazīstamā zinātnieka māju gan viņa kolēģus, gan lajus. Bija daudz tādu, kas pēc pusnaktī uzsāktajiem ārkārtējiem radio un televīzijas raidījumiem nevarēja gulēt, un daudzi no viņiem devās uz nu jau slaveno pilsētas rajonu, uz Jana Ālstena ielu.

Jana Ālstena māju par laimi visiem, kas tanī atpūtās, stingri apsargāja vakarā nostādītās policistu un karavīru patruļas. Žurnālisti varēja sacīt, ko vien grib, varēja rādīt avīžu, radio un televīzijas korespondentu apliecības, patruļnieki, ne aci nemirkšķinādami, atkārtoja, ka nevienu nelaidīšot slēgtajā teritorijā, kamēr nebūšot ģenerāļa Groningena pavēles. Pat tās pašas ielas iedzīvotājus, kas nāca mājās pēc pusnakts, viņi laida cauri kordonam tikai pēc stingras dokumentu pārbaudes un pārmeklēšanas, bet svešu nevienu.

Taču sensāciju saoduši žurnālisti ir tāda ļaužu šķira, kuras spītīgā neatlaidība ir apbrīna vērta. Abos ielas galos apturētie reportieri cits aiz cita virzījās tālāk pa apkārtējām ielām, lai lauztos cauri dārziem un maziem parkiem un tā tiktu uz Jana Ālstena māju. It visur ceļā stājās patruļas. Mājas telefons neatbildēja, tāpēc viņi cits pēc cita pa miniraidītājiem modināja galvenos redaktorus un prasīja, lai tie palīdz tikt cauri kordonam.

5*:*

Pulkstenis bija puspieci, kad ģenerāļa Groningena guļamistabā ieskanējās videofona signāls. Tāds steidzīgs izsaukums nakts laikā varēja nākt tikai no pretizlūkošanas centra.

131

Mēs jau diezgan labi pazīstam Groningena kungu un varam būt pārliecināti, ka viņš, pat tikko uzmodināts, jau vienā mirklī attapās un pēc trešā zvana ķēra klausuli. Viņa balsī nebija manāms miegains sapīkums.

— Klausos! — ģenerālis militāri atsaucās.

— Atvainojos par tik agru modināšanu,— taisnojās dežurējošais

pretizlūkošanas centra virsnieks,— taču es vairs nevaru turēties pretim avīžu, radio un televīzijas vadītāju uzbrukumam.

— Kas ir noticis?

— Viņu līdzstrādnieki jau pirms divām stundām devušies uz Jana Ālstena māju, bet pie kordona apturēti.

— Pēc manas pavēles! Ko viņi no manis grib?

— Lai jūs esot tik laipns un atceļot aizliegumu. Lai ļaujot reportieriem iet pie Jana Ālstena, tā ka profesors un viņa franču kolēģis, ja vēlas, varētu sniegt sīkākus paskaidrojumus… Gaidu jūsu rīkojumus, ģenerāļa kungs.

Nu Groningens pa īstam saskaitās.

— Stulbi ļautiņi, man jāsaka! Vai viņi apjēdz, kas ir takts un iejūtība? Paši nevar palikt mierā, bet nebūtu vismaz traucējuši citus! … Vispār vai Ālstena ģimene jau ir nomodā?

— Pilnīga tumsa, ģenerāļa kungs.

— Un šitie grib, lai es viņus rauju ārā no gultas? . . . Nekā nebija! Līdz septiņiem nekādā ziņā. Pēc tam varēs iet cauri kordonam. Tikai ar žurnālistu apliecībām. Pie Ālstena mājas nostādiet īpašu sardzi, un bez mājinieku atļaujas nevienu nelaist iekšā! … Vai skaidrs?

— Sapratu, ģenerāļa kungs!

— Prā-tī-ga-pa-vē-le … pateicos par iejūtību,—sacīja Groningenam jau pazīstamā mehāniskā balss.

— Tātad jūs patiesi novērojat mani, kā solījāt,— ģenerālis konstatēja pilnīgi bez pārsteiguma.— Un sakiet — vai jūs kopš tā laika tur dežurējat virs mums? Un nemaz neesat gulējis?

— Es nomainīju kolēģi Drūmo, mans kungs… Mans vārds ir Zunte-mi, esmu kosmopsihologs. Viens no «Vairoga» Miera akcijas vadītājiem…

— Kaut man būtu tādi darbinieki, kas visu redz, visu dzird, visur ir klāt! — Groningens ar neviltotu atzinību nopūtās.

— Ņi. .. ņis … ņa . . . Zunu vārdā pateicos par komplimentu . . . Ir jau īpaši vērtīgi cilvēki arī pie jums. Kaut gan ne jūsu pakļautībā. Piemēram, profesors Jans Ālstens . . .

— Kā tad! Ko es ar tādu slavenību iesāktu! Šie zinātnieki pat nesagaida Nobela prēmiju, viņi jau pēc pirmā zinātniskā darba paceļ degunu un tādus kā mūs uzskata par muļķapauriem!

— Ja jūs tā uzvedaties, ģenerāli. Runāsim nopietni! Mēs jūtam, ka gaisā patrulē neparasti daudz izlūkošanas lidmašīnu. Varbūt meklē mūs? Vai tas nenotiek pēc jūsu pavēles?

— Es esmu pretizlūkošanas priekšnieks, nevis aviācijas komandieris! Tomēr domāju, ka notiek parastie manevru lidojumi, citādi es par tiem kaut ko zinātu.

— Tad, lūdzu, tūlīt piezvaniet attiecīgajam kolēģim. Mēs draudzīgi iesakām pārtraukt izlūkošanu, kas vērsta pret mums. Pēc visas gūtās pieredzes jums būtu jāzina, ka līdz šim mēs esam Zemei tuvojušies tikai ar draudzīgiem nolūkiem, ar vēlēšanos palīdzēt. Taču, ja kāds iznīcinātājs, mūs neredzēdams un nejuzdams, triektos virsū

kādam no mūsu lidaparātiem, tad tas nogāztos brītiņu pirms iespējamās sadursmes.

— Jūs to notrieksiet?

— Tas nebūs vajadzīgs. Mēs, izmantojot automātiski pret uzbrucēju koncentrētu staru kūli, apturēsim dzinējus, tieši tāpat kā vakar jūsu pilsētā noslāpējām Teroristu tresta autorobus. Vai varētu būt iespējams, ka jūs to nezināt?

— Zinu, tomēr ir milzu atšķirība starp mazu automašīnu un modernu iznīcinātāju!

— Tikai jūs domājat, ka ar šo nieka atšķirību var lepoties. Es tomēr ceru, ka jūs neriskēsiet ar tādu iznīcinātāja avāriju. Ja nevēlaties tieši eksperimentēt.. .

Groningens klusām kaut ko norūca, tad sacīja:

— Tomēr tas ir pār mēru dīvaini! Jūs vēl pūlaties iestāstīt, ka šāda jūsu rīcība esot draudzīga! Suverēnas valsts augstākajai militārajai vadībai uzstādāt īstu ultimātu!

— Ak, ģenerāli, mēs sen vairs nelietojam tādus skaļus, absolūti liekus vārdus. Un cilvēku tik ļoti iemīļotās bezgalīgās vārdu kaujas, mūsuprāt, neved pie mērķa. Tās ir Saprātīgas būtnes necienīgas, vai jums tā nešķiet? Tas ir lieki, jo kāda no jūsu lidmašīnām var krist, kamēr jūs te kavējat laiku ar liekām runām.

— Vai tad mūsu gaisa teritorijā ir vairāki jūsu lidaparāti?

— Jā… Tātad — vai jūs rīkosieties? Atbildiet, lūdzu!

— Vai jūs par to jau esat ar kādu runājis?

— Jūs esat pirmais. Tā kā jūs jau mazliet mūs pazīstat. Tātad . . .

— Labi, es rīkošos. Es ceru, ka jūs, ja vēlaties, noklausīsieties mūsu sarunu, tad man nevajadzēs jūs īpaši informēt.

— Jūs, ģenerāli, domājat pareizi. Lūdzu, rīkojieties pēc saviem uzskatiem. Un nekavējoties . . . Pateicos.

Groningena darbība nākamās pusstundas laikā patiesi novērtējama atzinīgi. Viņš izsauca, tas ir, uzzva- nīja no miega aviācijas virspavēlnieku, pēc tam aizsardzības ministru, beidzot pašu ministru prezidentu. Ikvienu no viņiem īsi informēja par jaunākajiem notikumiem. Pēc šiem telefoniskajiem rīta dialogiem patrulējošie iznīcinātāji cits pēc cita atgriezās uz zemes, un ministru prezidents izziņoja jaunu ārkārtēju priekšpusdienas apspriedi pulksten deviņos, kas šai zemē vēl ir agrs rīts. Uz apspriedi obligāti bija jāielūdz profesors Jans Alstens.

Televīzijā un rīta avīzēs sniegtā informācija par naktī notikušo preses konferenci arī otras zemes valdību rosināja pieņemt tādu pašu lēmumu, viņi aicināja Pjēru Lefevru.

Daudzu tūkstošu gadu pieredze apliecina: ja no augstiem priekšniekiem kaut ko vēlas Vienkāršs pilsonis, tad viņi nesteidzas, tad viņi pacietīgi gaida stundām, dienām, dažreiz pat gariem gadiem ilgi,

toties, ja viņiem kāda iemesla dēļ kāds vajadzīgs, tad ir Svarīga lieta, ko nedrīkst novilcināt ne mirkli, vienalga, diena vai nakts. Tāpēc tieši ministru prezidenta lietvedis pārkāpa Groningena noteikumu un ceturksni pēc pieciem uzmodināja Alstenus no vissaldākā miega.

— Būšu precīzi, mans kungs . . . bet vai jūs nevarējāt pagaidīt līdz septiņiem? — vaicāja Jans Alstens.

— It kā jūs, profesora kungs, nezinātu, ka tas ir izņēmuma gadījums, ja kādu pēdējā brīdī izsauc uz ministru padomes ārkārtēju sēdi. Jums droši vien vēl jāgatavojas, jūs jau zināt, par ko.

— Jā, zinu, visu labu!—Alstens nikni atcirta un nometa videofona klausuli.

Pēc brītiņa uzmodināja ari Pjēru Lefevru, kas gulēja otrajā stāvā, viņam lūgumu nodeva Zun-te-mi, kurš sekoja notikumiem Parīzē.

Pēc stundas ceturkšņa visi bija kājās. Klāra rosījās pa virtuvi, un pēc nepilnas pusstundas visi satikās hallē. It kā to vien gaidījis, no Lefevra minicenta viņus uzrunāja Zun-te-mi:

— Abas valdības sasauc ārkārtējas sēdes, un mēs te redzam iespējas tālāk virzīt mūsu kopējo pasākumu . . . Jan un Pjēr . . . Varbūt jums izdosies pārliecināt ministrus, lai jūsu valdību pārstāvji Pasaules organizācijā panāktu Miera akcijas iekļaušanu darba kārtībā . . .

— Tu nepazīsti šos varasvīrus! — Lefevrs atbildēja.— Ikviens no viņiem jūtas esam pasaules mēroga prāts, kaut arī es tādam neuzticētu vadīt pat vienu apgabalu vai pilsētu.

— Jūs paši taču viņus ievēlat, vai ne? Ņi . . . ņis . . . ņa. . . Vēsu prātu, Pjēr, nekā tu nepanāksi, ja tā iekarsīsi Augsto vīru klātbūtnē. Prātīgi, ar taktiku . . . Pārliecinoši . . . Un nebaidieties, es uzmanīgi sekošu abu sēžu gaitai. Minicentus noteikti ņemiet līdzi! Vajadzības gadījumā arī es piedalīšos sēdē. Un vēl . . . Jūs varbūt nezināt, ka jau kopš trijiem apkārtējās ielās gaida vairāki simti žurnālistu. Groningens gan ir paredzējis kordonu noņemt septiņos, bet labāk būs laikus tikt visam pāri, lai jūs varētu mierīgi gatavoties šāsdienas galvenajam uzdevumam . . .

— Tātad pieņemsim viņus ātrāk,— Jans Alstens sacīja.

— Iesaku tā, Jan. Varbūt viņiem pietiks ar ziņu par abu valdību steidzamām sēdēm un jūsu piedalīšanos tajās. Ja vēl kas interesēs, tad es varēšu palīdzēt. Ieteicu nelaist viņus ne mājā, ne dārzā. Satilps ielā, kuru Groningens joprojām turēs satiksmei slēgtu. Manuprāt, vajadzēs ieslēgt minicentu un rokaspulksteņu aizsargstarojumu . . .

Zun-te-mi bija pārliecināts, ka nu par visu ir domāts, taču nākamajās pāris stundās dabūja zināt, cik īpatnējs cilvēku cilts novirziens ir žurnālistu armija, kas medī ko īpašu.

Ministru padome pēdējās četrdesmit astoņās stundās sanāca otru reizi, un šās sēdes darbakārtiba un norise krasi atšķīrās no iepriekšējās. Nav nekāds brīnums, vēl nekad nebija vajadzējis

apspriest, kā uzņemt Svešiniekus, kas ieradušies no tālīnas Kosmosa planētas, un vai var tos ņemt nopietni.

Pirms izšķirošās apspriedes Janam Ālstenam bija jāpierāda, ka patiesi eksistē tādi K-2 dēli, ka viņu ekspedīcija riņķo ap Zemi un ka viņi par mums zina neticami daudz. Multifons, minicents, zunu zinātnieku fotoattēli it kā vēl nepārliecināja lielāko daļu valdības locekļu, viņi arī izteica savas domas. Pirms Ālstens spēja atbildēt, ieskanējās minicents:

— Ja-at-ļau-siet-ma-ni-kun-gi … tad atbildēšu es, aizstādams draugu Janu Ālstenu. Esmu Zun-te-mi… Zemes cilvēku draugs, kurš mūsu ekspedīcijā ierosināja Miera akciju, kas nepieciešama, lai glābtu Zemi. Esmu viens no akcijas vadītājiem. Apejot sīkākus jautājumus, pateikšu vēl tik daudz: es jūs redzu un dzirdu, uzmanīgi vēroju jūsu diskusiju kopš paša pirmā mirkļa. Lai izkliedētu jūsu šaubas, es varētu minēt vēl citus pierādījumus, taču man vairs nav laika. Tas pats man jāpasaka otrai valdībai, kam ir sēde reizē ar jums . .. Jan … Ja nospiedīsi mazāko četrstūraino pogu, kuru lieto sīko aparātu enerģijas uzlādēšanai, tad foto- lēcā redzamais attēls ir projicējams uz sienas. Vēlams telpu aptumšot.— Daži pielēca kājās un aizvilka žalūzijas, tūdaļ uz sienas parādījās attēls.— Paldies par palīdzību, mani kungi. Kā jūs redzat, tā ir viena no Ūnijas militārajām bāzēm. Mūsu ekspedīcijas komandieris Zun-te-lu patlaban brīdina Ūnijas attiecīgās personas, ka viņu slepeni organizētā pretakcija ir veltīga. Izmantojot minicentu, arī jūs būsiet sekojošā notikuma liecinieki. Saņemsiet atbildi savai neticībai … Jan, vai attēls ir skaidrs? . ..

— Jā, draugs, izcili labs.. Vai tu domā, ka būs vajadzīga nopietna pretestība?

— Tas nav atkarīgs no mums. Tūlīt redzēsiet komandieri Zun-te-lu. Labāk uzklausiet viņu!

Pāris mirkļus ekrānu aizņēma zunu zinātnieka seja, palielinājums vēl pastiprināja neparastās sejas dīvainību. Taču nebija laika analizēt redzēto, jo Zun-te-lu sāka runu:

— Jūs, mister Ādams, esat Ūnijas kara ministrs? Lūdzu, atbildiet!

Visvarenais zunu televīzijas attēlu kombinētājs deva iespēju skatīt pārsteigto Adamsa seju, kā viņš, pie rakstāmgalda sēdēdams, blenž mazajā videofona ekrānā.

— Jā, es . . . Bet kas esat jūs ar tik ērmīgu mehānisku balsi? Un kā jūs vispār varat zināt manu slepeno numuru? Kā jūs tikāt uz līnijas?

— Tūlīt jūs, mans kungs, pārliecināsieties, ka mēs zinām vēl daudz vairāk. Atbildu uz jūsu jautājumu. Jūs būsiet lasījis un dzirdējis par K-2 ekspedīciju, kas riņķo ap Zemi . . . Esmu tās komandieris Zun-te-lu. Raidām manu attēlu, lai jūs mani redzētu. Pētījiet vien, mans kungs. Taisnība, zuni nav tik stalti, braši puiši kā jūs, toties Zemes zinātnei esam par divdesmit tūkstoš gadiem priekšā. Šonakt es

apspriedos ar jūsu prezidentu, jums tas droši vien ir zināms.

— Jā, turpiniet!

— Kāpēc es meklēju jūs? Pirms brītiņa uzrunāju «Lielās prērijas» militārās bāzes komandieri, lai pārtrauc gatavot bruņotu kuģi palaišanai kosmosā . . . To, kuram ir uzdevums atrast mūsu kosmoskuģi un mūs iznīcināt.

— Kur jūs to esat ņēmis? Jūs esat to izdomājis, mans kungs!

— Nē, mister Ādams. Es pats klausījos, kad jūs šorīt pussešos devāt pavēli «Lielajai prērijai» gatavot startam «Stara» tipa militāru kosmoskuģi. Patlaban es savā ekrānā redzu, ka apkalpe — četri kosmonauti — gatavojas iekāpšanai. Lūdzu, mister Ādams, mums nav ne laika, ne patikas noņemties ar jums ierastajām bezgalīgajām, neauglīgajām diskusijām. Mēs abi zinām, par ko ir runa . . .

— Vai jūs beidzot neapklustu? Es netieku pie vārda!

— Nē, pa to laiku jūsu kuģis izbrauks, un tad mums vajadzēs to iznīcināt gaisā kopā ar apkalpi. Nespiediet mūs to darīt! Lūdzu, tūlīt apturiet «Stara» palaišanu!

— Bet es taču saku, ka tā ir tikai jūsu fantāzija!

Pēc maza brītiņa Zun-te-lu turpināja:

— Man ļoti žēl, mans kungs, ka jūs neņemat vērā līdz šim gūto informāciju un domājat, ka ar mums var tā rotaļāties … Vadāt arī mūs aiz deguna, kā esat paraduši darīt cits ar citu. Tad mums jārīkojas pašiem. Jūs par piemiņu dabūsiet trešās pakāpes nervu šoku un pāris dienu pagulēsiet.

Atskanēja nejēdzīgs brēciens, vienu mirkli varēja redzēt uz galda sabrukušu cilvēku. Tūlīt mainījās darbības vieta, uz sienas parādījās stalta auguma virsnieks, kas pa kabineta logu raugās uz kādu aerodromam līdzīgu laukumu.

— Ģenerāli Vatson, es vēlreiz meklēju jūs . . .— Jau pie pirmās skaņas staltais vīrietis pagriezās, viņa seja bija manāmi satraukta un bāla.

— Tātad jums nav izdevies runāt ar kara ministru?

— Izdevās, taču arī viņam šķita, ka pret mums var izturēties nenopietni … Es viņu aizmidzināju uz pāris dienām. Pēdējo reizi lūdzu jūs, «Lielās prērijas» komandieri, apturēt «Stara» palaišanu.

— Es jau teicu, ka bez pavēles nevaru to darīt. Esmu karavīrs — un kamēr nav citu norādījumu no augšas! . . .

— Ļoti žēl. Zemes Saprātīgie mūs pārsteidz. Kāpēc jums tik daudz reižu vajag atkārtot to, kas ir skaidrāks par skaidru? Kā šķiet, mums vajadzēs ķerties pie pirmās lielāka apjoma demonstrācijas Zemei. Lai pēc tam jūs runātu ar mums tik nopietni, kā pieklājas un kā vajag. Tā kā vairs nav laika runāt ar pašu prezidentu, tad mēs tūlīt paralizēsim visus, kas uzturas jūsu bāzē. Dabiski, ka arī jūs . . .

— Protestēju! To jūs nedrīkstat! Jūs nevarat bez ieganstа sākt

uzbrukumu pret militāri visvarenāko valsti uz Zemes! Tas taču ir kara pieteikums! Tam būs neaprēķināmas sekas attiecībā uz jums!

— Jums nav pat nojautas, ko mēs varam. Mēs esam fiksējuši visas sarunas par «Stara» uzdevumu. Es varētu jums atskaņot jūsu paša izteikumu, taču nevaram kavēt laiku. Es atvados, jūs pāris dienu pagulēsiet kādā klīnikā. Nu! Pēdējais mirklis, vai nav ko teikt?

— Bez pavēles neko nevaru darīt, mans kungs!

— Ko jūs vēl varētu darīt? Izvairīties no sava personāla paralizēšanas, ja pavēlētu visiem tūlīt atstāt «Lielās prērijas» teritoriju. Un aiz sētas gaidīt, kas notiks pēc tam.

— Jums ir gluži tikpat grūta uztveres spēja, kādu pārmetat mums! Kā jūs varat pieprasīt no karavīra ko tādu? Nepildīt augstākās virspavēlniecības rīkojumu.

— Zēl . . . Tad mēs iemidzinām «Lielo prēriju» . . .

No mazā aparāta atskanēja dažas neizprotamas skaņas, droši vien grūti tulkojamā Zun-te-lu komanda, pēc tam bāzes skati, spēji mainīdamies, ļāva redzēt, ka cilvēki sabrūk tieši tur, kur neatvairāmais trieciens tos trāpījis, un pēc dažām konvulsīvām kustībām paliek nesamaņā guļoši zemē, gaiteņos, dispēčerzālēs, sēdekļos.

Ministri ap Janu Alstenu kā pārakmeņoj ušies blenza skatos, kas mainījās uz sienas, efekts patiesi lika aizrauties elpai.

— Šausmīgi! — noteica Groningens. — Neticami . . . Es, būdams karavīrs, protu novērtēt tāda staru ieroča spēku! It īpaši ja tēmējums patiesi ir no piecdesmit tūkstošu kilometru attāluma . . . Onijas visjaunākie lāzerieroči salīdzinājumā ar ko tādu ir tikai Bībeles Dāvida linga!

Prezidents Van Lēvs aizkūpināja pīpi un sacīja:

— Nepārspīlējiet, Groningen! Bīstami būtu, ja mēs zaudētu galvu.

— Vēl vakar es par «Jana Ālstena draugiem» domāju tāpat, taču šie skati … tie biedē!

— Taču zunu nolūks nav biedēt, — iebilda Alstens.

— Ak nē-e?— jautāja Van Lēvs.— Kāds tad ir viņu nolūks, mīļais profesor, apskaidrojiet taču mūsu prātus!

— Vai lai atkārtoju to, ko visi jau zina? Manuprāt, ir tikai viena iespēja: valdībām vajag nopietni uzklausīt zunu lūgumu.

— Tas būtu? — tincināja Van Lēvs.

— Mums jāizbeidz, mums jāuzveic cilvēku cilts pašapdraudes briesmas un vispārīgā bīstamība, — Jans Ālstens atbildēja.— It īpaši pēdējā spiež zunu ekspedīciju iejaukties. Fakts ir tāds, ka cilvēces zinātniskais līmenis jaunā bruņojuma ziņā apdraudēs pārējo planētu Saprātīgās būtnes. Ja viņi izlaidīs kosmosā mūsu kuģus.

— Profesor! Kur jūsu draugi smeļas šo nepamatoto apsūdzību.

— No cilvēces vēsturē līdz šim reģistrētajiem 18 463 kariem, no

nebremzējamās noziedzības un terorisma, kas mūsdienās jau paralizējis vairākas valstis. Un zināšanas par jaunajiem ieročiem, ar kuriem apgādāts pēc diviem gadiem palaižamais kosmiskais kuģis.

— Kā gan ziņas par tiem varēja nonākt jūsu tālīno draugu rīcībā? … — Groningens jautāja, nemaz neslēpdams savas aizdomas.

— Vai gan pēc visa pieredzētā man vēl jāskaidro zunu ekspedīcijas iespējas?

— Tās būtu veltīgas pūles, draugs Jan,— minicentā ierunājās Zun-te-mi. — Nu tad… kā mēs dzirdam no jūsu abām sanāksmēm augstā līmenī, no jūsējās un mūsu drauga Pjēra tautiešu sapulces, mums patiesi vajadzētu zaudēt dūšu . . . Tomēr mēs esam rēķinājušies arī ar tādu iespēju. Tagad es gribētu tikai informēt abu valdību locekļus par visjaunākajiem notikumiem. Mēs paziņojām Onijas vadībai, ka var vest uz slimnīcu cilvēkus, kas «Lielajā prērijā» guļ nesamaņā. Viņi par to nevis sacīja paldies komandierim Zun-te-lu, bet ziņoja, ka par atbildi «Vairoga» akcijai visus Onijas bruņotos spēkus norīkojuši gatavoties trauksmei. Un pēc tradicionālajiem zemiešu spēles noteikumiem šī esot bijusi tik rupja iejaukšanās, ka viņi jau esot kara stāvoklī ar mums. Tātad mums piedāvā nevis pārrunas, bet karu. Stulbeņi … Viņi taču nezina, kas notiktu, ja mēs to karastāvokli atzītu … — Pēc ilga klusuma brīža viņš turpināja: — Draugs Jan, vai tu vēl redzi kādu iespēju vest pie prāta Zemes Saprātīgos? Vai jūs ar Pjēru vēl varat kaut ko darīt?

— Patlaban gribu lūgt savu valdību, lai mani izvirza par Pasaules organizācijas delegācijas locekli, tad es varētu uzstāties sekmīgāk.

— Šķiet, ka laba ideja, bet tu laikam vēl nezini, ka Onijas valdība ir sagatavojusies šādai iespējai . . . Viņi aizliedz tev un Pjēram spert kāju uz Onijas zemes . . . Viņi gan atsaucas uz jūsu vakarējo it kā nelegālo ierašanos, taču ir skaidrs, ka vēlas novērst atkārtotu jūsu uzstāšanos Pasaules organizācijā…

— Vai tiešām jāatkāpjas ieroču priekšā? Pat domāt neuzdrošinos par Zun-lu-mo arsenālu!

— Protams, tad mums būtu jāatvadās uz mūžiem . . . Briesmīgi, Jan! «Vairoga» padome vēl nav atcēlusi Miera akciju, tātad vēl varam rīkoties. Lūdzu, dodies mājās, tur es tevi tūlīt izsaukšu. Mani kungi . . . Pateicos, ka uzklausījāt mūs. Lūdzu, ticiet mums .. . Mēs gribam palīdzēt… Kaut gan jūs vēl nespējat atzīt, ka esat nonākuši tādā stāvoklī, kad visām Kosmosa Saprātīgām būtnēm ir pienākums sniegt jums palīdzību. Kā nosaka piecpadsmitais kosmosa likums … Es jūs lūdzu noskaņot šādā garā savas Pasaules organizācijas delegācijas darbību. Ja Zeme tiks pāri šai krīzei, nākamo laikmetu ļaudis būs jums pateicīgi. Visu labu, mani kungi…

Pagāja labs brīdis, līdz visi klātesošie bija attapušies un varēja turpināt apspriedi. Van Lēvs lūdza Alstenu sīki ziņot par ciemošanos

zunu bāzē, it īpaši par svešinieku zinātnes un tehnikas līmeni. Viņus interesēja, vai šie punduri ar periskopacīm patiesi ir tik viszinīgi, kā paši apgalvo un kā izskatās attēlos par «Lielās prērijas» personāla paralizēšanu.

Nevar sacīt, ka Jana Ālstena stāstījums būtu izkliedējis visas šaubas, tomēr valdība piekrita, ka delegācijai jādod rīkojums aizstāvēt Pasaules organizācijā šo jauno viedokli. Gribētu iekļaut delegācijas sastāvā arī profesoru, taču pēc Onijas oficiālā paziņojuma negribēja kavēt laiku ar diplomātisku rakstu apmaiņu un strīdiem. Klātesošie pateicās Alstenam par piedalīšanos un apsolījās nodrošināt viņa mājas un ģimenes apsardzību. Kaut arī zunu aizsargvairoga dēļ tas bija pilnīgi lieki. Pirms Jans Ālstens gāja prom, vārdu lūdza Groningens.

— Profesor! Jūs esat pārliecinoši izpētījis agresivitātes bioloģiju, — viņš sacīja.— Jūs esat radījis agresivitātes koeficienta jēdzienu, zinātniski izstrādājis un pierādījis šo teorēmu. Jums ir bijušas iespējas jau kopš šo notikumu paša sākuma, kopš tālo svešinieku ierašanās netraucēti pārdomāt, vai mēs, zemieši, varam ticēt zuniem.

— Varam ticēt, ģenerāļa kungs! — Jans Alstens kategoriski atbildēja.— Man bija iespējams par to pārliecināties.

— Kopš kura laika un cik reižu?— Groningens neatkāpās.— Cik izmēģinājumu un eksperimentu jūs veicat, līdz kaut ko pieņemat par zinātnisku atklājumu, par jaunu teoriju?

— Parasti vajag daudz analīžu vai pieredzes, bet ir arī tādas atziņas, ko pieņemam ne tikai atkarībā no analīžu skaita.

— Un ja jūsu draugiem zuniem īstenībā piemīt tādas pašas noslieces uz agresiju kā cilvēkiem? — ģenerālis spīvi turējās pretim.— Atļaujiet atgādināt jūsu paša ziņojumu, ka jūsu apvienības delegāciju viņi veduši uz «Vairogu», nejautādami un piekrišanu negaidīdami. Gluži tāpat bez jūsu ziņas un piekrišanas, jums guļot, tika veikta izmeklēšana un apstarojumi. īstenībā mēs nemaz nevaram zināt, kā tas uz jums iedarbojās .. . Vai to mēs nevaram saukt par varmācīgu rīcību?

Profesors tikai vienu mirkli pārdomāja atbildi.

— Mani viņu paskaidrojumi apmierina, mēs patiesi būtu tikai ar pūlēm pierunājami doties šai ceļā. Mums taču nebija pat nojautas par mums tik izdevīgām iespējām.

— Turpinu savus jautājumus … Ja nu «Vairogs» ir tikai K-2 planētas izlūku priekšpostenis? Ja nu viņi, līdzko attiecīgs daudzums labi bruņotu kosmoskuģu būs aplenkuši Zemi, bez lūgumiem un pārrunām atteiksies no Miera akcijas un sāks diktēt savus noteikumus? Nu? . . . Vai līdz tam mums nevajadzētu rīkoties?

— Mūsu darbības lauks ir visai ierobežots, kā jau varējām skatīt attēlos par «Lielās prērijas» paralizē- šanu,— iebilda aizsardzības ministrs Villems Floriss.

— Viņi taču jau šobrīd var darīt ar mums visu, kas vien nāk prātā.

— Un viņu labo gribu apliecina tas, ka viņi tomēr tā nedara, — Jans Alstens sacīja. — Viņi nevis diktē, bet ludz, ieteic, meklē uz Zemes sabiedrotos, izmēģina visas mierīgās iespējas.

— Un sit mūs,— atbildēja Groningens. — Mani darīja paklausīgāku ar pirmās pakāpes nervu šoku, Teroristu trestu — izslēdzot tā galvenos vadītājus, Ūnijas valdību — ar pilnīgu slepenās karabāzes paralīzi . . . Ziniet, profesor, manuprāt, tie nav visai «mierīgi» paņēmieni.

— Taču viņi ķeras pie šiem brīdinājumiem, kas nenes Cilvēkiem bojāeju, vienmēr tikai tad, kad nav citas izejas, to jums vajadzēja pamanīt. Vai tad jūs viņus ņēmāt par pilnu, kamēr nebijāt brīdināts? Un Pasaultresta galvenos gangsterus viņi paralizēja tikai tad, kad redzēja, ka policija ļaus viņiem izbēgt, vai ne? Vai jus netikāt pašu acīm un ausīm izsekojuši līdz pašām beigām, ar kādu pacietīgu sasprindzinājumu zuni aizkavēja viņu iznīcināšanai paredzētā bruņojuma kos- moskuģa palaišanu?

— Sakiet, profesor, — Groningens turpināja.

— Pirms desmit gadiem jūs izvirzījāt savu teoriju par «nevadāmo Zemi», vēl daži jūsu kolēģi zinātnieki kopā ar jums nosoda šo laikmetu, kad sākusies cilvēku cilts pašapdraude un vispārējā bīstamība. Tagad tādus pašus secinājumus skandina negaidīti atbraukušie zuni. Tomēr sešu miljardu lielās cilvēces vairākums nedomā tā. Kāpēc jus brīnāties, ka politiķi un karavīri, kas atbild par savas tautas likteni, nevar jums piekrist? Un vēl mazāk var piekrist nepacietīgi straujajiem, uzmācīgajiem zunu draugiem.

— Pie-do-ša-nu, ka traucēju jūsu iemīļoto laika kavēšanu, kas var ieilgt līdz rītrītam un turpināties vēl simt gadu … — viņus pārtrauca Zun-te-mi.— Ģenerāli! Jūs taču negribat, ka jūs atzīst par aprobežotu? Jūs taču visumā zināt atbildes uz jūsu jautājumiem. Jūsu skatījumā mēs esam nepacietīgi, to mēs saucam par atklātu valodu . . . Mums nepatīk runāt riņķī un apkārt, melot, pat tad ne, ja mēs vēl nezinām īsto patiesību … Ja esam patiesību uzzinājuši, tad tas būtu divkārši smieklīgi . . . tas būtu bērnišķīgi, vai ne? Kā redzams, lielais attālums, kas mūs šķir, izpaužas arī mūsu intelektuālā darbībā . . . Jan . . . Vai nav žēl zaudēt laiku ar šādu mēles kulstīšanu?

— Pardon, Zun-te-mi kungs! — Groningens sauca. — Nupat jūs minējāt atklātību. Un ja es tagad sacīšu tā: vai jums neliekas, ka patlaban apliecināt mūsu aizdomas, ka esat kaut kādā ceļā pakļāvuši savai ietekmei profesoru Alstenu un viņa biedrus? Jūs taču nupat mūsu klātbūtnē komandējāt pasaulslavenu zinātnieku!

— Atkal jūs, mans kungs, maldāties. Profesora Ālstena draudzība man ir pagodinājums, un es viņu jau tik labi pazīstu, ka zinu: viņš

nekādā ziņā jūs nespētu aizvainot ar tādiem vārdiem, kādus pelnāt par nevajadzīgo pļāpāšanu . . . Tātad es gribēju viņu glābt no šā stāvokļa. Taču lai viņš bauda jūsu pacilājošo sabiedrību un dziļdomīgo ideju pārkulšanu, kamēr vien viņa nervi iztur… Beidzu, kungi! Laimīgi kuliet tukšus salmus . . .

Mazliet nogaidījis, Van Lēvs strupi iesmējās:

— Profesor! Nevarētu sacīt, ka jūsu draugs ir džentlmenis ar labākām manierēm nekā mūsējās. Taču tās ir jūsu tiesības: turpināt sakarus ar viņiem. Tomēr man jau tūlīt jāpievērš jūsu uzmanība briesmām un iespējamām vēlākām sekām. Mēs visi redzējām, ka te nav runa par zinātniskām hipotēzēm un, galvenais, ne vārdos vien. Neaizmirsīsim, ka mūsu Zemes varenākā lielvalsts jau ir karastāvoklī ar mums. Oficiālu pieteikumu vēl neesam saņēmuši, taču šis ārkārtējais gadījums dažu stundu laikā iedarbosies uz Rietumu sabiedrību, pie kuras piederam jau desmitiem gadu. Divu sabiedroto valstu pilsoņu nostāšanās, kā lai saku: pretējā pusē? . . . Jūsu stāvoklis, profesor, nebūs viegls, ja jūs nerevidēsiet savu nostāju.

Jans Alstens sadrūma.

— Man taču jūsu vārdi nav jāsaprot kā draudi?

— Pagaidām tas ir tikai labvēlīgs brīdinājums, profesor,— Van Lēvs atbildēja.— Visbeidzot man vajadzēja to izteikt, jo mēs visi jūs ļoti cienām, tātad ir dabiski, ka baidāmies par jums .. . Paldies, ka ieradātics. Vēl es lūdzu, lai jūs neizbraucat no valsts bez valdības un attiecīgo iestāžu piekrišanas.

— To es nevaru apsolīt.

— Tad jums par savu patvaļību vajadzēs uzņemties iespējamās sekas.

— Ņemu vērā, prezidenta kungs,— Alstens atbildēja.— Uz redzēšanos! — Viņš palocījās un gāja ārā.

Kad viņa autorobs bija izbraucis uz trases, atskanēja Zun-te-mi balss:

— Mačs sāk kļūt rupjš, vai ne, Jan .. .

— Nenoliedzami, — Alstens piekrita.

— Es zināju gan, ka Zemes Saprātīgie atpaliek no mums par diviem tūkstošiem gadu, tomēr biju gaidījis daudz vairāk. Hmm . . . hmm . . . Dzirdi, man jau smiekli sprūst kaklā . .. Saki, Jan .. . Vai pēc šāda nepārprotama brīdinājuma mēs vēl varam paļauties uz tavu piedalīšanos?

— Neapvaino mani, draugs! — atsaucās Alstens. — Mēs abi skaidri redzam, kāda ir likme, tāpēc šai akcijā, kas skar cilvēces nākotni, mans paša liktenis ir piektajā vietā… Mūsu savienība joprojām ir spēkā. Ceru, ka Pjērs atbildēs tieši to pašu… Kā viņam veicas?

— Ņi . .. ņis . . . ņa . .. Tomēr nāk smiekli. Vārds vārdā tāpat kā

pie jums . .. Kas tur nu būtu ko brīnīties, jūs taču esat tik vienādi. Neapvainojies, tu taču zini, ka tas neattiecas uz tevi.

— Vai tu varētu pārraidīt manu lūgumu? Gribētos, lai Pjērs brauc pie manis, līdzko var. Jau šodien .. . Un, protams, arī tu varētu kādu stundiņu būt kopā ar mums. Būs, par ko parunāt.

Drīz vien Zun-te-mi ziņoja: Pjērs Lefevrs būs klāt pēc pusdienas, nedaudz vēlāk piebiedrosies arī viņš pats.

Jans Alstens brauca nevis mājās, bet uz televīzijas centru un drīz atradās Fransa Hāvena kabinetā. Režisors ar redzamu prieku pieņēma viņa piedāvājumu visu notikušo atspoguļot garākā sarunā, atbildēt uz reportieru un skatītāju jautājumiem. Ar vienu noteikumu: Jans ar mieru sēsties pie kameras tikai tiešā raidījumā. Viņš labi zināja, kāpēc to prasa, režisors apmierinājās ar paskaidrojumu, ka profesoram patlaban ir brīva stunda, bet nez vai šodien tāda vairs būs, ja būs, tad viņš to iepriekš nevar pateikt. Vēl viens jautājums: vai ir iespējas nokārtot, lai šo sarunu pārraidītu pēc iespējas vairāk ārzemju televīzijas staciju.

— Domāju, ka saprotu, kāpēc jums tas ir svarīgi,— direktors atbildēja.— Par citu raidītāju programmas uztveršanu ir pieņemts iepriekš vienoties. Tā kā šis ir ārkārtējs raidījums, mēs varam tikai divas vai trīs reizes pārtraukt attiecīgo programmu un pavēstīt skatītājiem, ka drīz sāksies saruna ar jums. Tā to uzzinās arī ārzemju redakcijas un, ja to prasīs vairākas centrāles, mēs varēsim ārpus kārtas izmantot pavadoņa starpniecību.

— Paldies, tas ir pieņemams atrisinājums, — Ālstens atbildēja.

Tūlīt režisors viņu veda uz studiju, kur jau gaidīja raidījuma režisors un tehniskie darbinieki. Janam Alste- nam stādījās priekšā reportieris, viņš bija naktī atradies žurnālistu pulkā Ālstena namā.

Abi bija priecīgi, jo šis fakts varēja atvieglināt viņu dialogu.

Jordans Larens mēģināja jau pirms raidījuma uzzināt, par kādiem jaunumiem profesors skatītājiem stāstīs, bet Alstens deva izvairīgas atbildes.

Pēdējā brīdī vairāk nekā pussimt ārzemju televīzijas stacijas prasīja sarunas pārraidi. Tāpēc no vienas stundas iznāca divas, diskusijai radās daudz plašāks loks, nekā bija domāts, tajā piedalījās tik daudz personu, tik daudzās vietās, ka televīzijas pusgadsimtu ilgā vēsturē tādas vēl nebija bijis.

Jordana Larena ievadvārdi skanēja šādi:

— Mīļie skatītāji pašu mājās un plašajā pasaulē! . . . Droši vien nav vajadzīgs jūs iepazīstināt ar Nobela prēmijas laureātu Cilvēces sargu apvienības priekšsēdētāju Janu Alstenu… Profesora kungs! Jūsu socioloģiskā darbība ir bijusi auglīga, divdesmit gados esat savu darba ceļu iezīmējis ar vairākām jūsu izvirzītām un pierādītām hipotēzēm. Es runāju par divdesmitā gadsimta paradoksiem, par nevadāmo Zemi,

par sabiedrības inerci, par agresivitātes koeficientu . . . Vesela virkne dīvainu notikumu pēdējo četrdesmit astoņu stundu laikā, un jūs, varētu sacīt, esat viens no šo notikumu galvenajiem varoņiem, jūsu vārds ir iekļauts gluži jaunos jēdzienos. Tie ir apzīmējumi «Jana Ālstena draugi» un «Jana Ālstena slimība», par kuriem jau zina televīzijas skatītāji un avīžu lasītāji visā pasaulē… Tāpēc mums ir īpašs prieks beidzot jūs sveikt mūsu studijā. Divkārt vairāk gaidām tāpēc, ka jūs pats lūdzāt šo sarunu … Vai jums ir kāds sevišķs iemesls sēsties mūsu kameras priekšā turklāt ar noteikumu, lai būtu tiešā pārraide un to uztvertu iespējami vairāk ārzemju stacijas?

— Vispirms pateicos, ka dodat man iespēju izteikt dažus paziņojumus un arī manas domas,— Jans Ālstens sāka.— Nav vēl aizritējusi stunda, kopš es iznācu no ministru padomes ārkārtējās sēdes . . . Pateicoties jauno draugu palīdzībai, šai sēdē viss ministru kabinets varēja noskatīties līdz šim lielāko un saspringtāko zunu operāciju, kurai vajadzēja pārliecināt cilvēci. Runa ir par Ūnijas valdību, kas šorīt pussešos bija devusi pavēli palaist speciāli apbruņotu jauna tipa kosmoskuģi «Stars», lai tas uzmeklētu un iznīcinātu zunu bāzi. Izstāstīšu par rezultātiem. Tā kā Ūnijas iestādes negribēja atkāpties no sava nolūka, tad zunu «Vairogs» nekā citādi nevarēja aizkavēt šā bruņotā kosmoskuģa palaišanu, kā vien ar trešās pakāpes nervu šoku satriecot visu starta vietas, slepenās bāzes «Lielā prērija» personālu.

— Vai tā ir tā pati «Jana Ālstena slimība»?

— Jā. Pēc tam zuni paziņoja Ūnijas attiecīgām iestādēm, ka var vest uz slimnīcu bāzes personālu, kas vairākas dienas gulēs nesamaņā. Ūnija atbildēja ar kara pieteikumu. Tas nozīmē, ka Ūnijas valdība atzīst karastāvokli starp savu valsti un planētas K-2 tuvāKo un tālākām bāzēm.

— Tas .. . tas ir diezgan satraucoši. .. tas skan neticami, mans kungs! — sacīja reportieris, kam jau vārdi ķērās.— Kā var būt iespējams, ka par šādu cilvēcei liktenīgu pavērsienu pasaulei jāuzzina no jums, privātpersonas?

— Acīmredzot tāpēc, ka vēl nav beigušās militārās pārrunas starp sabiedrotajiem. Neatkarīgi no pārrunu iznākuma mans sirdsapziņas pienākums ir pavēstīt saviem biedriem visās Zemeslodes vietās: mums draud nāves briesmas. Un es nevaru par to klusēt! Taču jums būs grūti noticēt šādai situācijai. Es nezinu, vai pēc visa līdzšinējā jūs apšaubāt manu vārdu patiesīgumu?

— Pie-do-diet, šaubas ir visām Saprātīgām būtnēm dabisks reflekss …— atskanēja Zun-te-mi mehāniskā balss.— Piedodiet par iejaukšanos, taču mēs varam palīdzēt izkliedēt jūsu gluži pamatotās šaubas, ja Jor- dans Larens šādu palīdzību pieņems . . . Gaidu atbildi . . .

Larens pārsteigts lūkojās apkārt, tad viņa skatiens apstājās pie fotoaparāta, kas karājās Alstenam kaklā.

— Tātad jūs esat tas bieži pieminētais «Jana Ālstena draugs»?— viņš jautāja.

— Jā gan, mans kungs … Es un mani kolēģi, kas strādā planētas K-2 bāzē «Vairogs», netālu no Zemes . . . Mēs varam jums atskaņot visas pārrunas, kas notika sakarā ar kosmoskuģi «Stars». Protams, ari videoierakstus, kas izdarīti reizē ar skaņu ierakstiem. Un vēl . . . Pēc mūsu ierašanās viņu valdība ir jūsu televīzijas direktoram devusi norādījumu pārtraukt šo raidījumu. Varam paziņot jums un visiem tiem, kas ar tik primitīviem paņēmieniem grib liegt informēt Zemes tautas, ka nu mēs šā rīta notikumu saīsinātu variantu pārraidīsim bez jūsu aparatūras, izmantojot satelītus. Un varam arī bez tiem. Mūsu drauga Jana Ālstena uzņēmība, ar kādu viņš grib kalpot cilvēces glābšanai, mums šķiet patiesi apsveicama.

— Man un, manuprāt, vēl daudziem no mums ir tāds iespaids,— sacīja Jordans Larens,— ka šobrīd kritiskā stāvokļa galvenais iemesls ir tieši jūsu ierašanās un iejaukšanās Zemes darīšanās . . . Ko jūs, mans kungs, par to varat sacīt?

— Ar prieku atbildēšu jums, Larena kungs, taču vispirms mēs gribētu pārraidīt ierakstus, kas izkliedēs jūsu šaubas. Sākam . . .

Arī Alstenam šās programmas sākums bija kas jauns, agri no rīta telefona sarunas par «Stara» uzdevumiem, tad «Vairoga» komandiera pūliņi novērst kosmoskuģa palaišanu. Kopā ar Jordanu Larenu viņi, aizmirsuši, kur atrodas, visu uzmanību pievērsa lielekrāna televizoram studijas dibenplānā. Kad bija beigusies «Vairoga» spe- ciālprogramma, Zun-te-mi balss viņus atsauca īstenībā.

— Larena kungs un visi cienījamie skatītāji! Tā bija pilnīga un dokumentāla hronika par «Staru». Viss, kas izraisīja Onijas kara pieteikumu… Jūs paši varat spriest, vai mūsu pašaizsardzības pasākumi bija pamatoti un vai Zemes visvarenākās militārās lielvalsts atbilde bija pamatota.

— Ja mūsu uzskati veidotos tikai un vienīgi pamatojoties uz gadījumu ar «Staru», tad laikam jūsu nesalīdzināmais dokuments būtu pārliecinošs,— Larens atbildēja.— Taču es atkārtoju: daudzi no mums ir pārliecināti, ka arī šo gadījumu ar «Staru», tāpat kā visu iepriekšējo, ir izprovocējusi jūsu ierašanās un draudīgā iej aukšanās.

— Zunu uzstāšanās ir pamatota ar skaidriem apstiprinošiem argumentiem, — teica Jans Ālstens.— Visos būtiskos jautājumos zuni ir vienisprātis ar maniem secinājumiem, kas sabiedrībai zināmi jau gadiem ilgi. Programmu sākot, jūs, Larena kungs, tos pieminējāt.

— Pieminēju gan, taču tas nenozīmē, ka tiem automātiski pievienojos. Vēl mazāk ticu, ka ikviens Zemes iedzīvotājs, it īpaši atbildīgi vadītāji, piekritīs jūsu pārāk pesimistiskajiem uzskatiem par

cilvēces stāvokli pašlaik un tuvākajā nākotnē, profesora kungs!

— Es esmu sociologs, nevis pasaules visvarenākā lielvalsts,— Alstens atbildēja, — tāpēc man nav ne iespēju, ne nolūka ar varu piespiest kādu pieņemt manas hipotēzes. Gadu gaitā esmu varējis tikai tās atkārtot katrā izdevīgā gadījumā un censties atrast cīņas biedrus lielajam darbam cilvēces glābšanas labā . . . Tāpēc esmu kļuvis par Cilvēces sargu apvienības biedru, vēlāk par priekšsēdētāj u!

— Un tāpēc jūs tūlīt pieņēmāt par sabiedroto zunu bāzes izlūku zinātnieku kosmopsihologu Zun-te-mi, pēc tam visus viņa kolēģus? — reportieris, arvien vairāk iekarsis, tēmēja Alstenam savu jautājumu.

— Tāpēc. Dažus mēnešus pēc savas ierašanās viņi, vākdami informāciju, bija nonākuši pie tādiem pašiem slēdzieniem kā es. Un viņi varēja spert neatliekamus soļus, jo viņiem ir vajadzīgais spēks.

— Vai jūs, profesor, šo tālas planētas svešas izlūkbā- zes militāru iejaukšanos dēvējat par neatliekamiem soļiem?

— Runādams par maniem darbiem, jūs pieminējāt manu hipotēzi par inerces spēku, kas ietekmē arī sabiedrības dzīvi. Ar ko citu mēs varētu izskaidrot šo parādību, šo cilvēku cilts dīvaino uzvešanos? Vēl tagad karš ir visparocīgākais paņēmiens konfliktu atrisināšanai, kaut gan jau gadu tūkstošiem ir skaidrs, ka šis neprātīgais paņēmiens nekad nekā nav atrisinājis, drīzāk gan visu sabendējis, saindējis. Tomēr mūsu mazās planētiņas valstis nemitīgi karo savā starpā. Zemes vēstures visgarākajā «miera periodā», kurš sākās 1945. gadā, četrsimt piecdesmit vietējos karos dzīvību zaudējuši piecdesmit trīs miljoni cilvēku. No sešiem miljardiem Zemes iedzīvotāju trīs miljardi vēl tagad dzīvo cilvēka necienīgos apstākļos, ir miljards analfabētu, astoņi simti miljonu fiziski un garīgi nepilnvērtīgu .. . taču šai laikā pasaulē bruņojumam patērētā summa ir sasniegusi 1500 miljardu dolāru. Un lielākā daļa šās gigantiska apjoma bruņošanās ir privātuzņēmēju ienākumu avots, lūk, tas ir mūsu gadsimta vistrakākais paradokss… Mūsu dienās jau ir tādi kodolieroču un bioloģisko ieroču uzkrājumi, ka ar tiem varētu uzspridzināt ne tikai Zemi, bet arī visas mūsu Saules sistēmas planētas. Noziedzība un terorisms ir sasnieguši tādu pakāpi, ka arvien vairāk valstīs paralizējas iespēja sabiedrību vadīt. Ko jūs varat atbildēt uz to? . . . Vai tad tas, ko es formulēju pirms desmit gadiem un draugi, zuni aptvēra īsā laika posmā, nav skaidrs: Cilvēce ir sasniegusi kritisku pašapdraudes un vispārējas bīstamības periodu. Tātad vajag rīkoties — un nekavējoties, kamēr neesam izraisījuši pasaules katastrofu!

— Profesora kungs! Es personīgi varētu būt noskaņots piekrist jūsu un zunu vērtējumam, taču pēdējās dienās jūs esat pieredzējis, ka jūsu hipotēzes izsauc spītīgu pretestību tieši tajās aprindās, kuras varētu rīkoties .. . Tātad jūs nepiekrītat, ka stāvokli ir saasinājusi tieši zunu ekspedīcijas iejaukšanās notikumos uz Zemes?

— Es jūtu, mans kungs, ka jūs līdz ar citiem jau esat aizmirsis, kāpēc zuni, mēnešiem ilgi mūs pacietīgi pētījuši, nolēma tieši iejaukties,— Jans Alstens atbildēja. — Neaizmirsīsim, ka tiešais iemesls bija Teroristu tresta atombumba, kas iznīcināja Vallasu. Un Onijas vadības reakcija uz to. Kaut gan par to vēl nav runāts, taču no zunu draugiem esmu uzzinājis tik daudz, ka varu sacīt, esmu pārliecināts, ka bez viņu iejaukšanās Pasaultrests jau būtu nometis arī otru atombumbu, kas bija paredzēta Pasaules organizācijas pils un tās apkārtnes iznīcināšanai. Ja zuni nebūtu aizmidzinājuši Pasaultresta slepenās ieroču noliktavas personālu, tad tas būtu noticis.

Larens meta arvien nervozākus skatienus uz stikla sienu, kas nodalīja studiju no režisora kabīnes. Sekodams viņa piemēram, Ālstens ieraudzīja līdzās režisoram un galvenajam režisoram arī ģenerāli Groningenu. Vēl nekāda signāla nebija, tādēļ Jordans Larens turpināja:

— Piedodiet, profesora kungs, taču tas izklausās neticami. Labi, ir runa par teroristiem, par slepkavām, kas gatavi uz visu, bet vai viņi būtu spējīgi darīt ko tik neprātīgu?

— Piedodiet, ka iejaucos . . .— atkal pieteicās Zun- te-mi.— Draugs Jans pareizi domāja, ka mēs būsim fiksējuši arī Teroristu trestā risinātās sarunas par šīm akcijām . . . Jūs, Larena kungs, atļausiet mums ar tām iepazīstināt Zemes iedzīvotājus, vai ne? Sākam . . .

Ja vispār pārsteigums var būt vēl lielāks, tad šī pusstunda daudzos simt miljonus skatītāju satrieca vēl vairāk nekā pirmā, jo atmaskoja bezgala daudz sazvērestību un noziedzīgu saistību starp Pasaules teroristu trestu un kādas lielvalsts vadību. Nebija jau tā, ka televīzijas skatītāji un kārtīgi avīžu lasītāji nezinātu par šo arvien pieaugošo sadarbību, taču tās bija bijušas tikai atsevišķas ziņas, reportāžas, pētījumi, konfidenciāli ziņojumi un aktierfilmas. Bet nu televīzija atkārtoja slepenas telefona sarunas, apspriedes, daļu no tām atskaņoja kopā ar attēliem, un tas viss šķita tiešām drausmīgi. Ilgo klusumu pēc zunu sniegtā priekšnesuma pārtrauca Zun-te-mi mehāniskā balss:

— Nu, Larena kungs, vai jūs vēl arvien domājat, ka mēs apgalvojam nepatiesību? Es vēl varētu pateikt . . . Ja ar to nepietiek, kāda starptautiska komisija varētu izbraukt un aplūkot Pasaules teroristu tresta slepeno atomieroču noliktavu . . . Kad šāda komisija būs nodibināta un būs ar mieru braukt, tad mēs paziņosim precīzu noliktavas atrašanās vietu . . . Un pēc pāris dienām varēs nopratināt paralizēto noliktavas personālu, kas tieši pirms mūsu neatliekamās iejaukšanās bija saņēmis pavēli izsniegt un tālāk nogādāt otru atombumbu . . . Lai iznicinātu Pasaules organizācijas pili un tās apkārtni, protams, kongresa plenārsēdes laika . . . Kaut arī starptautiska komisija neuzņemsies šo darbu, esmu pārliecināts, ka uz Zemes atradīsies tadi žurnālisti, kam patiesība svarīgāka par visu . . .

kas uzņemsies apskatīt noliktavas teritoriju un noklausīties atžirbušos teroristus … Ja mums arī tas būs veltīgi jāgaida, tad es jau tagad varu pavēstīt, ka neviens vienīgs terorists netiks izlaists no slimnīcas, kamēr mēs . . . vai kāds no mūsu sabiedrotajiem zemiešiem nebūs sagatavojis atmaskojošu interviju . . . Un to mēs pārraidīsim Zemes televīzijas skatītāju simtmiljoniem tāpat kā šāsdienas materiālus . . .

Larens it kā gaidīdams lūkojās uz Groningenu, kurš aiz stikla sienas rosījās arvien nemierigāk, taču nedeva nekādu zīmi, ka gribētu ko sacīt, tāpēc Larens turpināja darbu.

— Zun-te-mi kungs, vai atļausiet uzdot vienu jautājumu?

— Pats par sevi saprotams . . . Lūdzu, Larena kungs…

— Jau no šās programmas ietvaros redzētā mēs varam noprast, ka jūsu vara ir drausmīga, ja drīkstu tā sacīt. Neierobežota! Jūs pārvaldāt tādu patiesi milzīgu spēku, ar ko varat darīt itin visu . . . Jums droši vien nav vajadzīgs pateikt priekšā ideju, taču — vai jūs neesat iedomājušies rīkoties citādi, nevis kā līdz šim turpināt neauglīgas pārrunas ar zemiešu organizācijām un oficiālām personām? . . . īsāk izsakoties: ja jus varat visu, kāpēc neesat pārņēmuši varu uz Zemes?

— Ņi . . . ņis… ņa …— Zun-te-mi atkal pēc ilga laika smējās.— Piedodiet manu neapvaldāmo jautrību! Jūsu jautājumi tik ļoti atbilst Zemes Saprātīgo mūsdienu līmenim! Protams, mēs jau varētu deklarēt, ka pārņemam neregulējamās Zemes vadību, taču tādas lietas nekad pie laba gala neved. Mēs negribam Zemi pakļaut, negribam to iznīcināt, gribam vest pie prāta . . . Mēs domājam, ka var likvidēt Zemes cilvēku cilts tagadējo pašapdraudi un vispārējo bīstamību . . . Lai saglabātu cilvēci un pasargātu pārējos Kosmosa Saprātīgos .. . Un mēs varam tikai palīdzēt, ar kritisko stāvokli jācīnās jums pašiem . . . Vai varat sekot, mans kungs?

— Ceru, ka daudzi varēja sekot! — atbildēja Jordans Larens.— Vai drīkstu uzdot nākamo jautājumu?

— Es labprāt klausīšos, taču mūsu bāze ziņo, ka tūlīt jāpieņem mūsu komandiera Zun-te-lu un Rietumu savienības tālsarunas pārraide … Lūdzu, attēls . ..

Komandieris bija jau pazīstams no diviem ierakstiem, nu skatītāji atkal varēja viņu redzēt.

— Kungi, es atkārtoju mūsu domas…— Zun-te-lu sacīja.— Jūs bez pamata šķiļat uguni un kultivējat sevī domas par militāru sadursmi. Par tādu karu, kur pretējā puse un tās iespējas ir galīgi nezināmas. . . Mesjē Napoleons, Herr Klausevics un tovarišč Zukovs ironiski smīnētu par jūsu stratēģu analfabētismu. Tas, ko apgalvo Ūnija, nav taisnība… Mēs līdz šim neesam nogalinājuši nevienu vienīgu cilvēku . . . Visi, kas saņēmuši nervus paralizējošu triecienu, pāris dienu laikā ir atlabuši. Viņu dzīvības funkciju uzturēšanai nav vajadzīgas speciālas metodes …

Šai brīdī pa ieslēgto ārējo mikrofonu kļuva dzirdams strīds režisora kabīnē.

— Es pieprasu, lai šo programmu tūlīt pārtrauc! — varēja saklausīt ģenerāļa Groningena balsi.— Jūs labi zināt, ka Augstākās aizsardzības padomes apspriedes nedrīkst raidīt visai pasaulei. Tā nav izklaidējoša estrādes programma!

— Ak, atkal tas esat jūs, ģenerāli Groningen,— iebilda Zun-te-mi. — Pretstatā daudzajiem miljoniem skatītāju jūs vēl arvien esat cietpauris . .. Jūs neesat sapratis: mēs taču varam turpināt savu sarunu ar zemiešiem arī bez jūsu palīdzības. Tas ir pirmkārt . .. Otrkārt Mēs vēlamies, lai Zemes iedzīvotāji saredzētu, kā viņu ievēlētie un viņu algotie pārstāvji rūpējas par cilvēces likteni. Ko viņi runā un ko dara. Viņi tik neapdomīgi rotaļājas ar Zemes tagadni un nākotni, it kā likme būtu tikai uzvara vienā kāršu partijā… Varbūt jūs gribat, lai arī mēs spēlējam slepenas diplomātijas spēli? Uz mūsu palīdzības mēģinājumiem atbild ar kara pieteikumu …

— To kara pieteikumu jūs izprovocējāt, pēc abiem jūsu raidījumiem tas ir skaidrs ikvienam televīzijas skatītājam! — Groningens ārdījās.

— Ģenerāli… Ja jūs vēlreiz traucēsiet pārraidi, mums vajadzēs pārslēgties uz satelītu sistēmu. Jūs būsiet izgāzies pasaules acu priekšā . ..

Programma turpinājās, taču bija vairs tikai dažas replikas.

— Šķiet, ka jūs nepazīstat fair spēles noteikumus,— atbildēja Ūnijas prezidents misters Madisons.— Kā jums varēja nākt prātā mūsu visaugstākā orgāna — Aizsardzības padomes — neatliekamās diskusijas pārraidīt visai pasaulei? Jūsu satriecošās izdarības redzam televīzijā .. . Tūlīt izbeidziet!

— Lūdzu, nepārsteidzieties …—sacīja Zun-te-lu. — Bet, ja jums nav drosmes turpināt, tad man tūlīt kaut kas jāpasaka . .. Lūdzu, nemēģiniet mūs iznīcināt, tas ir bezcerīgi. Es saprotu, cik jums ir grūti aptvert, ka patlaban jūs nespējat tikt pāri tam zinātnes un tehnikas bezdibenim, kas mūs šķir… Tātad jūs veltīgi raidāt no Ūnijas atbalsta punktu tīkla bāzēm radioviļņus un lāzerstarus mūsu meklēšanai, veltīgi uzstādāt starojuma uztvērējus… mēs daudz labāk protam maldināt jūsu iekārtas. Ja arī jums izdotos mūs nopeilēt, nešaujiet nevienu vienīgu raķeti, jo mēs pret to varam dažādi aizstāvēties. Lūdzu, lai Aizsardzības padome to vēl noklausās. Vai esat uz vietas, kungi? Atbildiet!

Atskanēja vairāki klusi, aizsmakuši, satraukti «jā».

— Mēs varam izraudzīties kādu no sekojošām alternatīvām .. .— zunu komandieris turpināja. —Pret mums notēmētu zemiešu raķeti mēs jutīsim palaišanas mirklī, kļūda izslēgta, mums vēl ir laiks izvairīties. Vai nu mēs mainīsim virzienu, vai arī pacelsimies kādus

desmittūk- stoš vai simttūkstoš kilometrus augstāk. Tur, kur jūsu ieroči mūs nesasniegs. Jūsu raķeti mēs iznīcināsim lidojumā… Un, ja pēc tik daudziem lūgumiem gribēsim atbildēt skarbāk, tad pāris sekundēs iznīcināsim bāzi, no kuras raķete tiks palaista. Vārda pilnā nozīmē, mani kungi, tā nebūs līdzšinējā saudzīgā paralīze . . . Ceru, ka jūs sapratāt, ko es teicu … Vai tagad turpināsim pārrunas, vai arī jūs joprojām esat pārliecināti, ka varat savu iemīļoto spēlīti spēlēt arī ar mums? Vai varbūt atliksim domu apmaiņu, lai beidzot jūs varētu nopietni pārbaudīt situāciju un apsvērt mūsu priekšlikumus?

garām. Minicents viņus pastāvīgi saistīja ar Zun-te-mi un zunu ārstiem, kas lidinājās virs verandas.

Tā bija aizritējis apmēram stundas ceturksnis, kad Zun-tan-to balss kļuva satraukta, pareizāk sakot, par to liecināja vārdu kārta.

— Pjēr… Janam strauji kļūst sliktāk . .. Viņa reakcija . .. Māsa pamanīja vēlu. Pilnīgi klusu .. . Nevaram gaidīt zemiešu kolēģus …— Šai mirklī māsa izskrēja no palātas un metās saukt ārstu, veltīgi Marija jautāja, kas noticis.

— Pjēr. . .— Zun-tan-to turpināja.— Laižamies lejā. Jūs ar Mariju ejiet iekšā, atveriet terases durvis, ienesiet profesoru Alstenu mūsu «222». Infūzijas adatu izvelciet, nevajag… Tūlīt!—Jau skriedami, viņi dzirdēja vēl dažus padomus, nebija laika apdomāt, ko darīt, vai būs pareizi. Kad palātā iedrāzās divi ārsti un māsa, viņi jau bija uz terases un cēla Alstenu lidaparāta kabīnē, tad abi iesēdās līdzās slimniekam. Vienā mirklī lidaparāts pacēlās, pāris zibšņu — un pilsēta palika tālu lejā.

Vēl Marija un Pjērs nebija attapušies, ko darīt, ko jautāt, kad sāka mirguļot kāds punkts caurredzamajā sienā un tur parādījās Zun-tan-to. Viņai seju sedza kaut kas ķiverei līdzīgs. Viņa mierīgi, taču nezaudēdama ne mirkli, uzlika Alstenam uz mutes un deguna kaut ko līdzīgu skābekļa maskai un uz krūtīm kaut kādu aparātu. Otrs ārsts no viņas puses izsniedza vajadzīgos vadus, aparātus, un pēc īsa brīža tie apvija un pārklāja šķietami mirušo ķermeni.

Un cita pēc citas atgriezās dzīvības pazīmes. Vispirms sāka ritmiski cilāties krūšukurvis, tad sejā ieplūda sārtums, nodrebēja roka, nedaudz pakustējās kāja.

Nāvesbālā Marija pusnemaņā ieķērās Pjēra elkonī un sāka raudāt:

— Ak dievs!… Dzīvs, dzīvs!

— Nomierinieties, Marij …— Zun-te-mi drošināja. — Draugs Jans ir visām briesmām pāri.. . Lūdzu, neraudiet, šādas jūtu izpausmes uz mums īpaši slikti iedarbojas… Traucē ārsti un viņas kolēģi… Viņi vēl nav beiguši darbu …

— Vai tu, draugs Šķelmi, esi kaut kur tepat?— jautāja Pjērs, ap pleciem apskāvis viņam pieplakušo Marij u.

— Lidoju līdzās, aizvadīšu jūs līdz «Vairogam»,— Zun-te-mi

atbildēja. — Tūlīt būsim klāt… Redzēsiet, ka mūsu mazajā klīnikā Jans drīz atveseļosies . ..

— Vai jūs sakāt, ka viņš paliks dzīvs?— Marija vaicāja.

— Viņš taču ir dzīvs …—to sacīja mazā, mīļā, dīvainā būtne, kas rosījās turpat tuvumā, norādīdama uz Alstenu, kurš patlaban atvēra acis un ziņkāri palūkojās apkārt. Viņš vāri pasmaidīja, it kā visu sapratis, un uzrunāja Zun-tan-to:

— Paldies, dakterīt. Es jau zināju, ka jūs mani nepametīsiet nelaimē.

— Hallo, Jan! Draugs Šķelmis tevi sveic…—no Pjēra minicenta plūda gaviļu vārdi.— Droši vien mūsu iejaukšanās bija negaidīta pat jums. Zemiešu ārsti gan laikam aiz brīnumiem noģība, bet tur nekā nevar darīt. Vēl viena klīniskā nāve bija pārāk liels risks . . .

— Paietu četras vai piecas minūtes, līdz zemiešu ārsti sāktu efektīvi rīkoties …—sacīja Zun-tan-to. — Un cilvēkiem tā ir kritiskā robeža. Starp otras klīniskās nāves iestāšanos un mūsu iejaukšanos — tātad dzīvības atjaunošanu — pagāja apmēram divas minūtes …

— Tieši simt divdesmit četras sekundes…—no otras puses skanēja papildinājums.— Tātad nav iespējami nekādi bojājumi…

— Šobrīd esam atlidojuši .. .— sacīja Zun-te-mi, bija jūtams palēninājums un piestāšanas manevri.

Pjērs jau rīkojās kā pazīstamā vidē. Viņš nekļūdīgi pildīja Zun-tan-to īsos norādījumus. Kopā ar Mariju viņi noguldīja Alstenu kādā gultai līdzīgā iekārtā mazā istabā, kas bija pielāgota zemiešu uzņemšanas vajadzībām. Šī telpa nemaz nelīdzinājās pirmajā apmeklējumā redzētajai, tā bija pilna ar dažādiem aparātiem, instrumentiem, caurulēm, kas tūlīt bija vajadzīgas Zun-tan-to un viņas asistentam. Mēraparāti, zāļu dozatori, apstarošanas iekārtas, viss cilvēka nekad neredzēts. Kad Ālstena dzīvība bija atvilināta atpakaļ, Zun-tan-to (it kā demonstrēdama savas medicīnas metodes) apkopa Jana brūces ar dažādiem šķidriem, gāzveida, aerosola un ziežamajiem medikamentiem, iepriekš noņēmusi pārsējus. Tad sekoja apstarojumi, Zun-tan-to darbodamās arī skaidroja, ko katra rīcība nodrošina. Pēc iepazīšanās ar šūnu reģenerācijas un kondicionēšanas aparātiem viņi uzzināja, kādi aparāti lietojami iespējamas iekšējas asiņošanas apturēšanai, asins izplūdumu uzsūkšanās paātrināšanai un vaļēju brūču slēgšanai. Pēc tam Zun-tan-to citu pēc cita caur ādu un vēnā ievadīja vairākus medikamentus un uzturlīdzekļus, iepriekš šīs vielas šķīdinot fizioloģiskajā šķīdumā.

Zun-tan-to strādāja bez manāmas nervozitātes, dažas reizes pāris vārdos konsultēdamās ar otrā pusē vai citā «Vairoga» telpā strādājošiem kolēģiem. Pa šo laiku aiz sienas bija parādījies komandieris Zun-te-lu ar dažiem saviem biedriem, viņi sveicināja Mariju un Pjēru, pēc tam klusēdami vēroja ārstu darbu.

Bija pagājusi apmēram stunda kopš tā brīža, kad lidaparātā bija sākusies cīņa par Jana Ālstena glābšanu. Uz mazās istabiņas sienas parādījās Zun-te-mi attēls un ieskanējās viņa mīļā, draudzīgā balss:

— Planētas K-2 bāze «Vairogs» sveic Zemes Saprātīgās būtnes . . . Lūdzu, neņemiet ļaunā, ka mēs tieši izmantojam jūsu satelītus… Pēdējā stundā Zemes radio un televīzijas stacijas ir raidījušas tik daudz nejēdzību un bieži vien ļaunprātīgu minējumu, ka mums jāsniedz paskaidrojumi . . . Esmu kosmopsiho- logs Zun-te-mi, viens no tiem, kas vada Miera akciju Zemes glābšanas labā . . . Un Jana Ālstena draugs . . . Minētās aplamās ziņas ir izplatītas par Janu Alstenu . . .

Marija, Pjērs un pats slimnieks vēroja ekrānu.

— Mēs visi zinām, ka Teroristu tresta vietējā nodaļa ir izdarījusi atentātu pret Janu Alstenu viņa ļoti svarīgās uzstāšanās pēc . . . Zemiešu ārstiem izdevās viņu atmodināt no klīniskās nāves, viņi veica četras stundas ilgu operāciju . . . Pēc tam klīniskā nāve gluži negaidīti iestājās otrreiz, un mums vajadzēja iejaukties . . . Mēs sapratām, ka kolēģi zemieši nepaspēs neko darīt pirms kritiskā brīža iestāšanās. Tā arī bija. Pārvedām Janu Alstenu uz «Vairogu» kopā ar sievu, kura pati ir ārste, un Pjēru Lefevru . . . Tūlīt parādīsim mūsu mediķu vienas darba stundas rezultātus. Tātad jūs redzat profesoru Janu Alstenu mūsu bāzē improvizētā slimnīcas palātā . . .

Slepena kamera lēni tuvojās gulošajam, visu ekrānu pamazām aizpildīja kails krūšukurvis, tad fantastiski palielināta rēta. Vairs tikai sārta svītra, un Zun-tan-to patlaban ņēma nost šuves.

— Kā redzat, profesors ir ne vien dzīvs, bet nupat mūsu galvenā ārste novāc Zemes kolēģu uzliktās šuves. Tās vairs nav vajadzīgas. Mūsu ārstēšanas dēļ operācijai atvērtā krūšukurvja brūce ir sadzijusi līdz pirmās pakāpes aprētojumam. Ar kādiem līdzekļiem, ar kādiem apstarojumiem tas tik īsā laikā panākts, par to būs atsevišķs raidījums. Ja jūs tas interesē un ja iznāks laiks . . . Mūsu ārste Zun-tan-to ņem šuves nost arī no lodes sistās lielākās brūces mugurā . . . Tā . . . Vēl viens apmiglojums, lai novērstu jebkuru ārēju infekciju… Paldies, dakterīt, tagad, ja varat, uzsmaidiet mūsu skatītājiem uz Zemes. Apburoši, vai ne? Ņi . . . ņis . . .. ņa . . . Protams, var būt, ka zemiešiem tas neizskatījās pēc apburoša smaida, taču man … es tik sen pazīstu mūsu dziednieci, divu manu bērnu māti, es varu apliecināt, ka šī bija zvaigžņu stunda viņas karjerā. Vai ne, manu zuniņ?

Zun-tan-to vēl arvien darbojās ap Alstenu, nu viņa koķeti paraustīja plecu un atbildēja:

— Tikai tāpēc, ka man pirmo reizi mūžā vajadzēja glābt cita tipa Saprātīgu būtni. Mūsu organisma reakcijas es pārzinu, tas ir ikdienas darbs. Un profesoru Alstenu es ļoti augstu vērtēju. Priecājos, ka viss beidzās laimīgi . . . Pēc divām vai trīs dienām būs vesels . . .

— Pēc trim dienām? — Marija neticīgā balsī atjautāja, pati pētīdama vīra veselības stāvokli.

Zun-tan-to paskatījās uz Mariju un draudzīgi piemiedza periskopaci.

— Uz Zemes tas vēl būtu neiespējami, kolēģe, bet zunu medicīnai ikdienišķs uzdevums . . . Profesors ari patlaban var drusku celties, ja vēlas, drusku staigāt . . .

Un Jans Alstens piesardzīgām kustībām izkāpa no gultas un paspēra dažus soļus. Monitors rādīja viņa seju tuvplānā, jo tanī lasāmais aizkustinājums sniedza neaizmirstamu pārdzīvojumu. Pēc pāris soļiem viņš apstājās, aptaustīja rētas, pavicināja roku un iesmējās:

— Brīnumaini! Nekādu sāpju, nekādu sajūtu!… Mazā burve, kā jūs to panācāt?

Zun-tan-to runādama paklanījās — vairāk gan Lefev- ram.

— Mūsu darba lielāko daļu jūs, Jan, redzējāt pats. To, kas notika iepriekš, es izstāstīšu vēlāk. Varat vēl drusku pakustēties, tad liecieties gulēt. Šodien atpūtīsi- ties, rit vairs tikai pāris stundu paliksiet gultā. Parīt jau varēsiet braukt mājās . . .

Vārdu ņēma Zun-te-mi.

— Mīļais draugs, Jan. Kolēģis Drūmais no lejas mūs informē, ka esot tādi televīzijas skatītāji, kas gluži vienkārši neticot… Tas esot raksturīgs zunu triks. Ņi . . . ņis … ņa .. . Zuni un triki . . .

— Vai atceries, draugs? Tu mani brīdināji, ka Saprātīgo būtņu raksturīgākā īpašība esot šaubas,— Jans Alstens sacīja, viņa seja atkal aizņēma visu ekrānu. — Tātad es pats apliecinu, ka tā ir patiesība. Esmu dzīvs, Pasaules teroristu tresta atentāts atkal nav izdevies. Kaut gan es zinu, kad daudzi biedri no Zemes pēc visa tā sacīs: vai man jānoņemas ar cilvēces likteni, ja paša dzīvība ir pastāvīgās briesmās,— tomēr es tā nevaru sacīt … Es ticu, ka sākto darbu turpināšu un man pievienosies arvien vairāk domājošu cilvēku, biedru… Rīkosimies nekavējoties! — Ālstens pamāja un griezās atpakaļ uz gultu, apgūlās bez citu palīdzības. Ne viņa sejā, ne kustībās nebija manāms spēku izsīkums. Tomēr Marija apsēdās viņam blakus un ar mutautiņu slaucīja viņa pieri, tad paņēma slimnieka kreiso roku un piespieda to sev pie krūtīm.

— Jan, tas ir īsts brīnums, un tomēr man bail! Nezinu, vai mēs varam uzņemties ko vairāk!

Monitors vairs neinteresējās par viņiem, uz ekrāna bija Zun-te-mi, un viņa balss pieskanēja telpu. Viņš patlaban stāstīja skatītājiem uz Zemes, kā notikusi uzbrucēju meklēšana. Drūmais, kas patlaban dežurējis, esot lidojis uz to savrupmāju, kurā notiek Pasaules teroristu tresta vietējā štāba sēdes un kur patlaban esot klausījušies uzbrucēju ziņojumu. Drūmais šo sarunu esot ierakstījis un tad ar «Vairoga»

atļauju pa otrā stāva logu tiem septiņiem tur iekšā uzgāzis nāvīgu starojuma lādiņu. Pēc viņa ziņojuma notikuma vietā ieradušies Van Hāgens ar saviem kolēģiem, identificējuši līķus, visi tie bijuši uzskaitē ņemti un meklējami. Zun-te-mi nenoliedza, pirmā šāda rīcība ar nāvīgu iznākumu nav bijusi viegla, taču pēc atentāta uz Alstenu «Vairoga» padome nolēmusi tā sodīt ikvienu, kurš uzbruks vai nu ekspedīcijas dalībniekiem, vai arī zemiešiem, kas sadarbojas ar ekspedīciju. Vajadzēja atzīt, ka Zemes Saprātīgie domā un rīkojas pretēji veselajam saprātam un šis fakts pats par sevi ir ļoti

bīstams. Lai sekmīgi rīkotos kritiskā stāvoklī nonākušās Zemes labā, zuni vajadzības gadījumā dos tādus pašus prettriecienus kā zemieši. Ja zemieši vēlas mēroties spēkiem, lai notiek, zuni nebaidās. Tagad dažas stundas nekādu akciju nebūs, zuni gaidīs zemiešu varas orgānu ziņojumus par apspriežu rezultātiem.

Zuni arī šoreiz turēja solījumu. Pēc Zemei adresētā raidījuma viņi visu vakaru klusēja. Protams, nemitīgi strādāja: ar lejā izvietotajiem uztvērējiem un visu lejup nosūtīto «Vairodziņu» floti viņi savāca tik daudz telefonisku un radio sarunu ierakstu, ka ar to tiešu uztveršanu nebūtu ticis galā viss «Vairoga» personāls. Visu informāciju viņi fiksēja, jo labi zināja, cik šokējošu un apstulbinošu iespaidu uz zemiešiem atstāj šādi vēlāk atskaņoti dokumenti. Ierakstus vērtēja atsevišķi speciālisti, svarīgākos dokumentus tūlīt nodeva komandierim Zun-te-lu, tas ir, «Vairoga» padomei. Zun-te-mi gatavoja jaunus datus sēdei, kas bija paredzēta vēlā pēcpusdienā, atsevišķi grupēdams visu to, kas būtu izmantojams televīzijas diskusijām ar zemiešiem.

Šai laikā Zun-tan-to bija namamāte. Ne tikai ārsta pienākuma dēļ, bet arī gribēdama gūt tuvākas ziņas par zemiešiem. Viņa vairākas reizes atzinās, ka zinātniskā ziņkāre un sievišķīgā interese par Pjēru Lefevru esot stiprāka nekā pieķeršanās Ālstenu pārim. Kad viņi pēc televīzijas raidījuma Zemei dabūja tiešu sarunu ar Jana Ālstena māti un dēlu (Drūmais tūlīt pēc atentāta arī viņiem bija nodevis jaunākā tipa minicentu ar ieslēgtu aizsargstarojumu), acīmredzot izmisušajai Klārai bija ļoti pa prātam, ka ģimenes sargeņģelis personīgi atbildēja uz viņas bažīgajiem jautājumiem. Kaut gan viesi būtu varējuši paši sevi aprūpēt, dakterī te tā noņēmās ap viņiem, ka Klāra varēja būt apmierināta. Pēc pusdienām Zun-tan-to sacīja:

— Man ļoti žēl, Pjēr . .. Šķiet, ka jums pēc pusdienām trūka ierastā labā franču vīna, taču . . . Jūs redzēsiet, cik labi remdē slāpes šis dzēriens. Labs, Jan, vai ne?

— Manuprāt, tas ir pārāks par Bordo sarkanvīnu,— Alstens atsaucās.

Lefevrs uzspēlēti nicīgi atmeta ar roku.

— Ko tu saproti no Bordo sarkanvīna! Tu taču apmierinies ar

mozelieti, kaut gan varētu izvēlēties no mūsu vīniem!… Es nogaršošu to, jums par prieku, mazais sargeņģelīt! — Pjērs, baudu tēlodams, izdzēra

piedāvāto, tad cēla pie lūpām un noskūpstīja Zun-tan-to roku, ietērptu plānā aizsargplēvē. — Pateicos, mazā burve! Klāras kundzei ir taisnība, jūs esat īsts eņģelis.

Zun-tan-to, mazliet samulsusi, atkāpās divus mazus solīšus un vēroja vīrieti, kas pat sēdus bija milzīgi liels.

— Pjēr, jūs ar saviem komplimentiem būtu mani apmulsinājis, ja mēs pazītu … ja mēs spētu sistemātiski izjust šādus jūtu pārdzīvojumus . . .— viņa runāja nesakarīgāk nekā parasti.— Tā es to saprotu… un vērtēju . . . Paldies . . .— Viņa šķelmīgi pakniksēja. — Atzīstu, ka man vēl no jums daudz jāmācās mūsu paredzamā, iespējamā eksperimenta dēļ. No jums, Pjēr . . . Varbūt Marija varētu palīdzēt . . .

Zun-tan-to ieteica Alstenam pēc pusdienām gulēt, bet pati ietērpa Mariju un Pjēru pēc viņu auguma gatavotos, pieguloš os, vieglos skafandros un nodeva Zun-lu-mo rīcībā, kurš izvadāja viesus pa «Vairoga» telpām. Tā bija nogurdinoša ekskursija, jo pa pusotra metra augstajām telpām pat Marija varēja iet tikai salīkusi. Tāpēc veiklais, mazais ieročzinis viņus šad tad apsēdināja un tad izrādīja, kas rādāms. Pēdējais palika «Vairoga» smadzeņu centrs, pat zemiešu vērtējumā liela kompjūteru zāle, un pašās beigās ieroču kameras ar dīvaina izskata aparātiem. Zuniem bija pamats apgalvot, ka Zemes Saprātīgajiem viņu līmenis nav apjēdzams, ierīču vairākuma nozīmi viņi saprata, taču to darbības pamatprincipus un darbības mehānismu nespēja apjēgt. It īpaši pie ieročiem. Zun-lu-mo nebija iedomīgs, nepārspīlēja savu ieroču spēku, neslēpa neko. Izstāstīja visu, kas viņam šķita nepieciešams, lai viesi ko saprastu, atbildēja uz jautājumiem, un tomēr ar to nepietika.

Sis pieredzes apgūšanas maršruts arī tā bija nogurdinošs un — vārda pilnā nozīmē — satriecošs. Pjērs guva bagātīgu materiālu savai nākamajai reportāžai. Zun-lu-mo nekur neliedza fotografēt, un kopā ar ilustrācijām Pjēra raksti joprojām radīs sensāciju tur lejā, «Parisien Soir» tirāža jau bija piecas reizes palielinājusies un droši vien palielināsies vēl.

Atgriezušies mazajā palātā, viņi Alstenu atrada guļam ciešā miegā, viņš nemodās pat no viņu sarunām. Pjērs pajautāja pa savu minicentu, vai var runāt ar

Zun-te-mi. Zun-te-mi atsaucās pats, atvainojās, ka pametis viņus uz tik ilgu laiku, taču viņam jāgatavojoties padomes vakara sēdei, kas būšot ļoti svarīga Miera akcijai. Zun-te-mi sacīja «jā», kad Pjērs jautāja, vai var savai avīzei sūtīt sīku reportāžu par visu «Vairogā»

redzēto. Tūlīt arī tika dots savienojums, un Pjērs ķērās pie darba. Lasīdams galvenos datus no savām piezīmēm, viņš iepazīstināja lasītājus ar fantastisko kosmoskuģi, kādu cilvēki vēl pat sapnī nevarētu uzcelt. Seit viss ir reāls, visi sapņi ir īstenojušies un darbojas. Kad vajadzēja, viņš pārraidīja arī attēlus. Visilgāk Pjērs, ne jau bez nolūka, pakavējās pie Zun-lu-mo ieročiem.

Kamēr Pjērs pārraidīja savu reportāžu, viņi telpā bija tikai trijatā. Aiz caurredzamās šķērssienas dežurēja nenogurdināmā kolēģe Zun-tan-to, vērodama gan slimnieku, gan aparātus, kas kontrolēja Jana Ālstena stāvokli. Marija apsēdās ērtā krēslā līdzās vīra gultai un nenovērsa acu no gulošā. Viņa pārvarēja savu vēlmi pieskarties viņam vismaz ar pirkstiem, just viņa pulsu, taču baidījās Janu uzmodināt.

Ālstens modās bez parastās pārejas, it kā pēc Zun-tan-to programmas. Kad ārste parādījās otrā pusē, pēc tam burvīgi līganā gaitā ietipināja pa virpuļdurvīm, Ālstena plaksti atvērās, viņš pašu pirmo ieraudzīja savu sievu, pasmaidīja, izstiepa roku un piekļāva Mariju sev klāt.

— Cik labi esmu atpūties! — viņš sacīja spēkpilnā vesela cilvēka balsī un cēlās augšā. Pretim atradās apmierināti smaidoša zunu sieviete.— Vai es vēl esmu slims? Vai nevarētu ķerties pie darba? Apskaužu Pjēru, ka viņš ir līdz ausīm darbā!

— Ak, Pjēram taču darbaspējas ka bifelim . . .— Zun- tan-to atbildēja.— Tā mēdz sacīt tur lejā. Bet jūs, Jan, esat slims. Šodien un rīt jūs vēl esat slims. Kā būs parīt, to vēl redzēsim. Apsolos netēlot sīkumainu ārstu. Pie mums tā nav pieņemts. Tātad jūs jūtat, ka miegs ir atspirdzinājis?

Ālstens atkal aptaustīja savu krūšukurvi, brūču vietas, izdarīja dažas roku un kāju kustības, lai pārbaudītu pašsajūtu.

6*

— Nekā neparasta nejūtu,— viņš sacīja.— Negribu pārspīlēt, taču man šķiet, ka jūtos spēcīgāks. Gan fiziski, gan garīgi. Droši vien tas ir to brīnumzāļu dēļ!

163

Zun-tan-to pa šo laiku skaitīja Alstenam pulsu, izklausīja sirdi, plaušas, pārbaudīia brūču vietas, ilgi pētīja viņa seju un acis.

— Ja jūs, Jan, tā jūtat, tad man jāsaka: jūs esat pareizi noteicis iemeslu. Sādu reakciju mēs gaidījām. Jūs taču to neuzskatīsiet par iedomību?

Vakara sēdē ar monitoru un ekrānu palīdzību piedalījās arī Ālsteni. «Vairoga» padomes sēde notika kādā nomaļā zālē, vispirms tur klausījās Zun-te-mi rezumējumu. Noskaņa bija diezgan drūma. Pjērs vairākas reizes ar starpsaucieniem izteica savus uzskatus. Pats galvenais: pēcpusdienā, kad bija aizritējušas Zemei atvēlētās pārdomu stundas, nekādas ziņas nepienāca. Taču «Vairogam» bija milzum

daudz (fiksētas) informācijas, ka lejā fantastiskā tempā un arvien plašākā apjomā risinās apspriedes dažādos līmeņos, dažādos sastāvos. Raksturīgākos ierakstus Zun-te-mi atskaņoja. Interesanti un cerīgi bija, ka arvien pieaug to valstu skaits, kuras nosoda Onijas sasteigto kara pieteikumu un mudina vienoties ar zuniem. Kaut arī pirmie oponenti bija no mazāku un nabadzīgāku zemju vidus, Zun-te-mi tomēr uzstājīgi pievērsa padomes uzmanību šim faktam.

Sēdes laikā tika saņemts Francijas jautājums: vai var nākamajā rītā piecos četrdesmit palaist kosmoskuģi, lai nomainītu apkalpi kosmiskajā stacijā, kas riņķo ap Zemi, kā tas ieplānots kosmiskajā programmā jau pirms vairākām nedēļām. Lai izvairītos no liktenīgiem pārpratumiem, viņi uzrāda starta laiku, vietu, viņu kosmoskuģa trajektoriju, ziņas par saslēgšanos ar kosmisko staciju. Vai pietiek ar šādu informāciju, vai «Vairogs» ņems to vērā?

— Ievērības cienīga notikumu gaita, — sacīja Zun-te-lu. — Domāju, ka mums nevar būt nekādu iebildumu .. .

— Es arī piekrītu, — piebilda Zun-lu-mo. — Tomēr savā atbildē paziņosim: ja šis kosmoskuģis novirzīsies no dotās trajektorijas un varbūt tuvosies mums, tad mēs bez taujāšanas pārvērtīsim pīšļos šo skārda kārbu … Un arī bāzi …

— Pie velna! — Lefevrs iesaucās.— Tad reiz tur lejā iemācīsies, kas ir godīga spēle!

— Vai mūsu atbildē varam vēstīt arī jūsu domas, Pjēr?— Zun-te-lu jautāja.— Būtu pareizi, ja vēstījums nepārprotami paustu par zunu un Zemes Saprātīgo pārstāvju savienību . . .

— Protams, tur var būt arī mans vārds,— Jans Ālstens sacīja.— Kaut gan es tikpat kā jau redzu, kā trakos augstie vīri! Viņi sacīs: lūk, kur tie zinātnieki bāž savus degunus!

— Vecajiem militāristiem un politiķiem ir laiks saprast, ka tagad par cilvēces likteni ir atbildīgs ikviens!— Pjērs iesaucās.— Ikviens — atbilstoši savām zināšanām, spējām un postenim!

Komandieris Zun-te-lu atbildi deva īsas televīzijas pārraides veidā. Adresāts bija Francijas kosmonautikas pārvalde, bet «Vairoga» padome atzina, ka ir svarīgi informēt visus Zemes Saprātīgos. Dažos teikumos viņš izsacīja prieku par Francijas soli, ko atzina par vienīgo iespējamo ceļu. Kaut gan runa ir tikai par zinātniska eksperimenta saskaņošanu, tomēr šī ir pirmā oficiālā vienošanās starp K-2 ekspedīciju un autoritatīvu zemiešu valsti. Saprātīgu būtņu attiecībās nevar būt tādi šķēršļi, ko nevar kopīgiem spēkiem pārvarēt.

Tomēr Francijas piemērs palika tikai vienas valsts iniciatīva. Nakts pagāja klusu.

Pareizāk sakot, «Vairogs» mieru nodrošināja tikai viesiem, pirmām kārtām Janam Alstenam, kurš gulēja no pusnakts līdz sešiem rītā. Marijai un Lefevram pietika ar četrām piecām stundām.

Iepriekšējā dienā viņiem bija bijis pārlieku daudz uztraukuma, bija nepieciešama ilgāka atpūta.

Turpretim «Vairoga» personāla pāris atpūtas stundas nebija saucamas par mierīgām. Sākot ar pusnakti, nācās novērot jaunu parādību. Arvien retāk ieplūda informācija no novērotajām telefona stacijām un ēkām, pret rītu šie mēnešiem ilgi pētītie informācijas avoti bija pilnīgi apsīkuši. It kā būtu atvienoti.

Arī radio un televīzijas programmās nebija nekādu ziņu par zunu ekspedīciju, nedz arī tādu materiālu, kas palīdzētu «Vairogam» orientēties.

Alstens no rīta jutās stipri labāk, sieva un draugs to redzēja jau no viņa pirmās kustības. Viņš izdarīja dažus vieglus vingrojumus, pirmais aizgāja uz vannas istabu, noskuvās, gāja zem dušas.

— Kā no jauna piedzimis! — viņš sacīja, atgriezies uz nakti paplašinātajā, ar viegli kustināmu sienu pārdalītajā istabā.— Ieteicu dušu arī jums! Kā šķiet, viņiem arī duša ir dziedinoša . . .

Aizgāja Marija, tad uz īsu brītiņu Pjērs, un zuni, it kā tikai gaidījuši viņa atgriešanos, tūlīt sapulcējās telpā aiz caurspīdīgās sienas. Laikam bija visa padome ar Zun-te-lu priekšgalā. Viņi sasveicinājās, pa to laiku pie Ālstena gluži nemanīta ieradās ārste un rūpīgi viņu izmeklēja. Kamēr Zun-tan-to strādāja, valdīja pilnīgs klusums, beidzot viņa paziņoja savējiem:

— Veseļošanās rit labāk, nekā bija gaidīts. Mums, ārstiem, tie ir sevišķi svētki. Uzzināt, ka mūsu medicīna tā iedarbojas arī uz Zemes Saprātīgajiem. Te veidojas lieliski pamati jaunai zinātnei. Ja runājam par profesora veselības stāvokli . . . Šodien viņš var piedalīties apspriedēs, rit, ja vajadzīgs, varēšu atļaut doties ceļā . . .

— Apsveicu, dakter! — komandieris sacīja.— Arī jūs, profesor Alsten. Man jāsaka, mēs visi bijām ļoti noraizējušies par jums, un jūsu drīzā izveseļošanās mums dara lielu prieku. Vai jūs varat apstiprināt ārstes vārdus?

— Pat papildināt varu, — atsaucās Alstens.— 2ēl, ka profesors Hristofers nav kopā ār mums, viņš varētu nodot zemiešu kolēģiem Zun-tan-to meistarību!

— Arī par to parunāsim vēlāk, Jan, — atbildēja Zun-te-mi.— Kad Zemes Saprātīgie būs sapratuši mūsu draudzīgos nolūkus . . . Un izrādīs vēlēšanos atsacīties no sava neprāta . . . Toties šorīt viņi ir mums meistarīgi sagādājuši jaunus pārsteigumus. Par to mēs gribētu apspriesties jau pirms brokastīm. Ja jūs neesat, Pjēra vārdiem izsakoties, izsalkuši kā vilki . . .

— Turpini, draugs! — Alstens lūdza.— Kas ir noticis?

Komandieris iepazīstināja zemiešus ar jaunumiem, tad teica:

— Pirms es runāju par mūsu novērojumiem, mani interesē j ūsu domas .. .

Jans Ālstens iekārtojās atzveltnī.

— Manuprāt, to var uzreiz atrisināt,— viņš sacīja. — Pēc jūsu informācijas un rīcības viņi būs apjautuši, kur jūs ņemat ziņas. Tātad būs pārtraukta svarīgu jautājumu apspriešana pa telefonu un radio, viņi būs atgriezušies pie sentēvu paņēmiena — tikai personiski vai rakstiski.

— Tie žurkas tur kaut ko tādu brūvē! — iesaucās Lefevrs.— Tātad viņi pat netaisās sākt sarunas. Un tad pēc tradicionālās cilvēku loģikas paliek tikai viena iespēja: tie riebekļi gatavojas uzbrukt. Ārprātīgie nelieši! Tie . . .— Lefevram aizrāvās balss.

— Lai jums, Pjēr, nevajadzētu likt lietā visus lamuvārdus, tagad rezumēsim, mēs sapratām arī jūs,— Zun-te-lu sacīja. — Taču te nepietiek ne ar mūsu, ne jūsu atziņām un uzskatu sakritību. Ko jūs, mīļā Marij, varētu sacīt?

Ālstena kundze mulsi paraudzījās uz vīru, tad uz pārēj iem.

— Ziniet, pie mums vēl tagad nav pieņemts nopietnās apspriedēs uzklausīt sieviešu domas,— viņa atbildēja. — Tas gan neattiecas uz pašu mājām… taču neesmu radusi publiski uzstāties. Bet ja nu jautā . . . Jūs Saprātīgo būtņu sarežģīto psihi pazīstat daudz labāk nekā mēs. Taču neaizmirsīsim dažus tik svarīgus faktorus kā pašpārliecinātība, pašapmierinātība. Un liekulība, iedomība, patmīlība. Jūsu pārākums ir tik acīm redzami nesasniedzams, ka, varu sacīt, jūs pat nenojaušat, ko jūt daudzi zemiešu varenie. Neaizmirsīsim, vairākums viņu nav ne zinātnieki, ne augstu izglītoti cilvēki, tie ir politiķi un karavīri ar ikdienišķu praktisku darbību un ikdienišķām zināšanām. No mana vira tēzēm jūs zināt, ka viņi tomēr var būt augstos posteņos un izlemt valstu un cilvēku eksistenci. Pēc dažu mēnešu pētījumiem ari jūs esat dramatiskās pretrunas uz Zemes rezumējuši tāpat.

Kad viņa apklusa, Zun-te-lu, mazliet nogaidījis, sacīja:

— Paldies, Marij. Jūsu pirmā replika nebija pamatota. Lūdzu, turpiniet! Es jūtu, ka vēl neesat beigusi.

Marija pietvīka no šiem uzslavas vārdiem, tad izslējās un pārlaida skatienu savējiem un arī neparastajiem diskusijas partneriem.

— Man patiesi vēl ir ko teikt,— viņa turpināja.— Ja mēs pazīstam manis minētās cilvēku rakstura īpašības, tad nav jābrīnās, ka atsaucoties uz jūsu pārākumu, uz jūsu rotaļīgi viegli rīkotajām akcijām, kuras tur lejā dēvē par spēka demonstrāciju, par pašmērķīgu spēka izrādīšanu, kā jūs būsiet dzirdējuši . . .

— Bieži to dzirdam, Marij, taču jūs zināt, ka šai gadījumā runa nav par to, — Zun-te-mi sacīja.

— Es jūs saprotu, tomēr mums jārēķinās ar faktiem,— Marija turpināja.— Pareizāk sakot: mūsu lēmumā būtu ieteicams izsvērt visus reālos elementus … Sai gadījumā, ja pareizi saprotu, tas nozīmē, ka var gaidīt zemiešu varasvīru jaunu rīcību.

— Vai viņi zaudēs galvu un sāks apšaudīt «Vairogu»?— Pjērs bija sašutis.

Marija mierīgi klausījās, kā francūzis rēc, un māja ar galvu.

— Jā, Pjēr, tas ir iespējams. Mēs taču pazīstam cilvēku.

— Pie velna, Marij, neesiet jel tāds eņģelis! — Lefevrs ārdījās.— Es nevaru ticēt, ka jūs jūtat līdzi tiem pustrakajiem.

— Nē, Pjēr,— Ālstena kundze joprojām vēsā balsī atbildēja.— Es tikai uzskaitīju visus reālos faktorus, ko nedrīkst atstāt bez uzmanības. Mana sapratne nav piekrišana. Man jautāja, un es nevarēju sacīt citādi.

Jans Alstens aizkustināts lūkojās uz savu sievu, it kā viņas negaidītā uzstāšanās būtu viņu pārsteigusi. Viņš sāka tik garšīgi smieties, ka pat asaras izsprāga.

— Pjēr, Pjēr, nu tu dabūji! — viņš sacīja.— Atzīsti, ka tavu slaveno marseliešu temperamentu vajadzēs iegrožot.

Pjērs skraidīja šurpu turpu, mētāja garās, stiprās rokas, žestikulēja. Tad apstājās Ālstena priekšā un iespieda abas rokas sānos.

— Jūs jau nu mani nemācīsiet! Jums dzīslās piens, nevis asinis! Ja jums uzticēs pasauli .. .

— Par laimi, Pjēr, nevienas vienīgas planētas liktenis nav uzticēts vienam cilvēkam vai vienai izredzētai tautai …— Zun-te-mi taktiski iejaucās.— Tāpēc mēs tik daudzi esam te sabāzuši galvas kopā, lai noteiktu vispareizāko diagnozi un attiecīgo terapiju. Izsakoties ar vakardienas varones Zun-tan-to terminoloģiju. Pateicamies jums visiem trim par piedalīšanos. Vai no jūsu teiktā secināt, ka gaidāms zemiešu uzbrukums mūsu bāzei? Atbildiet, lūdzu!

— Pilnīgi droši, draugs! Vari man ticēt, es savu cilti pazīstu! — atsaucās Lefevrs.

— Manuprāt, ir iespējams,— atbildēja Marija.

— Arī manuprāt, tāpēc iesaku pārāk nevilcināties ar iepriekš izdarāmo akciju.

— Un, — Zun-te-lu pārņēma iniciatīvu.— Ko jūs, profesor, domājat?

— Vispirms vajadzētu ziņot, ka esat pamanījuši pārmaiņas tur lejā un ka jums par to ir savi secinājumi. Protams, būtu ieteicams lūgt.. . brīdināt zemiešus, lai atturas no uzbrukumiem. Ja jūs tiešām esat apņēmušies nevairīties no izšautas raķetes, nemainīt bāzes atrašanās vietu.

— Vai jūs, profesor, mums to ieteicat?— Zun-te-lu vaicāja, acīm redzami pārdomādams.— Atzīšos, ka šo variantu mēs bijām atstājuši pēdējā plānā…

— Jā, jo mēs nevaram zemiešiem tik ilgi piedot visas nekrietnības…—kareivīgi pretojās ieročzinis. — Ne vien savā, bet arī Kosmosa apvienības Sevišķās komisijas vārdā es pieprasu: ja viņi

izšaus ko tādu, kas apdraudēs mūsu bāzi, tad mums jāatbild. Un zemiešiem tādi ieroči ir. Ja gaidīsim, līdz trieks mums virsū kodolraķetes (mūsu atrašanās vieta ir veiksmīgi noteikta), tad mūsu aizsargstarojums nelīdzēs. Tātad — ja viņi šaus, mēs šausim pretim.

— Profesors Ālstens vēl nav izteicies līdz galam,— komandieris atsāka.— Kas notiks tad, ja notikumi neri-ināsies pēc mūsu ieročziņa gribas? Ja mēs neiznīcināsim raķeti un bāzi … Ja mēs to nedarīsim, tad pēc izšaušanas «Vairogam» būs jāmaina vieta.

— Un tā būtu nepārprotama atkāpšanās,— Zun-lu- mo protestēja. — Zemieši vēl vairāk satracināsies.

— Var jau būt, tomēr mums arī tad paliek iespējas pienācīgi atbildēt, — sacīja Zun-te-lu.

— Un, ja viņu pirmais šāviņš netrāpīs, taču viņi redzēs, ka neseko mūsu daudzkārt piedāvātie brīnum varenie atbildes šāvieni, tad viņi gāzīs mums virsū veselu raķešu zalvi,— ieročzinis turējās pretim.

— Pēc pirmā šāviena jūs vēl varētu viņus pēdējo reizi brīdināt, — Ālstens sacīja.— Aizrādīt, ka nu jūsu pieļāvība ir novesta līdz galējai robežai un visas turpmākās raķetes tiks iznīcinātas . .. Pēc manām domām, kaut arī tad pirmais trieciens būtu drausmīgs, tomēr jūs tā iegūtu cilvēku simpātijas vairāk, nekā dodami triecienu tūlīt. Mums ir ļoti svarīgi, lai palielinātos tā nometne, kas piekrīt Miera akcijai.. . Apdomājiet manu priekšlikumu! Lūdzu!

Marija palocīja galvu un klusu teica:

— Esmu vienisprātis ar savu vīru. Augstsirdība uz katru normālu būtni iedarbojas spēcīgāk nekā zobena švīkstināšana. Tā ir nevis vājuma, bet spēka un gudrības zīme. Jūs varat tā rīkoties, lūdzu, ticiet mums. Mēs taču cilvēku cilti pazīstam labāk.

— Cilvēku cilti ir tik daudz briesmoņu, ka es jau sen būtu pieprasījis bruņotu iejaukšanos, ja nebūtu iepazinies ar jums, — sacīja Zun-lu-mo.

— Ņi . . . ņis . . . ņa . . . Tiešām, tā ir laime, ka pasaules liktenis nav tikai ieročziņu rokās. Vai ne, Jan un Marij?

— Un cerēsim, ka mūsu likteni arvien retāk lems tikai militāristi un ieroču fabrikanti! — Jans atbildēja. — Es jūs lūdzu, komandierī Es jūs pazīstu un zinu, ka jūs citādi nevarat rīkoties.

Abās telpās iestājās klusums, kurā varēja dzirdēt zemiešu smago elpu. Sī skaņa bija tik stipra, ka Zun-tan-to tūlīt metās pie Ālstena un pārbaudīja viņam pulsu.

— Ja diskusija tik ļoti satrauc mūsu slimnieku, tad es viņam rīt līdz pusdienai aizliedzu piedalīties, — ārste paziņoja izbrīna pārņemtajiem klātesošajiem.

— Vai patiesi? — komandieris vaicāja.

— Sirdsdarbība un elpošana ir daudz straujāka par normālu. Seja — bālāka, — Zun-tan-to atbildēja. — No profesionālā viedokļa

skatoties, es varētu priecāties, ka ir iespēja tieši pētīt jūtu procesus pie Saprātīgām būtnēm, kas ir temperamentīgākas nekā mēs . . . vairāk instinktu varā, taču mūsu drauga Jana veselības stāvoklis .. . netraucēta atlabšana mums patlaban ir svarīgāka . . . Iesaku atpūtu!

— Nepārspīlējiet, dakterīt,— Jans Ālstens pretojās.— Sai ziņā paļaujieties uz mums raksturīgajām īpašībām. Mums gan ir intensīvāka jūtu dzīve, taču esam spējīgi pielāgoties psihiskām un organiskām pārslodzēm. Es ticu, ka šis gadījums jums sniegs lielisku pētījumu materiālu, tikai nebaidieties. Manis dēļ varam apspriedi turpināt. Apsolu dakterītei labāk savaldīties .. . Vai jūs atļausiet, mana stingrā glābēja?

— Vispirms gribu dzirdēt, ko saka Marija, arī viņa ir ārste.— Zun-tan-to liedzās.

— Un partejiska sieva! — Alstens ķircināja.— Es varu saderēt, ka viņa piekritīs jums un tūlīt dzīs mani gultā. Vai ne, mīļā?

— Gultā ne, tomēr uzmanīties tev vajag,— Marija teica.— Brīnums, ka tu vel esi dzīvs!

— Ņi . . . ņas . . . ņu . . .— smējās Zun-te-mi. — Tev, draugs, jāpadodas . . . Tu taču nevarēsi turēties pretim divām tik daiļām sievietēm. Pēc manām domām, vari palikt kopā ar mums, tikai esi drusku mierīgāks . . .

— Pateicos jums, jo šī diskusija mums ir ārkārtēja mācība,— komandieris rezumēja.— Tikai tagad redzu, cik ģeniāls ir bijis kolēģa Zun-te-mi priekšlikums toreiz, kad Pasaules teroristu trests šantažēdams uzspridzināja pirmo atombumbu un mēs vairs nevarējām vilcināties. Tuvāka iepazīšanās ar jums un profesora Ālstena grāmatu studēšana mums ir sniegusi tādas atziņas, kuru tieši pietrūka, analizējot iegūto materiālu. Jūtu, ka varam būt pateicīgi Janam Alstenam, ka viņš piekrita sadarboties ar mums . . . Arī Pjēram Lefevram . . . Marijas kundzes šīsdienas uzstāšanās bija tiešām pamācoša. Paldies. Mēs būtu ļoti priecīgi, ja mūsu savienība varētu turpināties.

— No mūsu puses tas ir dabiski, komandierī — Jans Ālstens sacīja.— Kaut arī mēs neparedzējām visus sīkumus, taču jau pašā sākumā nojautām galveno, ko uzņemamies.

Ja vēl jūs zinātu, cik tur lejā daudz tādu kā mēs, arī viņi tikpat ļoti gribētu sabiedroties,— Lefevrs papildināja.

Apspriede drīz vien beidzās, pēc Zun-te-mi signāla tehniķi pieslēdzās Zemes satelītiem, un lejā jau pazīstamais kosmopsihologs ievadīja ārkārtējo pārraidi ar šādiem vārdiem.

— Planētas K-2 ekspedīcija uzrunā Zemes Saprātīgās būtnes . . . Cienītie skatītāji! «Vairoga» padomē nupat beidzās pārrunas, kurās piedalījās arī profesors Jans Ālstens, kurš kopš vakardienas uzturas pie mums, Ālstena kundze un filozofs Pjērs Lefevrs, padome novērtēja

jaunākos notikumus. Mūsu secinājumus un priekšlikumus jums paziņos bāzes komandieris Zun-te-lu.

Zun-te-mi vietā parādījās komandieris, viņš, uz priekšu raudzīdamies, kaut ko noteica, tad pievērsās skatitāj iem.

— Mēs uzrunājam visus Zemes iedzīvotājus,— viņš sāka,— jo jūsu planēta ir mājas jums visiem. Tātad Zemes liktenis vienlīdz attiecas uz jums visiem. Mēs negribam runāt gari, tie, kuriem uzruna domāta, mūsu vēstījumu sapratīs tāpat. Mums ļoti žēl, ka Rietumu aizsardzības padome mums nav paziņojusi savus plānus par iespējām turpināt nepabeigtās pārrunas. Turklāt . . . Daudz ko liek nojaust klusums tradicionālajos Zemes komunikācijas līdzekļos, apklusuši telefons un radio, televīzijas ziņās vairs netiek minēts pie jums radies kritiskais stāvoklis, un tas mums liek daudz ko nojaust . . . Nedomājiet, ka mēs tāpēc esam palikuši bez informācijas . . . Mēs nepārtraukti saņemam ziņas par ikvienu svarīgu rīcību pie jums . . . Jaunā situācija mums liek izdarīt secinājumus,.kuriem piekrīt arī mūsu sabiedrotie zemieši, kuri uzturas pie mums . . . Pēc mūsu hipotēzes, kareivīgie varasvīri ar lāzera palīdzību ir nopeilējuši mūsu atrašanās vietu un mēģinās dot iznīcinošu atomtriecienu. To mēs gribējām pavēstīt. .. Pretēji iepriekš sacītajam mēs vēl nelikvidēsim jūsu pirmo uzbrukuma akciju. Mums jāzina, uz kādu ārprātu ir spējīgas Zemes Saprātīgās būtnes, kas nostājušās uz pašapdraudes un vispārīgas bīstamības ceļa. Mēs gribam uzzināt, cik pareizs ir mūsu pusgada novērojumu un analīžu kopums. Protams, mūsu kosmiskā bāze jau laikus izvairīsies no jūsu kodolraķetēm. Mūsu pretuzbrukuma nebūs, bet, ja daži no tā secinās, ka mūsu brīdinājumi ir tikai tukša ieroču žvadzināšana, mēs jau tagad pasvītrojam, ka ikviena raķete, kas sekos pirmajai, tiks iznīcināta tūlīt pēc starta kopā ar bāzi. Varu pateikt, ka pēc tam skats tais vietās nebūs iepriecinošs. Tie, kam būs dūša tur ierasties, atradīs sastingušu lavas ezeru.— Viņš apklusa un pieskārās kaut kam uz galda, varbūt mazam atskaņotājam — atmiņas rosinātājam. Patiesi mazu brītiņu viņš klusēja.— Neuzskatiet šo paziņojumu par draudiem! Tas ir tikai pēdējais brīdinājums tiem, kas neapdomīgi kā bērni rotaļājas ar uguni. Ņemiet par piemēru Francijas varas orgānus, ar kuriem mēs gribam sadarboties zinātnisku eksperimentu jomā. Atkārtoju . . . Mēs gribam apstrīdēt zemiešu varasvīru izraudzīto ceļu, lai izietu no krīzes. Mēs gribam apspriesties, nevis karot. Varbūt daži no jums domā, ka mums nav par ko runāt. Mūsuprāt, patlaban mūsu attiecības veidojas tā, ka . ..

Zemes varasiestāžu reakcija, mēģinājumi mūs iznīcināt vislabāk apliecina profesora Ālstena tēzi, ko viņš izvirzījis jau pirms desmit gadiem. Zemes Saprātīgās būtnes nonākušas līdz pašapdraudes un vispārīgas bīstamības laikam. Mums jāpievienojas viņa uzskatiem. Un jārīkojas tā, kā šai gadījumā nosaka Kosmosa Pasaules valsts likumi.

Tas ir mūsu K-2 bāzes «Vairogs» padomes un sabiedroto zemiešu kopīgs viedoklis. Apsveriet mūsu lūgumu un priekšlikumus! Gaidām jūsu paziņojumu par sarunu turpināšanu … Es atvados.

Pēc šā vēstījuma Ālstens atpūtās. Viņš negulēja, viņi trijatā runājās. Pēc brītiņa ekrāna skaņraidī atskanēja «Vairoga» centrā dežurējošā tehniķa balss.

— Jan Alsten, ar jums grib runāt profesors Korelli no Romas. Savienoju . . .— Un tūlīt viņi dzirdēja mazā resnīša balsi. Viņa seja nebija redzama, rokaspulksteņa mehānisms nebija diezgan spēcīgs, lai raidītu attēlu.

— Hallo, vai kolēģis Ālstens?

— Sveiks, Korelli, kā klājas? — Ālstens atsaucās, paceldamies gultā sēdus.

— Man jau nekas, bet kā jums? Vai patiesi jūs dažās stundās esat tā atlabis, kā mēs redzējām tiešajās pārraidēs?

— Un tam neticat pat jūs, kaut gan esat kopā ar mums bijis uz «Vairoga»?

— Ziniet. .. Tas patiesi ir fantastiski, kā sacītu kolēģis Lefevrs.

— Jūs esat plaģiators!— Lefevrs viņam uzrēca.

— Vai tad jums pašam nav neviena oriģināla apzīmējuma šādam Kristus brīnumdarbam? … Es jau jūs pazīstu!

— Kolēģi Ālsten, es nupat klausījos «Vairoga» komandieri,— Korelli pārtrauca francūža mēlgalības.

— Vai jums nešķiet, ka bezkompromisa pievienošanās svešas planētas kosmosbāzei nostāda mūsu apvienību neērtā stāvoklī?

— Vai jūs domājat, ka mūsu rīcība zem vesela saprāta zīmes mierīgas vienošanās interesēs — kompromitē mūsu zinātnieku sabiedrību?

— Tomēr viņi ir citas planētas dēli, kam pirmā vietā ir pašu intereses! Tas ir dabiski. Kāpēc tad nav dabiski, ka mums Zeme ir dārgāka?

Alstens kaut ko nomurmināja, tad saprotami turpināja:

— Mīļais Korelli! Vai varētu būt tā, ka jūs līdz šim brīdim neesat sapratis manas tēzes? .. . Visādā ziņā arī man visdārgākā ir dzimtā vieta Zeme. Taču reizēm īstu mīlestību apliecina visskarbākiem, visdzedrākiem vārdiem. Zel, ja jūs to nesaprotat.

— Ak, Jan, liec taču mierā to apjukušo tipu! Ja viņu, tāpat kā vakar tevi, nogāzīs teroristu lode, tad gan viņa profesoriskā augstība nāks pie prāta! — iesaucās Lefevrs.

Izrādījās, ka francūzis ir gaišreģis, jo drīz vien Korelli rokaspulkstenis paziņoja, ka draudot uzbrukums. Pēc mirkļa notikuma vietā ieradās «Vairodziņš», kas nupat bija slīdējis pāri Francijai. Tas ieradās tobrīd, kad divi teroristi grasījās šaut uz Korelli, kurš pie savas mājas durvīm kāpa mašīnā. Viņi atradās pietiekami tuvu, lai

rokaspulksteņa aizsargstarojums viņus varētu paralizēt. Bijušo nodomu apliecināja abu vaimanas un nekustīgums. «Vairodziņš» nevilcinājās un, kā bija noteikts pēc atentāta pret Janu Alstenu, abiem piešķīra nāvējošu starojuma devu.

Tai pašā dienā tas pats atkārtojās arī ar doktoru Hristoferu, un mašīnā, kur bija slēpušies uzbrucēji, palika trīs līķi.

Gandrīz vienā mirklī Zemi apskrēja ziņa par diviem atentātiem un pretuzbrukuma upuriem. Arvien vairāk saniknotā kara partija kliedza visskaļāk. Jā, jā, zunu bāze nemitīgi spredikņo par Miera akciju un sarunu gribu, bet īstenībā turpina vakar sākto noziedzīgo karadarbību. Nemitīgi rīkojās kā daždien kara partneris.

Šķita, ka šīs nedaudzās stundas un histēriskie ziņojumi ir ietekmējuši lēmumu, un vakarā pulksten 19. 13 viena no Onijas bāzēm izšāva pret «Vairogu» lieljaudas kodolraķeti.

Zunu bāze šai brīdī bija sākusi televīzijas raidījumu, ko vadīja Zun-te-mi. Tika parādīts, kā zuni uztver raķetes palaišanu, izseko raķetes trajektoriju, precizē ģeogrāfisko vietu, pasaka pat to, ka divi «Vairodziņi» jau ir tur, lai tuvumā fiksētu vietu. Pārraide kļuva arvien satraucošāka, jo uz ekrāna mainījās raķetes attēls, kas kļuva arvien lielāks, un ar izlūku «Vai- rodziņu» palīdzību uztvertais militārās bāzes tuvplāns, kuru nekļūdīgi varēja pazīt pēc nodevīgajiem dūmu mutuļiem. Savu reizi uz ekrāna parādījās arī ap bāzi patrulējošās iznīcinātājlidmašīnas, ar kurām zuni it kā spēlēja jautru slēpšanos. Jo skatītāji varēja redzēt, cik neticami pacietīgi zunu tehniķi gaidīja līdz pašam pēdējam brīdim, lai tad viegli izvairītos no virsū skrejošā monstra. Tā kā «Vairoga» pārraidi skatījās arī raķešu bāzē, tad šī rotaļa «kaķis un pele» bija tik ļoti sakaitinājusi komandieri, ka viņš pavēlēja pilotiem šaut.

Arī šis intermeco bija skaidri saredzams. Pats Zun- te-lu lūdza starta bāzes komandieri tūlīt pārtraukt šo šaudīšanu, jo citādi nevar uzņemties atbildību par to, kas notiks, ja kāds iznīcinātājs nejauši izšaus uz «Vairodziņu». «Vairodziņa» aizsardzības ieroči darbojas automātiski, tūlīt jūt precīzi notēmētu šāviņu un momentā atbild. Pulkvedis atbildēja tik rupji un tādiem neglītiem vārdiem, ka Zun-te-lu saprata tik vien: viņam ne prātā nenākot apšaudi pārtraukt.

Tāpēc ari gadījās, ka pēc īsas apšaudes kāds iznīcinātājs nejauši notēmēja uz Drūmā «Vairodziņu», tūlīt apstājās lidmašīnas dzinēji, planēt šie iznīcinātāji nevarēja, un lidmašīna krita. «Vairodziņa» monitors izsekoja, kā tā ietriecas zemē un eksplodē. Skatītāji kā pavadījumu noklausījās raķešu bāzes komandiera ārprāta lāstus, un tie, kuri spēj izbaudīt šādu «fūrmaņu» stilu, īsu brītiņu saņēma tiešām sulīgu delikatesi. Komandieris tik ļoti nespēja valdīt dusmas, ka jau sāka izrīkot otras raķetes izšaušanu. Līdz galam viņš nepaspēja pateikt, jo tuvumā dežurējošie «Vairodziņi» reizē notēmēja uz viņu

paralizējošos starus.

Tā kā pārbiedētais komandiera vietnieks pa tiešo videofonu lūdza valdības norādījumus, tad skatītāji dabūja noklausīties arī šo sarunu, dabiski, arī noskatīties attēlus.

Pēc tam atkal rādīja, kā raķete tuvojas «Vairogam». Sis skats bija sirdi plosošs, jo «Vairoga» mērinstrumenti apliecināja, ka zemiešu bāzē ir labi notēmēts un raķete virzās tieši uz zunu kosmisko staciju. LJn varēja skaidri redzēt, kā «Vairogs» pēdējā brīdī maina savu vietu, kā varenais ierocis, nesdams līdzi simt Hirosimu nāvi, aizlido garām. Kādu brītiņu vēl demonstrēja aizlidojošā metāla milža pakaļgalu, tad uz ekrāna atkal parādījās Zun-te-lu.

— Man šķiet, ka daudzi Zemes Saprātīgie mūsu pārraidi skatās ar satraukumu. Jāatzīstas, ka arī mēs izjutām šādu satraukumu, kaut gan mums nav tik asa jūtu reakcija kā cilvēkiem. Vienīgi Saprātīgas būtnes spēj izjust šādu satraukumu kādas bezprātīgas rīcības dēļ. Pēc jūsu pārstāvju, Jana Ālstena un pārējo, ieteikuma… lūguma mēs esam atteikušies no sava agrākā viedokļa, par kuru jums tika ziņots mūsu iepriekšējā pārraidē. Tāpēc mēs tagad neatbildējām ar ieročiem. Jūs esat mūs pietiekami pārliecinājuši, ka Zemes Saprātīgie spējīgi uz visa veida ārprātu. Jums par laimi, mēs jau zinām, ka jūsu vidū ir daudz cilvēku, kas domā tāpat kā Jana Ālstena grupa. Šobrīd vēl tikai savā vārdā man jāsaka: esmu pārliecināts, kaut ari mums tik daudz kas jāpieredz, mēs tomēr neķersimies pie tā pēdējā līdzekļa, ko pieteicām Miera akcijas sākumā… Kaut ari daži varasvīri jūs ierautu nez kādā ārprāta rīcībā, tomēr K-2 ekspedīcija nesodīs Zemi ar totālu nāvi .. . Taču mūsu kuģa ieroču tādam nolūkam pietiktu. Mēs izdomāsim citu risinājumu, ar ko aizstāt pilnīgu iznīcināšanu. Es ticu, ka izdosies K—2 Lielo padomi pierunāt, kaut vai ar strīdu, tomēr pieņemt manu priekšlikumu. Visa mūsu iepriekšējā deklarācija paliek spēkā, vienīgais izņēmums nupat minētā, mums visiem tik svarīgā izmaiņa. Pēc nupat izšautās raķetes, ko jūs redzējāt pārraidē, ikviens uzbrukums tūlīt tiks padarīts nekaitīgs. Ļoti lūdzu, nesteidzieties ar apšaudi, mēs to protam daudz labāk. Varbūt beidzot jūs mums noticēsiet. Pagaidām beidzu. Mūsu iekšējie monitori man ļauj redzēt, ka arī Alstens vēlas jums ko teikt. Lūdzu, profesor, dodu jums vārdu …

Ekrānos jau labu brīdi bija redzams Jans Alstens, kura izskats, sejas izteiksme pauda satraukumu. Lielākā daļa skatītāju bez vārdiem nojauta, kas viņā norisinās.

— Cienījamie draugi! Likteņa biedri!— viņš sāka drūmā balsī. — Esmu pārliecināts, ka šo pārraidi nekad neaizmirsīs neviens mūsu paaudzes pārstāvis, kurš ir to redzējis. Vēsturniekiem šis ir rets gadījums, drīz vien to dēvēs par gadsimtu robežakmeni, par gadsimtu mijas notikumu. Jo mēs ceram, ka mūsu cilvēku ciltij vēsture būs kā pēc gada, tā pēc tūkstoš gadiem, jo mēs šo krīzi pārcietīsim. Tāpēc es

lūdzu vārdu. Tie, kuri pazīst manus darbus, zina, ka tajos liela vieta atvēlēta manām domām par inerces spēka darbību cilvēku sabiedrībā. Draugi! . . . So attēlu sēriju noskatījās simtiem miljonu manu biedru — cilvēku, tie apliecināja, ka šo inerces spēku cilvēku sabiedrības mehānismā nevar ne apturēt, ne koriģēt pat pilnīgas iznīcības draudi . . . Tomēr iespējams tas ir, jo te ir runa nevis par Dieva dotu, bet gan gadu tūkstošu gaitā izveidojušos subjektīvu, cilvēcisku faktoru. Ir pienācis brīdis, kad nevar vairs rīkoties pa vecam, ierastajā veidā, pēc ierastajām receptēm, ir jāatrod jauni vārdi un jauna rīcība. Mūsu atpalicības dēļ un cilvēces glābšanas interesēs ir vajadzīgi citādi vārdi un darbi …—Viņš apklusa, un satrauktais skatiens kavējās pie klātesošajiem, it kā viņš gribētu tur smelt spēkus.— So mirkli darīja pilnīgu mūsu draugu zunu pēdējais žests. Mums tas ir dižens piemērs. Saprāta triumfs pār visu bezatbildīgo, nesaprātīgo piedzīvojumu kāri… Mācīsimies no zunu draugiem un atbildēsim Saprātīgo būtņu cienīgi! . . . Mani draugi ikvienā Zemes nostūrī, visi, kas jūtaties kaut mazliet atbildīgi par cilvēces izdzīvošanu! Rīkojieties! Dibiniet Cilvēces sargu apvienības, sāciet akcijas. Nemitīgi iesniedziet savas prasības valdībām un Pasaules apvienības kongresam: tūlīt sākt pārrunas ar zunu ekspedīciju! Rīt vai parit kongresa darbakārtībā delegācijām valstu vai valdību galvu vadībā jāizlemj jautājums par krīzes stāvokļa atrisināšanu! Rīkojieties, kamēr vēl nav par vēlu! . . . Pateicos.

Viņš nebija pamanījis, ka Zun-tan-to un sieva viņam jau kādu laiciņu māj, lai met mieru, jo viņa spēki acīm redzami izsīkst. Beidzis uzstāšanos, viņš nepretodamies pieņēma abu sieviešu aizbildnību, atļāva sevi vest uz gultu un apguldīt.

— Nebaidieties, nekā ļauna nav,— viņš noteica, kad bija atlaidies guļvietā. — Taču man bija jāpasaka, to jūs zināt.

Zun-tan-to viņu steidzīgi izmeklēja, tad stingri sacīja:

— Būtu es zinājusi, ka jūs spējat būt tik bezatbildīgi paši pret sevi, tad nebūtu laidusi ārā no gultas.

— Vai viņa veselība ir pasliktinājusies? — no otras puses jautāja Zun-te-mi.— Vai bīstami?

— Ja es jau nebūtu reiz redzējusi līdzīgu nervu pārslodzi, tad sacītu, ka jābaidās,— Zun-tan-to atbildēja.— Ceru, ka tas ir pārejoši, gan jau beigsies . ..

— Ņi … ņas … ņe … Es tā skatos, Jan, ka tu mums atkal iemācīsi jūtu dzīvi. Es jau esmu uzdrošinājies pievērst zunu uzmanību tās pozitīvajām īpašībām . . . Man vēl nav dūšas pavaicāt daiļajai dakterītei, vai viņa būtu ar mieru uzņemties cilvēku pastāvīgu ārstēšanu .. .

— Nu … tikai zinātnes labā . . .— Zun-tan-to atbildēja.

— Ņe . . . ņis . . . Apzinīguma paraugs, vai ne, mīļais draugs?

Labi, manu zuniņ, es taču negribu tevi sāpināt. Negribu zaudēt tavu labvēlību.

Zun-tan-to vēroja savu kolēģi ar it kā pārspīlētu izbrīnu.

— Sķelmīt, es redzu, ka Zemes Saprātīgie tevi jau pārāk stipri ietekmējuši,— viņa noteica.

Jans Alstens ar Zun-tan-to zāļu palīdzību nogulēja trīs stundas. Pēc pamošanās abas mediķes viņu izmeklēja. Konstatēja, ka iet uz labo pusi, arī viņš pats juta, ka nekas vairs nekait. Pēc bagātīgām un garšīgām vakariņām uz ekrāna parādījās «Vairoga» padome, kas varenā kuģa nomaļā istabiņā sēdēja ap garu galdu. Zun-te-lu apsveica klātesošos un lūdza ziņojumu par Ālstena veselības stāvokli, tad pavēstīja, ka viņi esot gaidījuši, līdz zemieši varēs piedalīties šai ļoti svarīgajā sēdē. Galvenā tēma būs pēdējā televīzijas raidījumā pavēstītais komandiera ziņojums, kas tik krasi atšķīrās no agrākajiem lēmumiem. Vadīdamies no pirmajā kopīgajā apspriedē gūtās pieredzes, Zun-te-lu, pārējo atbalstīts, prasīja sabiedroto zemiešu piedalīšanos.

Tā bija grūta vairākas Stundas ilga sacensība, kurā abus pretējos uzskatus visskaidrāk pārstāvēja komandieris un ieročzinis. Kad jau šķita, ka Zun-lu-mo paliek viens, līdz galam saglabājis savus īpašos uzskatus, viņš lūdza neizlemt bez K-2 «1368» bāzes padomes ziņas. Diskusijas dalībnieki domāja, ka «Vairoga» padomei ir suverēnas tiesības izteikt savu viedokli pašu izpētītā konkrētā gadījumā un tad virzīt to tālāk apstiprināšanai. Vienīgi ieročzinis balsoja pretim. Komandieris lūdza šo ārkārtējo lēmumu uzskatīt par stratēģisku noslēpumu attiecībā pret Zemi, līdz pienāks kosmiskās bāzes piekrišana.

Tāpēc mēs par šo svarīgo momentu runāsim atbilstošā vietā notikumu gaitā.

Pec tam Jans Ālstens lūdza apspriest viņa priekšlikumu. Tas bija sekojošs. Pazīstot cilvēku dabu un varaskāres velnu, var pilnīgi droši pieņemt, ka viņi agrāk vai vēlāk mēģinās dot nākamo atomtriecienu. Tāda bezprātīga pavēle radīsies pa daļai zemiešu neticības dēļ: viņi gluži vienkārši nav spējīgi noticēt, ka «Vairogs», riņķodams piecdesmit tūkstošu kilometru attālumā, var iznīcināt Zemes raķešu bāzi. Un ka zuni var iznīcināt visu dzīvību uz Zemes, ja tā būs nolemts. Klātesošie zinātnieki — ikviens savā nozarē — ir pieredzējuši, ko nozīmē eksperiments, iespēja pārliecināties vēl un vēl. Tas nepieciešams katram attīstītam prātam. Ālstena priekšlikums bija šāds:

tūlīt pēc apspriedes paziņot zemiešiem par divām «skatēm» nākamā rītā;

pirmajā — izraudzīties kopā ar cilvēkiem attiecīga lieluma objektu kādā neapdzīvotā vietā, piemēram, blakus vakarējai raķešu bāzei, no turienes jāaizvācas visiem cilvēkiem, ja gadījumā tādi tur

būtu, pēc tam demonstrēt, kā starojums iznīcina visu dzīvo;

otrajā — iznīcināt kādu raķešu bāzi pēc tam, kad to ir pametis pēdējais cilvēks.

Sim priekšlikumam sekoja klusums, jo ikvienam tas bija negaidīts.

— Un jūs, profesor, domājat, ka šie divi eksperimenti piespiedīs cilvēkus domāt sakarīgāk?— komandieris jautāja.

— Ne jau nu visus, to es varu apgalvot,— Jans Alstens atbildēja. — Taču es kategoriski apgalvoju, ka jūsu līdz šim teiktais kļūs par taustāmu realitāti daudziem mūsu cilvēkcilts biedriem. Tāpēc mēs nevaram atsacīties no šāda zinātniska eksperimenta, ja vien ir demonstrēšanas iespējas. Varbūt ir kādi šķēršļi?

— Manuprāt, nekādu, profesor, — Zun-te-lu atbildēj a.

— Jana priekšlikums ir nenovērtējami svarīgs,— Zun-te-mi teica. — Ja man būtu pazīstamas cilvēka jūtas, tad es sacītu: kauns, ka tas nav ienācis prātā man, kosmopsihologam. Taču … ņi . . . ņis … ņa . . . Galvenais, ka šāds eksperiments ļaus demonstrēt zunu īsto būtību.

Pēc tam viņi nevis diskutēja, bet apmainījās domām par eksperimenta detalizētu izpildi, beidzot vienbalsīgi pieņēma Ālstena koncepciju. Pat ieročzinis balsoja par to, sacīdams, viņš jau neesot cilvēks, kas šaus arī tad, kad bez šaušanas var iztikt.

Sēde ieilga līdz pusnaktij, pēc tam viņi tūlīt pieslēdzās satelītu ķēdei un ārkārtējā televīzijas pārraidē paziņoja Zemes varasvīriem «Vairoga» un sabiedroto priekšlikumu. Zun-te-lu lūdza, lai sešos no rīta paziņojot abu eksperimentu precīzu vietu, ja iespējams, lai tā būtu vakarējā bāze un lai parūpējoties par abu vietu atbrīvošanu no cilvēkiem.

Tūlīt pēc šās pārraides no Zemes sāka plūst apsveikumi un ziņojumi Janam Alstenam. Bija daudz tādu, kas ļoti atzinīgi vērtēja zunu augstsirdību. Pienāca ziņas par jaunu Cilvēces sargu apvienību dibināšanu, par nacionālo organizāciju pasākumiem, par sarunām ar valdību. It kā tur lejā būtu gaiša diena, nevis nakts.

Sešos no rīta nekādas atbildes nebija, tātad eksperimentu nevarēja sākt, Zeme klusēja. Pjērs sāka skaļi smieties.

— Naivulīši! Cerējāt, ka tās maniakālās žurkas pa nakti nāks pie prāta? . .. Skaidrs, ka tiem nekas cits vairs nelīdzēs kā uguni pie astes!

— Mīļais Pjēr! — komandieris atsaucās.— Ja jūs varētu visas tās «žurkas» izdzīt uz viena liela lauka, tad es nemaz nebūtu pretim, ka mūsu ieročzinis pastrādā «ar uguni» … Bet vai to var, atbildiet!

— Pie velna, ja es spētu viņus sadabūt kopā! Taču …

— Eksperimentu atlikt nevaram!— Zun-te-lu turpināja.— Lūdzu, pieslēdzieties satelītiem. Hallo! Labu rītu visiem Zemes iedzīvotājiem! Arī tiem, kuriem vajadzēja dot atbildi uz mūsu šās nakts priekšlikumiem. Lai Zemes varasvīri nedomā, ka ar savu klusēšanu darīs mūs rīcībnespējīgus. Tādus, kādi jūs esat gadu desmitiem ilgi.

Paziņoju, ka eksperimentu sāksim precīzi pulksten septiņos. Līdz septiņiem aizvāciet visus cilvēkus no tās bāzes, kas vakar izšāva raķeti uz mums. Ja jūs to nedarīsiet, septiņos viņi saņems šoka starus. Tad dosim pusstundu, lai izvestu nevarīgos. Ja jūs šo iespēju neizmantosiet, tad nevainojiet mūs, tā būs jūsu pašu vaina. Septiņos trīsdesmit notiks bioloģiskais demonstrējums . . . Mūsu izlūki rītausmā izraudzījās vispiemērotāko vietu. Tas būs aplis ar kilometru garu diametru un pieskarsies raķešu bāzei tās ziemeļu punktā. Astoņos mēs iznīcināsim raķešu bāzi . .. Jums jau to ir diezgan, šo vienu varat ziedot . . . Ceram, ka šis demonstrējums jums būs tāda mācība, ko vērts pārdomāt .. Ne ar klusēšanu, ne ar bezdarbību jūs nepiespiedīsiet mūs atteikties no šā eksperimenta. Mūsu apņēmība pamatojas uz jūsu līdzšinējo uzvešanos. Mums šķiet, ka šie divi demonstrējumi, kas izkliedēs visas šaubas, ir vajadzīgi pirmām kārtām Zemes Saprātīgajām būtnēm. Lūdzu, uzskatiet to par lielmēroga zinātnisku eksperimentu. Mēs zinām, ka abas eksperimenta vietas dos darbu jūsu zinātniekiem mēnešiem un gadiem ilgi. Viņiem būs iespējas paveikt daudz zinātnisku atklājumu. Tādu, pie kādiem viņi bez mūsu palīdzības nonāktu tikai pēc daudziem desmitiem gadu. Es beidzu. Sāciet gatavoties!

Pēc šiem notikumiem bija grūti konstatēt, tieši kuri ir vainīgi, kuri ir atbildīgi par vairāku tūkstošu cilvēku nāvi. Tāpēc ka norādītajās vietās netika darīts nekas, it kā šo paziņojumu uzskatītu par tukšu pļāpāšanu. Raķešu bāzes vadība gan laika trūkuma dēļ lūdza Kara ministrijas norādījumus pa videofonu, nevis rakstiski, tā pārkāpjot instrukciju. Evakuācijas pavēli nesaņēma, tātad bāzes personāls gaidīja. Kā jau mēdz gaidīt drošu nāvi.

«Vairodziņi», kas riņķoja virs bāzes, visu novēroja un īsu brītiņu pirms eksperimenta mazliet attālinājās.

Septiņos trīsdesmit iedarbojās Zun-lu-mo milzīgie staru ģeneratori, un dažu minūšu laikā raķešu bāzes ziemeļu stūris dega vienā milzīgā liesmā, augi, dzīvnieki, tur palikušie cilvēki pārvērtās pelnos. Sarkanīgi melnais dūmu stabs cēlās arvien augstāk, un no tā bira lejup plēksnes, kas visu apvidu nosedza ar krēslu.

Raķešu bāzē sākās panika. Komandiera pavēles neviens vairs neuzklausīja, cilvēki no dziļām pazemes tilpnēm ar liftiem plūda augšup, bēga gan kājām, gan braukšus, lai nokļūtu tālāk no šās nāvei nolemtās elles.

Pulkvedis par notikušo ziņoja Kara ministrijai, no kurienes saņēma pavēli izšaut uz «Vairogu» otru raķeti pēc tiem pašiem vakardienas parametriem. Tas nebija iespējams, jo apkalpes vairs nebija.

«Vairogs» kopš paša pirmā eksperimenta mirkļa visu to pārraidīja uz Zemi, tā ka skatītāju miljardi (visi, kam vien bija aparāts, sēdēja

pie televizora) varēja aplūkot iznīcināto mežu, sākumā iztālēm, vēlāk, kad «Vairodziņi» nolaidās zemāk, palielinātu šo stindzinošo iznīcības attēlu virkni. Varēja noklausīties raķešu bāzes un Kara ministrijas sarunas, pulkveža nevarīgos lāstus un vēl spēcīgāko atribūtiku.

Zun-te-lu pārtrauca šo citkārt uzjautrinošo pulkveža sniegumu.

— Pulkvedi, līdz astoņiem ir vēl divpadsmit minūtes,— viņš sacīja.— Lūdzu, sekojiet saviem kareivjiem, neskrieniet nāvē bez jēgas… Atkārtoju, vienpadsmit minūtes. Beidzu…— Laikam bija noticis kaut kas ārkārtīgs, jo komandieris noklausījās kādu ziņojumu, tad turpināja.— Ļoti žēl… Skaidrs, ka uz Zemes ir pārāk daudz nesaprātīgu, traku Saprātīgo būtņu. Mūsu automātiskā aizsardzības centrāle ziņo, ka no citas atombāzes pret mums esot izšauta otra raķete. Tātad — dodu vārdu mūsu ieročzinim Zun-lu-mo. Viņš atbildēs. Un tagad pārraidām attēlu sēriju, kas fiksēta kopš raķetes izšaušanas.

Vispirms bija redzams tikai tālīns gaismas zibsnis, pēc mirkļa melns punkts, kas auga un tuvojas. Pēc apmēram trim minūtēm tas pārvērtās balti nokaitētā uguns lodē. Un vēl pēc brītiņa no Zemes uzmutuļoja sēnes veida atommākonis. Sēņu grupa. ,

Pirmajai detonācijai sekoja nākamās, jo zunu pretsitiena vēl neizzinātā īpašība bija tāda, ka uzsprāga visi bāzē glabātie atomlādiņi. Novads vēl brīdi viļņojās un mutuļoja kā briesmīgā zemestrīcē. Bruka kalni, aizgruva ielejas, veidojās aizas, sagrautās zemes virskārtu sedza tikai bieza, cieta, stiklaina, metāliski spīdoša garoza. Tur nevarēja būt nevienas dzīvas šūnas. (To apstiprināja zinātnieki, kas krietni vēlāk uzdrošinājās tur ierasties, nodrošinājušies ar aizsargiekārtām.)

Sis atommākonis, kāds nebija redzēts uz Zemes vēl neviena kodolizmēģinājuma gadījumā, vairākas dienas peldēja pāri kontinentam, līdz lēni pacēlās augšup un aizslīdēja pār okeānu.

Zunu prettrieciens bija radījis šausmas. Ne vien tā apvida un Zemes iedzīvotājos, bet arī Augstajos varasvīros. Notikumi sāka ritēt straujāk. Divas dienas pēc šās Sadursmes I starp zuniem un zemiešiem Pasaules organizācijas kongress rīkoja sēdi, lai apspriestu profesora Ālstena priekšlikumus.

Jans Ālstens jau bija tiktāl izveseļojies, to pēc izmeklēšanas apstiprināja Zun-tan-to un Marija. Jans Ālstens pats lūdza iespēju piedalīties Pasaules organizācijas sēdē, un «Vairoga» padome šo lūgumu pieņēma ar prieku.

Tās dienas rītā «Vairodziņš-222» nogādāja Mariju un Pjēru mājās. Lefevrs domāja, ka Ālstens viens pats pietiekami labi pārstāvēs savu viedokli, bet viņš ķersies pie sava lielā darba, lai vispirms pārņemtu savās rokās Cilvēces sargu organizāciju Eiropā un steidzīgi sastādītu sensacionālu reportāžu grāmatu, izmantojot uz «Vairoga» iegūtos uzņēmumus, kā ari pats pasteidzinātu tās izdošanu.

Jans Ālstens kādu stundu pakavējās pie savas ģimenes, nevienu svešu viņi nelaida iekšā, kaut gan uz ielas jau sāka drūzmēties sensāciju kāri korespondenti. Pa telefonu viņš atbildēja vienīgi Florai, kura nule bija atgriezusies no Malorkas salas, pārtraukusi savu vasaras atpūtu. Tad Jans atvadījās no tuviniekiem, sacīdams, ka pēc dienas vai divām būšot atkal mājās. Mājinieki viņu pavadīja dārzā līdz «Vairodziņam-222» un pamāja Zun-te-mi, kurš aizstāja lidaparāta vadītāju.

Drošības dēļ Pasaules organizācijas sekretariātam viņu ierašanās tika pieteikta īsu brītiņu pirms nolaišanās helikopteru piestātnē. Tiem, kas perināja ļaunu pret zuniem un Janu Alstenu, nebija grūti pēc savāktās informācijas un jaunākajām ziņām noteikt aptuvenu Ālstena ierašanās laiku. Tikai tāpēc tieši mirkli pēc nolaišanās, kad Jans Alstens grasījās kāpt ārā un lidaparāts uz īsu brīdi bija kļuvis redzams, negaidīti virs viņiem parādījies helikopters ar lielgabala šāviņu zalvi sadragāja aparātu dranckās, Jana Ālstena un Zun-te-mi ķermeņi bija saplosīti gabalos. Pat zunu medicīnai nebija pa spēkam viņus glābt.

Traģiskais notikums kaut cik ietekmēja Kongresa diskusiju, taču ne tik ļoti, lai mudinātu delegātus uz nepieciešamām izmaiņām uzskatos un metodēs.

Par Jana Ālstena priekšlikumiem, zunu ekspedīcijas prasībām, ultimātu, bruņotu iejaukšanos sākās gara diskusija, kas varēja kļūt bezgalīga.

«Vairoga» padome pēc vēl nedzirdēti dedzīgas apspriedes paziņoja Zemei savu lēmumu.

Jans Ālstens un Zun-te-mi bija darījuši visvairāk cilvēces glābšanas labā, neprātīgā slepkavība bija apliecinājusi Ālstena tēžu pareizību. Zuni atzīst, ka zemiešu sabiedrībā vēl arvien pārāk stipri darbojas inerces spēks un tāpēc paies ilgāks laiks, kamēr Zemes Saprātīgie spēs apjēgt zunu un Jana Ālstena priekšlikumus. Zuni negrib pazemoties līdz zemiešu metodēm, jo tad būtu katru dienu jānoņemas ar cilvēku nogalināšanu.

Viņi uztic Zemes likteņa virzīšanu Zemes Saprātīgajiem. Taču K-2 ekspedīcijas uzraudzībā. «Vairogs» pārvietojas uz tālāku orbītu, no kurienes ari turpmāk visu paturēs acis. Ar prettriecienu atbildēs katram kodollādiņam, kā arī vietēja rakstura izmēģinājumiem. To kosmoskuģi, ko zemieši pēc diviem gadiem taisās palaist Kosmosā, iznīcinās dažas dienas pirms paredzētā starta. Kamēr Zemes iemītnieki nebūs tikuši vaļā no sabiedriskās bīstamības, zuni nevienu viņu kuģi nelaidīs ārpus Saules sistēmas.

Jana Ālstena darbu iespēju robežās turpināja Marija, kurai palīdzēja Flora, draudzīga kā īstā māsa. Marija daudz darīja, lai no jauna izdotu profesora grāmatas, lai izplatītu viņa tēzes. Arī viņa pati savus pārdzīvojumus iemūžināja grāmatā, protams, tā bija gluži citāda

nekā Pjēra Lefevra publicētā. Nebija daudz tādu, kas spēja ticēt, ka to var sieviete. Varbūt Alstens pats nebūtu izdarījis vairāk savu tēžu popularizēšanā un metodikas izstrādāšanā. Cilvēces sargu Pasaules apvienības dalībnieki, gan profesora piemiņu godinādami, gan Marijas personiskos nopelnus atzīdami, pēc pāris mēnešiem viņu ievēlēja par apvienības goda prezidenti.

Budapešta-Siģliģeta, 1980-1981

Mihājs Cergejs PIECPADSMITAIS KOSMOSA LIKUMS Zinātniski fantastisks romāns

Mākslinieciskais redaktors M. Adumāns Tehniskā redaktore V Plaudc Korektore Z. Goba Nodota salikšanai 19.04.90. Parakstīta iespiešanai 20.12.90 Formāts 84 X 108/32. Tipogrāfijas papīrs M- 2. Baņņikova garnitūra. Augstspiedums. 6,0 uzsk. iespiedi.; 10,08 uzsk. krāsu nov.ļ 11,61 izdevn. 1. Metiens "50 000 eks Pašūt.

Nif 5l3-5a. Līgumcena. Izdevniecība «Sprīdītis», 226800 Rīgā, Aldaru Ielā 2/4. Izdevn. Nv 18/ 18/J-2932. Izdevums sagatavots dialoga sistēmā DIS, piedaloties Nozares koplietošanas skaitļošanas centram. Programmētāja M. Osipova. Iespiesta tipogrāfijā «Rota», 226011 Rīgā, Blaumaņa ielā 38/40.

Gergejs M.

Ge 660 Piecpadsmitais kosmosa likums. Zinātniski

fantastisks romāns./ No ungāru vai. tulk. E. Sakse; Māksi. E. Zariņš.— R.: Sprīdītis.— 184 lpp.

Fantastiskās literatūras cienītājus izdevniecība «Sprīdītis» iepriecinās ar Kira Buličeva grāmatu «KALNU PĀREJA». Sniedzam fragmentu no šī darba.

Oļegs ātri devās atpakaļ, taču noliktava bija tukša. Neviens tur nebija iekšā gājis. Nu ko, iesim un modināsim. Turklāt, lai gan Oļegs par to pats sev neatzinās, viņam gribējās abiem parādīties kosmonauta ietērpā, gribējās teikt: «Jūs nogulē- siet visu pasaulē. Bet mums laiks lidot uz zvaigznēm . . .»

šoreiz viņš taisnā ceļā šķērsoja angāru, atpakaļceļš bija daudz īsāks nekā vakar, viņš jau bija pieradis pie kuģa. Priekšā parādījās spilgta gaisma — lūka uz āru bija atvērta. Viņi to aizmirsuši aizvērt. Lai gan šeit tas nav svarīgi, tādā augstumā diez vai mīt zvēri, ko viņi te darīs?

Oļegs aizmiedza acis un minūti tā stāvēja, līdz acis pierada pie dienas gaismas. Saule bija augstu, nakts jau sen garām. Oļegs atvēra acis un pārbijās.

Viņš neieraudzīja nekādas Dika un Marjanas pēdas — sniegs pa nakti bija vakardienas pēdas nolīdzinājis un nogludinājis — nepalika neviena tumša plankuma.

— Hei!!—Oļegs uzsauca ne sevišķi skaļi. Klusums bija tāds, ka bija bail to iztraucēt.

Un tūdaļ Oļegs pamanīja, ka metrus divdesmit no kuģa sāk kustēties kaut kas balts.

Tur bija neliels nolaidens sniega paugurs. Un balts zvērs, kas krāsas ziņā gandrīz pilnīgi saplūda ar sniegu, kādu Oļegs agrāk nekad nebija redzējis — ķirzakai līdzīgs, tikai spalvains, metrus četrus garš — uzmanīgi, it kā baidīdamies, ka medījums aizmuks, rakās šajā paugurā. Oļegs kā apmāts lūkojās uz zvēru un gaidīja, kas būs tālāk, viņš nesaistīja savā prātā balto pauguru ar Dika un Marjanas naktsmītni. Pat tad, kad zvēra ķepas bija atkašņājušas sniegu un tur parādījās telts pārsega melnais plankums, viņš vēl stāvēja nekustīgi.

Taču šajā brīdī pamodās Diks, viņš pa miegam padzirdēja, ka virs viņiem grozās zvērs, un viņa deguns sajuta šī zvēra svešo un bīstamo smaku, Un Diks, izvilcis nazi, gribēja izlēkt no telts, taču sapinās segās. Oļegam likās, ka sniega kupena pēkšņi ir atdzīvojusies, no tās uzšāvās augšup sniega virpulis, bet zvērs, nemaz no šī sprādziena nenobijies, bet, tieši otrādi, pārliecinājies par to, ka, atkašņādams

medījumu, nav kļūdījies, saķēra ar nagainajām ķepām ādu mur- skuli, rūkdams un priecādamies par laupījumu, centās to piespiest pie zemes, noslāpēt.

Oļegs, meža iemītnieks, taustījās pie siksnas pēc naža un gatavojās lēcienam, bet skatiens jau centās uzminēt šī zvēra vārīgo vietu, kurā vajadzētu ietriekt nazi, taču Oļegs, kuģa iemītnieks un mehāniķa dēls, izvilka nevis nazi, bet blāsteru, tomēr nešāva no augšas un tāluma, bet nolēca sniegā un metās pie zvēra, žņaudzīdams rokā ieroci. Zvērs, ieraudzījis viņu, pacēla purnu un ierēcās, baidīdams Oļegu, laikam uzskatīdams viņu par konkurentu, bet Oļegs apstājās un, jau bez bailēm trāpīt Dikam, ietrieca atieztajā purnā blāstera lādiņu.

* * *

Kamēr Diks ar Marjanu, paēduši un apgājuši apkārt kuģim, stiepa uz izeju to, ko vajadzēja paņemt līdzi, Oļegs uzrāpās pašā augšā, navigācijas sektorā. Viņš sauca Diku sev līdzi, taču tas negāja — viņam bija diezgan ar laupījumu. Negāja arī Marjana — Oļegs viņai parādīja, kur atrodas hospitālis, un viņa atlasīja zāles un instrumentus, par kuriem viņai bija stāstījusi Egli. Bet vajadzēja steigties, jo atkal sāka snigt un kļuva manāmi aukstāks. Vēl viena diena, un tad no kalniem ārā netiks—snigs daudzas dienas, un temperatūra nokritīs līdz piecdesmit grādiem. Tā nu Oļegs nokļuva navigācijas sektorā viens.

Viņš dažas minūtes pastāvēja svinīgā aparātu ielenkumā, bojā gājušā kuģī, kura radīšana bija neaptverams miljoniem prātu un tūkstošiem cilvēces civilizācijas gadu darba rezultāts. Taču Oļegs nejuta nedz šausmas, nedz bezcerību. Viņš zināja, ka tagad ciemats vismaz viņam, Oļegam, no visuma centra pārvērtīsies par pagaidu patvērumu tiem gadiem, kamēr kuģis nekļūs par īstajām mājām, kamēr viņi to neizpratīs tiktāl, lai ar tā palīdzību rastu iespēju paziņot par sevi Zemei. Un tāpēc vajag, vecajie jau tūkstošiem reižu par to sprieduši, atjaunot avārijas sakaru sistēmu.

Oļegs iegāja radionodalījumā, jo Vecais viņam bija teicis, kur jāmeklē instrukcijas un rokasgrāmatas sakaru jomā, tās kuras ir jāapgūst, pirms nomirs Vecais un Sergejevs, tikai tie var viņam, Oļegam, palīdzēt, kā arī citiem, kas atnāks pēc Oļega.

Radionodalījums bija krēslains. Oļegs tikai pēc krietna brīža sameklēja kasti ar instrukcijām. Viņš izņēma rokasgrāmatas, to bija daudz, un viņš netika gudrs, kura vajadzīgāka. Taču Oļegs zināja, ka viņš drīzāk izmetīs mātes kurpes nekā šīs grāmatas. Viņš labprāt paņemtu līdzi kaut kādas detaļas, instrumentus, kas varētu noderēt, taču saprata, ka to nāksies atlikt līdz nākamajai reizei, kad viņš sapratīs šo paneļu un ekrānu jēgu.

Bet tad Oļega uzmanību saistīja vāja mirgošana tā paneļa stūrī, kas bija pa pusei aizsegts ar operatora krēslu. Oļegs uzmanīgi kā pie

plēsīga zvēra piegāja pie šīs vietas.

Uz paneļa vienmērīgi mirguļoja zaļa uguntiņa.

Oļegs mēģināja palūkoties aiz paneļa, lai saprastu, kāpēc tā notiek, taču tas viņam neizdevās.

Viņš apsēdās operatora krēslā un sāka spiest pogas, kas atradās paneļa priekšā. Arī tagad nekas nenotika. Uguntiņa joprojām spīdēja. Ko tas nozīmē? Kāpēc tā spīd? Kurš to atstājis iedegtu? Kādēļ tā vajadzīga? Oļega roka pieskārās rokturim, kas viegli padevās un paslīdēja pa labi. Un tad no plānā tīkliņa blakus uguntiņai atskanēja klusa cilvēka balss:

— Runā Zeme . . . Runā Zeme . . .— Pēc tam atskanēja pīkstieni mirguļojošās uguntiņas taktī, un šajos pīkstienos bija kāda nesaprotama jēga. Pēc minūtes balss atkārtoja:— Runā Zeme . . . Runā Zeme . . .

Oļegs zaudēja laika izjūtu. Viņš atkal un atkal gaidīja, kad atskanēs balss, kurai viņš nevarēja atbildēt, bet kura viņu saistīja ar nākotni, ar to brīdi, kad viņš mācēs atbildēt.

Īstenībā viņu atsauca rokaspulksteņa zvaniņš — pulksteni savā kajītē atrada Diks un atdeva viņam. Tas zvanīja ik pēc piecpadsmit minūtēm. Iespējams, ka tā vajag.

Oļegs piecēlās un teica Zemes balsij:

— Uz redzēšanos.

Un gāja uz kuģa izeju, vilkdams līdzi ķīpu ar rokasgrāmatām, kurās nesaprata ne vārda.

Diks un Marjana jau gaidīja viņu lejā.

— Grasījos iet tevi meklēt,— teica Diks.— Vai tu gribi te uz visiem laikiem palikt?

— Es jau paliktu,— teica Oļegs.— Es dzirdēju, kā runā Zeme.

— Kur?— iesaucās Marjana.

— Radionodalījumā.

— Tu tai pateici, ka mēs esam te?

— Viņi nedzird. Tas ir kaut kāds automāts. Sakari taču ir traucēti. Vai tad tu esi aizmirsusi?

— Bet iespējams, ka tagad tie ir atkal kārtībā.

— Nē,— teica Oļegs,— taču noteikti būs kārtībā.

— Tu to panāksi?

— Re,— teica Oļegs,— tās ir grāmatas. Un es tās izstudēšu.

Diks skeptiski nosmīkņāja.

— Dik, Dikiņ,— lūdzās Marjana,— es tikai aizskriešu uz turieni un paklausīšos balsi. Tas būs ātri. Iesim kopā, labi?

— Bet kurš stieps visu šo te?— Diks dusmīgi pavaicāja, raudzīdamies uz maisu ar grāmatām. — Vai tu zini, cik daudz sniega ir pārējā?

Viņš jau atkal jutās kā varonis. No siksnas apakšas bija izspraucies blāstera spals. Taču arba- letu viņš, protams, nebija pametis.

— Aizstiepšu,— teica Oļegs un nometa maisu sniegā.— Ejam, Marjana. Tu paklausīsies balsi. It sevišķi tāpēc, ka es, protams, esmu aizmirsis pašu galveno. Vai hospitālī ir neliels mikroskops?

— Jā,— teica Marjana,— pat vairāki.

— Labi,— teica Diks,— tad es iešu jums līdzi.

Viņi trijatā iejūdzās ragavās un vispirms vilka tās augšup pa stāvo ieplakas nogāzi, pēc tam pa plakankalni, pēc tam lejā. Sniga sniegs, un iet nācās ļoti grūti. Taču auksts nebija. Un bija daudz ēdiena. Tukšās bundžas viņi neizmeta.

Ceturtajā dienā, kad viņi sāka laisties lejup pa aizu, kurā tecēja strauts, viņi pēkšņi izdzirdēja pazīstamu blēšanu.

Kaza gulēja pie paša ūdens zem klints pārkares.

— Viņa mūs gaidīja!— iekliedzās Marjana.

Kaza bija tik izdilusi, ka, likās, tā tūdaļ nomirs.

Trīs pūkaini kazlēni ņēmās ap viņas vēderu, cenzdamies aizsniegties līdz pupiem.

Marjana ātri atmeta sānis ragavu pārvalku un sāka maisos meklēt kazai barību.

— Skaties, nenoindē viņu,— Oļegs teica. Kaza viņam šķita ļoti skaista. Viņš priecājās, ka tā atradusies, gandrīz tāpat Marjana. Un pat Diks nedusmojās, viņš bija taisnīgs cilvēks.

— Prātīgi darīji, ka no manis aizbēgi,— viņš teica.— Es tevi noteikti būtu nogalinājis. Bet tagad mēs tevi iejūgsim.

Tiesa, iejūgt kazu neizdevās. Piepūtusi snuķi, viņa gaudoja tā, ka drebēja klintis, turklāt arī kazlēni, kā izrādījās, bija klaigājoši radījumi un pārdzīvoja mātes dēļ.

Tā viņi arī devās tālāk: Diks ar Oļegu vilka ragavas, Marjana balstīja tās no mugurpuses, lai neapgāztos, bet pēdējā gāja kaza un gaudoja — viņai mūžīgi gribējās ēst. Pat tad, kad viņi nokāpa līdz mežam, kur bija sēnes un saknītes, viņa tik un tā pieprasīja iebiezinātu pienu, lai gan, tāpat kā ceļotāji, vēl nezināja, ka šo balto masu sauc par iebiezinātu pienu.

[1] holds — platības mers Ungārijā, kas vienāds ar 0,4316 ha. (Tulk. piez.)